

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 22 czerwca 2006 r. (03.11)
(OR. en)**

10810/06

RC 6

PISMO PRZEWODNIE

od: Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej,
podpisano przez pana dyrektora Jordiego AYETA PUIGARNAUA
data otrzymania: 19 czerwca 2006 r.
do: Pan Javier SOLANA, Sekretarz Generalny/Wysoki Przedstawiciel
Dotyczy: Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2005
- Sprawozdanie Komisji

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument Komisji SEC(2006) 761 wersja ostateczna.

Zał.: SEC(2006) 761 wersja ostateczna

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 15.6.2006
SEC(2006)761 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI

Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2005

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
I – Przeciwdziałanie praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej – art. 81, 82 i 86 TWE	12
A – Zasady dotyczące prawodawstwa i wykładni	12
1. nadużywane pozycji dominującej.....	12
2. Porozumienia i praktyki uzgodnione	13
2.1. Rozporządzenia o wyłączeniu grupowym dotyczącym transportu	13
2.1.1. Transport morski.....	13
2.1.2. Transport lotniczy.....	14
2.2. Rozporządzenie o wyłączeniu grupowym dotyczącym pojazdów silnikowych	15
3. Zasady proceduralne	16
3.1. Dostęp do akt sprawy.....	16
3.2. Postępowanie z informacjami rynkowymi i skargami.....	17
Ramka 1: Art. 81 i 82 TWE: Interes wspólnotowy w zakresie badania zarzutów naruszenia i ustalania priorytetów.....	18
4. Screening prawodawstwa UE w zakresie ochrony konkurencji.....	20
5. Zielona Księga w sprawie Roszczeń o odszkodowanie za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i nadużywanie pozycji dominującej.....	21
B – Stosowanie art. 81, 82 i 86	24
1. Energia, podstawowe sektory przemysłu, przemysł chemiczny i farmaceutyczny....	24
1.1. ENERGIA	24
1.2. Podstawowe sektory przemysłu.....	30
1.3. Przemysł chemiczny	31
1.4. Przemysł farmaceutyczny	31
Ramka 2: AstraZeneca: nadużycie przepisów regulacyjnych w sektorze farmaceutycznym ..	32
2. Informacja, łączność i środki masowego przekazu	34
2.1. Komunikacja elektroniczna i usługi pocztowe.....	34
2.2. Środki masowego przekazu.....	40
2.3. Sektor informacyjny, Internet i elektronika użytkowa	42
3. Usługi.....	44

3.1.	Usługi finansowe	44
3.2.	Transport	47
3.2.1.	Transport lotniczy	47
3.2.2.	Transport śródlądowy	49
3.3.	Sektor dystrybucji i inne usługi	49
3.3.1.	Zawody	49
3.3.2.	Gospodarka odpadami	51
4.	Przemysł, dobra konsumpcyjne i wytwórczość	52
4.1.	Dobra konsumpcyjne i środki spożywcze	52
4.2.	Przemysł mechaniczny i inne sektory produkcji włącznie ze sprzętem transportowym	54
5.	Kartele	58
5.1.	Przegląd wydarzeń w zakresie polityki dotyczącej karteli	58
5.1.1.	Nowa dyrekcja	58
5.1.2.	Program Komisji w zakresie obniżania grzywien	59
5.2.	Sprawy	61
C – ESK:	Przegląd współpracy	66
1.	Informacje ogólne	66
1.1.	Współpraca w zakresie zagadnień dotyczących polityki	66
1.2.	Dostosowanie przepisów krajowych w celu zapewnienia ich skutecznego egzekwowania przez krajowe organy ochrony konkurencji	67
1.3.	Współpraca w sprawach indywidualnych	68
2.	Stosowanie wspólnotowych reguł konkurencji przez sądy krajowe w UE: sprawozdanie o stosowaniu art. 15 rozporządzenia (WE) nr 1/2003	70
2.1.	Pomoc w formie informacji lub w formie opinii	70
2.2.	Wyroki sądów krajowych	71
2.3.	Interwencja w charakterze <i>amicus curiae</i>	71
2.4.	Finansowanie szkoleń sędziów sądów krajowych w zakresie unijnego prawa konkurencji	71
2.5.	Streszczenia opinii wydanych przez Komisję na podstawie art. 15 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003	72
3.	Współpraca w ramach ESK w różnych sektorach	74
D – Wybrane sprawy sądowe		77

E – Statystyki	83
II – Kontrola połączeń	86
A – Zasady dotyczące prawodawstwa i wykładni	87
1. Badanie w zakresie środków zaradczych	87
2. Nowe wskazówki w sprawie zaniechania połączeń	89
3. Praktyka usprawnionego przydziału spraw – doświadczenia zebrane w 2005 r.	90
3.1. Przegląd statystyczny	90
3.2. Praktyczne aspekty odsyłania spraw przed zgłoszeniem	91
B – Decyzje Komisji	92
1. Decyzje przyjęte na mocy art. 8	92
2. Decyzje przyjęte na mocy art. 6 ust. 1 lit. b) i art. 6 ust. 2	98
3. Decyzje o odesłaniu sprawy	101
4. Wycofane zgłoszenia/zaniechane przedsięwzięcia	107
C – Wybrane sprawy sądowe	110
D – Statystyki	115
III – Kontrola pomocy państwa	117
A – Zasady dotyczące prawodawstwa i wykładni	117
1. Rozporządzenia, wytyczne i komunikaty	117
1.1. Plan działań w zakresie pomocy państwa	117
Ramka 3: Plan działań w zakresie pomocy państwa	117
1.2. Wytyczne w sprawie narodowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013	118
1.3. Przyszłe ramy Wspólnotowe dla badań i rozwoju oraz innowacji	120
1.4. Komunikat w sprawie pomocy państwa na ubezpieczenie kredytów eksportowych	121
1.5. Przegląd Wytycznych w sprawie pomocy na ochronę środowiska	122
1.6. Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym	123
Ramka 4: Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym	123
2. Rolnictwo	124
2.1. Nowe coroczne sprawozdania dotyczące pomocy państwa	124
2.2. Przejrzystość	125
3. Sektor górnictwa węgla	125

4.	Transport	126
5.	Przejrzystość.....	127
6.	Rozszerzenie.....	128
6.1.	Pomoc istniejąca w nowych państwach członkowskich	128
6.2.	Przystąpienie Bułgarii i Rumunii do Unii Europejskiej	129
B – Przykłady Pomocy Państwa		130
1.	Pomoc na ratowanie i restrukturyzację Przedsiębiorstw.....	130
1.1.	Pomoc na ratowanie przedsiębiorstw.....	130
1.2.	Pomoc na restrukturyzację przedsiębiorstw	131
2.	Budownictwo okrętowe	137
3.	Hutnictwo żelaza i stali	140
4.	Nadawcy publiczni, usługi szerokopasmowe, przemysł filmowy.....	141
5.	Bankowość	146
6.	Pomoc regionalna	147
7.	Pomoc na badania i rozwój, pomoc na innowację.....	150
8.	Pomoc na ochronę środowiska i na oszczędność energii.....	155
9.	Pomoc na szkolenia, zwiększenie zatrudnienia oraz na małe i średnie przedsiębiorstwa	158
10.	Pomoc fiskalna	160
11.	Pomoc na pokrycie szkód spowodowanych przez klęski żywiołowe.....	165
12.	Inna pomoc: zdrowie, usługi pocztowe, obrona.....	166
13.	Rolnictwo	168
14.	Rybołówstwo.....	172
15.	Sektor górnictwa węgla.....	173
16.	Transport	174
16.1.	Transport kolejowy.....	174
16.2.	Transport kombinowany	174
16.3.	Transport drogowy.....	175
16.4.	Transport lotniczy.....	175
C – Egzekwowanie decyzji w sprawie pomocy państwa		178
1.	Wstęp	178

2.	Sprawy indywidualne.....	179
	D – Wybrane sprawy sądowe.....	181
	E – Statystyki	187
	IV – Działania na arenie międzynarodowej.....	189
	A – Rozszerzenie i Bałkany Zachodnie.....	189
	B – Współpraca dwustronna	190
1.	Wstęp	190
2.	Umowy ze Stanami Zjednoczonymi, Kanadą i Japonią	190
3.	Współpraca z innymi państwami i regionami	194
	C – Współpraca wielostronna	196
1.	Międzynarodowa sieć konkurencji.....	196
2.	OECD.....	198
	V – Perspektywy na 2006 r.....	202
1.	Przeciwdziałanie praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej	202
2.	Połączenia.....	203
3.	Pomoc państwa	203
4.	Działalność na arenie międzynarodowej.....	204
	Załącznik – Sprawy omówione w sprawozdaniu	205
1.	Artykuły 81, 82 i 86 TWE.....	205
2.	Kontrola połączeń.....	207
3.	Pomoc państwa	208

Wstęp

WSTĘP DYREKTORA GENERALNEGO DS. KONKURENCJI

W roku 2005 Dykcja Generalna ds. Konkurencji uczyniła istotny krok na drodze do skuteczniejszego i lepiej ukierunkowanego stosowania reguł konkurencji we wszystkich dziedzinach naszej działalności.

Zainicjowano wówczas Plan działań w zakresie pomocy publicznej (SAAP), obejmujący pakiet dalekosiężnych reform mający określić lepiej ukierunkowane zasady dotyczące pomocy publicznej w celu promowania pomocy dostosowanej do realizacji celów, na przykład pomocy, której celem jest wspieranie innowacji, kapitału podwyższonego ryzyka oraz badań i rozwoju. Ostatecznym celem SAAP są większa przewidywalność w zakresie kontroli pomocy publicznej, lepsze wyniki ekonomiczne oraz większy ład ekonomiczny. W dziedzinie kontroli pomocy publicznej również wzrosło obciążenie związane z obsługą spraw, w 2005 r. zarejestrowano bowiem 676 nowych spraw (co stanowi wzrost o 8 % w porównaniu do poprzedniego roku).

W zakresie stosowania przepisów dotyczących przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej Dykcja Generalna ds. Konkurencji nadała najwyższy priorytet wykrywaniu karteli – najbardziej szkodliwej formy zachowania antykonkurencyjnego, likwidowaniu ich i stosowaniu wobec nich sankcji. Kartele w sztuczny sposób zawyżają ceny towarów i usług, zmniejszają dostawy i utrudniają innowacyjność (tak, iż w ostateczności konsumenci płać więcej za niższą jakość) i mogą powodować znaczące zwiększenie nakładów ponoszonych przez europejskie przedsiębiorstwa. Sukces programu Komisji dotyczącego obniżania grzywien, który doprowadził do wzrostu liczby postępowań wyjaśniających dotyczących karteli, jest zachęcającą oznaką skuteczności naszej polityki. W 2005 r. Komisja przyjęła pięć decyzji wymierzonych przeciwko kartelom; łączna suma nałożonych grzywien wyniosła 683 029 mln EUR. W celu zwiększenia zdolności do walki z kartelami w 2005 r. w Dykcji Generalnej ds. Konkurencji stworzono specjalną Dykcję ds. Karteli.

Pozostała działalność Dykcji Generalnej ds. Konkurencji w zakresie przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej odznaczała się poświęceniem większej uwagi przypadkom dotyczącym praktyk najbardziej szkodliwych dla konsumentów. Przykładowo, Komisja nałożyła sankcje na firmę AstraZeneca za nadużywanie systemu regulacyjnego mające na celu opóźnienie wejścia na rynek leków generycznych stanowiących konkurencję dla jej sztandarowego produktu Losec. Poza formalnymi postępowaniami dotyczącymi naruszenia przepisów, skorzystano również z nowej możliwości, jaką daje rozporządzenie (WE) nr 1/2003, aby – mając na uwadze rozwiązanie problemów związanych z konkurencją – uzyskać od przedsiębiorstw wiążące zobowiązania. Tak było, na przykład, w stosunku do polityki handlowej firmy Coca-Cola.

Ważnym etapem wdrażania rozporządzenia (WE) nr 1/2003 było zainicjowanie zgodnie z art. 17 pierwszych dwóch badań sektorowych: w sektorze usług finansowych i w sektorze energetycznym (gazu i energii elektrycznej), z których oba mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia szerszego celu polityki Komisji, jakim jest wzrost gospodarczy i zwiększenie zatrudnienia. Dzięki temu Komisja wywiązała się ze swojego zobowiązania do przyjęcia bardziej aktywnego i opartego na przesłankach ekonomicznych podejścia do egzekwowania przepisów. Komisja wykorzystała wyniki tych badań do ustalenia, czy i jakie działania w

zakresie egzekwowania przepisów i działania regulacyjne są niezbędne we wspomnianych sektorach w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Przeanalizowanie wyników tych badań sektorowych i wdrożenie na ich podstawie odpowiednich działań będzie należeć do głównych zadań Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji w roku 2006 i w latach kolejnych.

W dziedzinie połączeń, w 2005 r. nastąpiła intensyfikacja działalności w zakresie egzekwowania przepisów wskutek obecnej ogólnej tendencji wzrostu aktywności związanej z łączeniem i przejmowaniem przedsiębiorstw. Zgłoszono 313 połączeń, co stanowiło wzrost o 25 % w porównaniu z rokiem 2004. Postępowania wyjaśniające prowadzone przez Dyрекcję Generalną ds. Konkurencji również coraz częściej opierają się na bardziej gruntownym ustalaniu faktów. Uwaga koncentruje się na identyfikacji obaw związanych z ochroną konkurencji, które są potwierdzone solidną analizą ekonomiczną i znajdują uzasadnienie w faktach. Szczególną uwagę poświęcono połączeniom, które mogą stać na przeszkodzie w realizacji unijnych celów w zakresie liberalizacji.

Zwiększenie skuteczności unijnych reguł konkurencji było głównym celem reformy, który można osiągnąć jedynie poprzez zapewnienie właściwego funkcjonowania Europejskiej Sieci Konkurencji (ESK), w skład której wchodzi Komisja oraz krajowe organy ochrony konkurencji (KOOK) państw członkowskich. Jej głównym celem jest zapewnienie spójnego i jednolitego stosowania unijnych reguł konkurencji w rozszerzonej UE. W tym kontekście Komisja została powiadomiona, zgodnie z art. 11 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, o niemal 80 przypadkach, w których KOOK przewidywał podjęcie decyzji zgodnie z art. 81 i/lub 82.

Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji wspólnie z Dyrekcją Generalną ds. Społeczeństwa Informacyjnego pełni ważną rolę we wdrażaniu ram prawnych dotyczących komunikacji elektronicznej, przyjętych przez Komisję w 2002 r., opartych na przepisach prawa konkurencji UE. Na podstawie tych ram prawnych Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji, wraz z Dyrekcją Generalną ds. Społeczeństwa Informacyjnego, jest współodpowiedzialna za przegląd dokonywanych przez krajowe organy regulacyjne zgłoszeń środków regulacyjnych dotyczących rynków komunikacji elektronicznej. W roku 2005 rozpatrzono 201 takich zgłoszeń (ponad dwa razy tyle, co w 2004 r.: 89). Również liczba decyzji podjętych przez Komisję w sprawie takich zgłoszeń wzrosła w 2005 r. w stosunku do 2004 r. niemal dwukrotnie, z 64 do 117.

W roku 2005 podjęliśmy również ważne kroki w celu zapewnienia skutecznego wprowadzania w życie decyzji Komisji w dziedzinie konkurencji, czego dowodem jest otwarcie formalnego postępowania przeciwko firmie Microsoft w sprawie o niewywiązywanie się z zobowiązań (grudzień). Również w dziedzinie pomocy publicznej zmniejszono sumę pomocy niezgodnej z prawem i ze wspólnym rynkiem, która podlega odzyskaniu na podstawie decyzji przyjętych od 2000 r. do połowy 2005 r. – z łącznej sumy 9,4 mld EUR do końca czerwca 2005 r. odzyskano około 7,9 mld EUR.

Oprócz SAAP, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji odnotowała istotny postęp w realizacji ambitnego planu przeglądu polityki w zakresie konkurencji, zmierzającego ku rozszerzeniu egzekwowania przepisów prawa konkurencji w celu zarówno zwiększenia skuteczności unijnych reguł konkurencji, jak i wspierania konkurencyjności. Sporządzony przez Dyрекcję Generalną ds. Konkurencji dokument do dyskusji w sprawie stosowania art. 82 TWE do nadużyć polegających na eliminacji konkurentów oraz przyjęcie zielonej księgi w sprawie roszczeń odszkodowawczych przyczynią się do umocnienia kultury konkurencji w UE.

Kolejnym przykładem jest przedstawienie przez Komisję wniosku o uchylenie wyłączenia grupowego dla porozumień żeglugi liniowej z zakazu ograniczających praktyk handlowych obowiązującego w ramach reguł konkurencji. Uchylenie to przyniesie korzyść unijnym eksporterom poprzez obniżenie kosztów transportu przy równoczesnym zachowaniu niezawodności usług, zwiększając tym samym konkurencyjność przemysłu UE.

Wreszcie, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji również w 2005 r. przeznaczyła znaczne środki na wsparcie inicjatyw służących poprawie uregulowań prawnych. Objęto nim w szczególności przegląd nowych inicjatyw Komisji w celu oceny ich wpływu na konkurencję, a także wspieranie konkurencji w stosunku do państw członkowskich. Wraz z pracą nad rozwojem naszej własnej polityki, działania te przyczyniły się do poprawy skuteczności reguł konkurencji oraz do zapewnienia przejrzystości i przewidywalności z punktu widzenia przedsiębiorstw oraz konsumentów.

Podsumowując, w roku 2005 osiągnięto znaczny postęp zarówno pod względem konsolidacji zreformowanych przepisów prawa konkurencji w zakresie przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej oraz połączeń, jak i daleko idących reform w dziedzinie pomocy publicznej. Ponadto w ramach wszystkich istniejących instrumentów uczyniono wiele na rzecz wdrażania podejścia do problemów dotyczących konkurencji ukierunkowanego na skutki i opierającego się na przesłankach ekonomicznych. Wreszcie, w 2005 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji rozpoczęła także nowe ważne projekty – w szczególności badania sektorowe – których wyniki doprowadzą w nadchodzących latach do nowych inicjatyw i/lub działań w zakresie egzekwowania przepisów, co przyniesie korzyści unijnym konsumentom, zarówno osobom prywatnym, jak i podmiotom gospodarczym oraz przyczynią się do poprawy konkurencyjności w UE.

PRZESŁANIE URZĘDNIKA PRZEPROWADZAJĄCEGO SPOTKANIE WYJAŚNIAJĄCE

Komisja stworzyła stanowisko urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające, chcąc powierzyć postępowanie administracyjne w sprawach dotyczących ochrony konkurencji i kontroli połączeń osobie niezależnej, która posiada doświadczenie w sprawach z zakresu konkurencji i której uczciwość gwarantuje obiektywizm, przejrzystość i skuteczność postępowania. Urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające wykonuje swoje zadania zgodnie z udzielonym mu mandatem.

Poufność informacji a dostęp do akt w kontekście zawiadomienia w sprawie zasad dostępu do akt

W 2005 r. w kilku przypadkach pojawiły się problematyczne kwestie związane z dostępem do akt sprawy. Konkretnie, w niektórych przypadkach, gdy akta zawierały tysiące dokumentów słusznie objętych klauzulą poufności, wnioski w sprawie dostępu do akt spowodowały opóźnienia w postępowaniu. Z uwagi na potrzebę sprawdzenia każdego dokumentu pod kątem tego, czy zgłoszone zainteresowanie dostępem w celach związanych z prawem do obrony przeważało nad wymogami poufności, staranne przygotowanie dostępu do akt ma zasadnicze znaczenie dla sprawnego przebiegu postępowania.

W interesie wszystkich uczestników postępowania leży, aby przebiegało ono szybko i sprawnie. Zatem podmioty przekazujące informacje oraz podmioty żądające dostępu do informacji poufnych powinny przestrzegać ogólnych zasad dotyczących poufności. W szczególności:

- Podmioty przekazujące informacje powinny składać wnioski o przyznanie klauzuli poufności, zawierające dostateczne uzasadnienie i ograniczające do fragmentów, których ujawnienie mogłoby skutkować poważną szkodą. Winny one przedłożyć wersję nieopatrzoną klauzulą poufności i dołączyć zwięzły opis każdej usuniętej informacji. Istotne jest, aby wersje nieopatrzone klauzulą poufności oraz opisy usuniętych informacji umożliwiały każdej stronie mającej dostęp do akt stwierdzenie, czy usunięte informacje mogą mieć znaczenie dla jej obrony i czy z tego powodu istnieją uzasadnione podstawy do złożenia do Komisji wniosku o udzielenie dostępu do odpowiednich informacji.
- Strony ubiegające się o dostęp do informacji poufnych powinny składać szczegółowe, uzasadnione wnioski, które w jasny sposób dowodzą ich zainteresowania określonymi dokumentami w związku z prawem do obrony.

Decyzje urzędników przeprowadzających spotkania wyjaśniające

W 2005 r. w trakcie wykonywania czynności związanych z rozpatrywaniem indywidualnych wniosków o dostęp do akt urzędnicy przeprowadzający spotkania wyjaśniające podjęli na podstawie art. 8 swojego mandatu 13 decyzji w siedmiu sprawach. Na mocy art. 8 strony mogą ubiegać się o dostęp do dokumentów, które uważają za niezbędne do należytego skorzystania z prawa do bycia wysłuchanym, a które nie zostały im ujawnione z uwagi na klauzulę poufności. Urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające może podjąć decyzję o odmowie lub udzieleniu pełnego bądź częściowego dostępu do takich dokumentów.

W 2005 r. nie było konieczne, aby urzędnicy przeprowadzający spotkania wyjaśniające podejmowali jakiegokolwiek decyzje na podstawie art. 9 mandatu. Zgodnie z tym artykułem urzędnicy przeprowadzający spotkania wyjaśniające decydują, że Komisja może ujawnić informacje, nawet jeśli przedsiębiorstwo sprzeciwia się ich ujawnieniu, gdy stwierdzą, że nie są one chronione lub jeśli wyważenie pomiędzy interesem związanym z ujawnieniem informacji a szkodą, jaka mogłaby powstać w wyniku ich ujawnienia, przemawia za ujawnieniem. Od takiej decyzji można wnieść odwołanie do sądów europejskich, a proces ten jest powszechnie nazywany „procedurą Akzo”.

Aby uniknąć uciążliwego postępowania, urzędnicy przeprowadzający spotkania wyjaśniające wprowadzili praktykę wysyłania „pism poprzedzających decyzję na mocy art. 9”. Pisma te powiadamiają przedsiębiorstwa o wstępnym stanowisku urzędników przeprowadzających spotkania wyjaśniające, zanim podejmą oni ostateczną i wiążącą decyzję na podstawie art. 9. W 2005 r. wysłano kilka takich pism.

Zakres akt sprawy

W 2005 r. urzędnicy przeprowadzający spotkania wyjaśniające potwierdzili, że – zgodnie z orzecznictwem – po złożeniu wniosku strony powinny być uprawnione do dostępu do wszystkich dokumentów, które są obiektywnie związane z domniemanym naruszeniem, z zastrzeżeniem normalnych wyjątków uzasadnionych poufnością lub wewnętrznym charakterem dokumentów. Jednakże, właściwe służby Komisji korzystają z pewnego marginesu swobody w podejmowaniu decyzji o łączeniu postępowań wyjaśniających, które uznają za wzajemnie powiązane. Obiektywne przyczyny mogą skłonić służby Komisji do stwierdzenia, że wszechstronna i szczegółowa analiza zachowania antykonkurencyjnego będącego przedmiotem postępowania wymaga jednoczesnego rozpoznania rynków produktowych lub geograficznych bądź nie.

Sprawozdania urzędników przeprowadzających spotkania wyjaśniające oraz spotkania wyjaśniające

Urzednicy przeprowadzający spotkania wyjaśniające sporządzili w 2005 r. okresowe i/lub końcowe sprawozdania w trzech sprawach dotyczących połączeń i w dwunastu sprawach dotyczących ochrony konkurencji. W przypadku kilku z wymienionych spraw spotkania wyjaśniające odbyły się w 2004 r. W 2005 r. spotkań wyjaśniających zażądano w ośmiu sprawach dotyczących ochrony konkurencji. Spotkania takie w sprawach związanych z połączeniami nie miały miejsca. Malejące zainteresowanie spotkaniami wyjaśniającymi w sprawach związanych z połączeniami może wynikać z pragnienia stron, aby wykorzystać ograniczony dostępny czas na negocjacje dotyczące środków naprawczych zamiast kwestionować ocenę Komisji przed szerszym audytorium, w skład którego mogłyby również wchodzić firmy nieprzyjaźnie nastawione do koncentracji.

Procedura dotycząca oświadczeń ustnych

W 2005 r. wprowadzono nową procedurę w celu zapewnienia, że przedsiębiorstwa pragnące współpracować z Komisją zgodnie z obwieszczeniem w sprawie obniżania grzywien nie będą odwiedzone od takiego zamiaru w związku z obawą o wykorzystanie ich oświadczeń w cywilnych postępowaniach odszkodowawczych w państwach trzecich. Oznacza to, że inni członkowie domniemanego kartelu nie mają dostępu do oświadczeń przedsiębiorstwa w zwykły sposób (tzn. na CD-ROM/DVD lub w formie wydruków). Strony mogą natomiast sporządzać notatki z zapisu oświadczeń podmiotu ubiegającego się o obniżenie grzywiny.

I – Przeciwdziałanie praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej – art. 81, 82 i 86 TWE

A – ZASADY DOTYCZĄCE PRAWODAWSTWA I WYKŁADNI

1. NADUŻYWANE POZYCJI DOMINUJĄCEJ

1. W dniu 19 grudnia Dyrekcja ds. Konkurencji opublikowała dokument do dyskusji w sprawie stosowania unijnych reguł konkurencji dotyczących nadużywania pozycji dominującej (art. 82 TWE)¹. Jego zadaniem jest wsparcie debaty na temat jak najlepiej zabezpieczyć unijne rynki przed wykazywanym przez dominujące przedsiębiorstwa zachowaniem wyłączającym, które może ograniczać pozostającą na rynkach presję konkurencyjną. Dokument proponuje ramy dla nieprzerwanego skrupulatnego egzekwowania art. 82 TWE, bazujące na analizie ekonomicznej przeprowadzonej w ostatnich sprawach oraz ustanawiające jedną możliwą metodę oceny niektórych najbardziej powszechnych praktyk nadużywania pozycji dominującej, takich jak stosowanie cen antykonkurencyjnych, stosowanie jednej marki, wiązanie oraz odmowa dostaw. Inne formy nadużywania pozycji dominującej, takie jak działania dyskryminujące i polegające na wykorzystywaniu pozycji dominującej, będą przedmiotem dalszych prac Komisji w 2006 r. Dyrekcja ds. Konkurencji wezwała do przedstawiania uwag na temat obecnego dokumentu do dyskusji do dnia 31 marca 2006 r.
2. Artykuł 82 TWE zakazuje nadużywania pozycji dominującej. Nadużycia pozycji dominującej dzielą się na nadużycia wyłączające, które polegają na wykluczeniu konkurentów z rynku, oraz nadużycia polegające na wykorzystywaniu pozycji dominującej, w przypadku których przedsiębiorstwo dominujące wykorzystuje swoją silną pozycję rynkową, na przykład ustalając wygórowane ceny. Dokument do dyskusji traktuje jedynie o nadużyciach typu wyłączającego.
3. Dokument opisuje ogólne ramy dla analizy nadużywania przez przedsiębiorstwo dominujące swojej pozycji w formie działania wyłączającego. Obecność przedsiębiorstwa dominującego na rynku sprawia, że konkurencja na tym rynku już jest słaba. Celem reguł konkurencji jest zatem zapobieganie takiemu działaniu przedsiębiorstwa dominującego, które stwarza ryzyko jeszcze większego osłabienia konkurencji i wyrządzenia szkody konsumentom, bez względu na to czy szkoda ta może wystąpić w perspektywie krótko-, średnio- czy długookresowej. W odniesieniu do działania opartego na wykorzystywaniu mechanizmów cenowych, takich jak rabaty, dokument rozważa, czy tylko działanie, które stwarzałoby ryzyko wykluczenia równie skutecznych konkurentów powinno zostać uznane za nadużywanie pozycji dominującej. Dokument rozważa ponadto, czy korzyści ekonomiczne powinny być brane pod uwagę zgodnie z art. 82 TWE, a jeśli tak, to w jaki sposób. Gdyby miały one być brane pod uwagę, to korzyści te musiałyby przeważać nad ograniczającym skutkiem danego działania.

¹ http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/article_82_review.html

4. Dyrekcja ds. Konkurencji prowadzi szerokie konsultacje w sprawie dokumentu do dyskusji. Dokonała już omówienia tego dokumentu w ramach europejskiej sieci konkurencji, a obecnie otworzyła konsultacje dla ogółu społeczeństwa. W ramach procesu konsultacji, na wiosnę 2006 r., Komisja zorganizuje debaty publiczne na temat nadużywania pozycji dominującej, dotyczące w szczególności proponowanych ram przedstawionych w dokumencie do dyskusji.

2. POROZUMIENIA I PRAKTYKI UZGODNIONE

2.1. Rozporządzenia o wyłączeniu grupowym dotyczącym transportu

2.1.1. Transport morski

Uchylenie rozporządzenia Komisji (EWG) nr 4056/86 – wyłączenie grupowe porozumień żeglugi liniowej

5. W dniu 14 grudnia Komisja przyjęła wniosek² dotyczący rozporządzenia Rady uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 4056/86 w sprawie stosowania art. 81 i 82 TWE do transportu morskiego³. Rada podejmie decyzję w sprawie tego wniosku, stanowiąc kwalifikowaną większością, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego.
6. Celem jest uchylenie wyłączenia grupowego porozumień żeglugi liniowej, które pozwala liniom żeglugowym na zawieranie porozumień w celu ustalania cen przewozu i regulowania wydajności. Przeprowadzona po trzyletnim przeglądzie ocena skutków pokazuje, że porozumienia żeglugi liniowej nie spełniają warunków art. 81 ust. 3 i że uchylenie wyłączenia grupowego może spowodować obniżenie cen przy jednoczesnym utrzymaniu niezawodności usług i zwiększeniu konkurencyjności europejskiego przemysłu, w szczególności unijnych eksporterów. Wniosek przewiduje dla przepisów dotyczących wyłączenia grupowego porozumień żeglugi liniowej dwuletni okres przejściowy od daty przyjęcia rozporządzenia przez Radę.
7. Wniosek ma również na celu zmianę rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003⁴ przez rozszerzenie jego zakresu na usługi kabotażowe i trampowe, stosując w ten sposób te same ogólne przepisy wykonawcze dotyczące konkurencji do wszystkich sektorów działalności gospodarczej.
8. Aby ułatwić przejście na system w pełni konkurencyjny, Komisja planuje wydać w 2007 r. odpowiednie wytyczne w sprawie konkurencji w sektorze morskim.

² COM(2005)651, Wniosek w sprawie rozporządzenia Rady uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 4056/86, określającego szczegółowe zasady stosowania art. 81 i 86 traktatu do transportu morskiego oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1/2003 w sprawie wdrażania reguł konkurencji.

³ Dz.U. L 378 z 31.12.1986, str. 24.

⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 traktatu (Dz.U. L 1 z 4.1.2003, str. 1).

Przedłużenie i zmiany rozporządzenia Komisji (WE) nr 823/2000 – rozporządzenia o wyłączeniu grupowym konsorcjów

9. W dniu 20 kwietnia Komisja przyjęła rozporządzenie (WE) nr 611/2005 zmieniające istniejące rozporządzenie o wyłączeniu grupowym dla konsorcjów żeglugi liniowej⁵. Przedłuża ono rozporządzenie Komisji (WE) nr 823/2000 do dnia 25 kwietnia 2010 r. oraz wprowadza dwie drobne zmiany. Zmiany te przyznają członkowi konsorcjum prawo do wycofania się z umów konsorcyjnych bez kary pieniężnej po początkowym okresie wynoszącym maksymalnie 24 miesiące, co stanowi wydłużenie o sześć miesięcy w stosunku do poprzedniego systemu. Ponadto ten początkowy okres stosuje się obecnie również w przypadku, gdy strony istniejącej umowy uzgodniły dokonanie znacznej nowej inwestycji w usługi transportu morskiego świadczone przez konsorcjum. Inwestycja taka musi stanowić co najmniej połowę łącznych inwestycji dokonanych przez członków konsorcjum. Wreszcie, zmieniono jeden z podstawowych warunków wyłączenia, czyli istnienie skutecznej konkurencji cenowej wewnątrz konsorcjum, ponieważ w celu wykazania istnienia takiej konkurencji można teraz brać pod uwagę również „indywidualne poufne umowy”.
10. Wyłączenie grupowe konsorcjów jest ściśle powiązane z wyłączeniem grupowym porozumień żeglugi liniowej (rozporządzenie Rady (EWG) nr 4056/86). Ze względu na ściśle powiązania pomiędzy tymi dwoma wyłączeniami grupowymi Komisja uznała, że nie jest konieczne ani stosowne wprowadzanie istotnych zmian do wyłączenia grupowego konsorcjów przed zakończeniem przeglądu rozporządzenia Rady (EWG) nr 4056/86.

2.1.2. Transport lotniczy

Zastąpienie rozporządzenia Komisji (EWG) nr 1617/93 o wyłączeniu grupowym

11. Komisja kontynuowała proces konsultacji dotyczący zmiany rozporządzenia Rady (EWG) nr 1617/93⁶ rozpoczęty w 2004 r. opublikowaniem w dniu 2 marca dokumentu omawiającego opinie otrzymane w ramach konsultacji.
12. W dniu 15 listopada Komisja przyjęła wstępny projekt rozporządzenia o wyłączeniu grupowym, mając na uwadze zastąpienie rozporządzenia Komisji (EWG) nr 1617/93. Projekt ten ma być omówiony przez Komitet Doradczy ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominującej. Wstępny projekt rozporządzenia o wyłączeniu grupowym stanowi, że:
- konsultacje w sprawie taryf za przewóz pasażerów w ramach wewnątrzunijnych usług lotniczych korzystałyby z wyłączenia grupowego do dnia 31 grudnia 2006 r.; po tym terminie wyłączenie to nie byłoby przedłużone;

⁵ Dz.U. L 101 z 21.4.2005, str. 10.

⁶ Rozporządzenie Komisji (EWG) nr 1617/93 z dnia 25 czerwca 1993 r. w sprawie zastosowania art. 85 ust. 3 Traktatu do niektórych kategorii porozumień i praktyk uzgodnionych dotyczących wspólnego planowania i koordynacji rozkładu lotów, wspólnych operacji, konsultacji w sprawie taryf pasażerskich i towarowych, w sprawie planowanych usług lotniczych oraz przydziału czasu na odloty w portach lotniczych (Dz.U. L 155 z 26.6.1993, str. 18). Rozporządzenie ostatnio zmienione Aktem Przystąpienia z 2003 r.

- konsultacje w sprawie przydziału czasu na start lub lądowanie w portach lotniczych oraz rozkładów lotów dla portów lotniczych korzystałyby z wyłączenia grupowego do dnia 31 grudnia 2006 r.; po tym terminie wyłączenie to nie byłoby przedłużone;
- konsultacje w sprawie taryf za pasażerskie połączenia lotnicze pomiędzy UE a państwami trzecimi korzystałyby z wyłączenia grupowego z zastrzeżeniem obowiązków przekazywania informacji do dnia 31 grudnia 2008 r.

13. Równoległe z przygotowaniem nowego rozporządzenia o wyłączeniu grupowym służby Komisji zaangażowały się w konsultacje z *IATA* oraz kilkoma indywidualnymi liniami lotniczymi w sprawie przyszłości systemu akceptacji biletów między przewoźnikami lotniczymi.

2.2. Rozporządzenie o wyłączeniu grupowym dotyczącym pojazdów silnikowych

Klauzule lokalizacji w umowach dystrybucji samochodów nie podlegają już wyłączeniu grupowemu

14. W dniu 1 października weszła w życie końcowa część reformy Komisji dotyczącej reguł konkurencji odnosząca się do dystrybucji pojazdów silnikowych. „Klauzule lokalizacji” w umowach dystrybucji pomiędzy producentami samochodów i dealerami nie są już objęte rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1400/2002 o wyłączeniu grupowym pojazdów silnikowych. Są to warunki zawarte w umowach dystrybucji, które przydzielają dealerowi określoną główną lokalizację i zakazują mu prowadzenia dodatkowych punktów sprzedaży lub dostaw w innych miejscach.

15. Nowa zasada dotyczy samochodów osobowych oraz lekkich pojazdów użytkowych. Nie stosuje się ona do wyłącznych systemów dystrybucji ani umów, które mają jedynie minimalny wpływ na rynek⁷. Dla umów dystrybucji selektywnej nowa zasada oznacza, że klauzule lokalizacji zakazujące dealerom otwierania dodatkowych punktów sprzedaży lub dostaw wypadną poza obszar „bezpiecznej przystani” ustanowiony rozporządzeniem o wyłączeniu grupowym.

16. Podstawowe cele polityczne nowej zasady są dwojaki⁸:

- zmniejszenie ograniczeń terytorialnych, tak aby konsumenci mogli czerpać korzyści ze skutecznej konkurencji pomiędzy dealerami, w szczególności pod względem cen oraz na terytoriach, na których nie mają realnej możliwości wyboru pomiędzy dealerami tej samej marki; oraz
- ułatwienie rozwoju innowacyjnych form dystrybucji, takich jak wielomarkowe punkty sprzedaży.

17. Rozpatrując klauzule lokalizacji zawarte w art. 5 rozporządzenia, Komisja dostrzegła większe możliwości dla indywidualnej, dokonywanej zależnie od konkretnego przypadku oceny tego, czy klauzula spełnia wszystkie wymagane warunki do uzasadnienia odstępstwa na podstawie art. 81 ust. 3. Najbardziej prawdopodobne

⁷ W tym kontekście patrz, na przykład, sprawa *Porsche*, komunikat prasowy IP/04/585 z 3.5.2004.

⁸ Patrz komunikat prasowy IP/05/1208 z 30.9.2005.

potencjalne pozytywne skutki klauzul lokalizacji w systemach dystrybucji selektywnej polegają na tym, że mogą one zapobiegać „pasożytowaniu” na inwestycjach i promocyjnych działaniach dealerów o ustalonej pozycji.

18. Odnosnie do pierwszego typu klauzul lokalizacji wymienionych w rozporządzeniu – tj. klauzul zakazujących dodatkowych punktów *sprzedaży* – trudno jest zrozumieć, w jaki sposób ograniczenia co do dodatkowych punktów sprzedaży mogłyby być wymagane przez producentów pojazdów w celu uniknięcia „pasożytowania”. Rozporządzenie pozwala producentom pojazdów żądać, aby dodatkowe punkty sprzedaży spełniały wszystkie normy jakościowe stosujące się do przedstawicielstw handlowych na obszarze, na którym punkt sprzedaży ma być otwarty, oraz zawczasu sprawdzać taką zgodność. Zwykle pozwala to uniknąć niebezpieczeństwa nieuczciwego wykorzystywania inwestycji i promocyjnych działań istniejących dealerów. Ponadto jest mało prawdopodobne, aby dodatkowe punkty sprzedaży zwiększyły transakcyjne i logistyczne koszty producentów samochodów, gdyż obowiązująca umowa z dealerem będzie nadal określać, gdzie producent pojazdów musi dostarczać samochody zamówione przez dealera. Oznacza to, że gdy dealerzy otwierają dodatkowy punkt sprzedaży w innym państwie członkowskim, nie jest wymagana dodatkowa umowa z miejscowym importerem, choć oczywiście producent pojazdów może przekazać miejscowemu importerowi takie funkcje, jak sprawdzanie zgodności z kryteriami jakościowymi. Warunki zakupu i cele sprzedaży pozostaną takie, jak te, które zostały określone zgodnie z istniejącą umową o przedstawicielstwie handlowym.
19. Jeżeli chodzi o drugi typ klauzul lokalizacji wymienionych w rozporządzeniu, tj. klauzul zakazujących dealerom zakładania dodatkowych punktów *dostaw*, może być bardziej prawdopodobne, że indywidualna analiza zgodnie z art. 81 TWE doprowadzi do innych wniosków. Ryzyko, że takie punkty dostaw są (nieuczciwie) wykorzystywane do „pasożytowania” na inwestycjach, działaniach marketingowych i dobrej woli dealera mającego siedzibę na docelowym terytorium, może być bowiem większe. W praktyce, jeżeli punkty dostaw są *de facto* wykorzystywane do prowadzenia „sprzedaży” (w przeciwieństwie do zwykłych „usług przekazywania”), producent może skutecznie powołać się na odstępstwo zgodnie z art. 81 ust. 3, pod warunkiem że ograniczenie otwarcia punktów dostaw jest jedynym sposobem zapobieżenia niebezpieczeństwu „pasożytowania”, które mogłyby doprowadzić do destabilizacji jego sieci dystrybucyjnej.

3. ZASADY PROCEDURALNE

3.1. Dostęp do akt sprawy

20. W dniu 13 grudnia Komisja przyjęła obwieszczenie w sprawie zasad dostępu do akt Komisji w sprawach związanych z przeciwdziałaniem praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej oraz połączeniami⁹. Obwieszczenie to ustanawia ramy dla korzystania z prawa dostępu do akt zgodnie z przepisami przywołanymi wyraźnie w obwieszczeniu. Nie obejmuje ono możliwości

⁹ Obwieszczenie Komisji dotyczące zasad dostępu do akt Komisji w sprawach na mocy art. 81 i 82 traktatu WE, art. 53, 54 i 57 porozumienia o EOG oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 (Dz.U. C 325 z 22.12.2005, str. 7).

przekazywania dokumentów w kontekście innych postępowań. Opisane w obwieszczeniu prawo dostępu do akt – które różni się od ogólnego prawa dostępu do dokumentów na mocy rozporządzenia (WE) nr 1049/2001¹⁰ – umożliwia osobom, do których Komisja skierowała pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, skuteczne korzystanie z prawa do obrony.

21. Celem obwieszczenia, które zastępuje obwieszczenie w sprawie dostępu do akt przyjęte w 1997 r., jest zwiększenie przejrzystości i jasności postępowania Komisji przy rozpatrywaniu wniosków o dostęp do akt w sprawach związanych z przeciwdziałaniem praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej oraz połączeniami. W tym celu obwieszczenie wskazuje, że adresaci zastrzeżeń Komisji mają prawo dostępu do akt w postaci elektronicznej lub papierowej. Obwieszczenie określa, kiedy strony otrzymują dostęp do akt. Stwierdza ono, że „akta Komisji” obejmują wszystkie dokumenty związane z określonym postępowaniem, które doprowadziło do wydania przez Komisję pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń. Wewnętrzne dokumenty Komisji (które obejmują dokumenty wymienione z państwami członkowskimi), tajemnice służbowe oraz inne informacje poufne nie są jednak dostępne dla stron. Zgodnie z interpretacją Komisji pojęcie dokumentów wewnętrznych obejmuje w zasadzie całą korespondencję pomiędzy Komisją i jej zewnętrznymi ekspertami. Jednak wyniki badania zleconego w związku z postępowaniem, jak również dokumenty niezbędne do zrozumienia metodyki zastosowanej w badaniu lub do sprawdzenia jej technicznej poprawności są dostępne.
22. Obwieszczenie zawiera dokładny opis procedur traktowania informacji poufnych oraz procedur stosowania dostępu do akt. Opisuje ono również procedurę rozwiązywania sporów w przypadku wniosków o poufność, w tym również rolę urzędników przeprowadzających spotkania wyjaśniające.
23. Obwieszczenie obejmuje także związaną z tym kwestię dostępu do dokumentów przez skarżących w postępowaniach związanych z przeciwdziałaniem praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej oraz innych stron uczestniczących w postępowaniach w sprawie połączeń. Takie prawo dostępu jest jednak bardziej ograniczone pod względem zakresu niż prawo dostępu do akt.

3.2. Postępowanie z informacjami rynkowymi i skargami

24. Komisja ceni informacje dostarczane przez podmioty gospodarcze i konsumentów, gdyż zapewniają one skuteczne egzekwowanie reguł konkurencji. Komisja chętnie przyjmuje informacje o dziedzinach, w których rynek nie funkcjonuje dobrze oraz o podejrzewanych naruszeniach reguł konkurencji.

¹⁰ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz.U. L 145 z 31.05.2001, str. 43).

25. Informacje można dostarczać Komisji na różne sposoby:

- Najwyższy priorytet nadaje się doniesieniom nieprawidłowości (ang. whistleblowing) oraz wnioskowi o obniżenie grzywny¹¹. Kartele są najgorszą formą działalności antykonkurencyjnej, Komisja poświęca zatem znaczne środki na podejmowanie działań przeciwko nim.
- Informacje rynkowe¹² są zawsze mile widziane, bez względu na to, czy prowadzą do wszczęcia postępowania wyjaśniającego w konkretnej sprawie, czy też nie. Tylko poprzez zebranie wielu różnych informacji z szeregu źródeł Komisja może sobie wyrobić spójny obraz rynku.
- Również chętnie przyjmowane są formalne skargi¹³, które podnoszą kwestie mające znaczenie dla Wspólnoty i zawierają odpowiednie informacje wyjaśniające. Wiele ważnych decyzji Komisji nie byłoby możliwych bez informacji dostarczonych przez skarżącego oraz jego aktywnego wsparcia. Zwykle, przed złożeniem formalnej skargi, pomocne jest skontaktowanie się z Dyrekcją Generalną ds. Konkurencji. Nieformalne kontakty przed złożeniem skargi pozwalają na odbycie wstępnych dyskusji na temat informacji dostępnych dla potencjalnego skarżącego oraz pomagają ustalić, czy sprawa może mieć priorytetowe znaczenie dla Komisji.

26. Każdy z tych sposobów dostarczania informacji jest ważny i może prowadzić do działań w zakresie egzekwowania przepisów. Komisja uważnie rozpatrzy i odpowie na każde otrzymane zgłoszenie.

RAMKA 1: ART. 81 I 82 TWE: INTERES WSPÓLNOTOWY W ZAKRESIE BADANIA ZARZUTÓW NARUSZENIA I USTALANIA PRIORYTETÓW

Przed złożeniem formalnej skargi do Komisji skarżący powinien uwzględnić poniższe wskazówki.

Organy ochrony konkurencji oraz sądy państw członkowskich

Rozważając wysłanie formalnej skargi do Komisji, konsumenci i podmioty gospodarcze powinni pamiętać, że organy ochrony konkurencji państw członkowskich również stosują unijne prawo konkurencji i współpracują z Komisją w ramach Europejskiej Sieci Konkurencji (ESK). Potencjalni skarżący powinni więc rozważyć, czy organem właściwym do podjęcia działań nie może być organ ochrony konkurencji państwa członkowskiego.

Na przykład, gdy domniemane naruszenie wpływa na konkurencję głównie na terytorium jednego państwa członkowskiego, to być może krajowy organ ochrony konkurencji (KOOK) tego państwa zechce zająć się daną sprawą. Gdy sprawa ma wpływ na konkurencję w więcej

¹¹ Obwieszczenie Komisji w sprawie zwolnienia od grzywien oraz zmniejszenia grzywien w przypadkach karteli (Dz.U. C 45 z 19.02.2002).

¹² W sprawie innych sposobów informowania Komisji (informacje rynkowe, skargi) patrz ust. 3 i 4 zawiadomienia Komisji w sprawie rozpatrywania skarg przez Komisję zgodnie z art. 81 i 82 traktatu WE (Dz.U. C 101 z 27.4.2004, str. 65) (zwanego dalej „zawiadomieniem Komisji w sprawie skarg”).

¹³ Patrz zawiadomienie Komisji w sprawie skarg, a także art. 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 773/2004 oraz jego załącznik (formularz C).

niz jednym państwie członkowskim, krajowe organy ochrony konkurencji mogą współpracować z sobą w zbieraniu dowodów w sprawie, bądź organy ochrony konkurencji dwóch lub trzech państw członkowskich mogą ją wspólnie poprowadzić. Bardziej obszerne wskazówki na temat podziału pracy w ramach ESK dostępne są na stronie internetowej Komisji¹⁴.

Potencjalni skarżący powinni również wziąć pod uwagę wniesienie powództwa do sądu krajowego. Wiele spraw może być odpowiednio rozpatrzonych przez sądy krajowe, w tym roszczenia w sprawie realizacji zobowiązań umownych, zastosowanie sankcji cywilnej polegającej na stwierdzeniu nieważności wymienionej w art. 81 ust. 2 lub wnioski w sprawie środków tymczasowych¹⁵. Komisja również silnie wspiera prawo tych poszkodowanych przez działania antykonkurencyjne, którzy ubiegają się o odszkodowanie przed sądami krajowymi¹⁶ i w tym celu wydała zieloną księgę¹⁷, w której omówione są możliwości łatwiejszego dochodzenia roszczeń odszkodowawczych.

Priorytety

Potencjalny skarżący rozważający złożenie formalnej skargi do Komisji powinien również pamiętać, że choć Komisja traktuje wszystkie dostarczone jej informacje bardzo poważnie, jednak nie posiada środków, aby zbadać każdy problem jej przedstawiony. Komisja musi ustalać priorytety i koncentrować swoje ograniczone środki na badaniu i ściganiu najpoważniejszych naruszeń przepisów oraz na rozpatrywaniu spraw, które są istotne dla rozwoju unijnej polityki w zakresie konkurencji oraz dla zagwarantowania spójnego stosowania art. 81/82 TWE¹⁸.

Opierając się na dostępnych informacjach, Komisja stosuje jedno lub kilka spośród poniższych kryteriów, stosownie do indywidualnego przypadku, w celu postanowienia, czy istnieje uzasadniony interes Wspólnoty w tym, aby szczegółowo zbadać skargę¹⁹.

- znaczenie wpływu na funkcjonowanie konkurencji na rynku wewnętrznym, w szczególności zaś:
 - zasięg geograficzny lub znaczenie ekonomiczne zachowania będącego przedmiotem skargi bądź wielkość rynku lub znaczenie dla końcowych konsumentów danych produktów lub zachowania będącego przedmiotem skargi;
 - pozycja rynkowa przedsiębiorstw, których dotyczy skarga, lub ogólne funkcjonowanie konkretnego rynku;

¹⁴ Patrz akapit 19 i dalsze zawiadomienia Komisji w sprawie skarg, a także akapit 5 i dalsze zawiadomienia Komisji w sprawie współpracy w ramach sieci organów ochrony konkurencji (Dz.U. C 101/2004 z 27.4.2004, str. 43).

¹⁵ Patrz akapit 16 zawiadomienia Komisji w sprawie skarg.

¹⁶ Patrz sprawa C-453/99, *Courage przeciwko Creham*, [2001] ECR I-6297, pkt 26 i 27; motyw 7 rozporządzenia (WE) nr 1/2003.

¹⁷ Zielona księga w sprawie roszczeń o odszkodowanie za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i nadużywanie pozycji dominującej, COM(2005)672 z 19.12.2005 (patrz sekcja A.I.5 poniżej).

¹⁸ Patrz w szczególności motyw 3 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, a także akapit 11 zawiadomienia Komisji w sprawie skarg.

¹⁹ Patrz akapit 41 i dalsze, w szczególności akapit 43 zawiadomienia Komisji w sprawie skarg.

- stopień złożoności wymaganego badania, prawdopodobieństwo ustalenia naruszenia przepisów oraz to, czy elementy te usprawiedliwiają przeprowadzenie szczegółowego badania;
- możliwość, że skarżący wnieśli sprawę do krajowego sądu w państwie członkowskim, w szczególności biorąc pod uwagę to, czy sprawa jest lub była już przedmiotem egzekucji z powództwa prywatnego lub jest sprawą kwalifikującą się do takiego postępowania;
- właściwość postąpienia z indywidualną skargą, która dotyczy konkretnej kwestii prawnej lub kilku takich kwestii, które są już w trakcie badania przez Komisję w związku z jedną lub kilkoma innymi sprawami lub które Komisja już zbadała i/lub które są przedmiotem postępowania przed sądami wspólnotowymi;
- zaprzestanie naruszania przepisów lub zmiana postępowania będącego przedmiotem skargi, w szczególności gdy zobowiązania stały się wiążące na mocy decyzji Komisji stosownie do art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 lub gdy przedsiębiorstwo(-a), którego(-ych) dotyczy skarga zmieniło(-y) swoje zachowanie z innych powodów, pod warunkiem że ani znaczące utrzymujące się skutki antykonkurencyjne ani ciężkość domniemanych naruszeń nie nadają skardze rangi interesu wspólnotowego pomimo zaprzestania naruszania przepisów lub zmiany zachowania;
- znaczenie innych dziedzin prawa wspólnotowego lub krajowego, na które miało wpływ zachowanie będące przedmiotem skargi, w stosunku do znaczenia obaw o konkurencję wykazanych przez skarżącego.

Jednak kryteria te stosowane są w sposób elastyczny. Niemożliwe jest określenie abstrakcyjnych reguł co do tego, kiedy podjęcie działań przez Komisję byłoby lub nie byłoby właściwe. Zawsze będą istnieć czynniki, niewymienione powyżej, które mogą zwiększyć lub zmniejszyć wagę określonej sprawy. Ponadto Komisja nie jest zobowiązana do odłożenia sprawy z powodu braku interesu wspólnotowego. Gdy jednak Komisja uzna, iż nie występuje dostateczny interes wspólnotowy, który uzasadnia szczegółowe badanie, zwykle odrzuca skargę powołując się na jedno lub więcej z przytoczonych kryteriów.

Komisja stara się powiadamiać skarżących o tym, czy zamierza zbadać sprawę czy nie w ciągu czterech miesięcy od otrzymania skargi.

4. SCREENING PRAWODAWSTWA UE W ZAKRESIE OCHRONY KONKURENCJI

27. Kluczowym działaniem określonym w strategii lizbońskiej, która została wznowiona w dniach 22-23 marca, była poprawa otoczenia prawnego na poziomie zarówno unijnym, jak i krajowym, w celu zwiększenia konkurencyjności. Prace zmierzające do osiągnięcia „lepszyc regulacji” rozpoczęły się w ramach planu działań Komisji, który został zmieniony w dniu 16 marca. Obejmuje on wszystkie nieprzyjęte unijne wnioski legislacyjne, istniejące zasady (uproszczenie) oraz nowe wnioski legislacyjne i strategiczne. Zgodnie z planem działań Komisja przyjęła w czerwcu

zmienione Wytyczne w sprawie oceny wpływu²⁰ obejmujące wszystkie inicjatywy legislacyjne i strategiczne ujęte w rocznym programie pracy Komisji. Oceny takie rozpoznają alternatywne możliwości rozwiązania określonego problemu oraz oceniają ich skutki ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

28. Wytyczne w sprawie oceny wpływu uznają, że „energiczna konkurencja w korzystnym otoczeniu biznesu jest główną siłą napędową wzrostu produktywności i konkurencji”²¹. Screening prawa konkurencji stanowi więc integralną część oceny wpływu. Wytyczne w sprawie oceny wpływu wymieniają – w sposób niewyczerpujący – rodzaje wniosków, które wymagają kontroli pod względem możliwych negatywnych wpływów na konkurencję (na przykład zasady dotyczące zliberalizowanych przemysłów sieciowych, środki, które mają wpływ na bariery utrudniające wejście na rynek i wyjście z rynku, odstępstwa od reguł konkurencji, itp.)²².
29. Podstawowy „test konkurencji” zastosowany w kontekście screeningu polityki konkurencji polega na postawieniu na początku dwóch fundamentalnych pytań. Po pierwsze: *jakie ograniczenia* konkurencji mogą bezpośrednio lub pośrednio wynikać z wniosku (czy nakłada on ograniczenia dotyczące wejścia na rynek, czy wpływa na zachowanie przedsiębiorstw, itp.)? Po drugie: czy dostępne są mniej ograniczające środki, aby osiągnąć dany cel polityki? Screening prawa konkurencji może przynieść w rezultacie wybór mniej ograniczających metod regulacyjnych lub rynkowych dla osiągnięcia pewnych celów polityki, pozwalając tym samym uniknąć niepotrzebnych lub niewspółmiernych ograniczeń konkurencji. Leży to w interesie zarówno konsumentów, jak i przemysłu.

5. ZIELONA KSIĘGA W SPRAWIE ROSZCZEŃ O ODSZKODOWANIE ZA STOSOWANIE PRAKTYK OGRANICZAJĄCYCH KONKURENCJĘ I NADUŻYWANIE POZYCJI DOMINUJĄCEJ

30. Przepisy dotyczące ochrony konkurencji zawarte w art. 81 i 82 TWE mogą być egzekwowane zarówno przez organy ochrony konkurencji (egzekwowanie przepisów z urzędu), jak przez strony prywatne wszczynające postępowanie przed sądem krajowym (egzekwowanie przepisów z powództwa prywatnego). Jednym z celów reformy wspólnotowych przepisów dotyczących ochrony konkurencji było ożywienie roli sądów krajowych oraz krajowych organów ochrony konkurencji (KOOK) w egzekwowaniu tych przepisów. Rozporządzenie (WE) nr 1/2003 kładzie nacisk na wspólną odpowiedzialność Komisji, sądów krajowych i KOOK w tym względzie i dostarcza niezbędnych narzędzi do osiągnięcia zwięzłego i spójnego egzekwowania wspólnotowych przepisów dotyczących ochrony konkurencji. W zakresie egzekwowania przepisów z urzędu, Komisja i KOOK obecnie ściśle współpracują z sobą w ramach ESK (Europejskiej Sieci Konkurencji) w celu stosowania wspólnotowych przepisów dotyczących ochrony konkurencji. Jeśli chodzi o egzekwowanie przepisów z powództwa prywatnego, rozporządzenie (WE) nr 1/2003 zniósł monopol Komisji w stosowaniu art. 81 ust. 3, uprawniając tym samym sądy krajowe do stosowania w całości art. 81 i 82 TWE. Sądy krajowe mają

²⁰ SEC (2005) 791.

²¹ Patrz sekcja 9 załączników do Wytycznych w sprawie oceny wpływu.

²² Patrz sekcja 9.2 załączników do Wytycznych w sprawie oceny wpływu.

wylączną kompetencję do przyznawania odszkodowań ofiarom naruszeń przepisów prawa ochrony konkurencji.

31. Pozwy o odszkodowanie za naruszenie przepisów ochrony konkurencji są głównym zagadnieniem poruszonym w Zielonej Księdze przyjętej przez Komisję w dniu 19 grudnia²³. Komisja pragnie zachęcić do tego rodzaju działań, których jak dotąd było bardzo niewiele²⁴, ponieważ służą one podwójnemu celowi. Pozwy o odszkodowanie nie tylko pozwalają ofiarom naruszeń wspólnotowych przepisów dotyczących ochrony konkurencji uzyskać odszkodowanie, lecz stwarzają również dodatkową zachętę dla przedsiębiorstw do respektowania wspólnotowych reguł ochrony konkurencji. Pozwy o odszkodowanie, to nie tylko wzmocnienie efektów stwierdzenia naruszeń przepisów przez organy ochrony konkurencji, powinny one również być autonomicznym środkiem egzekwowania przepisów. Egzekwowanie wspólnotowych przepisów ochrony konkurencji z powództwa prywatnego staje się w ten sposób narzędziem do rozszerzenia zakresu stosowania art. 81 i 82 TWE. Ponadto, mając możliwość skutecznego wniesienia roszczenia o odszkodowanie, indywidualne firmy lub konsumenci w Europie biorą bezpośredni udział w egzekwowaniu przepisów ochrony konkurencji. Doświadczenie uzyskane z pierwszej ręki zwiększa bezpośrednio znaczenie przepisów ochrony konkurencji dla firm i konsumentów. Podnosząc poziom egzekwowania wspólnotowych przepisów dotyczących ochrony konkurencji, pozwy o odszkodowanie przyczyniają się do respektowania tych przepisów, a przez to do skutecznej konkurencji w Europie. Są więc ważnymi narzędziami dla tworzenia i utrzymywania konkurencyjnej gospodarki – kluczowego elementu strategii lizbońskiej, której celem jest wzrost gospodarczy w Unii Europejskiej i tworzenie miejsc pracy dla obywateli Europy.
32. W wyroku w sprawie Courage przeciwko Crehan Trybunał Sprawiedliwości potwierdził, że ofiary naruszenia wspólnotowych przepisów ochrony konkurencji mają prawo domagać się odszkodowania i że państwa członkowskie muszą dostarczyć ramy proceduralne przewidujące skuteczny system zadośćuczynienia²⁵. Głównym celem zielonej księgi jest ustalenie zasadniczych przeszkód dla skuteczniejszego systemu roszczeń odszkodowawczych oraz przedstawienie różnych opcji do dalszych rozważań i możliwego działania służącego ułatwieniu dochodzenia roszczeń o odszkodowania za naruszenia wspólnotowych przepisów prawa ochrony konkurencji.
33. Zielona księga traktuje o kilku kluczowych kwestiach, takich jak dostęp do materiałów dowodowych, wymóg stwierdzenia winy, obliczanie odszkodowań, możliwość obrony przez powołanie się na przenoszenie obciążeń na klienta, status pośredniego nabywcy, możliwość pozwu grupowego i zbiorowego, koszty powództwa, skoordynowanie egzekwowania przepisów z urzędu i z powództwa prywatnego oraz jurysdykcja i prawo właściwe.

²³ Zieloną księgę można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/article_82_review.html. Towarzyszy jej dokument roboczy służb Komisji dostępny pod adresem:

http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/actions_for_damages/sp.html, w którym przedstawiono tło i wyjaśniono opcje polityczne wymienione w zielonej księdze.

²⁴ Patrz badanie zlecone przez Komisję i opublikowane w 2004 r., dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/actions_for_damages/study.html

²⁵ Sprawa C-453/99 Courage przeciwko Crehan [2001] ECR I-6297.

34. Celem zielonej księgi jest wywołanie dyskusji na temat sposobu zwiększenia liczby zakończonych sukcesem pozwów o odszkodowania związane z naruszeniami wspólnotowych przepisów dotyczących ochrony konkurencji. Na podstawie reakcji na propozycje zawarte w zielonej księdze Komisja oceni, jakie ewentualne działanie jest konieczne w celu dalszego wsparcia takich roszczeń.

B – STOSOWANIE ART. 81, 82 I 86

1. ENERGIA, PODSTAWOWE SEKTORY PRZEMYSŁU, PRZEMYSŁ CHEMICZNY I FARMACEUTYCZNY

1.1. ENERGIA

Badania sektorowe w sektorze gazowym i energetycznym

35. W odniesieniu do stosowania wspólnotowych przepisów dotyczących ochrony konkurencji w sektorze energetycznym, najważniejszym pojedynczym działaniem podjętym w 2005 r. było rozpoczęcie badań sektorowych w sektorze gazowym i energetycznym. W dniu 13 czerwca Komisja przyjęła decyzję²⁶ o rozpoczęciu badań sektorowych w sektorze gazowym i energetycznym na mocy uprawnień Komisji na podstawie art. 17 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003. Uzasadnienie badań sektorowych zostało przedstawione w komunikacie Komisarza ds. Konkurencji, w porozumieniu z Komisarzem ds. energii²⁷.
36. Badania sektorowe są częścią działań Komisji zmierzających do wznowienia strategii lizbońskiej oraz jej celów w postaci pobudzenia wzrostu gospodarczego, zwiększenia zatrudnienia i przekształcenia Unii Europejskiej w „najbardziej konkurencyjną i dynamiczną, opartą na wiedzy gospodarkę na świecie”. Aby ponownie skierować strategię lizbońską na właściwe tory, Komisja postanowiła aktywniej podejść do stosowania reguł konkurencji, zwłaszcza poprzez badania sektorowe, aby zagwarantować otwarte i konkurencyjne rynki w Europie, w szczególności w sektorze energetycznym²⁸.
37. Badania koncentrują się na ostatnio zliberalizowanych sektorach: energetycznym i gazowym. Integracja rynkowa rozczarowuje swym powolnym tempem. Dotąd nie udało się jej także wywrzeć istotnego wpływu na obniżenie często wysokiego stopnia koncentracji charakterystycznego dla obydwóch sektorów. W latach 2004 i 2005 nastąpiły znaczne wzrosty cen i klienci coraz bardziej skarżą się na niemożność otrzymania konkurencyjnych ofert od dostawców. Elementy te pokazały, że rynki nie funkcjonują optymalnie i uzasadniły wszczęcie badania na podstawie art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 oraz użycie instrumentów dochodzeniowych dostępnych Komisji.
38. W sektorze energii elektrycznej badanie skupia się na mechanizmach kształtowania cen na hurtowych rynkach energii elektrycznej, wytwarzaniu i dostawach energii elektrycznej oraz czynnikach decydujących o strategiach wytwórców w zakresie wysyłu energii elektrycznej i przetargów. Szczególną uwagę zwrócono na to, czy

²⁶ Decyzja Komisji (WE) nr C(2005)1682 z dnia 13 czerwca 2005 r. inicjująca badanie sektora gazowego i elektrycznego na mocy art. 17 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003. Patrz: http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/decision_en.pdf

²⁷ Patrz:

http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/communication_en.pdf

²⁸ Komunikat na wiosenny szczyt Rady Europejskiej – Wspólne działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia – nowy początek strategii lizbońskiej, COM(2005) 24 z 2.02.2005. Patrz w szczególności strony 8 i 19.

wytwórcy energii elektrycznej posiadają znaczącą siłę rynkową, aby móc wpływać na ceny hurtowe energii elektrycznej. Częścią tej oceny mogą być analizy ekonometryczne. Baczna uwaga zostanie zwrócona w szczególności na bariery wejścia na rynek oraz bariery przepływów transgranicznych, jak te, które mogą wynikać z długoterminowych umów dostaw w niektórych państwach członkowskich oraz prawne i operacyjne systemy dotyczące połączeń międzysieciowych między krajowymi sieciami energetycznymi.

39. W sektorze gazowym badanie koncentruje się na długoterminowych umowach przywozowych, porozumieniach o wymianie oraz barierach dla transgranicznych przepływów gazu. Dokładnie zbadane zostaną również wymogi bilansowania dla użytkowników sieci gazowych i magazynowania gazu, jak również długoterminowe umowy na rynkach końcowych oraz wpływy, jakie mogą one mieć na koszty dostosowawcze i wejście na rynek.
40. Badania sektora gazowego i energetycznego dotyczą różnych zagadnień, ponieważ konkurencja w tych sektorach występuje na różnych etapach rozwoju, a także dlatego, że mają one dość zróżnicowane struktury produkcji. Tym niemniej, powiązania pomiędzy tymi sektorami zostaną wzięte pod uwagę. Gaz staje się bowiem coraz ważniejszym głównym paliwem dla wytwarzania energii elektrycznej i bardziej konkurencyjne rynki gazu mogłyby mieć bezpośredni korzystny wpływ na rynki energii elektrycznej.
41. Celem Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji jest ustalenie, czy naruszenia art. 81, 82 i 86 TWE są odpowiedzialne za widoczne niepoprawne funkcjonowanie rynków energii elektrycznej i gazu, w którym to przypadku Komisja mogłaby podjąć odpowiednie działania naprawcze. W oparciu o fakty zebrane w badaniu oraz wynikające z nich priorytety dotyczące egzekwowania przepisów Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji zajmie się sprawami na podstawie art. 81, 82 lub 86 TWE z chwilą ich pojawienia. Oczekuje się, że wyniki badań odegrają również rolę w ocenie skuteczności obecnych ram legislacyjnych dla liberalizacji rynków gazu i energii elektrycznej.
42. Przygotowując badania, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji konsultowała się ze stowarzyszeniami branżowymi, grupami konsumenckimi, innymi służbami Komisji (w tym Dyrekcją Generalną ds. Energii i Transportu), krajowymi organami ochrony konkurencji (KOOK) oraz krajowymi organami regulacyjnymi (KOR) i ich europejskimi przedstawicielami w celu ukierunkowania badania i zapewnienia jego efektywności. Celem Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji jest zapewnienie przejrzystości w trakcie całego procesu. Komisja przedstawiła zbiór zagadnień wynikających z pierwszej analizy odpowiedzi kilku gremiom, w szczególności Radzie ds. Energii w dniu 1 grudnia, na której posiedzeniu Komisja przedstawiła również sprawozdanie z wprowadzania w życie pakietu legislacyjnego dotyczącego liberalizacji sektora energetycznego. Główne obawy stwierdzone przez Dyrekcję Generalną ds. Konkurencji w jej dokumencie z opisem zagadnień²⁹ odnoszą się do panujących poziomów koncentracji, wertykalnego wykluczenia z rynku, braku integracji rynkowej, braku przejrzystości oraz mechanizmu kształtowania cen.

²⁹

Patrz:

http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/issues_paper15112005.pdf

Wstępne sprawozdanie ma być przedstawione na początku 2006 r. a po nim nastąpią szeroko zakrojone konsultacje publiczne. Końcowe sprawozdanie z badania w sektorze energetycznym jest planowane na koniec 2006 r.

43. Badania sektorowe znacznie wzmacniają zdolność Komisji do aktywnego wspierania konkurencji w ostatnio zliberalizowanych sektorach gazu i energii elektrycznej. W 2005 r. w określonych przypadkach prowadzono także działania egzekucyjne, mające na celu wspieranie procesu liberalizacji.

Długoterminowe umowy dostaw gazu na rynkach stanowiących następne ogniwo w procesie dystrybucji

44. Szczególnym problemem, jaki powstał po otwarciu sektora gazowego na konkurencję w 2005 r., jest możliwe wykluczenie z rynku stanowiącego następne ogniwo w procesie dystrybucji poprzez długoterminowe umowy dostaw gazu zawarte pomiędzy, z jednej strony, tradycyjnymi dostawcami a przedsiębiorstwami dystrybucyjnymi oraz użytkownikami przemysłowymi i handlowymi, z drugiej strony.
45. Długoterminowe umowy uniemożliwiają klientom przestawianie się na innych dostawców gotowych oferować korzystniejsze ceny. W niektórych przypadkach, aktualnie obowiązujące umowy będą obowiązywać jeszcze przez wiele lat i z tego powodu ci klienci nie mogą czerpać korzyści z rozwijającej się konkurencji w omawianym sektorze. Ponadto na rynku dostaw gazu istnieje duży efekt skali spowodowany, na przykład, wysokim kosztem bilansowania i elastyczności, który – wyrażony w kategoriach względnych – maleje wraz ze wzrostem objętości dostarczanego gazu. Tak więc długoterminowe umowy na rynku stanowiącym następne ogniwo w procesie dystrybucji gazu mogą również hamować rozwój zdolności alternatywnych dostawców do tworzenia udziału w rynku umożliwiającego skuteczną konkurencję. Takie długoterminowe umowy mogą zatem wykluczać rynki i być źródłem obaw o konkurencję, gdy nie są one niezbędne do wytwarzania korzyści rekompensujących konsumentom negatywny wpływ na konkurencję.
46. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji oraz krajowe organy ochrony konkurencji i krajowe organy regulacyjne dwukrotnie omawiały zagadnienie długoterminowych umów na rynkach stanowiących następne ogniwo w procesie dystrybucji w podgrupie „Energia” Europejskiej Sieci Konkurencji (ESK). Bundeskartellamt opublikował raport dotyczący długoterminowych umów na rynku dostaw gazu do lokalnych zakładów użyteczności publicznej („Stadtwerke”) w Niemczech. Rozpoczął on następnie negocjacje z 15 największymi dostawcami na tym rynku w celu wprowadzenia wyraźnych ograniczeń czasu trwania umów dostaw. Negocjacje te załamały się we wrześniu i Bundeskartellamt ogłosił, że nie będzie wszczynał formalnego postępowania w sprawie zakazu³⁰. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji również bada sprawę dotyczącą długoterminowych umów dostaw gazu na rynku belgijskim.

³⁰ <http://www.bundeskartellamt.de/wDeutsch/entscheidungen/Kartellrecht/EntschKartell.shtml>

Przypadki ograniczeń terytorialnych

47. W 2005 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji kontynuowała starania w celu zadbania, aby przedliberalizacyjne praktyki handlowe na rynkach energii nie osłabiły procesu liberalizacji. Starania te zostały nagrodzone usunięciem ograniczeń terytorialnych z umów dostaw gazu zawartych przez Gazprom z kilkoma ważnymi tradycyjnymi dystrybutorami hurtowymi w UE. Ograniczenia terytorialne uniemożliwiają importerom eksportowanie gazu do innych państw członkowskich i/lub ograniczają ich motywację do czynienia tego, udaremniając przez to integrację rynkową i konkurencję pomiędzy podmiotami obecnymi już na rynku.
48. W 2003 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji zagwarantowała, że *Gazprom* oraz włoska firma handlu ropą i gazem *Eni Spa*³¹ zaniechają wspomnianych praktyk. W lutym³² Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji uzyskała poprawki do umów dostaw gazu pomiędzy obecnym już na rynku austriackim przedsiębiorstwem hurtowej sprzedaży gazu *OMV* a rosyjskim producentem gazu *Gazpromem*. W szczególności, *OMV* nie będzie dłużej uniemożliwiał odsprzedaży poza Austrię gazu kupowanego przez siebie od *Gazpromu*, a *Gazprom* będzie miał swobodę obsługi innych klientów austriackich bez konieczności oferowania gazu najpierw *OMV* (tzw. prawo pierwszej odmowy). *OMV* również zgodził się wesprzeć zwiększenie przepustowości rurociągu *TAG*, który przesyła rosyjski gaz przez Austrię do Włoch. Wynik ten jest podobny do osiągniętego w odniesieniu do *Eni* w 2003 r. Podjęte zobowiązania są w istocie identyczne ze zobowiązaniami *Eni*, drugiego udziałowca rurociągu *TAG*, wobec Komisji z 2003 r. W świetle tych faktów postanowiono zakończyć badanie.
49. W czerwcu³³ Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji zakończyła swoje badanie umów dostaw gazu zawartych pomiędzy *Gazpromem* a największym niemieckim przedsiębiorstwem sprzedaży hurtowej *E.on Ruhrgas AG*, które jest częścią grupy *E.on*, uzyskawszy usunięcie ograniczeń terytorialnych z tych umów. Ponadto, *Gazprom* nie będzie już związany „klauzulą najwyższego uprzywilejowania” zawartą poprzednio w tych umowach. Klauzula ta zobowiązywała *Gazprom* do oferowania *Ruhrgasowi* warunków podobnych do tych, jakie oferował konkurentom *Ruhrgasu* na rynku sprzedaży hurtowej w Niemczech.
50. Zakończenie tych dwóch spraw oznacza, że wszystkie sprawy wszczęte przez Komisję w 2001 r. związane z badaniem ograniczeń wywozowych nałożonych na rosyjski gaz (Austria, Francja, Niemcy, Włochy i Niderlandy) zostały obecnie zamknięte. Trwają rozpoczęte również w 2001 r. badania dotyczące przywozu algierskiego gazu przez włoskie i hiszpańskie podmioty gospodarcze.

Ramy prawne

51. W 2005 r. prowadzono prace nad dalszym rozwojem ram prawnych dla rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu. W dniu 28 września Rada i Parlament przyjęły rozporządzenie w sprawie warunków dostępu stron trzecich do sieci przesyłowej gazu ziemnego, które – jak się oczekuje – poprawi możliwości

³¹ Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2003, pkt 98.

³² Komunikat prasowy IP/05/195 z 17.2.2005.

³³ Komunikat prasowy IP/05/710 z 10.6.2005.

prowadzenia transgranicznego handlu przez nowych uczestników rynku³⁴. Dyrektywa w sprawie bezpieczeństwa dostaw i rozwoju infrastruktury w energetyce zostanie przyjęta na początku 2006 r.³⁵. Spodziewa się, że dostarczy ona rzetelnych ram prawnych sprzyjających nowym inwestycjom w wytwarzanie energii elektrycznej oraz w infrastrukturę.

52. W 2005 r. Komisja kontynuowała wysiłki mające na celu zapewnienie wdrożenia przez państwa członkowskie drugiej dyrektywy w sprawie gazu³⁶ i drugiej dyrektywy w sprawie energii elektrycznej³⁷, które stanowią podstawy regulacyjne dla procesów liberalizacji rynków energii. Dokonano znaczących postępów w tym zakresie. Przywołane dyrektywy o gazie i energii elektrycznej również zobowiązały Komisję do złożenia do końca 2005 r. sprawozdania z poczynionych postępów w tworzeniu rynku wewnętrznego gazu i energii elektrycznej. Komisja przedstawiła swoje sprawozdanie Radzie ds. Energii w dniu 1 grudnia. Jest ono spójne z analizą dokonaną przez Dyрекcję Generalną ds. Konkurencji w ramach badań sektorowych i proponuje przeprowadzenie przeglądów terenowych przed podjęciem pod koniec 2006 r. decyzji o potrzebie trzeciego pakietu liberalizacji.
53. Trybunał Sprawiedliwości również wyjaśnił niektóre ważne aspekty ram prawnych, wydając w dniu 7 czerwca wyrok w sprawie *VEMW*³⁸. Choć sprawa ta dotyczyła w szczególności długoterminowych rezerwacji pojemności połączenia międzysieciowego z Niderlandami, ma ona ważne konsekwencje dla wielu dawniejszych długoterminowych rezerwacji pojemności połączeń międzysieciowych, które nadal istnieją po wejściu w życie pierwszej dyrektywy w sprawie energii elektrycznej³⁹.
54. Trybunał stwierdził, że priorytetowy dostęp przyznany przez holenderskie ustawodawstwo i regulacje dawniejszym umowom dostaw (23 % całkowitej pojemności połączenia międzysieciowego w tym konkretnym przypadku) stanowi dyskryminację zakazaną na mocy dyrektywy w sprawie energii elektrycznej z 1996 r., ponieważ art. 7 i 16 tej dyrektywy wymagają, aby dotychczasowi i nowi użytkownicy sieci byli traktowani jednakowo. Trybunał przyjął to podejście uznając, że każda inna interpretacja stwarzałaby zagrożenie dla przejścia od monopolistycznego i rozczłonkowanego rynku do rynku otwartego i konkurencyjnego. Trybunał stwierdził również, że Niderlandy na podstawie dyrektywy mogły zwrócić się o przyznanie odstępstwa dla istniejących umów, lecz nie zrobiły tego we właściwym czasie.

³⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 września 2005 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego (Dz.U. L z 3.11.2005, str. 1).

³⁵ Dyrektywa 2005/89/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. dotycząca działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych.

³⁶ Dyrektywa 2003/55/WE Parlamentu Europy i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 98/30/WE (Dz.U. L 176 z 15.07.2003, str. 57).

³⁷ Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europy i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 96/92/WE (Dz.U. L 176 z 15.07.2003, str. 37).

³⁸ Sprawa C-17/03, *Vereniging voor Energie, Milieu en Water i inni przeciwko Directeur van de Dienst uitvoering en toezicht energie*.

³⁹ Dyrektywa 96/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 grudnia 1996 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. L 27 z 30.01.1997, str. 20).

55. Po tym wyroku mogą nastąpić dalsze sprawy sądowe na szczeblu krajowym oraz działania ze strony krajowych organów regulacyjnych. Jeśli chodzi o egzekwowanie przepisów dotyczących ochrony konkurencji, wyrok otwiera drzwi dla ewentualnego wszczęcia przez Dyрекcję Generalną ds. Konkurencji innych spraw, pomimo że wyrok Trybunału nie odnosi się wyraźnie do zagadnień związanych z konkurencją.
56. Badanie sektorowe może zaoferować Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji dobry przegląd opartych na faktach kwestii dotyczących długoterminowych rezerwacji oraz wskazanie co do potrzeby ewentualnych badań następczych.
57. Wreszcie, rok 2005 był także rokiem rozpoczęcia handlu przydziałami emisji CO₂⁴⁰. Choć nie dotyczy on wyłącznie sektora energetycznego, jego wpływy są potencjalnie wyraźnie odczuwane na rynkach energii elektrycznej. Wydaje się, że system handlu emisjami wywarł wpływ na ceny energii elektrycznej, gdyż wytwórcy energii elektrycznej częściowo uwzględniają cenę praw do emisji gazów w cenach żądanych od końcowych konsumentów. Niektórzy konsumenci energii elektrycznej złożyli skargę stwierdzającą, że wzrosty cen nie powinny były nastąpić, gdyż prawa do emisji były w większości przydzielane bezpłatnie.

REPSOL

58. Choć w ciągu 2005 r. Komisja przyznała priorytet ostatnio zliberalizowanym sektorom gazu i energii elektrycznej, nadal prowadzone były działania przeciwko naruszeniom przepisów w innych sektorach energetycznych, takich jak dystrybucja paliw silnikowych.
59. W dniu 20 października 2004 r. Komisja opublikowała obwieszczenie⁴¹ zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 w celu przetestowania w warunkach rynkowych zobowiązań złożonych przez *REPSOL C.P.P.* (zwany dalej: „REPSOL”) w rozumieniu art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Przedmiotem badania Komisji zgodnie z art. 81 TWE jest stosowanie klauzul wyłączności dla dostaw paliw silnikowych w umowach dystrybucyjnych podpisanych przez REPSOL, które doprowadziły do wykluczenia hiszpańskiego rynku hurtowej i detalicznej sprzedaży paliw silnikowych. Umowy te zostały pierwotnie zgłoszone Komisji, lecz zgłoszenie to utraciło swoją ważność w dniu 1 maja 2004 r.
60. W dniu 17 czerwca 2004 r. do REPSOLu została wysłana wstępna ocena w rozumieniu art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003.
61. Z wstępnej oceny wynika, że dostęp do rynku jest trudny i że umowy REPSOLu znacząco przyczyniają się do możliwego zamknięcia rynku, ponieważ wiążą dużą część rynku z REPSOLem i jednocześnie mają długi czas trwania (w szczególności umowy „najmu” lub „użytkowania”, w przypadku gdy REPSOL dysponuje czasowo ograniczonym prawem własności, obowiązują przez okres od 25 do 40 lat).

⁴⁰ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, str. 32).

⁴¹ Dz.U. C 258 z 20.10.2004, str.7.

62. Zobowiązania przedstawione przez REPSOL przyznają pewnej liczbie dealerów posiadających umowę „najmu” lub „użytkowania” („umowa U/S”) prawo jej wcześniejszego rozwiązania pod warunkiem zapłaty REPSOLowi odszkodowania. REPSOL nie zawarłby ponadto żadnej nowej umowy ze stacjami DODO⁴² o okresie obowiązywania dłuższym niż pięć lat oraz do końca 2006 r. nie kupiłby żadnej nowej stacji DODO. Realizacja zaproponowanych zobowiązań byłaby monitorowana przez powiernika mianowanego przez REPSOL.
63. W następstwie wyników testu rynkowego zaproponowanych zobowiązań REPSOL przedstawił zmienione zobowiązania. Komisja przewiduje postępowanie w celu przyjęcia decyzji stosownie do art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, która nadałaby im moc wiążącą.

1.2. Podstawowe sektory przemysłu

Porozumienie handlowe ALROSA – De Beers

64. W dniu 3 czerwca Komisja opublikowała obwieszczenie⁴³ zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 w celu przetestowania w warunkach rynkowych zobowiązań⁴⁴ złożonych przez firmy ALROSA i De Beers w rozumieniu art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Przedmiotem badania Komisji zgodnie z art. 81 i 82 TWE jest porozumienie handlowe pomiędzy tymi dwoma przedsiębiorstwami, z których obydwaj zajmują się wydobyciem i dostawą surowca diamentowego. Porozumienie to zostało pierwotnie zgłoszone Komisji, lecz zgłoszenie to utraciło swoją ważność w dniu 1 maja 2004 r.
65. Zgłoszenie zastrzeżeń skierowane do przedsiębiorstw w styczniu i lipcu 2003 r. stanowiło wstępną ocenę Komisji w rozumieniu art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003.
66. Z wstępnej oceny wynika, że De Beers posiada dominującą pozycję na ogólnosiwiatowym rynku surowca diamentowego. Wchodząc w porozumienie z ALROSA, swoim największym konkurentem, De Beers zdobyłby kontrolę nad znaczącym źródłem dostaw surowca diamentowego na rynek i uzyskałby dostęp do rozszerzonego asortymentu diamentów, w przeciwnym razie niedostępnego dla niego. To, z drugiej strony, wyeliminowałoby ALROSA jako źródło dostaw na rynek poza Rosją i zwiększyłoby istniejącą już siłę rynkową De Beersa, skutkując utrudnieniem wzrostu lub utrzymania konkurencji na rynku surowca diamentowego.
67. We wstępnej ocenie zwrócono również uwagę, że zgodnie z porozumieniem handlowym De Beers – największy producent diamentów na świecie – działałby jako dystrybutor dla około połowy produkcji swojego największego konkurenta. Z uwagi na to, że objęte handlem ilości byłyby znaczne i że porozumienie zostało zawarte pomiędzy dwoma największymi przedsiębiorstwami zajmującymi się handlem surowcem diamentowym, w wyniku porozumienia handlowego konkurencja na rynku byłaby znacznie osłabiona.

⁴² DODO = Będące własnością dystrybutora, prowadzone przez dystrybutora (ang. Distributor Owned, Distributor Operated).

⁴³ Dz.U. C 136 z 3.06.2005, str. 32.

⁴⁴ Patrz: http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/cases/index/by_nr_76.html#i38_381

68. W zobowiązaniach przedstawionych przez ALROSe i De Beersa zaproponowano stopniowe zmniejszanie wartości sprzedaży surowca diamentowego pomiędzy nimi do 700 mln USD w 2005 r., 625 mln USD w 2006 r., 550 mln USD w 2007 r., 475 mln USD w 2008 r., 400 mln w 2009 r. oraz 275 mln USD w 2010 r. i w następnych latach. W odniesieniu do polityki cenowej, sortowania i wyceny ALROSA i De Beers zawarłyby porozumienie podobne do porozumienia handlowego. Realizacja zaproponowanych zobowiązań byłaby monitorowana przez pełnomocników wyznaczonych, odpowiednio, przez ALROSe i De Beersa.
69. Po uzyskaniu wyniku testu rynkowego zaproponowanych zobowiązań Komisja przewiduje przystąpić do przyjęcia decyzji stosownie do art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, która nadałaby im moc wiążącą.

1.3. Przemysł chemiczny

70. W 2005 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji przeprowadziła „screening konkurencji” w stosunku do kilku projektów tekstów legislacyjnych w przemyśle chemicznym, takich jak planowana zmiana dyrektywy 91/414/EWG⁴⁵ o ochronie roślin, która reguluje wprowadzanie do obrotu środków ochrony roślin oraz wnioski Komisji w sprawie rozporządzenia dotyczącego rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowania ograniczeń w zakresie chemikaliów⁴⁶ („REACH”), który przewidywać będzie rejestrację około 30 000 już istniejących chemikaliów, jak również chemikaliów, które pojawią się w przyszłości.
71. Analiza konkurencji, która uwzględnia możliwe zmiany, jakie miałyby być wniesione do tekstu wniosków w trakcie procesu legislacyjnego, skoncentrowała się na zadbaniu, aby wspomniane teksty legislacyjne oraz, w szczególności, koszty nałożone na przemysł, nie prowadziły do zakłócenia konkurencji.

1.4. Przemysł farmaceutyczny

Konkurencja ze strony produktów generycznych

72. Konkurencyjny europejski rynek farmaceutyczny zajmuje wysokie miejsce w programie Komisji, zwłaszcza z uwagi na strategię lizbońską. Należy zagwarantować szeroką ochronę własności intelektualnej produktów innowacyjnych, tak aby firmy mogły uzyskać zwrot wydatków poniesionych na badania i rozwój oraz być wynagrodzone za swoje wysiłki innowacyjne. Jeżeli jednak firmy starają się niezgodnie z prawem przedłużyć tę ochronę, wówczas działa ona demobilizująco na innowacyjność i może być poważnym naruszeniem reguł konkurencji UE. Konkurencja ze strony produktów generycznych wytwarzanych przez strony trzecie po wygaśnięciu patentu zwykle zachęca do dalszej innowacyjności w zakresie produktów farmaceutycznych.

⁴⁵ Dyrektywa Rady 91/414/EWG z 15 lipca 1991 r. dotycząca wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin (Dz.U. L 230 z 19.08.1991, str.1).

⁴⁶ COM(2003) 644 wersja ostateczna.

73. W ramach sprawy AstraZeneca (patrz ramka 2 poniżej) i równoległe do niej Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji dowiedziała się o potencjalnie antykonkurencyjnym zachowaniu zmierzającym do wykluczenia lub opóźnienia konkurencji ze strony produktów generycznych, co spowodowało zintensyfikowane działania w zakresie monitorowania konkurencji w sektorze leków generycznych.

Równoległy handel produktami farmaceutycznymi

74. Komisja uznaje równoległy handel produktami farmaceutycznymi za środek kompromisu pomiędzy państwami członkowskimi o wysokim i niskim poziomie cen, przyczyniający się do stworzenia wspólnego rynku produktów farmaceutycznych. Europejskie sądy przyjęły zawężoną interpretację w sprawie stosowania art. 81 TWE do systemów kontyngentów na dostawy, które ograniczają lub uniemożliwiają handel pomiędzy państwami członkowskimi, ponieważ systemy takie stanowią jednostronne zachowanie ze strony przedsiębiorstw.
75. Systemy jednostronnych kontyngentów na dostawy mogą być jednak objęte art. 82 TWE. Możliwe obiektywne uzasadnienia istnienia takich systemów mogą jednak być brane pod uwagę.

RAMKA 2: ASTRAZENECA: NADUŻYCIE PRZEPISÓW REGULACYJNYCH W SEKTORZE FARMACEUTYCZNYM

W dniu 15 czerwca Komisja przyjęła decyzję („decyzja”) nakładającą na AstraZenecę AB i AstraZenecę Plc („AZ”) grzywnę w wysokości 60 mln EUR za naruszenie art. 82 TWE i art. 54 EOG poprzez nadużywanie publicznych procedur i przepisów w kilku państwach EOG w celu wykluczenia firm produkujących leki generyczne oraz innych przedsiębiorstw handlowych z konkurencji w zakresie leku przeciwrzodowego AZ pod nazwą Losec⁴⁷. Grzywna ta uwzględniała fakt, że pewne cechy nadużyć, tj. nadużycia przepisów regulacyjnych, można uważać za nowe.

1. Właściwy rynek

Właściwy rynek obejmuje krajowe rynki tzw. inhibitorów pompy protonowej (PPI) sprzedawanych na receptę, które są stosowane w schorzeniach związanych z nadkwaśnością przewodu pokarmowego (takich jak wrzody). Losec firmy AZ był pierwszym PPI.

2. Dominacja AZ na odpowiednich krajowych rynkach PPI

Stwierdzenie przez Komisję dominacji w ciągu odnośnych lat w danych państwach opierało się m.in. na dużych udziałach rynkowych firmy AZ i jej pozycji jako podmiotu już obecnego na rynku PPI. Przedsiębiorstwo, które pierwsze weszło na rynek farmaceutyczny, jest zwykle zdolne do uzyskania i utrzymania wyższych cen niż ceny przedsiębiorstw, które weszły na ten rynek później. W decyzji uwzględniono również kwestię kupujących posiadających monopol nabywcy (tj. krajowych systemów opieki zdrowotnej) oraz regulację cen. Zauważono, że siła negocjacyjna kupujących posiadających monopol nabywcy jest znacznie zmniejszona wobec przedsiębiorstw oferujących autentycznie innowacyjne nowe produkty (takie jak Losec). Ponadto, kupujący posiadający monopol nabywcy nie są w stanie kontrolować wejścia na rynek.

⁴⁷ Komunikat prasowy IP/05/737 z 15.6.2005.

3. Nadużycie systemu regulacyjnego

Pierwsze nadużycie firmy AZ związane było z niewłaściwym zastosowaniem rozporządzenia Rady przyjętego w 1992 r.⁴⁸, ustanawiającego dodatkowe świadectwo ochronne (ang. *supplementary protection certificate*, SPC), na podstawie którego można przedłużyć podstawową ochronę patentową dla produktów farmaceutycznych. Na nadużycie to zasadniczo składał się zbiór błędnych oświadczeń przedstawionych przez AZ w połowie 1993 r. w biurach patentowych w kilku państwach EOG w związku ze złożonymi przez tę firmę wnioskami o SPC dla omeprazolu (aktywnej substancji w produkcie Losec firmy AZ). Wskutek tych mylących informacji AZ otrzymało dodatkową ochronę w kilku państwach. W ten sposób opóźniono wejście na rynek tańszych generycznych wersji leku Losec, co pociągnęło za sobą koszty dla systemów opieki zdrowotnej i konsumentów.

Komisja stwierdziła, że stosowanie takich procedur i przepisów może być nadużyciem w określonych sytuacjach, w szczególności gdy urzędy lub organy stosujące takie procedury mają niewielką swobodę decyzji lub nie mają jej wcale.

Istnienie środków zaradczych w ramach innych przepisów prawnych nie może samo wykluczyć zastosowania art. 82 TWE, nawet jeśli obejmują one aspekty zachowania wykluczającego. W swojej decyzji Komisja stwierdziła, że nie ma powodu ograniczać stosowania przepisów prawa konkurencji do sytuacji, w których zachowanie takie nie narusza innych przepisów i w których nie ma innych środków zaradczych.

4. Nadużycie procedur rejestracji leków

Drugie nadużycie miało miejsce pod koniec lat 90. i polegało na złożeniu przez AZ wniosków o wycofanie posiadanego przez niego zezwolenia na wprowadzenie do obrotu kapsułek Losec w Danii, Norwegii i Szwecji w kontekście wycofania kapsułek Losec z rynku i wprowadzenia w tych trzech państwach tabletek Losec MUPS.

To selektywne wycofanie zezwolenia spowodowało usunięcie referencyjnego zezwolenia na wprowadzenie do obrotu, na którym firmy produkujące leki generyczne oraz inne przedsiębiorstwa handlowe musiały opierać się w tamtym czasie, aby wejść na rynek i/lub utrzymać się na nim.

Komisja stwierdziła, że poprzez swoje postępowanie AZ dążył do wydłużenia otrzymanej ochrony znacznie poza okres przewidziany w obowiązujących zasadach, co mu się de facto częściowo udało.

To drugie nadużycie odznacza się również zamiarem wykluczenia w kontekście regulacyjnym charakteryzującym się ograniczoną swobodą decyzji lub jej brakiem ze strony zainteresowanych organów. Przedsiębiorstwa dominujące posiadają szczególny obowiązek korzystania z określonych uprawnień, prywatnych czy publicznych, w sposób rozsądny w odniesieniu do dostępu do rynku innych stron.

W swojej decyzji Komisja zauważyła, że pojedyncze działania związane z wprowadzaniem lub wycofywaniem produktów z rynku albo składaniem wniosków o ich wyrejestrowanie zwykle nie stanowiłyby, jako takie, nadużycia.

⁴⁸ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1768/92 z dnia 18 czerwca 1992 r. dotyczące stworzenia dodatkowego świadectwa ochronnego dla produktów leczniczych (Dz.U. L 182 z 2.07.1992, str. 1).

2. INFORMACJA, ŁĄCZNOŚĆ I ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU

2.1. Komunikacja elektroniczna i usługi pocztowe

Oplaty za roaming w telefonii komórkowej

76. Odnośnie do roamingu (tj. opłat za używanie telefonów komórkowych w czasie podróży za granicę), w dniu 10 lutego Komisja wysłała pismem zgłoszenie zastrzeżeń niemieckim operatorom sieci telefonii komórkowej *T-Mobile International AG & Co. KG (T-Mobile)* i *Vodafone D2 GmbH (Vodafone)*. Zastrzeżenia te odnoszą się do stawek, jakich zarówno T-Mobil, jak i Vodafone żądają od zagranicznych operatorów sieci telefonii komórkowej za roaming międzynarodowy w rozliczeniach hurtowych (tzw. taryfy międzyoperatorskie, IOT). Z tymczasowych wniosków z przeprowadzonego przez Komisję badania T-Mobile' wynika, że T-Mobile nadużywał swojej dominującej pozycji w Niemczech na dostarczanie usług roamingu międzynarodowego na poziomie hurtowym w swojej własnej sieci od 1997 r. co najmniej do końca 2003 r. poprzez żądanie nieuczciwych i wygórowanych cen. Komisja doszła do takich samych tymczasowych wniosków odnośnie do taryf stosowanych przez Vodafone za okres od 2000 r. co najmniej do końca 2003 r.

Usługi dostępu szerokopasmowego

77. W odniesieniu do usług szerokopasmowych, w 2004 r. Komisja przyjęła zobowiązania *Deutsche Telekom AG (DT)* do zakończenia zachowania w postaci sztucznego zaniżania marży odnośnie do dzielonego dostępu do pętli lokalnej (dzielenia linii) w Niemczech, które – jak wstępnie stwierdzono – było równoznaczne z nadużyciem pozycji dominującej⁴⁹. Wynikłe uzgodnienie oparte było na metodzie zaniżania marży ustalonej w decyzji w sprawie *Deutsche Telekom*⁵⁰. Po konsultacjach z niemieckim organem regulacyjnym (KOR) – Bundesnetzagentur (BNetzA) – uzgodnienie zostało przyjęte przez Komisję i doprowadziło do znacznego obniżenia opłat za dzielenie linii. Później, kilka przedsiębiorstw zaczęło rozwijać sieci w celu dostarczania usług dostępu szerokopasmowego na zasadzie dzielenia linii. Jednakże we wniosku do BNetzA z dnia 24 maja DT zgłosił swój zamiar ponownego podwyższenia opłat za dzielenie linii. Po potwierdzeniu, że prowadziłoby to do ponownego wystąpienia sztucznego zaniżania marży, które miało miejsce przed uzgodnieniem, służby Komisji interweniowały i zażądały, aby DT zastosował się do podjętych zobowiązań. Aby nie dopuścić do wszczęcia formalnego postępowania przez Komisję, DT złożył w BNetzA nowy wniosek, w którym zwrócił się o takie same taryfy, jak w 2004 r. BNetzA – z którym służby Komisji ściśle współpracowały w tej sprawie – ostatecznie zatwierdził hurtowe taryfy, które były niższe niż te wymagane do wywiązania się przez DT z podjętych zobowiązań⁵¹. Komisja spodziewa się, że

⁴⁹ Sprawa COMP/38.436 QSC; komunikat prasowy IP/04/281 z 1.3.2004.

⁵⁰ Połączone sprawy COMP/37.451, 37.578 i 37.579 Deutsche Telekom (Dz.U. L 263 z 14.10.2003, str. 9). Patrz komunikat prasowy IP/03/717 z 21.5.2003. Decyzja jest w trakcie apelacji przed Sądem Pierwszej Instancji pod numerem sprawy T-271/03 (Dz.U. C 264 z 1.11.2003, str. 29).

⁵¹ Patrz komunikat prasowy IP/05/1033 z 3.08.2005. Jednym z powodów dalszego zmniejszenia hurtowych opłat za dzielenie linii jest, aby BNetzA oparł swój *ex ante* test zaniżania marży na kosztach DT (które były podstawą decyzji w sprawie Deutsche Telekom) oraz na (najprawdopodobniej wyższych) kosztach skutecznego operatora. Tm samym rozważone zostały obydwie możliwości

polepszone warunki dostarczania usług dostępu szerokopasmowego poprzez dzielenie linii wpłyną pozytywnie na konkurencję i zwiększą penetrację dostępu szerokopasmowego w Niemczech, co ostatecznie poprawi ofertę dla konsumentów i obniży ceny dla nich.

Badania sektorowe w dziedzinie 3G

78. We wrześniu Komisja zakończyła badania sektorowe sytuacji konkurencyjnej na rynku nowych komórkowych systemów łączności zdolnych do przekazywania treści audiowizualnych (3G). Ustalenia badań sektorowych były przedmiotem publicznej prezentacji w dniu 27 maja i uczestnicy rynku wypowiedzieli się o tych ustaleniach.
79. Badania sektorowe, które były wspólną inicjatywą Komisji i Urzędu Nadzoru EFTA, zostały przeprowadzone w 2004 r. i w pierwszej połowie 2005 r. i zostały zainicjowane, ponieważ Komisja chciała zadbać o to, aby treści sportowe, które mają decydujące znaczenie dla podjęcia nowych usług komórkowych, nie były powstrzymywane przez zachowanie antykonkurencyjne. Objęły one obszerny przegląd zachowania wszystkich uczestników rynku zajmujących się nabywaniem, odprzedawą i wykorzystywaniem praw do komórkowej transmisji wydarzeń sportowych.
80. Około 230 organizacji odpowiedziało na ankiety rozesłane w 2004 r. Ponadto, dokonując przeglądu zebranych danych, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji przeanalizowała 50 przypadków, w których powstały problemy związane z konkurencją w czasie sprzedawania praw do wykorzystywania technologii 3G.
81. Wyniki badań sektorowych dały Komisji jasny obraz obecnych wydarzeń na rynku oraz mechanizmów dystrybucji i wykorzystania programów sportowych dla platform komórkowych na przestrzeni całego łańcucha wartości. Ustalenia badań sektorowych oraz działania podjęte w następstwie tych ustaleń opisano w sprawozdaniu podsumowującym wnioski z badań sektorowych⁵².
82. Sprawozdanie to zwraca uwagę na kilka potencjalnie antykonkurencyjnych praktyk handlowych, które stwierdzono podczas badań sektorowych i które mogą ograniczać dostępność innowacyjnych komórkowych usług transmisji sportowych dla konsumentów. Sprawozdanie skupia się na czterech głównych obawach o konkurencję ujawnionych w badaniach, do których należą:
 - Sprzedaż wiązana: przypadki, w których potężni operatorzy medialni zakupili wszystkie prawa audiowizualne do transmisji programów sportowych o najwyższej oglądalności w formie związanej, żeby zapewnić sobie wyłączność na wszystkich platformach, nie uwzględniając wykorzystywania praw do transmisji za pośrednictwem technologii 3G lub udzielenia na nie sublicencji.

ustanowienia testu zaniżania marży przedstawione w komunikacie o zastosowaniu reguł konkurencji dotyczących porozumień o dostępie w sektorze łączności (Dz.U. C 265 z 22.08.1998, str. 2).

⁵²

Dostępne pod adresem:

http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/new_media/3g/

- Embarga: przypadki, w których na prawa do transmisji komórkowej są nałożone nadmiernie ograniczające warunki (poważne embarga czasowe lub niepotrzebne ograniczenia długości klipów), które ograniczają praktyczną dostępność treści emitowanych za pośrednictwem technologii 3G.
- Sprzedaż łączna: przypadki, w których prawa do transmisji za pośrednictwem technologii 3G pozostają niewykorzystane, ponieważ organizacjom zajmującym się sprzedażą łączną nie udaje się sprzedać praw indywidualnych klubów do transmisji za pośrednictwem technologii 3G.
- Wyłączność: wyłączne przydzielanie praw do transmisji za pośrednictwem technologii 3G w sytuacjach prowadzących do monopolizacji programów o najwyższej oglądalności przez potężnych operatorów.

83. Sprawozdanie wezwało uczestników rynku do dokonania przeglądu swoich praktyk handlowych oraz do naprawienia na czas możliwych antykonkurencyjnych skutków wynikających ze stosowanych przez nich praktyk gospodarczych. W sprawozdaniu zawarto również informację, że Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji, wspólnie z zainteresowanymi krajowymi organami ochrony konkurencji (KOOK), dokona przeglądu przypadków o wymiarze krajowym i potencjalnym szkodliwym działaniu dla konkurencji, które zidentyfikowano podczas badań sektorowych.

Procedura konsultacji na podstawie art. 7 dyrektywy ramowej (2002/21/WE)

84. Na podstawie ram prawnych dotyczących sieci i usług komunikacji elektronicznej krajowe organy regulacyjne (KOR) są zobowiązane do określenia właściwych rynków komunikacji elektronicznej⁵³ odpowiadających warunkom krajowym zgodnie z regułami konkurencji UE.
85. Zgodnie z procedurą badania rynku KOR muszą udostępnić Komisji cały projekt środków regulacyjnych dotyczących wyznaczenia właściwych rynków, wykrycia lub braku obecności znaczącej siły rynkowej (ZSR) oraz środków zaradczych, jeśli takie są planowane. Komisja może wystosować uwagi, które KOR muszą uwzględnić w najwyższym możliwym stopniu, lub złożyć do KOR-u wnioski o wycofanie planowanego środka, jeśli definicja rynku i/lub określenie znaczącej siły rynkowej są niezgodne z prawem wspólnotowym. W 2005 r. Komisja otrzymała od KOR-ów 201 zgłoszeń (wzrost netto w stosunku do 89 powiadomień otrzymanych w 2004 r.).
86. W 2005 r. Komisja przyjęła jedną decyzję żądającą wycofania zgłoszonych środków⁵⁴. W sprawie tej, która dotyczyła hurtowej usługi zakończenia połączeń w telefonii stacjonarnej, KOR zaproponował wyznaczenie Deutsche Telekom jako operatora posiadającego znaczącą siłę rynkową na rynku hurtowych usług zakończenia połączeń we własnej sieci. KOR stwierdził, że 53 alternatywnych operatorów sieci stacjonarnych w Niemczech nie ma znaczącej siły rynkowej, pomimo pozycji monopolistycznej w zakresie świadczenia hurtowych usług

⁵³ Dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych dla sieci i usług komunikacji elektronicznej (dyrektywa ramowa) (Dz.U. L 108 z 24.04.2002, str. 33).

⁵⁴ Decyzja Komisji C(2005) 1442 w sprawie DE/2005/0144 dostępna pod adresem: <http://forum.ec.europa.eu/Public/irc/infos/ecctf/home>

zakończenia połączeń w odpowiednich własnych sieciach, w świetle równoważącej siły nabywczej Deutsche Telekom. Komisja uznała jednak, że KOR nie dostarczył wystarczających dowodów na poparcie argumentu dotyczącego równoważącej siły nabywczej.

87. Komisja ponadto oceniła trzy zgłoszenia, w których KOR stwierdził, że na właściwym rynku dominuje wspólnie dwóch lub więcej operatorów. W dwóch z tych przypadków KOR wycofał zgłoszenie, zanim Komisja przyjęła decyzję, na podstawie wstępnych obaw wyrażonych przez służby Komisji⁵⁵. W trzecim przypadku, który dotyczył rynku hurtowego dostępu i połączeń komórkowych w Irlandii, Komisja nie wyraziła sprzeciwu wobec stwierdzenia przez KOR wspólnej dominacji.
88. Wreszcie, Komisja przyjęła wniosek francuskiego KOR, aby włączyć do właściwego rynku stałych połączeń głosowych tzw. usługi „przesyłania głosu za pomocą łączy internetowych” (ang. „voice over internet protocol”, VoIP), które umożliwiają użytkownikom wykonywanie i odbieranie połączeń w ten sam sposób, co w usługach tradycyjnej telefonii⁵⁶. Francuski KOR dokonał rozróżnienia pomiędzy czystymi usługami VoIP opartymi o Internet, które przypominają *Instant Messaging* (natychmiastowe przesyłanie komunikatów), i innymi rodzajami opartej o Internet komunikacji typu *peer-to-peer*, takimi jak Skype, a usługami VoIP, które są świadczone przez alternatywnych operatorów dostępu szerokopasmowego, którzy zainwestowali w wydzielenie pętli lokalnej oraz inne produkty dostępu szerokopasmowego i dzięki temu mogą zaoferować swoim klientom usługi głosowe, które są wyższej jakości i mają taką samą funkcjonalność, jak telefonia tradycyjna.

Postępowania w sprawie naruszenia przepisów na podstawie art. 226 TWE dotyczące dyrektywy w sprawie konkurencji (2002/77/WE)

89. Dodatkowo do unijnych reguł konkurencji i procedury konsultacji przewidzianej w art. 7 dyrektywy ramowej oraz w ich uzupełnieniu, postępowania w sprawie naruszenia przepisów na podstawie art. 226 TWE są wykorzystywane przez Komisję w celu zapewnienia, że państwa członkowskie (i) dokonają transpozycji dyrektywy WE na własne przepisy prawa oraz (2) robią to poprawnie. Do obowiązków Dyirekcji Generalnej ds. Konkurencji należy monitorowanie zastosowania się przez państwa członkowskie do jednej z dyrektyw wchodzącej w skład unijnych ram prawnych dotyczących komunikacji elektronicznej, tzw. dyrektywy w sprawie konkurencji⁵⁷. Celem dyrektywy w sprawie konkurencji jest przede wszystkim zadbanie, aby państwa członkowskie nie przyznawały ani nie utrzymywały w mocy żadnych wyłącznych lub specjalnych praw do dostarczania sieci komunikacji elektronicznej oraz usług komunikacji elektronicznej sprzecznych z art. 86 TWE, a przez to zapewnienie konkurencyjnych warunków rynkowych w całej UE.

⁵⁵ Sprawa UK/2004/0111 (w odniesieniu do zarządzanych usług transmisyjnych) oraz sprawa FR/2005/0179; obwieszczenia o wycofaniach dostępne pod adresem: <http://forum.ec.europa.eu/Public/irc/info/ecctf/home>

⁵⁶ Decyzja Komisji w sprawach FR/2005/221 - FR/2005/0226, SG-Greffe (2005) D/205048.

⁵⁷ Dyrektywa Komisji 2002/77/WE z dnia 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej (Dz.U. L 249 z 17.09.2002, str. 21). DG ds. Społeczeństwa Informacyjnego jest odpowiedzialna za stosowanie się państw członkowskich do innych dyrektyw w ramach prawnych dotyczących komunikacji elektronicznej.

90. Komisja kontynuowała swoje postępowania w sprawie naruszenia przepisów przeciwko państwom członkowskim, wykazującym opóźnienia w przyjmowaniu niezbędnych środków na podstawie krajowych przepisów prawnych w celu spełnienia wymogów dyrektywy w sprawie konkurencji. W 2005 r. Komisja zakończyła postępowania przeciwko Belgii, Estonii i Republice Czeskiej po tym, jak państwa te poinformowały Komisję o przyjęciu środków krajowych. Z drugiej strony, w wyroku z dnia 14 kwietnia Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że Grecja nie przyjęła jeszcze niezbędnych środków, aby zastosować się do dyrektywy w sprawie konkurencji⁵⁸. Podobnie, w wyroku z dnia 16 czerwca Trybunał Sprawiedliwości uznał, że Luksemburg nie przyjął środków niezbędnych do zastosowania się do tej dyrektywy⁵⁹. Jednakże w dniu 23 czerwca Luksemburg zgłosił Komisji środki, które pozwolą osiągnąć zgodność ustawodawstwa krajowego z dyrektywą w sprawie konkurencji.
91. W 2004 r. zwrócono uwagę Komisji, że w Szwecji pozostają w mocy przepisy, które zobowiązują nadawców telewizyjnych do nabywania usług naziemnego nadawania i transmisji wyłącznie od państwowego przedsiębiorstwa Teracom AB. Dlatego Komisja rozpoczęła postępowanie przeciwko Szwecji w sprawie naruszenia przepisów⁶⁰. Odpowiedź rządu szwedzkiego na pismo Komisji z wezwaniem do usunięcia uchybienia – które dotyczyło usług transmisji analogowej – nie zawierała żadnego wyraźnego zobowiązania do zaprzestania naruszenia w rozsądnych ramach czasowych. Zatem w dniu 16 marca Komisja przyjęła uzasadnioną opinię dotyczącą Szwecji na podstawie art. 226 TWE. Komisja uznała, że wymóg nakazujący nadawcom nabywanie usług transmisji analogowej wyłącznie od Teracomu jest naruszeniem dyrektywy w sprawie konkurencji. Dalsze badanie przeprowadzone w 2005 r. wykazało, że szwedzkie rozporządzenie o usługach transmisji cyfrowej ma podobne skutki. Nadawcy, którzy pragną rozpowszechniać programy za pośrednictwem naziemnej sieci cyfrowej w Szwecji, są zobowiązani do współpracy z Teracomem odnośnie do niektórych aspektów łańcucha dystrybucji cyfrowej (jak na przykład multipleksowanie). Komisja uznała, że Teracomowi zostało de facto przyznane specjalne lub wyłączne prawo również do świadczenia usług transmisji cyfrowej, co narusza dyrektywę w sprawie konkurencji. Zatem w dniu 12 października Komisja wysłała do rządu szwedzkiego uzupełniające wezwanie do usunięcia uchybienia.
92. Tego samego dnia Komisja wysłała wezwanie do usunięcia uchybienia do Węgier wyrażając w nim pogląd, że węgierska ustawa o mediach jest niezgodna z dyrektywą w sprawie konkurencji. Ograniczając prawa operatorów telewizji kablowej do dostarczania usług transmisji nadawczej do terytorium, które nie może obejmować więcej niż jedną trzecią populacji, węgierska ustawa o mediach ogranicza prawo do ustanowienia lub dostarczania sieci lub usług komunikacji elektronicznej i uniemożliwia dalszą konsolidację rynku telewizji kablowej. Zniesienie ograniczenia zwiększyłoby konkurencję pomiędzy operatorami telewizji kablowej, a także pomiędzy operatorami telewizji kablowej i operatorami korzystającymi z innych typów infrastruktury.

⁵⁸ Sprawa C-299/04 Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Greckiej, wyrok z dnia 14 kwietnia 2005 r.

⁵⁹ Sprawa C-349/04, Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Wielkiemu Księstwu Luksemburga, wyrok z dnia 16 czerwca 2005 r.

⁶⁰ Procedura 2004/2197 – Liberalizacja – Szwecja – naruszenie dyrektywy 2002/77/WE.

Usługi pocztowe

93. Unijna polityka konkurencji w sektorze pocztowym jest stosowana w kontekście jeszcze niedokończonych liberalizacji rynków pocztowych. Dyrektywa pocztowa⁶¹ pozwala, aby w stopniu niezbędnym do zapewnienia działania powszechnej usługi w zrównoważonych finansowo warunkach, państwa członkowskie mogły zarezerwować niektóre usługi pocztowe dla podmiotów świadczących powszechne usługi pocztowe, które nadal stanowią ogromną część rynku. Dyrektywa pocztowa wymaga, aby najpóźniej do dnia 31 grudnia 2006 r. Komisja zgłosiła wnioski wprowadzające, jeśli jest to właściwe, pełną liberalizację unijnego rynku pocztowego do 2009 r. Niektóre państwa członkowskie zniosły swoje monopole lub ogłosiły plany dokonania tego przed przytoczonym terminem.
94. W tym kontekście, w 2005 r. Komisja zbadała projekty ustaw dotyczących usług pocztowych w kilku państwach członkowskich. Zdaniem Komisji, projekt ustawy pocztowej Republiki Czeskiej zawierał przepisy, które rozszerzałyby monopol podmiotu już obecnego na rynku poza zakres dyrektywy pocztowej, a przez to ponownie zmonopolizowałyby rynek w tym państwie, który był wcześniej otwarty dla konkurencji. Komisja uznaje, że tam, gdzie zakres wyłącznych praw nie wychodzi poza usługi pocztowe, które mogą być rezerwowane, jak to określono w dyrektywie pocztowej, mogą one *prima facie* być uzasadnione w świetle art. 86 ust. 2⁶². Po nieformalnych kontaktach pomiędzy Komisją i rządem czeskim ustawa została zmieniona w sposób, który nie rozszerzał monopolu i pozwalał na dalszy rozwój konkurencji na danym rynku.
95. Oprócz tego, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji bada obecnie niektóre praktyki, które mogą utrudniać konkurencję w wewnątrzspółnotowej poczcie transgranicznej, która co do zasady została zliberalizowana na podstawie unijnych reguł. W większości tych przypadków, domniemane zachowania antykonkurencyjne odnoszą się do praktyk, które przenoszą pozycję dominującą z rynku usług monopolistycznych do sąsiednich rynków otwartych na konkurencję. Praktyki takie mogą stać się coraz powszechniejsze w miarę postępu liberalizacji. Dlatego Komisja i krajowe organy ochrony konkurencji muszą zachować czujność dbając, aby zachowanie antykonkurencyjne nie zlikwidowało korzyści płynących ze stopniowego procesu liberalizacji uchwalonego przez Radę i Parlament.

⁶¹ Dyrektywa 97/67/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. w sprawie wspólnych zasad rozwoju rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty oraz poprawy jakości usług (Dz.U. L 15 z 21.1.1998, str. 25); dyrektywa 2002/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 czerwca 2002 r. zmieniająca dyrektywę 97/67/WE w zakresie dalszego otwarcia na konkurencję wspólnotowych usług pocztowych (Dz.U. L 176 z 5.07.2002, str. 21).

⁶² Obwieszczenie Komisji w sprawie stosowania reguł konkurencji do sektora pocztowego i w sprawie oceny pewnych środków publicznych odnoszących się do usług pocztowych (Dz.U. C 39 z 6.2.1998, str. 2, pkt 5.4).

2.2. Środki masowego przekazu

Niemiecka Bundesliga

96. W dniu 19 stycznia Komisja przyjęła decyzję w sprawie niemieckiej *Bundesligi*⁶³ – pierwszą decyzję w sprawie zobowiązań zgodnie z art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Decyzja ogłosiła, że zobowiązania niemieckiej ligi piłkarskiej dotyczące wspólnej i wyłącznej sprzedaży praw medialnych do transmisji meczów piłki nożnej są prawnie wiążące i zakończyła postępowanie.
97. Decyzją w sprawie *Bundesligi* Komisja potwierdziła swoją politykę w zakresie ochrony konkurencji w dziedzinie środków masowego przekazu w odniesieniu do sprzedaży i nabywania praw do wartościowych audiowizualnych transmisji wydarzeń sportowych. Ze względu na strukturę sektora medialnego, w którym ograniczona liczba podmiotów prowadzi handel niedużą ilością wyłącznych praw do audiowizualnych transmisji wydarzeń sportowych, w sektorze tym łatwo powstają obawy o konkurencję. Po stronie podaży zwykle jest tylko kilku dostawców praw do transmisji wydarzeń sportowych o najwyższej oglądalności. Koncentrację po stronie podaży zwiększa łączna sprzedaż, tj. grupowanie praw klubowych i ich sprzedaż przez jeden podmiot⁶⁴. Istnieje również znaczna koncentracja po stronie nabywców, która może rodzić obawy, biorąc pod uwagę potencjalne wpływy na dostęp do programów przez inne podmioty na rynku⁶⁵.
98. W dniu 18 czerwca 2004 r. Komisja dokonała wstępnej oceny zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, która została udostępniona Związkowi Ligi i DFB. Zgodnie z tą wstępną oceną łączna wspólna i wyłączna sprzedaż praw medialnych przez Liga-Fußballverband wzbudziła szereg obaw o konkurencję. Klubom Bundesligi prawdopodobnie uniemożliwiono niezależne prowadzenie transakcji z nadawcami i/lub pośrednikami sprzedaży praw do transmisji wydarzeń sportowych, a w szczególności podejmowanie niezależnych decyzji handlowych o cenie i treści pakietów praw, wykluczając przez to konkurencję pomiędzy klubami w zakresie sprzedaży praw. Ponadto, ponieważ dostęp do programów piłkarskich odgrywa ważną rolę dla nadawców i operatorów nowych środków przekazu, którzy konkurują o wpływy z reklamy i abonamentów, łączna sprzedaż praw przez Ligaverband mogłaby stwarzać ryzyko negatywnego wpływu na stanowiące następne ogniwo w procesie dystrybucji rynki telewizji i nowych mediów przez ograniczenie produkcji i blokowanie dostępu.

⁶³ COMP/37.214 – Wspólna sprzedaż praw medialnych niemieckiej Bundeslidze. Pełny tekst opublikowany jest na internetowej stronie DG ds. Konkurencji:
<http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/cases/decisions/37214/en.pdf>

⁶⁴ Patrz decyzja Komisji w sprawie Ligi Mistrzów UEFA (Dz.U. L 291 z 8.11.2003, str. 25) zajmująca się zagadnieniem łącznej sprzedaży.

⁶⁵ Zagadnieniem tym zajmowało się kilka decyzji Komisji w sprawie połączeń; na przykład, Newscorp/Telepiu w sprawie COMP/M.2876 z 2 kwietnia 2003 r.

99. Aby zaradzić tym obawom o konkurencję, Ligaverband przedstawił zobowiązania, które znacznie zmodyfikowały jego politykę w sprawie łącznej sprzedaży⁶⁶. Przedstawione zobowiązania zostały poddane testowi rynkowemu w komunikacie opublikowanym zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003⁶⁷. Aby zapobiec ryzyku wystąpienia efektu wykluczenia na rynkach stanowiących następne ogniwo w procesie dystrybucji, prawa medialne byłyby oferowane w konkurencyjnym procesie przetargowym na niedyskryminujących i przejrzystych warunkach. Uznając potrzebę pewnego stopnia wyłączności w celu ochrony wartości praw do transmisji wydarzeń sportowych, uwzględniono ponadto ryzyko długoterminowego wykluczenia z rynku poprzez zobowiązanie do ograniczenia czasu trwania wyłącznych wertykalnych umów licencyjnych na nie dłużej niż trzy sezony. Umowy o dłuższym czasie trwania, według wstępnej oceny Komisji, stwarzałyby ryzyko sytuacji, w której odnoszący sukcesy nabywca byłby w stanie ustanowić pozycję dominującą na rynku ograniczając zakres skutecznej konkurencji *ex ante* w kontekście przyszłych procesów przetargowych.
100. Ponadto, aby pozwolić szeregu potencjalnie zainteresowanych nabywców na wzięcie udziału w przetargu o prawa do transmisji audiowizualnej Ligaverband postanowił, że zakres wyłączności zostanie ograniczony przez podział praw do transmisji audiowizualnej na rozsądną liczbę oddzielnych pakietów, które byłyby pomyślane w taki sposób, aby każdy pakiet mógł być wykorzystany indywidualnie przez operatora. Sprzedaż kilku znaczących pakietów pozwoliłaby słabszym operatorom o mniejszych środkach finansowych na wzięcie udziału w przetargu o prawa, które odpowiadają ich potrzebom. Niektóre pakiety byłyby przewidziane na specjalne rynki/platformy: z uwagi na silną asymetryczną wartość praw do różnych platform dystrybucji dostęp do praw do transmisji programów sportowych może być blokowany dla podmiotów rynkowych na niektórych rozwijających się platformach rynkowych; decyzja o przeznaczeniu pakietów dla określonych platform dystrybucyjnych umożliwiłaby nabywanie praw operatorom bezpłatnej i płatnej telewizji, operatorom telefonii komórkowej oraz dostarczycielom usług internetowych.
101. Wreszcie, aby ograniczyć ryzyko ograniczenia produkcji wskutek zbiorczej sprzedaży praw wyłącznych, kluby zachowałyby prawo do indywidualnej sprzedaży niektórych praw. Klauzula wycofania ma zapewnić maksymalne wykorzystanie praw i uniknięcie istnienia niewykorzystanych praw, tj. wszelkich praw, których Ligaverband nie zdoła sprzedać lub praw, które nie zostaną w pełni wykorzystane przez nabywców. Niewykorzystane prawa przypadłyby z powrotem klubom do indywidualnego wykorzystania na zasadzie niewyłącznej.
102. Komisja przyjęła, że wobec wchodzenia w życie zobowiązań obowiązuje stadium przejściowe⁶⁸, tak aby zapewnić osiągnięcie zgodności ustaleń z regułami konkurencji bez zagrożenia działalności niemieckiej ligi piłki nożnej.

⁶⁶ MEMO 05/16 zawiera obszerne streszczenie zobowiązań oraz szczegółowy opis pakietów praw.

⁶⁷ Dz.U. C 229 z 14.09.2004, str. 15.

⁶⁸ Zmiany odnoszące się do telewizji i (częściowo) do Internetu wejdą w życie z dniem 1 lipca 2006 r. Wszystkie pozostałe zmiany obowiązywały od dnia 1 lipca 2004 r.

103. Decyzja stwierdza, że zajmuje się wyłącznie polityką Ligaverbandu dotyczącą łącznej i wyłącznej sprzedaży odnośnie do pierwszej i drugiej niemieckiej zawodowej męskiej ligi piłkarskiej i nie obejmuje zagadnień konkurencji wynikających z indywidualnych umów licencyjnych. W tym celu decyzja podkreśla, że nie są wykluczone przyszłe badania Komisji, w szczególności jeśli pojedynczy nabywca zakupuje więcej niż jeden pakiet praw.
104. Zobowiązania przedstawione przez Ligaverband znacznie poprawiają dostępność programów dla telewizji, radia, a zwłaszcza dla podmiotów na rozwijających się nowych rynkach mediów. Zatem są one zgodne z polityką Komisji mającą na celu zapewnienie maksymalnej dostępności programów, tak aby rozwijać innowacyjność i tłumić tendencje koncentracyjne na rynkach mediów, przy pełnym uwzględnieniu interesów widzów.

*Football Association Premier League*⁶⁹

105. W listopadzie Komisja ogłosiła, że otrzymała zobowiązania od FA Premier League (FAPL) dotyczące łącznej sprzedaży w Zjednoczonym Królestwie praw medialnych do meczów piłki nożnej Premier League. Nastąpiło to po pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń w 2002 r. i publicznych konsultacjach w sprawie pierwszego zestawu zobowiązań w kwietniu 2004 r. Główne elementy zobowiązań to stworzenie mniejszych i bardziej równomiernie wyważonych pakietów praw telewizyjnych, zadbanie, aby żaden nabywca nie mógł kupić wszystkich pakietów oraz aby sprzedaż tych praw była prowadzona uczciwie. W tym celu FAPL zobowiązała się przyznawać pakiety niezależnemu licytantowi oferującemu najwyższą cenę dla każdego pakietu oraz zapewnić nadzorowanie procesu przez niezależnego pełnomocnika ds. monitorowania. Zobowiązania zawierają różnorodne elementy, które usuwają ograniczenia produkcji w zakresie różnych praw medialnych. Na podstawie tych zobowiązań Komisja może podjąć decyzję na mocy art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 w 2006 r.

2.3. Sektor informacyjny, Internet i elektronika użytkowa

Microsoft

106. W dniu 28 lipca Komisja przyjęła decyzję dotyczącą pełnomocnika ds. monitorowania w sprawie Microsoftu⁷⁰. Artykuł 7 decyzji Komisji z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie Microsoftu („decyzja”) przewiduje ustanowienie odpowiedniego mechanizmu monitorującego przestrzeganie przez Microsoft decyzji, w tym pełnomocnika ds. monitorowania, który będzie niezależny od Microsoftu. Jest to jeden z niewielu przypadków posłużenia się przez Komisję pełnomocnikiem w celu monitorowania przestrzegania z nakazem zaprzestania działalności zgodnie z art. 82 TWE. Pełnomocnicy są często wykorzystywani do monitorowania przestrzegania w sprawach związanych z połączeniami.

⁶⁹ Sprawa COMP/38.173; patrz komunikat prasowy IP/05/1441 z 17.11.2005.

⁷⁰ C(2005) 2988 wersja ostateczna.

107. Głównym obowiązkiem pełnomocnika jest dostarczanie Komisji fachowej rady w sprawie przestrzegania decyzji. W szczególności pełnomocnik będzie informował Komisję czy (i) Microsoft udostępnia informacje o interoperacyjności w sposób pełny, ścisły i we właściwym terminie oraz czy nie nakłada nieuzasadnionego lub dyskryminującego ograniczenia na dostęp do takich informacji lub korzystanie z nich oraz (ii) czy rozdzielona wersja klienckiego systemu operacyjnego Windows dla komputerów osobistych, którą Microsoft udostępnia zgodnie z decyzją, w pełni funkcjonuje i nie zawiera programu Windows Media Player oraz czy konkurencyjni sprzedawcy odtwarzaczy medialnych dysponują wystarczającymi informacjami, aby ich odtwarzacz medialny nie został postawiony w niekorzystnej sytuacji przy współdziałaniu z dominującym klienckim systemem operacyjnym Microsoftu dla komputerów osobistych. W tym celu pełnomocnik będzie miał dostęp do kodu źródłowego systemów operacyjnych Microsoftu dla komputerów osobistych i serwerów. Wszystkie koszty związane z mianowaniem i wynagrodzeniem pełnomocnika zostaną poniesione przez Microsoft. Pełnomocnik został wybrany z listy kandydatów przedstawionej przez Microsoft i powołany w dniu 4 października.
108. Po odrzuceniu przez Microsoft wniosku o przyjęcie środków tymczasowych w dniu 22 grudnia 2004 r. Komisja zaangażowała się w rozmowy z Microsoftem dotyczące przestrzegania przez niego decyzji. W odniesieniu do środka zaradczego dotyczącego interoperacyjności (art. 5 decyzji) Komisja skupiła się na zobowiązaniu Microsoftu do dostarczenia pełnych i ścisłych informacji pozwalających konkurentom Microsoftu opracować produkty w postaci systemów operacyjnych dla serwerów grup roboczych, które współdziałają z pracującymi pod Windows komputerami osobistymi i serwerami na zasadzie równości z serwerowymi systemami operacyjnymi będącymi produktami Microsoftu. W celu spełnienia tego zobowiązania Microsoft udostępnił opis techniczny odnośnego oprogramowania („protokołów”) używanego w komunikacji pomiędzy pracującymi pod Windows komputerami osobistymi i serwerami grup roboczych („dokumentacja techniczna”).
109. Wspomniana dokumentacja techniczna została sprawdzona przez pełnomocnika, ekspertów technicznych Komisji i kilka stron trzecich. Wszyscy oni doszli do wniosku, że nie dostarcza ona wystarczających informacji do zbudowania konkurencyjnych interoperacyjnych produktów w postaci systemów operacyjnych dla serwerów grup roboczych.
110. Druga kwestia odnosząca się do zastosowania się Microsoftu do środka zaradczego dotyczącego interoperacyjności, którą Komisja w sposób obszerny przedyskutowała z Microsoftem w 2005 r., dotyczy zasadności warunków, które Microsoft nakłada na beneficjentów środka zaradczego odnośnie do dostępu do dokumentacji technicznej i korzystania z niej. Początkowo Microsoft przekazał zbiór umów zawierających warunki, jakie zamierzał nałożyć na przedsiębiorstwa zainteresowane skorzystaniem z dokumentacji technicznej. Po dyskusjach z Dyrekcją Generalną ds. Konkurencji Microsoft kilkakrotnie zmieniał te umowy. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji przeprowadziła również test rynkowy, zasięgając opinii zainteresowanych przedsiębiorstw o propozycjach Microsoftu.

111. W świetle wyników testu rynkowego i na podstawie opinii ekspertów o dokumentacji technicznej Komisja postanowiła wszcząć postępowanie przeciwko Microsoftowi, żeby zmusić go do spełnienia zobowiązań wynikających z decyzji. W rezultacie, w dniu 10 listopada Komisja przyjęła decyzję na mocy art. 24 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 („decyzja na mocy art. 24 ust. 1”). Decyzja ta stanowi pierwszy etap postępowania zgodnie z art. 24 rozporządzenia. Mocą tej decyzji, z dniem 15 grudnia nałożona została na Microsoft okresowa kara pieniężna w wysokości 2 mln EUR na dzień na wypadek, gdyby nie zastosował się on do art. 5 lit. a) i c) decyzji, tj. nie spełnił swoich zobowiązań do (i) dostarczenia pełnych i ścisłych informacji o interoperacyjności oraz (ii) udostępnienia tych informacji na rozsądnych warunkach.
112. W dniu 21 grudnia Komisja wydała pisemne zgłoszenie zastrzeżeń w postępowaniu stosownie do art. 24 odnośnie do zobowiązania Microsoftu do dostarczenia pełnych i ścisłych informacji o interoperacyjności. Zastrzeżenia Komisji poparte są kolejnymi sprawozdaniami pełnomocnika, w których stwierdza on, że dokumentacja techniczna dostarczona przez Microsoft w odpowiedzi na art. 24 ust. 1 decyzji była niepełna i nieścisła.

3. USŁUGI

3.1. Usługi finansowe

113. Działające efektywnie rynki usług finansowych mają podstawowe znaczenie dla zapewnienia elastyczności i dynamiki gospodarki europejskiej, podniesienia produktywności, wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. Polityka dotycząca konkurencji i polityka dotycząca rynku wewnętrznego uzupełniają się wzajemnie i mogą pomóc w stworzeniu zintegrowanego i konkurencyjnego rynku wszelkich usług finansowych. Komisja umacnia konkurencję w sektorze usług finansowych za pomocą korzystania z ukierunkowanych badań sektorowych, prowadzenia indywidualnych spraw oraz szerszego rozwoju polityki konkurencji w tej dziedzinie.

Badania sektorowe w dziedzinie usług finansowych

114. W dniu 13 czerwca, na podstawie swoich uprawnień na mocy art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, Komisja rozpoczęła badania sektora usług finansowych. Uzasadnienie badań sektorowych zostało przedstawione w komunikacie Komisarza ds. Konkurencji w porozumieniu z Komisarzem ds. Rynku Wewnętrznego i Usług⁷¹.

⁷¹

Patrz:

http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/financial_services/communication_en.pdf

115. Badania te obejmują dwa sektory usług finansowych: bankowość detaliczną i ubezpieczenia gospodarcze. Są one prowadzone równolegle. W ramach bankowości detalicznej Komisja bada dziedzinę kart płatniczych oraz podstawowych usług bankowości detalicznej, takich jak prowadzenie rachunków bieżących oraz finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw⁷². W dziedzinie kart płatniczych badanie bazuje na wiedzy o rynku, którą Komisja zdobyła już dzięki prowadzonym przez siebie sprawom. W zakresie podstawowych usług bankowości detalicznej badanie obejmuje, pośród innych zagadnień, niskie poziomy integracji, istnienie faktycznego wyboru po stronie popytu oraz bariery wejścia na rynek.
116. Badanie ubezpieczeń gospodarczych zajmie się w szczególności zakresem współpracy pomiędzy ubezpieczycielami i stowarzyszeniami ubezpieczeniowymi w takich dziedzinach, jak ustalanie standardowych warunków umów ubezpieczeniowych⁷³. Choć w wielu przypadkach współpraca taka może generować korzyści ekonomiczne, potencjalnie zniekształcone formy współpracy mogą ograniczać możliwość strony podaży do negocjowania warunków ubezpieczenia, jak również ograniczać konkurencję i innowacyjność na rynku.
117. Analiza badań sektorowych będzie w dużym stopniu opierać się na danych dostarczonych przez uczestników rynku. Na przykład w lipcu, na podstawie art. 81 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 Komisja podjęła przegląd kart płatniczych w oparciu o reprezentatywną próbę około 200 przedsiębiorstw z całej UE.

MasterCard Europe/International (wielostronne prowizje interchange)

118. Badanie przez Komisję wielostronnych prowizji *interchange* (MIF) stosowanych przez *MasterCard*, rozpoczęte w dniu 24 września 2003 r., trwało przez cały 2005 r. Po tym, jak akceptanci powiadomili Komisję, że banki nadal niechętnie ujawniają poziom prowizji *interchange*, Visa i MasterCard postanowiły poprawić przejrzystość poprzez publikowanie swoich odpowiednich prowizji *interchange* oraz kategorii kosztów branych pod uwagę przy ustalaniu tych prowizji na swoich stronach internetowych⁷⁴. Choć MasterCard zniósł niektóre zasady sieciowe⁷⁵ i zgodził się wprowadzić nową licencję dla transgranicznego nabywania kart debetowych Maestro, nie osiągnięto zgody co do głównego zastrzeżenia Komisji, a mianowicie składu prowizji *interchange* MasterCard.

⁷² Patrz: http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/financial_services/decision_retailbanking_en.pdf

⁷³ Patrz: http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/financial_services/decision_insurance_en.pdf

⁷⁴ Patrz, odpowiednio: <http://www.visaeurope.com/aboutvisa/overview/fees/interchangefeelevels.html> oraz: http://www.mastercardintl.com/corporate/mif_information.html

⁷⁵ Tak zwana zasada zakazu opłat dodatkowych/zasada zakazu dyskryminacji oraz zasada zakazu autoryzowania bez emitowania; patrz Biuletyn Polityki Konkurencji 2005 nr 2, str. 57.

Handel papierami wartościowymi, clearing i rozliczenie

119. Efektywnie działające rynki kapitałowe są niezbędne do osiągnięcia celów strategii lizbońskiej, tj. wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Ponieważ konkurencja może przyczynić się do wspierania tej efektywności, stosowanie reguł konkurencji do tego technicznie złożonego, lecz ekonomicznie bardzo znaczącego sektora ma priorytetowe znaczenie.
120. Komisja zbadała potencjalne naruszenie art. 82 TWE w kontekście odpowiedzi Euronextu na konkurencję ze strony Giełdy Londyńskiej w zakresie handlu holenderskimi papierami wartościowymi. Postępowanie wyjaśniające dotyczyło możliwych rabatów oraz zachowania wykluczającego. W październiku Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji postanowiła nie kontynuować postępowania wyjaśniającego, gdyż na wstępnym etapie nie dowiedziono nadużycia. Obniżenie cen Euronextu przyniosło bowiem korzyść dla użytkowników. Ponadto wydawało się, że dalsza obecność Giełdy Londyńskiej na holenderskim rynku papierów wartościowych uniemożliwia Euronextowi powrót do jego pierwotnego poziomu cen.
121. Równoległe, po długich konsultacjach z rynkiem, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji wydała sprawozdanie wykonane na zlecenie przez firmę konsultingową London Economics na temat handlu, clearingu i rozliczeń w zakresie papierów wartościowych na regulowanych giełdach w 25 państwach członkowskich⁷⁶. Opisuje ono infrastrukturę obsługującą poszczególne rynki krajowe i bada tendencje na poziomie ogólnoeuropejskim. Jego wniosek, że użytkownicy mają niewielką możliwość wyboru lokalizacji załatwianych przez siebie spraw clearingowych i rozliczeniowych lub nie mają jej wcale skłonił Dyrekcję Generalną ds. Konkurencji do skoncentrowania się na dalszym ustalaniu faktów dotyczących ekonomicznych i prawnych zależności pomiędzy różnymi dostawcami usług i użytkownikami. Celem prowadzonych prac jest ustalenie, czy większa konkurencja na tych rynkach przyniosłaby użytkownikom korzyści, szczególnie w postaci niższych kosztów.

Ubezpieczenie lotnicze

122. W wyniku przeprowadzonego przez Komisję postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia, czy niektóre praktyki w sektorze ubezpieczenia lotniczego w następstwie wydarzeń z dnia 11 września 2001 r. naruszyły art. 81 TWE wiodący europejscy ubezpieczyciele lotniczy podjęli się zreformowania swoich praktyk w celu promowania większej konkurencji i przejrzystości⁷⁷.
123. Postępowanie wyjaśniające ujawniło, że istniejące struktury współpracy pomiędzy ubezpieczycielami lotniczymi przeszkadzają rynkowi działać tak dobrze, jak powinien, i że środki zabezpieczające przed nadmierną koordynacją wśród ubezpieczycieli mogłyby zwiększyć konkurencję. W świetle podjętych zobowiązań postępowanie zakończono.

⁷⁶ Komunikat prasowy IP/05/1032 z 2.8.2005.

⁷⁷ Komunikat prasowy IP/05/361 z 23.03.2005.

124. Międzynarodowe Stowarzyszenie Ubezpieczeniowe w Londynie (International Underwriting Association of London) oraz Stowarzyszenie Rynkowe Lloyd'a (Lloyd's Market Association) są stronami zobowiązań, które przewidują m.in. większą przejrzystość w kluczowych komitetach sektora mających siedzibę w Londynie, w tym również w komitetach ustanawiających standardowe sformułowania dla polityki i klauzul ubezpieczenia lotniczego. Ponadto, zobowiązania stanowią, że jeżeli powstanie nieprzewidywalny kryzys wynikły z wojny lub terroryzmu, ubezpieczyciele ograniczą wszelkie skoordynowane działanie do takiego, jakie jest konieczne do zapewnienia, że zdolność nadal będzie dostępna i jakie ograniczy wpływy na konkurencję do niezbędnego minimum.

3.2. Transport

3.2.1. Transport lotniczy

Austriackie Linie Lotnicze / SAS

125. W 1999 r. SAS i Austriackie Linie Lotnicze (Austrian Airlines) zgłosiły Komisji porozumienie o współpracy, aby uzyskać indywidualne wyłączenie. Na mocy porozumienia strony współpracowały na wszystkich trasach na całym świecie, przy czym siegała ona najdalej na trasach pomiędzy Australią i państwami skandynawskimi. Po dyskusjach z Dyrekcją Generalną ds. Konkurencji, w 2002 r. strony zawarły „zmienione porozumienie o współpracy”, które jednak wzbudza obawy o konkurencję na trasach Wiedeń-Kopenhaga i Wiedeń-Sztokholm. Dlatego strony przedstawiły pakiet zobowiązań, który obejmuje w szczególności dostęp do przydziału czasu na start lub lądowanie w portach lotniczych, porozumienia międzyliniowe, dostęp do programów lojalnościowych typu „Frequent Flyer” oraz zamrożenie częstotliwości lotów. W dniu 22 września Komisja opublikowała obwieszczenie⁷⁸ stosownie do art. 27 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003, w którym przedstawiła zwięzłe podsumowanie porozumienia o współpracy oraz treść najważniejszych zobowiązań.

Międzynarodowa polityka w dziedzinie lotnictwa – stosowanie rozporządzenia (WE) nr 847/2004⁷⁹

126. W dniach 15 lipca i 23 grudnia Komisja przyjęła pierwsze pięć decyzji⁸⁰ na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 847/2004 w sprawie negocjacji i wykonania umów dotyczących usług lotniczych między państwami członkowskimi a państwami trzecimi. W decyzjach tych Komisja przedstawiła kryteria, zgodnie z którymi oceniła umowy negocjowane przez państwa członkowskie w celu zatwierdzenia lub nie ich tymczasowego stosowania lub ich zawarcia przez państwa członkowskie. Zgodnie z przyjętym orzecznictwem⁸¹, w swoich decyzjach Komisja stwierdziła również, że prawo do decydowania na podstawie przepisów rozporządzenia (WE) nr 847/2004 nie pozwala jej na zatwierdzenie wyniku, który jest sprzeczny z prawem UE.

⁷⁸ Dz.U. C 233 z 22.9.2005, str. 18.

⁷⁹ Rozporządzenie (WE) nr 847/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie negocjacji i wykonania umów dotyczących usług lotniczych między państwami członkowskimi a państwami trzecimi (Dz.U. L 157 z 30.04.2004, str. 7).

⁸⁰ Decyzje Komisji: C(2005)2667 i C(2005)2668 z 15 lipca 2005 r., decyzje Komisji C(2005)5736, C(2005)5737 i C(2005)5740 z 23 grudnia 2005 r.

⁸¹ Sprawa C-225/91 Matra przeciwko Komisji [1993] ECR I-3203, pkt 41.

127. Zgodnie z obowiązującym prawem art. 81 i 82 TWE, czytane wraz z art. 10 TWE, wymagają, aby państwa członkowskie nie wprowadzały w życie lub nie utrzymywały w mocy środków, nawet o charakterze legislacyjnym lub regulacyjnym, które mogą spowodować nieskuteczność reguł konkurencji mających zastosowanie do przedsiębiorstw; Trybunał Sprawiedliwości orzekł⁸², że miałyby to miejsce, gdyby państwa członkowskie wymagały przyjęcia umów, decyzji lub praktyk uzgodnionych sprzecznych z art. 81 TWE, sprzyjały im lub wzmacniały ich skutki. Znaczna część umów dwustronnych dotyczących usług lotniczych zawartych pomiędzy państwami członkowskimi a państwami trzecimi wymaga od przewoźników lotniczych wyznaczonych na mocy tych umów, aby uzgodnili lub skoordynowali taryfy i/lub moce, jakimi operują, bądź zachęca ich do tego.
128. Wspomniane umowy dotyczące usług lotniczych, co dowiodła Komisja w swoich decyzjach na podstawie rozporządzenia (WE) nr 847/2004, naruszają art. 10 i 81 TWE czytane łącznie. W związku z tym Komisja pozwoliła, aby państwa członkowskie tymczasowo zastosowały lub zawarły takie umowy, m.in. pod warunkiem, że przepisy naruszające art. 10 i 81 TWE uzyskają zgodność z prawem UE w ciągu 12 miesięcy od daty zgłoszenia decyzji.
129. Pięć decyzji przyjętych przez Komisję na mocy rozporządzenia (WE) nr 847/2004 zezwala na zawarcie lub przejściowe zastosowanie umów dotyczących usług lotniczych wynegocjowanych przez państwa członkowskie z państwami trzecimi, m.in. pod warunkiem usunięcia naruszeń art. 10 i 81 TWE występujących w 45 przypadkach.

Negocjacje UE/USA w sprawie otwartej przestrzeni lotniczej

130. W dniu 18 listopada Komisja sfinalizowała projekt nowej umowy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, która zastąpi dotychczasowe umowy dwustronne zawarte przez państwa członkowskie. Ostateczne zatwierdzenie tej początkowej umowy przez Radę ds. Transportu jest związane z wynikiem procesu legislacyjnego zainicjowanego przez Departament Transportu USA w celu rozszerzenia możliwości obywateli obcych państw do inwestowania w amerykańskie przedsiębiorstwa przewozowe i udziału w ich zarządzaniu. Umowa ta, gdyby została zatwierdzona, zezwalałaby każdej linii powietrznej USA i UE na odbywanie lotów pomiędzy każdym miastem położonym w Unii Europejskiej i każdym miastem położonym w Stanach Zjednoczonych, działanie bez ograniczenia liczby lotów, używanych samolotów lub wybranych tras, wraz z nieograniczonymi prawami do odbywania lotów poza UE i USA do punktów w państwach trzecich, dowolne ustalanie cen biletów zgodnie z popytem rynkowym oraz nawiązywanie porozumień o współpracy z innymi liniami, w tym wspólną obsługę połączeń (code-sharing) i leasing. Umowa ta stworzy nowe ramy współpracy pomiędzy Komisją a Departamentem Transportu USA w zakresie prawa i polityki konkurencji w dziedzinie transportu lotniczego. Patrz również – sekcja „Działalność na arenie międzynarodowej”, część B.2. poniżej, gdzie można znaleźć bardziej szczegółowe informacje na ten temat.

⁸² Sprawa 267/86 Pascal Van Eecke przeciwko ASPA NV, [1988] ECR 4769, pkt 16.

3.2.2. *Transport śródlądowy*

131. W dniu 20 lipca Komisja przedstawiła poprawiony wniosek w sprawie wymogów i umów dotyczących usług użyteczności publicznej w dziedzinie pasażerskiego transportu drogowego, kolejowego oraz za pomocą środków wodnego transportu śródlądowego⁸³. Poprzednie wnioski zostały przedłożone w latach 2000 i 2002, jednakże nie uzyskały wymaganej zgody Parlamentu Europejskiego i Rady. Wniosek stawia wymogi w odniesieniu do umów w dziedzinie usług użyteczności publicznej na świadczenie usług transportu pasażerskiego zawieranych pomiędzy organami i podmiotami gospodarczymi, poddając w ten sposób trasy państwowe pewnym regułom, takim jak przejrzystość parametrów przyznawania rekompensaty z tytułu zobowiązań do świadczenia usług użyteczności publicznej, równowaga kosztów oraz wymagania związane z publikacją. Wprowadza również obowiązek organizowania przetargów dla regionalnych tras autobusowych, lokalnych tras autobusowych oraz tras kolejowych, jeżeli nie są one obsługiwane przez podmiot wewnętrzny (tj. podmiot kontrolowany przez organ lokalny lub regionalny).

3.3. **Sektor dystrybucji i inne usługi**

3.3.1. *Zawody*

Wstęp

132. Komisja kontynuowała prace w sektorze wolnych zawodów, publikując pierwsze sprawozdanie uzupełniające do sprawozdania za 2004 r. p.t. „Konkurencja w sektorze wolnych zawodów”⁸⁴. Sprawozdanie za 2004 r. analizuje zakres reformy lub modernizacji konkretnych zasad zawodowych. Opiera się ono na wynikach przeprowadzonego przez Dyрекcję Generalną ds. Konkurencji obszernego spisu kontrolnego przepisów państw członkowskich w tym sektorze, skupiając uwagę na sześciu zawodach: prawnikach, notariuszach, inżynierach, architektach, farmaceutach i księgowych (w tym pokrewny zawód doradcy podatkowego) oraz analizuje pięć głównych ograniczeń konkurencji: (i) ceny stałe, (ii) ceny zalecane, (iii) przepisy dotyczące reklamy, (iv) warunki dostępu i prawa zastrzeżone oraz (v) przepisy dotyczące struktury przedsiębiorstw i praktyk obejmujących różne dyscypliny.
133. W ramach badania stwierdzono, że sektor wolnych zawodów charakteryzuje się istnieniem zasad ograniczających – z których pewne sięgają wiele lat wstecz – które niepotrzebnie hamują konkurencję i szkodzą użytkownikom usług świadczonych przez przedstawicieli wolnych zawodów, a zwłaszcza konsumentom. Przykłady obejmują przestarzałe przepisy dotyczące ustalania cen, zakaz reklamy oraz zakaz

⁸³ Wniosek ten ma na celu zastąpienie rozporządzenia (EWG) nr 1191/69 Rady z dnia 26 czerwca 1969 r. w sprawie działania Państw Członkowskich dotyczącego zobowiązań związanych z pojęciem usługi publicznej w transporcie kolejowym, drogowym i w żegludze śródlądowej.

⁸⁴ Sprawozdanie dostępne jest pod adresem: http://ec.europa.eu/comm/competition/liberal_professions/final_communication_en.pdf (Zostało ono uzupełnione spisem kontrolnym przepisów dotyczących usług profesjonalnych w dziesięciu nowych Państwach Członkowskich UE, opublikowanym w listopadzie 2004 r., które można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/comm/competition/liberalization/conference/overview_of_regulation_in_the_eu_professions.pdf).

współpracy międzyzawodowej. Sprawozdanie Komisji za 2004 r. zachęca wszystkie zaangażowane strony do podjęcia wspólnych wysiłków w celu zreformowania lub wyeliminowania zasad, które są nieuzasadnione. Organy regulacyjne w poszczególnych państwach członkowskich i organizacje zawodowe zostały zaproszone do dobrowolnego dokonania przeglądu istniejących reguł, biorąc pod uwagę, czy są one niezbędne w kontekście interesu publicznego, proporcjonalne i uzasadnione oraz czy są konieczne dla właściwego wykonywania zawodu. W sprawozdaniu obiecano złożyć sprawozdanie z dokonanych postępów w 2005 r.

Sprawozdanie za 2005 r. „Sektor wolnych zawodów –zakres dalszych reform”

134. Sprawozdanie uzupełniające opublikowano w dniu 5 września. Składa się ono z dwóch oddzielnych części. Pierwszą część stanowi komunikat Komisji p.t. „Sektor wolnych zawodów –zakres dalszych reform”⁸⁵, zaś drugą - załączony do komunikatu dokument roboczy służb Komisji zatytułowany „Postęp dokonany przez państwa członkowskie w zakresie przeglądu i eliminacji ograniczeń konkurencji w sektorze wolnych zawodów”.
135. Komunikat zawiera informacje o postępach poczynionych przez poszczególne państwa członkowskie w zakresie przeglądu i usuwania nieuzasadnionych ograniczeń regulacyjnych od czasu wydania sprawozdania za 2004 r. Obejmuje on również szczegółowe informacje dotyczące działania związanego z egzekwowaniem przepisów podjętego w tym sektorze przez krajowe organy ochrony konkurencji oraz Komisję. Wyciągnięto w nim wnioski dotyczące tempa reformy i zaproponowano kierunek przyszłego działania. Dokument roboczy służb Komisji stanowi podstawę komunikatu i przedstawia szczegółową analizę informacji zebranych od państw członkowskich na temat podjętych reform. Podaje on krytyce przedstawione przez państwa członkowskie uzasadnienia dotyczące dalszego utrzymywania zasad ograniczających oraz zwraca uwagę na sprawdzone rozwiązania.
136. Sprawozdanie ma na celu dostarczenie wyważonej analizy dokonanych postępów przez porównanie zgłoszonych działań państw członkowskich w zakresie reformy w ciągu minionych 18 miesięcy z istniejącym stanem regulacji. Celem jest, aby zgłoszone działania były widziane w kontekście stanu istniejących regulacji. Jest to istotne, każde z państw członkowskich startuje bowiem z różnego poziomu – niektóre mają stosunkowo niski poziom regulacji, podczas gdy w innych wolne zawody są poddane bardziej surowym regulacjom.
137. Sprawozdanie stwierdza zróżnicowany obraz działań związanych z reformą w latach 2004-05. Kilka państw czyni postępy w tym zakresie, a w innych proces reformy ma dopiero być rozpoczęty.
138. Z analizy Komisji wynika, że w większości państw członkowskich postępy hamuje kilka czynników, w tym brak krajowego wsparcia politycznego oraz niewielka chęć reformy ze strony przedstawicieli wolnych zawodów.

⁸⁵ Uzupełniające sprawozdanie dostępne jest pod adresem:
<http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/legislation/#liberal>

139. Sprawozdanie zauważa, że większość krajowych organów ochrony konkurencji (KOOK), wraz z Komisją, jest obecnie aktywnie zaangażowana we wspieranie zmian. Podejmowanych jest szereg prac, w tym dwustronne dyskusje z krajowymi organami regulacyjnymi (KOR) i zrzeszeniami zawodowymi, podsumowania i badania sektorowe. KOOK również aktywnie stosują unijne przepisy ochrony konkurencji do spraw prowadzonych w swoich państwach. Jedenaście spraw zgłoszonych jest jako rozpoczęte w sześciu zawodach wybranych do badania od lutego 2004 r.
140. Aby dać impuls reformie, w sprawozdaniu proponuje się włączenie zagadnienia unowocześnienia zasad mających wpływ na wolne zawody do krajowych programów reform służących wdrażaniu strategii lizbońskiej. Sprawozdanie pozostawia otwartą możliwość podjęcia przez Komisję dalszego działania egzekucyjnego przy zastosowaniu unijnych reguł konkurencji, w tym ewentualnego zastosowania art. 86 TWE tam, gdzie jest to właściwe.

3.3.2. *Gospodarka odpadami*

141. W 2003 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji postanowiła nawiązać szeroko zakrojony dialog z krajowymi organami ochrony konkurencji w celu ustalenia głównych zagadnień związanych z konkurencją w dziedzinie systemów gospodarki odpadami oraz zapewnienia spójnej polityki w zakresie polityki konkurencji prowadzonej przez Komisję i KOOK-i w tym obszarze. Dyskusje dotyczyły w szczególności trzech typów odpadów, o których traktują odpowiednie dyrektywy WE, tj.: (i) odpadów opakowań (dyrektywa w sprawie opakowań⁸⁶), (ii) pojazdów wycofanych z eksploatacji lub „wraków samochodowych” (dyrektywa ELV⁸⁷) oraz (iii) zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego (dyrektywa WEEE⁸⁸).
142. Jako pierwszy krok, w 2003 r. wysłano ankietę do krajowych organów ochrony konkurencji. W 2004 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji sporządziła projekt dokumentu do dyskusji zgodnie z praktyką decyzyjną Komisji⁸⁹ oraz na podstawie odpowiedzi otrzymanych od KOOK-ów. W grudniu 2004 r. projekt dokumentu został rozesłany do krajowych organów ochrony konkurencji celem zaopiniowania. W lutym miało miejsce spotkanie z 20 KOOK-ami w celu omówienia projektu dokumentu oraz wyciągnięcia wniosków z doświadczeń KOOK-ów. Po drugiej rundzie konsultacji, która odbyła się w maju, projekt dokumentu został sfinalizowany i opublikowany we wrześniu na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji⁹⁰.

⁸⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 94/62/WE z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz.U. L 365 z 31.12.1994, str. 10). Dyrektywa ta została zmieniona dyrektywą 2004/12/WE z dnia 11 lutego 2004 r. (Dz.U. L 47 z 18.2.2004, str. 26).

⁸⁷ Dyrektywa 2000/53/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.U. L 269 z 21.10.2000, str. 34).

⁸⁸ Dyrektywa 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego (WEEE) (Dz.U. L 37 z 13.02.2003, str. 24).

⁸⁹ Decyzja Komisji z 16.10.2003 (Dz.U. z 12.03.2004, str. 59; sprawa ARA, ARGEV, ARO dotycząca art. 81 TWE) – apelacja w toku; decyzja Komisji z 17.9.2001 (Dz.U. L 319 z 4.12.2001, str. 1; sprawa DSD dotycząca art. 81 TWE) – apelacja w toku; decyzja Komisji z 15.6.2001 (Dz.U. L 233 z 31.8.2001, str. 37; sprawa Eco Emballages dotycząca art. 81 TWE); oraz decyzja Komisji z 20.4.2001 (Dz.U. L 166 z 21.06.2001, str. 1; sprawa DSD dotycząca art. 82 TWE) – apelacja w toku.

⁹⁰ Dokument jest dostępny pod adresem: <http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/waste.pdf>

143. Ogólnym celem stosowania polityki konkurencji do sektora gospodarki odpadami jest realizacja polityki w zakresie konkurencji i ochrony środowiska w sposób wzajemnie wspierający się, tak aby jak najlepiej przyczynić się do osiągnięcia celu strategii lizbońskiej, jakim jest uczynienie UE najbardziej dynamiczną, konkurencyjną i zrównoważoną gospodarką świata do 2010 r., przy jednoczesnym poprawieniu dobra konsumentów. Zastosowanie polityki konkurencji jest ważne w dziedzinie gospodarki odpadami, gdyż rynki materiałów wtórnych staną się w przyszłości ważnym rynkiem zasobów.
144. Wspomniane rynki są stosunkowo nowe. Rynki odpadów opakowaniowych rozwijają się stopniowo od połowy lat 90. W odniesieniu do pojazdów wycofanych z eksploatacji (ELV) i zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego (WEEE) rynki w większości państw nie są w trakcie tworzenia ani nie zostaną utworzone w przyszłości.
145. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji ustaliła trzy zasadnicze obawy o konkurencję w dziedzinie systemów gospodarki odpadami. Po pierwsze, należy nie dopuścić do praktyk antykonkurencyjnych, takich jak np. dzielenie rynku, ustalanie cen oraz wymiana innych informacji poufnych. Po drugie, ważne jest zapewnienie otoczenia prawnego, które pozwoli na istnienie kilku konkurencyjnych systemów gospodarki odpadami. Wreszcie, należy unikać wszelkiego rodzaju wyłącznych porozumień bez solidnego i ekonomicznie przekonującego uzasadnienia, pozwalając w ten sposób na zwiększenie konkurencji i obniżenie cen.
146. Sprawy w sektorze gospodarki odpadami prawdopodobnie mogą być rozpatrywane głównie na szczeblu krajowym, gdyż – jak się wydaje – większość właściwych rynków to rynki krajowe. Jednakże, zarówno Komisja, jak i krajowe organy ochrony konkurencji będą nadal aktywnie śledzić rozwój wydarzeń w sektorze gospodarki odpadami w przyszłości.

4. PRZEMYSŁ, DOBRA KONSUMPCYJNE I WYTWÓRCZOŚĆ

4.1. Dobra konsumpcyjne i środki spożywcze

*Coca-Cola*⁹¹

147. W dniu 22 czerwca Komisja przyjęła decyzję w sprawie zobowiązań zgodnie z art. 9 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, opartą na art. 82 TWE oraz art. 54 EOG i skierowaną do The Coca-Cola Company („TCCC”) oraz trzech powiązanych z nią zakładów butelkujących: Bottling Holdings (Luksemburg) sarl, Coca-Cola Erfrischungsgetränke AG oraz Coca-Cola Hellenic Bottling Company SA (zwanym razem „Coca-Cola”). Przedmiotem decyzji były pewne praktyki handlowe TCCC i jego odpowiednich zakładów butelkujących w zakresie dostawy gazowanych napojów bezalkoholowych („CSD”) w UE, Norwegii i Islandii.
148. We wstępnej ocenie skierowanej do Coca-Coli w dniu 15 października 2004 r. Komisja wyraziła obawy, że TCCC i jego odpowiednie zakłady butelkujące mogły

⁹¹ Sprawa COMP/39116 – Coca-Cola (Dz.U. L 253 z 29.9.2005, str. 21 oraz Dz.U. C 239 z 29.9.2005, str. 19). Patrz również: http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/cases/index/by_nr_78.html#i39_116

nadużyć wspólnej pozycji dominującej na krajowych rynkach CSD poprzez uprawianie pewnych praktyk w kanałach dystrybucji do konsumpcji domowej (kanał „domowy”) oraz do konsumpcji pozadomowej (kanał „pozadomowy”) w UE, Norwegii i Islandii. Spostrzeżenia zainteresowanych stron trzecich potwierdziły wstępne obawy Komisji o konkurencję.

149. Odnośnie do obydwu kanałów dystrybucyjnych wstępne obawy Komisji dotyczyły wymagań co do wyłączności, rabatów udzielanych pod warunkiem, że klienci osiągnęli w skali kwartału indywidualnie określone progi zakupów ustalone oddzielnie dla coli i napojów innych niż cola, porozumień wiążących oraz porozumień wymagających, aby klienci przynosili do sprzedaży szereg jednostek trzymania zasobów („SKU”) coli oraz SKU napojów innych niż cola. Ponadto, w kanale „domowym” TCCC i jego zakłady butelkujące zastosowały umowy dotyczące przestrzeni półkowej, zgodnie z którymi supermarkety rezerwowały dużą część swojej przestrzeni półkowej przeznaczonej na gazowane napoje bezalkoholowe (CSD) dla produktów marki TCCC z korzyścią dla słabszych CSD portfela marki TCCC. W kanale „pozadomowym” klienci otrzymywali finansowanie z góry i spłacali pożyczkę zakupując produkty marki TCCC przez szereg lat. Wreszcie, TCCC i jego zakłady butelkujące nakładały również pewne ograniczenia związane z wyłącznością na instalację technicznych urządzeń sprzedaży, takich jak chłodziarki do napojów oraz automaty do napojów.
150. W odpowiedzi na wstępną ocenę Coca-Cola przedstawiła zobowiązania, które uwzględniały stwierdzone problemy dotyczące konkurencji. W dniu 26 listopada 2004 r. Komisja opublikowała obwieszczenie zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003⁹² zapraszając zainteresowane strony trzecie do przedstawiania uwag odnośnie do zobowiązań przedstawionych przez Coca-Colę. Otrzymane uwagi były na ogół pozytywne, pokazując jednocześnie, jak możnaby poprawić skuteczność zobowiązań (np. doprecyzowane sformułowania, monitorowanie). W odpowiedzi na te spostrzeżenia Coca-Cola przedstawiła zmienioną propozycję zobowiązań.
151. Decyzja Komisji zgodnie z art. 9 stwierdza, że zobowiązania przedstawione przez Coca-Colę są wystarczające do rozwiązania stwierdzonych problemów związanych z konkurencją. W szczególności Coca-Cola powstrzyma się od zawierania umów na wyłączność, poza szczególnymi sytuacjami, oraz od udzielania rabatów ilościowych i progowych. We wstępnej ocenie praktyki te uznano za mogące utrudniać stronom trzecim konkurowanie na zasadach merytorycznych. Dzięki postanowieniu, że wymogi dotyczące asortymentu i przestrzeni półkowej muszą być określone oddzielnie dla określonych kategorii marek, zobowiązania rozwiązują stwierdzony we wstępnej ocenie problem, że silne marki mogły być wykorzystywane jako dźwignia dla słabszych marek. Odnośnie do finansowania i urządzeń technicznych, zobowiązania skracają czas trwania umów, dają klientom możliwość spłaty pożyczki i wypowiedzenia umowy bez kar umownych oraz zwalniają pewną część przestrzeni w chłodziarkach, stanowiąc w ten sposób odpowiedź na wstępne zastrzeżenia, że istniejące uprzednio umowy nadmiernie wiążą klientów i prowadzą do wyłączności punktów zbytu.

⁹² Dz.U. C 289 z 26.11.2004, str. 10.

152. W świetle przedstawionych zobowiązań w decyzji uznano, że nie ma już podstaw do podjęcia przez Komisję działań bez stwierdzenia, czy miało miejsce naruszenie czy też nie. Przyjmując decyzję Komisja uczyniła zobowiązania Coca-Coli wiążącymi do dnia 31 grudnia 2010 r.

4.2. Przemysł mechaniczny i inne sektory produkcji włącznie ze sprzętem transportowym

*SEP a.o./Automobiles Peugeot SA*⁹³

153. W dniu 5 października Komisja nałożyła grzywnę w wysokości 49,5 mln EUR na Automobiles Peugeot SA i na należącego do niego w pełni importera Peugeot Nederland N.V. za utrudnianie w okresie od stycznia 1997 r. do września 2003 r. wywozu nowych samochodów z Niderlandów do konsumentów zamieszkałych w innych państwach członkowskich. W Niderlandach ceny przed opodatkowaniem były na ogół znacznie niższe niż w innych państwach członkowskich, takich jak Niemcy i Francja. Realizując strategię mającą na celu uniemożliwienie dealerom sprzedawania samochodów konsumentom w innych państwach członkowskich, tak aby ograniczyć wywozy przez dealerów Dutch Peugeot, firmy dokonały bardzo poważnego naruszenia zakazu zawierania umów ograniczających zawartego w art. 81 TWE.

154. Na naruszenie popełnione przez Peugeota składały się dwa środki.

155. Pierwszy środek dotyczył części wynagrodzenia dealerów firmy Dutch Peugeot, które było przyznawane w oparciu o docelowe miejsce przeznaczenia pojazdu i dyskryminowało sprzedaż konsumentom zagranicznym. W szczególności, odmawiano premii za wyniki, jeżeli dealerzy sprzedawali samochody, które były później rejestrowane poza Niderlandami.

156. Decyzja nie kwestionuje możliwości, aby producent dostosowywał swoją politykę handlową do wymogów różnych rynków krajowych, mając na uwadze osiągnięcie większej penetracji tych rynków. Decyzja nie kwestionuje również swobody producenta w uzgadnianiu ze swoimi dealerami celów sprzedaży w kategoriach wielkości sprzedaży, jakie mają być osiągnięte na terytorium objętym umową, ani też jego swobody w przyjmowaniu odpowiednich środków motywacyjnych, w szczególności w formie premii za wyniki, aby zachęcić dealerów do zwiększenia sprzedaży na wyznaczonym im terytorium.

157. Jednak system premiowania realizowany przez Peugeota w porozumieniu z jego holenderską siecią dealerską posunął się dalej niż to, co było konieczne do zachęcenia holenderskich dealerów do wkładania jak najwięcej wysiłków w sprzedaż na ich terytorium umownym. Holenderscy dealerzy musieli osiągać pewne cele sprzedaży na swoim terytorium, aby nabyć prawa do premii. Z chwilą, kiedy dealerzy nabyli prawo do premii, a przez to wykazali producentowi samochodów, że dołożyli najwyższych starań, aby rozwinąć swoje terytorium, premia była wypłacana tylko za samochody, które zostały następnie zarejestrowane w Niderlandach a nie za dodatkową sprzedaż, na którą mógł składać się wywóz. Dlatego dyskryminował on zagranicznych konsumentów. Z tych powodów system premii stosowany przez

⁹³ Sprawy COMP/36.623, COMP/36.820 oraz COMP/37.275.

Peugeot w Niderlandach nie odpowiadał art. 6 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia (WE) nr 1475/95⁹⁴, które stanowi, że wyłączenie nie ma zastosowania, gdy „dostawca bez obiektywnego powodu przyznaje dealerom wynagrodzenia skalkulowane na podstawie miejsca przeznaczenia odsprzedanych pojazdów silnikowych lub miejsca zamieszkania nabywcy”. Ponadto, dowody przechowywane w aktach wykazały, że premia miała dla dealerów w ciągu całego okresu poważne znaczenie ekonomiczne i że jej strata na sprzedaży wywozowej w sposób znaczący odbijała się na zainteresowaniu dealera sprzedażą konsumentom z państw trzecich.

158. Drugi środek polegał na wywieraniu presji przez Peugeot, poprzez Peugeot Nederland, na tych dealerów, co do których ustalono, że rozwinęli znaczną działalność wywozową, na przykład poprzez groźbę zmniejszeniem liczby dostarczanych samochodów. Peugeot Nederland wywierał bezpośrednią presję, okazjonalnie działając ograniczająco na wywozową sprzedaż niektórych dealerów. Presja ta przyjmowała również formę groźby ograniczenia dostaw, szczególnie najpowszechniej eksportowanych modeli. Oprócz tego, niektóre modele były również ściśle zarezerwowane dla rynku holenderskiego i ich wywóz był uważany przez Peugeota za niewłaściwe zachowanie, za które eksportujący dealer mógł być pociągnięty do odpowiedzialności.
159. W wyniku tych dwóch środków wywozy z Niderlandów zmalały po 1997 r., tj. roku, w którym wprowadzono w życie system wynagrodzeń, a następnie gwałtownie spadły po 1999 r. Takiego drastycznego spadku wywozów nie można było wyjaśnić zewnętrznymi czynnikami, takimi jak zmiany poziomu różnic cenowych pomiędzy Niderlandami a innymi państwami członkowskimi.
160. Przy wyznaczaniu wysokości grzywny Komisja wzięła pod uwagę bardzo poważny charakter i stosunkowo długi czas trwania naruszenia popełnionego przez Peugeota i jego holenderską spółkę zależną. Postępowanie, którego przedmiotem jest odwołanie od tej decyzji toczy się przed Sądem Pierwszej Instancji⁹⁵.

BMW i General Motors – nieuzasadnione przeszkody dla wielomarkowości oraz ograniczenia dostępu do ich autoryzowanych sieci naprawczych

161. Sprawy BMW⁹⁶ i General Motors (Opel)⁹⁷ zostały wszczęte w 2003 r. i na początku 2004 r. w następstwie formalnych i nieformalnych skarg ze strony kilku stowarzyszeń dealerskich. Po szczegółowych i konstruktywnych dyskusjach ze stronami, pod koniec 2005 r. Komisja powiadomiła odnośne strony, które złożyły skargi, że biorąc pod uwagę środki podjęte zarówno przez BMW, jak i GM, nie ma już podstaw do kontynuowania postępowania w zakresie dwóch podstawowych kwestii poruszanych w skargach⁹⁸. Kwestie te odnoszą się do (i) nieuzasadnionych

⁹⁴ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1475/95 z 28 czerwca 1995 r. w sprawie stosowania art. 85 ust. 3 traktatu do niektórych kategorii porozumień dotyczących dystrybucji i serwisowania pojazdów silnikowych. Rozporządzenie to zostało zastąpione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1400/2002 (Dz.U. L 203 z 1.8.2002).

⁹⁵ Sprawa T-450/05, Automobiles Peugeot i Peugeot Nederland przeciwko Komisji.

⁹⁶ Sprawa COMP/38.771 *Europäischer BMW- und Mini Partnerverband e.V./BMW AG*.

⁹⁷ Sprawa COMP/38.864 *Umowy dystrybucyjne PO/General Motors – Opel* oraz sprawa COMP/38.901 *Verband Deutscher Opel-Händler/Adam Opel*.

⁹⁸ Odnośnie do innych kwestii podniesionych przez jedno stowarzyszenie dealerskie dyskusje nadal się toczą.

przeszkód dla wielomarkowej dystrybucji i obsługi serwisowej oraz (ii) niepotrzebnych ograniczeń dla warsztatów chcących stać się członkami autoryzowanych sieci naprawczych producentów.

162. Aby uwzględnić zastrzeżenia wyrażone przez Komisję i skorzystać z pewności prawnej na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 1400/2002⁹⁹, BMW i General Motors (GM) wyjaśniły i skorygowały swoje odnośne umowy dotyczące dystrybucji i serwisowania poprzez wysłanie pism okólnych do wszystkich członków swoich sieci autoryzowanych dealerów i zakładów naprawczych.
163. W odniesieniu do możliwości sprzedaży przez dealerów konkurencyjnych marek samochodów, BMW i GM przekazały swoim odnośnym sieciom, że zgadzają się na łączne i niewyłączne wykorzystywanie wszystkich obiektów i urządzeń poza częścią salonu wystawowego, która jest przeznaczona na sprzedaż ich marek (np. stoisko recepcyjne, dział obsługi klientów, elewacja frontowa, zaplecze biurowe). Obydwaj producenci samochodów wyraźnie uznali zasadę współistnienia konkurencyjnych marek, jeżeli chodzi o wystawienie znaków handlowych, znaków wyróżniających lub innych elementów firmowej tożsamości wewnątrz i na zewnątrz obiektów przedstawicielstw handlowych. Ponadto pozwolą oni swoim dealerom na korzystanie z ogólnej (wielomarkowej) infrastruktury komputerowej i systemów zarządzania, w tym metodyki rachunkowości i struktury księgowości, pod warunkiem że cechy, funkcjonalność i jakość takich systemów są równoważne z rozwiązaniami zalecanymi przez BMW i GM. GM również wyjaśnił, że dealerzy Opla mogą zakładać wielomarkowe strony internetowe i że wyszkolony personel handlowy może być również wykorzystywany do sprzedaży samochodów innych marek, zaś specjalne szkolenie Opla nie jest już wymagane w odniesieniu do personelu, któremu powierzono sprzedaż konkurencyjnych marek.
164. Zarówno BMW, jak i GM wyjaśniły, że obowiązki dealerów w zakresie składania sprawozdań i przeprowadzania audytu nie obejmują poufnych informacji handlowych dotyczących działalności handlowej dealerów związanej z produktami konkurencyjnych dostawców.
165. Z uwagi na potencjalny skutek odstraszący mechanizmów ustalania celów sprzedaży i oceniania wyników wielomarkowych dealerów GM potwierdził, że, po pierwsze, cele sprzedaży będą uzgadniane wspólnie z dealerami. Po drugie zaś, cele będą ustalane przy uwzględnieniu możliwych zmian indywidualnej sytuacji gospodarczej dealerów (w tym rozpoczęcia działalności wielomarkowej) oraz lokalnych warunków rynkowych, przy jednoczesnym powstrzymaniu się od oceniania wyników dealerów GM na podstawie porównania udziału w lokalnym rynku z udziałem w rynku krajowym. Cele takie w przypadku sporu podlegają arbitrażowi. Po trzecie, rozwój osiągnięć dealera wyrażony udziałem marek GM w lokalnym rynku w stosunku do rynku krajowego nie posłuży do zastosowania sankcji wobec dealera.

⁹⁹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1400/2002 w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 traktatu do kategorii porozumień wertykalnych i praktyk uzgodnionych w sektorze motoryzacyjnym (Dz.U. L 203 z 1.8.2002).

166. Natomiast Komisja nie stwierdziła, że wymogi BMW, aby jego dealerzy wystawiali minimum trzy do czterech samochodów (liczba ta jest daleka od pełnego asortymentu modeli BMW), mogły być uważane za pośredni zakaz konkurencji. Salony wystawowe poniżej pewnej wielkości mogą w niektórych przypadkach po prostu nie być odpowiednie do wystawienia reprezentatywnego asortymentu samochodów więcej niż jednej marki bez dodatkowych inwestycji.
167. Jeżeli chodzi o wielomarkową obsługę serwisową i dostęp do autoryzowanych sieci, BMW i GM usunęły ze swoich umów wymogi, których skutkiem jest uniemożliwienie nowym uczestnikom rynku przystąpienia do sieci autoryzowanych zakładów naprawczych i/lub obsługi serwisowej samochodów konkurencyjnych marek.
168. Oprócz realizowania zasad przedstawionych w pkt. 162-165 powyżej, BMW i GM usunęły ze swoich umów z zakładami naprawczymi wszystkie kryteria ilościowe (np. wymogi minimalnych docelowych obrotów oraz minimalnej zdolności przepustowej). Umowy BMW zawierały przyrostową skalę wymogów minimalnej wydajności pod względem stanowisk roboczych, urządzeń, wielkości zapasów i pojemności magazynowej, opartą na lokalnym potencjalnym zapotrzebowaniu zamiast na faktycznej historii zamówień na prace każdego zakładu naprawczego. Obecnie BMW wymaga jedynie, aby każdy autoryzowany zakład naprawczy miał co najmniej trzy stanowiska do prac mechanicznych i odpowiednie urządzenia w celu zagwarantowania wysokiej jakości obsługi. Podobne korekty umów zostały wprowadzone przez GM. Zmiany te pozwolą, aby czynniki lokalnego rynku wyznaczyły gęstość i lokalizację punktów naprawczych, tak aby zaspokoić zapotrzebowanie klientów.
169. Zarówno BMW, jak i GM wprowadziły do umów serwisowych „klauzulę otwarcia”, która oznacza, że autoryzowane zakłady naprawcze mają swobodę zaopatrywania się we wszelkie urządzenia, narzędzia oraz sprzęt i oprogramowanie komputerowe od dostawców innych niż wyznaczeni (pod warunkiem, że alternatywne produkty mają równorzędną funkcjonalność i jakość). Takie narzędzia, urządzenia i infrastruktura informatyczna o charakterze generycznym mogą być używane do obsługi serwisowej samochodów różnych marek. GM również wyjaśnił, że jego umowy naprawcze nie wymagają wyłącznego korzystania z obiektów warsztatowych lub urządzeń dla klientów Opla i zmniejszył liczbę narzędzi specjalnych, które autoryzowane zakłady naprawcze muszą utrzymywać na miejscu.
170. W celu usunięcia potencjalnych przeszkód we wspólnym nabywaniu i magazynowaniu części zamiennych BMW i GM wyjaśniły, że autoryzowane zakłady naprawcze mają swobodę organizowania grup nabywczych i wspólnego magazynowania części zamiennych. Zgodzili się oni znieść wymóg, aby każdy autoryzowany zakład naprawczy posiadał na miejscu własny magazyn, nie naruszając wymogu utrzymywania u siebie tylko zapasów części sprzedawanych od ręki (np. hamulcowych płytek ciernych, żarówek, filtrów – często poszukiwanych przez klientów).

171. W marcu i sierpniu Komisja opublikowała sprawozdania dotyczące różnic cen samochodów w UE w oparciu o dane, odpowiednio, z listopada i maja. W ciągu roku rozrzut cen przed opodatkowaniem na 25 rynkach krajowych, mierzony średnim odchyleniem standardowym, ciągle malał osiągając 6,3 % w porównaniu z 6,9 % w sierpniu 2003 r. W okresie od maja 2004 r. do maja 2005 r. ceny samochodów wzrosły w UE o 0,4 % w stosunku do zasadniczej inflacji wynoszącej w tym samym okresie 1,9 %. Państwa członkowskie o tradycyjnie niskich cenach przed opodatkowaniem nie doświadczyły istotnych wzrostów konsumenckich cen samochodów. Ceny wzrosły nieco w Danii (+2,4 %) i Grecji (+1,8 %), natomiast zmalały w Finlandii (-2 %), Estonii (-8,3 %) i Polsce (-7,6 %). Wydaje się to wskazywać, że ceny samochodów nie wykazują tendencji dorównywania poziomom cen występujących w państwach o wysokich cenach.

5. KARTELE

5.1. Przegląd wydarzeń w zakresie polityki dotyczącej karteli

5.1.1. Nowa dyrekcja

172. Po objęciu urzędu Komisarz ds. Konkurencji Neelie Kroes uznała walkę z największymi kartelami za jeden z obszarów, na których powinny skoncentrować się wysiłki Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji. Silniejsze ukierunkowanie na ten obszar wyraziło się ustanowieniem w ramach Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji nowej dyrekcji poświęconej wyłącznie kartelom. Dyrekcja ta rozpoczęła swoją działalność dnia 1 czerwca. Dyrekcja prowadzi większość spraw przeciwko kartelom i przyjmuje wiodącą rolę, w ścisłej współpracy z Dyrekcją ds. Polityki i Wsparcia Strategicznego, w rozwijaniu polityki w dziedzinie stosowania przepisów skierowanych przeciwko kartelom.
173. Dyrekcja ds. Karteli zatrudnia około 60 pracowników, spośród których 40 osób zajmuje się prowadzeniem spraw. Głównym zadaniem nowej Dyrekcji ds. Karteli jest zapewnienie sprawnego i rzetelnego prowadzenia dużej ilości postępowań wyjaśniających w sprawie karteli. Jej zadaniem jest usprawnianie i przyspieszanie prowadzenia tych postępowań, które z natury są złożone i długotrwałe, tak aby rozpoczęte postępowania mogły zostać zakończone w rozsądnych ramach czasowych. Prace Dyrekcji ds. Karteli zwróca uwagę na koszty karteli nie tylko dla ostatecznych konsumentów, lecz również dla klientów przemysłowych. Kartele takie nie przynoszą korzyści ani konsumentom ani gospodarce i wywierają szkodliwy wpływ na konkurencyjność i wzrost gospodarczy w UE.
174. W zakresie prac związanych ze sprawami dotyczącymi największych karteli, program obniżania grzywien nadal był źródłem nieprzerwanego strumienia spraw zgłaszanych Komisji. Jednak tylko ograniczona liczba tych spraw faktycznie doprowadziła do rozpoczęcia postępowań wyjaśniających. W 2005 r. Komisja otrzymała 17 wniosków o zwolnienie z grzywien i 11 wniosków o zmniejszenie grzywien. W sześciu przypadkach udzielono warunkowego zwolnienia. Cennymi w wykrywaniu karteli były inne źródła informacji, takie jak skargi i monitorowanie rynku, a w szczególności współpraca z krajowymi organami ochrony konkurencji w ramach Europejskiej Sieci Konkurencji (ESK). Komisja wydała pięć ostatecznych

decyzji, w których nałożyła grzywny na 37 przedsiębiorstw¹⁰⁰ na łączną sumę 683 mln EUR (w porównaniu z 21 przedsiębiorstwami i łączną sumą grzywien wynoszącą 390 mln EUR w 2004 r.). Pisemne zgłoszenia zastrzeżeń zostały wydane w przypadku ośmiu karteli. Należy zauważyć, że trzy spośród pięciu decyzji w sprawie karteli przyjętych w 2005 r. było opartych na obwieszczeniu o obniżaniu grzywien z 1996 r., lecz stosunek ten ulegnie oczywiście zmianie w przyszłości: większość pisemnych zgłoszeń zastrzeżeń wydanych w 2005 r. wynikało z wniosków złożonych na podstawie obwieszczenia o obniżaniu grzywien z 2002 r.¹⁰¹.

5.1.2. Program Komisji w zakresie obniżania grzywien

175. Łagodzenie sankcji pozostaje bardzo ważnym narzędziem egzekwowania przepisów w sprawach dotyczących karteli. W ramach programu Komisji w zakresie obniżania grzywien zwolnienie z grzywien może być dostępne dla pierwszego przedsiębiorstwa, które dostarczy Komisji dowody na istnienie kartelu, zaś dla następnego zgłaszającego przewiduje się znaczne zmniejszenie grzywien. Podczas gdy pierwsze obwieszczenie Komisji o obniżaniu grzywien z 1996 r. przyniosło w efekcie ponad 80 wniosków w ciągu sześciu lat obowiązywania, obwieszczenie o obniżaniu grzywien z 2002 r.¹⁰² zwiększyło liczbę wniosków (zarówno o zwolnienie, jak i o zmniejszenie grzywien) do 165 w okresie krótszym niż cztery lata (tj. średnio około trzech w miesiącu): 86 spośród tych wniosków dotyczyło zwolnienia z grzywien, a 79 obniżenia ich wysokości.
176. Jednakże duża liczba otrzymanych wniosków nie odzwierciedla ilości postępowań wyjaśniających w sprawie karteli, które Komisja wszczęła od 2002 r. Przy podejmowaniu decyzji, które z największych karteli obrać za cel działania, Komisja, w ramach Europejskiej Sieci Konkurencji (ESK), skupiła swoje wysiłki na naruszeniach przepisów, które mają wpływ na co najmniej kilka państw członkowskich lub EOG jako całość. Pewna liczba przypadków, choć formalnie podlegała zakresowi zakazu zawartego w art. 81 TWE, dotyczyła naruszenia przepisów o ograniczonym zakresie, często ograniczonych do jednego państwa członkowskiego lub nawet jego części. W takich przypadkach wnioski były niekiedy badane przez krajowy organ ochrony konkurencji (KOOK) w zainteresowanym państwie członkowskim, zamiast przez Komisję, zwłaszcza gdy podobne wnioski były również składane przez przedsiębiorstwo do KOOK w państwie członkowskim. Jednakże takie sprawy są ujęte w powyższej statystyce, gdyż Komisja początkowo wydała w nich decyzję o warunkowym zwolnieniu z grzywien. Ponadto, zgodnie z obwieszczeniem z 2002 r. zwolnienie może być przyznane wtedy, gdy przedsiębiorstwo dostarczyło wystarczające dowody, aby Komisja rozpoczęła kontrolę. Dowody takie mogą nie być wystarczające do faktycznego wykazania naruszenia przepisów i najczęściej konieczne jest uzupełniające ustalenie faktów. Przy podejmowaniu decyzji, które sprawy należy poprowadzić, Komisja musi więc ustalić swoje priorytety. Na przykład, gdy wnioski dotyczyły spraw, w których domniemane naruszenie przepisów ustąpiło kilka lat wcześniej, można uznać, iż było mało prawdopodobne, aby nowe postępowanie wyjaśniające mogło przynieść

¹⁰⁰ Liczba ta nie obejmuje przedsiębiorstw ubiegających się o zwolnienie z grzywien.

¹⁰¹ Nowe obwieszczenie stosuje się, gdy wniosek o obniżenie grzywien wpłynął do Komisji po dniu 19 lutego 2002 r.

¹⁰² Obwieszczenie w sprawie zwolnienia z grzywien oraz zmniejszania grzywien w przypadkach karteli (Dz.U. C 45 z 19.2.2002).

jakiegokolwiek rozstrzygające wyniki. W innych przypadkach przedstawione dowody mogły być zbyt skąpe lub niedokładne, aby uzasadniały decyzję o warunkowym zwolnieniu z grzywien i/lub rozpoczęciu badania.

177. Liczba wniosków, które nie spełniały istotnych warunków dla zwolnienia z grzywien wzrosła w 2005 r. w porównaniu z poprzednimi latami. Pięć wniosków o zwolnienie zostało formalnie odrzuconych, gdyż informacje dostarczone Komisji nie pozwalały na przeprowadzenie kontroli przez zaskoczenie ani na stwierdzenie naruszenia przepisów na podstawie art. 81 TWE. (Zainteresowane przedsiębiorstwa postanowiły jednak nie wycofywać przedłożonych dowodów, natomiast poprosiły Komisję o rozpatrzenie dostarczonych informacji pod kątem zmniejszenia grzywny w razie, gdyby Komisja pomimo to nałożyła w przyszłości grzywnę za domniemane naruszenie przepisów.) W jednym przypadku, w którym od początku było oczywiste, że Komisja nie wdwoży postępowania wyjaśniającego, wnioskodawca został powiadomiony o tym, że Komisja nie zamierza podejmować działań w stosunku do wniosku o zwolnienie, ponieważ było mało prawdopodobne, aby warunki zwolnienia były spełnione, w związku z czym sprawa nie nadawała się do dalszego rozpatrywania przez Komisję. Trzy wnioski zostały uznane za niekwalifikujące się w 2005 r., ponieważ zgłoszone fakty nie były objęte merytorycznym zakresem obwieszczenia o obniżaniu grzywien. Komisja musi zadbać, aby program obniżania grzywien nie był nadużywany poprzez informowanie Komisji o porozumieniach, które uprzednio wchodziłyby w zakres systemu zgłoszeń, który został zniesiony wraz z wejściem w życie rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Wreszcie, Komisja powiadomiła przedsiębiorstwo, któremu udzieliła warunkowego zwolnienia z grzywny, że jego status nie będzie potwierdzony w ostatecznej decyzji w sprawie karteli. Przedsiębiorstwo naruszyło swój obowiązek współpracy poprzez ujawnienie innym konkurentom, że złożyło wniosek o zwolnienie przed przeprowadzeniem kontroli przez Komisję.
178. Jeśli chodzi o wnioski o obniżenie wysokości grzywien, dostarczone statystyki należy postrzegać w świetle tego, iż w ramach jednego postępowania o obniżenie grzywien ubiega się zwykle więcej niż jedno przedsiębiorstwo.
179. Z trzyletniego doświadczenia w pracy z obwieszczeniem Komisji o obniżaniu grzywien z 2002 r. wynika kilka ogólnych spostrzeżeń. Przywilej zwolnienia z grzywien przyznaje się przedsiębiorstwom, które spełniają warunki i obowiązki określone w obwieszczeniu o obniżaniu grzywien. Przedsiębiorstwa, którym udziela się warunkowego zwolnienia muszą w pełni i stale współpracować z Komisją. Obowiązek współpracy obejmuje, między innymi, obowiązek nieujawniania wniosku stronom trzecim bez uprzedniej zgody Komisji, odszukania i dostarczenia Komisji wszelkich możliwych informacji dotyczących domniemanego kartelu oraz udzielenie odpowiedzi na wszelkie pytania, jakie Komisja może zadać, co wiąże się z możliwością pobrania ustnych oświadczeń od pracowników przedsiębiorstwa. Wprowadzona przez Komisję procedura w formie niepapierowej (tj. rejestrowanie ustnych oświadczeń przedsiębiorstw) jest stosowana w wielu przypadkach i służy tylko niedopuszczeniu do tego, aby wnioskodawcy byli stawiani przed sądami cywilnymi w niekorzystnej sytuacji w porównaniu z innymi uczestnikami kartelu. Istniejące wcześniej dokumenty istotne dla naruszenia przepisów muszą jednak zawsze być dostarczone.

180. To, czy dowody mogą być zarejestrowane jako posiadające znaczącą wartość dodatkową – a przez to uprawniające do obniżenia grzywny – zależy od okoliczności sprawy oraz siły dowodów będących już w posiadaniu Komisji. Gdy informacje dostarczone przez wnioskodawcę oraz uzyskane podczas kontroli są w dalszym ciągu niewystarczające do udowodnienia naruszenia przepisów, nowe dowody dostarczone przez wnioskodawcę mogą pozwolić Komisji na faktyczne udowodnienie naruszenia. Znacząca wartość dodatkowa może również wystąpić wtedy, gdy wnioskodawca nie dostarczy nowych dowodów, lecz potwierdzi już istniejące, a potwierdzenie to jest potrzebne do udowodnienia naruszenia przepisów. Nawet wówczas, gdy Komisja jest już w stanie stwierdzić naruszenie, dodatkowe dowody mogą również mieć znaczącą wartość dodatkową, jeżeli mają one bezpośredni związek z ciężkością lub czasem trwania domniemanego kartelu. Omówione poniżej decyzje Komisji w sprawie Italian Raw Tobacco i Rubber Chemicals rzucają światło na niektóre aspekty pojęcia znaczącej wartości dodatkowej. Dodatkowych wyjaśnień dostarczą dalsze decyzje na podstawie obwieszczenia z 2002 r., które zostaną wydane w ciągu 2006 r.
181. Zadaniem Komisji w następnych latach będzie utrzymanie i dalsze wzmocnienie skuteczności polityki prowadzonej przez nią w zakresie obniżania grzywien. Jej celem jest zapewnienie skutecznego odstraszania karteli, umożliwienie szybkiego wszczynania postępowań wyjaśniających oraz zagwarantowanie dotkliwego karania karteli, aby zapewnić konkurencyjne otoczenie dla dobra konsumentów.

5.2. Sprawy

*Kwas monochlorooctowy*¹⁰³

182. W dniu 19 stycznia Komisja nałożyła grzywny na trzy przedsiębiorstwa chemiczne: Akzo, Hoechst oraz Atofina (obecnie znane pod nazwą Arkema) w łącznej wysokości niemal 217 mln EUR za ich uczestnictwo w kartelu na rynku kwasu monochlorooctowego (MCAA). Czwarte przedsiębiorstwo, Clariant, które nabyło swój zakład produkcji MCAA od Hoechsta w 1997 r., uniknęło grzywny dzięki swojej współpracy z Komisją na podstawie obwieszczenia o obniżaniu grzywien.
183. Kwas monochlorooctowy (MCAA) jest reaktywnym kwasem organicznym, który jest chemicznym produktem pośrednim używanym do wytwarzania detergentów, klejów, włókienniczych środków pomocniczych oraz zagęszczaczy używanych w produktach spożywczych, farmaceutycznych i kosmetykach. Uczestnicy kartelu kontrolowali ponad 90% europejskiego rynku MCAA. Dzielili oni rynek za pomocą systemu podziału ilości towarów i klientów przez co najmniej 15 lat, od 1984 r. do 1999 r. Spotykali się dwa do czterech razy w roku na zasadzie rotacyjnej w swoich państwach. Od 1993 r. kartel stał się bardziej sformalizowany dzięki zaangażowaniu AC Treuhand – szwajcarskiej agencji statystycznej, która organizowała legalne spotkania w pobliżu portu lotniczego w Zurychu, w rzeczywistości służące uczestnikom za pretekst do nieoficjalnych spotkań w celu omawiania ustaleń kartelowych.

¹⁰³ Patrz COMP/37.773 MCAA.

184. Clariant, Atofina i Akzo współpracowały z Komisją na podstawie obwieszczenia o obniżaniu grzywien. Zastosowanie miało obwieszczenie o obniżaniu grzywien z 1996 r., gdyż postępowanie wyjaśniające rozpoczęło się przed wdrożeniem obwieszczenia z 2002 r. Clariant dostarczył decydujące dowody na istnienie kartelu (które uruchomiły postępowanie wyjaśniające) i otrzymał pełne zwolnienie z grzywiny. Atofina była drugim przedsiębiorstwem, które zgłosiło się, i przyznano jej obniżenie grzywiny o 40 %. Trzecim przedsiębiorstwem, które podjęło współpracę z Komisją, było Akzo, i otrzymało ono obniżenie grzywiny wynoszące 25 %. Przy ustalaniu wysokości grzywien Komisja wzięła również pod uwagę czas trwania naruszenia, jego duży zakres i ogólne zasoby niektórych przedsiębiorstw oraz to, że niektóre przedsiębiorstwa były adresatami wcześniejszych decyzji Komisji ustalających naruszenia tego samego typu. Na tej podstawie Akzo, największy producent MCAA, otrzymało najwyższą indywidualną grzywnę w wysokości 84,38 mln EUR, a następnymi w kolejności byli: Hoechst z grzywną w wysokości 74,03 mln EUR oraz Atofina z grzywną w wysokości 58,5 mln EUR.

*Nici przemysłowe*¹⁰⁴

185. W dniu 14 września Komisja ukarała grzywnami producentów nici z Niemiec, Belgii, Niderlandów, Francji, Szwajcarii i Zjednoczonego Królestwa na łączną sumę 43,497 mln EUR za działalność kartelową na rynku nici przemysłowych. Nici przemysłowe używane są w różnych gałęziach przemysłu do szycia rozmaitych produktów, takich jak ubrania, wyposażenie domowe, siedzenia samochodowe i pasy bezpieczeństwa, wyroby skórzane, materace, obuwie oraz liny lub ich wyszywania.
186. W wyniku niezapowiedzianych kontroli przeprowadzonych przez Komisję w listopadzie 2001 r. w siedzibie kilku wspólnotowych producentów wyrobów włókienniczych/pasmanteryjnych oraz późniejszego postępowania wyjaśniającego Komisja odkryła dowody na to, że przedsiębiorstwa brały udział w następujących trzech porozumieniach kartelowych i praktykach uzgodnionych: kartelu na rynku nici dla klientów przemysłowych w państwach Beneluxu i w państwach skandynawskich od stycznia 1990 r. do września 2001 r., w kartelu na rynku nici dla klientów przemysłowych w Zjednoczonym Królestwie od października 1990 r. do września 1996 r. oraz w kartelu na rynku nici dla klientów z sektora motoryzacyjnego w EOG od maja/czerwca 1998 r. do dnia 15 maja 2000 r.
187. Dla tych trzech rynków producenci nici brali udział w regularnych spotkaniach i utrzymywali dwustronne kontakty w celu uzgadniania podwyższania cen i/lub progów cenowych, wymiany poufnych informacji o cennikach i/lub cenach żądanych od poszczególnych klientów oraz unikania podcinania cen dostawców obecnych już na rynku w celu podziału klientów.
188. Brały w tym udział następujące firmy: Ackermann Nähgarne GmbH & Co, Amann und Söhne GmbH, Barbour Threads Ltd, Belgian Sewing Thread N.V., Bieze Stork B.V., Bisto Holding B.V., Coats Ltd, Coats UK Ltd, Cousin Filterie SA, Dollfus Mieg et Cie SA, Donisthorpe & Company Ltd, Gütermann AG, Hicking Pentecost plc, Oxley Threads Ltd, Perivale Gütermann Ltd, oraz Zwicky & Co AG.

¹⁰⁴ Sprawa COMP/38.337 PO/nici przemysłowe.

189. Naruszenia przepisów popełnione przez adresatów uważane są za „bardzo poważne”, gdyż mają na celu ustalanie cen, ograniczając w ten sposób konkurencję i wpływając na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi.

*Sektor surowca tytoniowego we Włoszech*¹⁰⁵

190. W dniu 20 października Komisja nałożyła grzywny w łącznej wysokości 56,05 mln EUR na cztery włoskie przedsiębiorstwa przetwórstwa tytoniu (Deltafina, Dimon – obecnie przemianowany na Mindo, Transcatob oraz Romana Tabacchi) za utrzymywanie przez okres ponad sześciu lat (1995-2002) zмовy w sprawie cen płaconych plantatorom tytoniu i pośrednikom oraz w sprawie podziału dostawców tytoniu we Włoszech. Decyzja ta jest również skierowana do Universal Corporation (amerykańskiej spółki dominującej firmy Deltafina i największego światowego przedsiębiorstwa handlu tytoniem) oraz Alliance Once International Inc. – przedsiębiorstwa powstałego z połączenia spółek dominujących Transcatob i Dimon i zarazem drugiego co do wielkości przedsiębiorstwa handlu tytoniem na świecie.
191. Decyzja nakłada również grzywny w wysokości 1 000 EUR na stowarzyszenia przetwórców i producentów (APTI i UNITAB) za ich działania związane z ustalaniem cen przy negocjowaniu umów ogólnosektorowych.
192. Komisja już po raz drugi podjęła decyzję związaną z grzywnami w sektorze surowca tytoniowego. W październiku 2004 r. Komisja nałożyła grzywny na stowarzyszenia przetwórców i producentów w Hiszpanii¹⁰⁶.
193. Jest to pierwsza sprawa, w której zastosowane zostało obwieszczenie o obniżaniu grzywien z 2002 r. Grzywny nałożone na firmy Mindo/Dimon i Transcatob zostały obniżone odpowiednio o 50 % i 30 %. Firmie Deltafina udzielono warunkowego zwolnienia z grzywny na początku postępowania na podstawie warunków obwieszczenia o obniżaniu grzywien. W decyzji odmówiono jednak udzielenia zwolnienia firmie Deltafina z powodu poważnego naruszenia przez nią zobowiązań do współpracy (Deltafina powiadomiła swoich konkurentów, że wystąpiła z wnioskiem o obniżenie grzywien, ujawniając tym samym fakt prowadzenia przeciwko nim postępowania wyjaśniającego, zanim Komisja mogła przeprowadzić niespodziewane kontrole). Niemniej jednak, w oparciu o szczególne okoliczności sprawy, faktyczny wkład Deltafiny w ustalenie naruszenia przepisów przez przetwórców uzasadniał obniżenie nałożonej grzywny o 50 %.

*Worki przemysłowe*¹⁰⁷

194. W dniu 30 listopada Komisja ukarała grzywnami szesnastu producentów plastikowych worków przemysłowych na łączną sumę 290,71 mln EUR za ich udział w kartelu w Niemczech, państwach Beneluksu i Hiszpanii. Uczestnicy kartelu w 1996 r. kontrolowali około 75 % rynku worków przemysłowych w tych państwach. Uzgadniali między sobą ceny i kontyngenty sprzedaży według obszarów geograficznych, dzielili zamówienia dużych dostawców poprzez systemy

¹⁰⁵ Sprawa COMP/38.281 Sektor surowca tytoniowego we Włoszech.

¹⁰⁶ Sprawa COMP/38.238 Sektor surowca tytoniowego w Hiszpanii (wersja nieoficjalna dostępna jest na stronie internetowej DG ds. Konkurencji).

¹⁰⁷ Sprawa COMP/38.354 Worki przemysłowe.

przydziałów, organizowali ukartowane przetargi oraz wymieniali informacje o wielkości swojej sprzedaży i cenach, niektóre z nich przez ponad 20 lat – od 1982 r. do 2002 r. Kartel był zorganizowany na dwóch poziomach: na poziomie globalnym w ramach stowarzyszenia zawodowego „Valveplast”, w przypadku którego uczestnicy odbywali spotkania trzy do czterech razy w roku oraz w podgrupach regionalnych i funkcjonalnych, które również odbywały regularne spotkania.

195. Plastikowe worki przemysłowe używane są do pakowania różnych produktów, głównie o charakterze przemysłowym, lecz również produktów przeznaczonych dla konsumentów, takich jak surowce, nawozy, produkty rolne, pasza dla zwierząt oraz materiały budowlane.
196. Postępowania wyjaśniające wszczęto na podstawie informacji przedstawionych Komisji przez jednego z członków kartelu, British Polythene Industries (BPI), na podstawie obwieszczenia o obniżaniu grzywien. Niespodziewane kontrole zostały przeprowadzone przez Komisję w czerwcu 2002 r. w siedzibach większości uczestników kartelu. BPI udzielono pełnego zwolnienia z grzywien za to, że przedsiębiorstwo to jako pierwsze dostarczyło Komisji dowody pozwalające na zorganizowanie kontroli. Kilku innym przedsiębiorstwom zmniejszono grzywny na podstawie obwieszczenia o obniżaniu grzywien w nagrodę za dostarczone przez nie informacje (Trioplast, Bischof + Klein, Cofira-Sac) lub za niekwestionowanie faktów przedstawionych w skierowanym do nich pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń (Nordfolien, Bonar Technical Fabrics oraz Low & Bonar). Okoliczności obciążające doprowadziły do zwiększenia grzywien dla przedsiębiorstw Bischof + Klein (zniszczenie dokumentu podczas kontroli) oraz UPM-Kymmene (powtarzające się naruszenie tego samego typu).

Sektor chemikaliów używanych do produkcji gumy¹⁰⁸

197. W dniu 21 grudnia Komisja nałożyła grzywny na cztery przedsiębiorstwa na łączną sumę 75,86 mln EUR za prowadzenie kartelu w sektorze chemikaliów używanych do produkcji gumy. Firmy uczestniczące w kartelu wymieniały informacje o cenach i/lub podwyżkach cen niektórych chemikaliów stosowanych do produkcji gumy (antyutleniaczy, antyozonantów oraz pierwotnych przyspieszaczy) na rynku EOG i rynku ogólnoswiatowym.
198. Chemikalia używane do produkcji gumy są to syntetyczne lub organiczne substancje chemiczne, które usprawniają produkcję lub poprawiają charakterystykę wyrobów gumowych używanych w wielu różnych zastosowaniach, z których najważniejsze to opony do samochodów i innych pojazdów. W 2001 r. wartość rynku EOG szacowano na około 200 mln EUR, zaś wartość rynku ogólnoswiatowego na 1,5 mld EUR.
199. Postępowanie wyjaśniające w sprawie sektora chemikaliów używanych do produkcji gumy wszczęto w następstwie wniosku o warunkowe zwolnienie z grzywien złożonego przez firmę Flexsys w kwietniu 2002 r. Następnie, we wrześniu 2002 r. Komisja przeprowadziła niezapowiedziane kontrole w siedzibie firm Bayer, Crompton Europe i General Quimica. Po tych kontrolach firmy Crompton (obecnie Chemtura), Bayer i General Quimica wystąpiły z wnioskami o obniżenie grzywien.

¹⁰⁸ Sprawa COMP/38443 Chemikalia używane do produkcji gumy.

200. Mimo wielu oznak wskazujących, że ukartowane działania w sektorze chemikaliów używanych do produkcji gumy występowały już, przynajmniej sporadycznie, w latach 70., Komisja dysponowała wystarczająco mocnymi dowodami na istnienie kartelu jedynie za okres obejmujący lata 1996-2001 w przypadku firm Flexsys, Bayer i Crompton (obecnie Chemtura) (obejmującej firmy Crompton Europe i Uniroyal Chemical Company) oraz lata 1999 i 2000 w przypadku firmy General Quimica. Firmy Repsol YPF SA i Repsol Quimica SA wprawdzie same nie uczestniczyły w porozumieniach kartelowych, są jednak odpowiedzialne za prowadzenie należącej do nich w całości spółki zależnej General Quimica.

C – ESK: PRZEGLĄD WSPÓLPRACY

1. INFORMACJE OGÓLNE

201. Rok 2005 był pierwszym pełnym rokiem wdrażania nowego systemu stosowania przepisów ustanowionego rozporządzeniem (WE) nr 1/2003. Nastąpiło wówczas dalsze pogłębienie współpracy pomiędzy krajowymi organami ochrony konkurencji (KOOK) państw członkowskich UE i Komisją. Przewidziane przez rozporządzenie mechanizmy mające na celu zapewnienie sprawnego i spójnego stosowania przepisów prawa działały bez zakłóceń przez cały rok.

1.1. Współpraca w zakresie zagadnień dotyczących polityki

202. W 2005 r. ESK wykorzystywana była przez organy ochrony konkurencji UE jako forum do omawiania ogólnych kwestii dotyczących polityki. Prace odbywały się w czterech różnych gremiach:

203. Po pierwsze, Dyrektor Generalny Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji oraz szefowie wszystkich krajowych organów ochrony konkurencji spotkali się w celu omówienia ważnych kwestii dotyczących polityki konkurencji; planuje się, że spotkania takie będą odbywać się raz do roku. W 2005 r. dyskusje skupiały się na przeglądzie polityki dotyczącej art. 82.

204. Po drugie, KOOK-i i Komisja spotykały się na tzw. „posiedzeniach plenarnych”, na których omawiane są ogólne zagadnienia będące przedmiotem wspólnego zainteresowania w zakresie polityki konkurencji i odbywa się wymiana doświadczeń i *know-how*; takie dyskusje i wymiana doświadczeń sprzyjają tworzeniu wspólnej kultury konkurencji w całej sieci – na przykład, miała miejsce pożyteczna dyskusja dotycząca badań sektorowych oraz procedury ustnych oświadczeń składanych przez przedsiębiorstwa w kontekście obniżania grzywien. Posiedzenia plenarne pozwalają również na wstępne dyskusje pomiędzy członkami sieci na temat wniosków Komisji dotyczących polityki, takich jak zielona księga w sprawie roszczeń o odszkodowanie za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i nadużywanie pozycji dominującej.

205. Po trzecie, istnieje sześć grup roboczych zajmujących się określonymi zagadnieniami. W roku 2005 jedna grupa robocza zajmowała się kwestiami przejściowymi wynikającymi z nowego systemu stosowania przepisów; druga – rozwiązywaniem trudności powstających w związku z rozbieżnościami pomiędzy programami obniżania grzywien; trzecia grupa robocza zajmowała się zagadnieniami związanymi z niejednorodnością postępowań i sankcji w państwach członkowskich; czwarta grupa robocza zajmowała się informacjami i komunikacją w ramach ESK; piąta grupa rozpatrywała zagadnienia związane z nadużywaniem pozycji dominującej, zaś szósta grupa robocza składała się z głównych ekonomistów ds. konkurencji z organów zrzeszonych w ESK. Wymienione grupy robocze stanowią znakomite forum dla dzielenia się doświadczeniami w zakresie konkretnych zagadnień oraz dalszego rozwijania sprawdzonych rozwiązań.

206. Wreszcie, istniało 13 sektorowych podgrup ESK poświęconych poszczególnym sektorom¹⁰⁹. Niektóre z nich odbywały regularne spotkania, podczas gdy inne komunikowały się głównie za pomocą środków elektronicznych. Mogą one rozwiązywać wszelkie problemy specyficzne dla sektorów oraz umożliwiać pożyteczną wymianę doświadczeń i sprawdzonych rozwiązań. Na przykład, w 2005 r. podgrupa „Telekomunikacja” zbadała wymuszanie cen na rynkach telekomunikacyjnych, zaś podgrupa „Energia” zajęła się długoterminowymi umowami dostaw gazu. Podgrupy sektorowe zapewniają dobrą koordynację z działaniami na wcześniejszych etapach i prowadzą do wypracowania wspólnego podejścia oraz dużej spójności w stosowaniu unijnych przepisów prawa konkurencji poza indywidualnymi sprawami.

1.2. Dostosowanie przepisów krajowych w celu zapewnienia ich skutecznego egzekwowania przez krajowe organy ochrony konkurencji

207. W 2005 r. w państwach członkowskich prowadzono również ważne prace ustawodawcze mające na celu zapewnienie skutecznego funkcjonowania rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Poza prawnymi zobowiązaniami wynikającymi z wprowadzania w życie rozporządzenia (WE) nr 1/2003 w nowym ustawodawstwie krajowym można zauważyć znaczny stopień zbieżności przepisów krajowych i przepisów unijnych. Znajduje to odzwierciedlenie na przykład w zniesieniu systemu zgłoszeń w dużej liczbie państw członkowskich – we wszystkich państwach członkowskich z wyjątkiem ośmiu krajowe systemy prawa konkurencji są dostosowane do systemu bezpośredniego stosowania art. 81 ust. 3, który został wprowadzony rozporządzeniem (WE) nr 1/2003, a trzy spośród wspomnianych ośmiu państw członkowskich rozważają zmianę swojego systemu. Nastąpiło również dostosowanie do uprawnień kontrolnych Komisji, na przykład w zakresie kontroli w domach prywatnych. Zbieżność zaobserwowano również w rodzajach decyzji, które mogą być podejmowane przez KOOK-i: więcej z nich ma teraz uprawnienia do zarządzania środkami przejściowymi oraz do przyjmowania zobowiązań.

208. Przyjęcie krajowych programów obniżania grzywien jest kolejną tendencją, która bardzo wyraźnie się zaznaczyła: podczas gdy w 2000 r. tylko trzy państwa członkowskie dysponowały programem obniżania grzywien, obecnie jest ich 19. Spośród organów państw, które jak dotąd nie prowadzą programu (Hiszpania, Włochy, Portugalia, Słowenia, Malta, Dania), co najmniej trzy zastanawiają się obecnie nad jego wprowadzeniem. Jest to proces o bardzo dużym znaczeniu dla stosowania przepisów dotyczących zwalczania karteli we Wspólnocie, gdyż programy obniżania grzywien są kluczowym elementem skutecznego wykrywania karteli. W dużym stopniu ułatwia on również podjęcie przez potencjalnych wnioskodawców decyzji o ubieganiu się o skorzystanie z programów obniżania grzywien, gdyż mogą oni teraz podlegać ochronie niemal w całej UE.

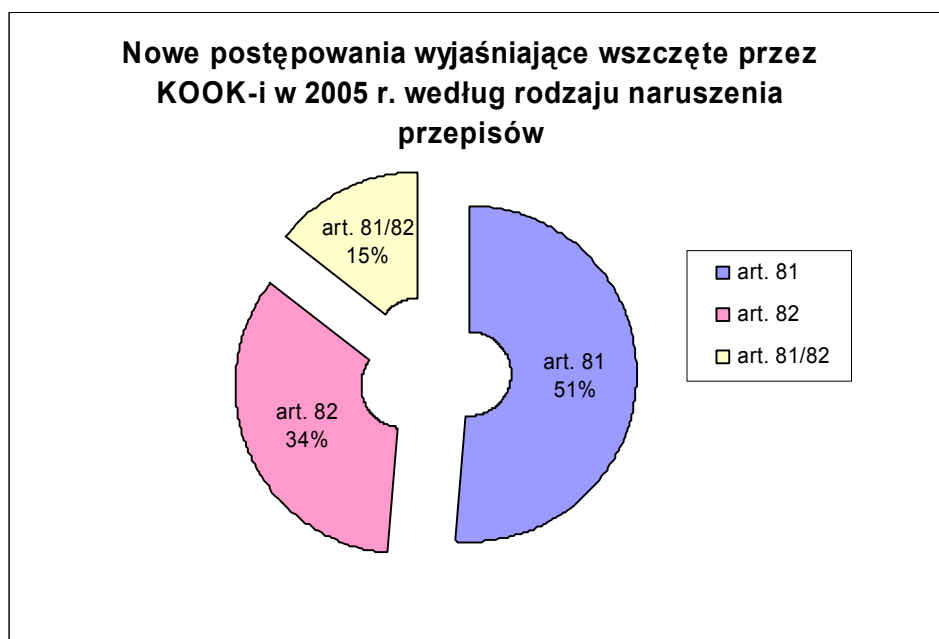
¹⁰⁹ Bankowość; papiery wartościowe; ubezpieczenie; żywność; produkty farmaceutyczne; wolne zawody; opieka zdrowotna; środowisko; energia; koleje; pojazdy silnikowe; telekomunikacja; media.

1.3. Współpraca w sprawach indywidualnych

209. Współpraca pomiędzy członkami ESK w zakresie indywidualnych spraw opiera się na spoczywających na KOOK-ach dwóch zasadniczych obowiązkach informowania Komisji: na początku postępowania (art. 11 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1/2003) oraz przed podjęciem ostatecznej decyzji (art. 11 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003). Pierwszy wymóg informowania ułatwia szybką zmianę przydziału spraw w nielicznych przypadkach, gdy okazuje się to konieczne, zaś drugi odgrywa ważną rolę w zapewnieniu spójnego stosowania przepisów prawa UE.

Przydzielanie spraw

210. Komisja została poinformowana o około 180 nowych postępowaniach wyjaśniających wszczętych przez krajowe organy ochrony konkurencji (KOOK). Właśnie na podstawie tych informacji, jeśli zajdzie taka potrzeba, odbędą się dyskusje nad zmianą przydziału spraw w celu zapewnienia najskuteczniejszego podziału pracy dla określonej sprawy w ramach ESK.

211. Doświadczenia wyniesione z podziału pracy w ramach sieci potwierdziły, że elastyczne i pragmatyczne podejście, które zostało wprowadzone przez rozporządzenie i obwieszczenie w sprawie współpracy w ramach sieci organów ochrony konkurencji, bardzo dobrze funkcjonuje w praktyce. Jednak należy również zauważyć, że – jak przewidziano w przywołanym obwieszczeniu¹¹⁰ – sytuacje, w których sprawy zmieniają prowadzących są rzadkie w stosunku do ogólnej liczby spraw rozpatrywanych przez członków ESK. Na podstawie doświadczenia zdobytego w 2005 r. można stwierdzić, że były dwa zasadnicze obszary, w których podział pracy w ESK odegrał pewną rolę.

¹¹⁰ Obwieszczenie w sprawie współpracy w ramach sieci organów ochrony konkurencji, pkt 6.

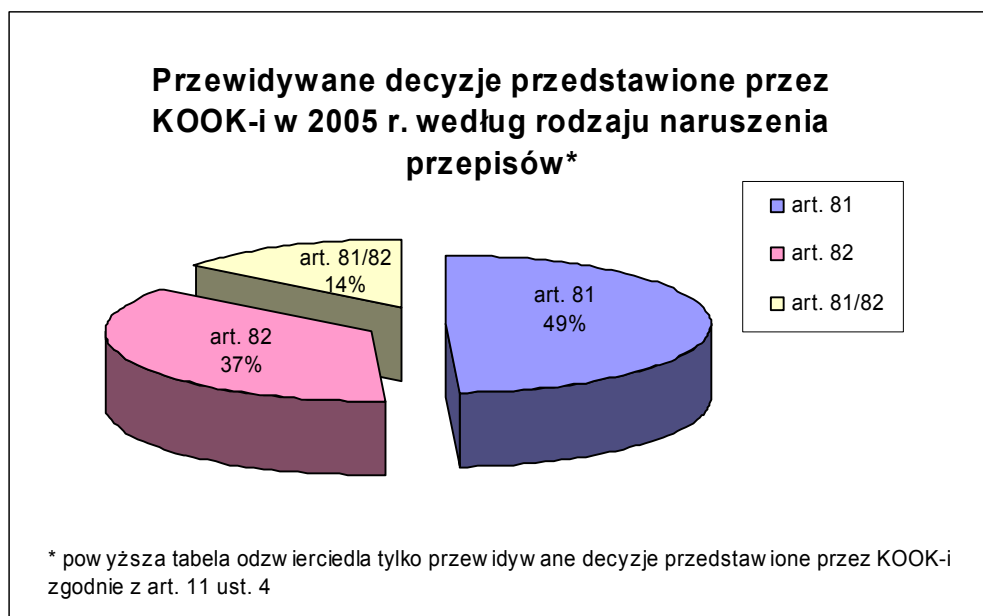
212. Pierwszy scenariusz, w którym możliwy był podział pracy w ramach ESK, dotyczył bardzo wczesnych stadiów spraw dotyczących karteli, w których następnym planowanym etapem były kontrole. Sytuacja ta charakteryzuje się silną potrzebą poufności i szybkości.
213. Można przytoczyć przykład w odniesieniu do postępowania wyjaśniającego w sektorze szkła płaskiego¹¹¹. Postępowanie odwołuje się do faktu, iż kilka KOOK-ów miało wskazania świadczące o istnieniu kartelu ustalającego ceny. Zważywszy, iż domniemany zakres sprawy mógł wymagać działania ze strony Komisji, KOOK-i poinformowały Komisję na bardzo wczesnym etapie i zasugerowały, aby podjęła tę sprawę. Na podstawie informacji otrzymanych zgodnie z art. 12 Komisja zorganizowała kontrole. Obecnie analizuje ona zebrane dowody. Jest to doskonały przykład tego, jak ścisła współpraca w ramach ESK przyczynia się do skutecznego egzekwowania przepisów. Komisja i krajowe organy ochrony konkurencji państw członkowskich również współpracowały z sobą na wczesnych etapach kilku spraw, w których otrzymane zostały równoległe wnioski o obniżenie grzywien.
214. Drugi scenariusz dotyczył pewnej liczby skarg otrzymanych przez Komisję lub KOOK albo oba te organy¹¹², a które były lub są prowadzone dalej przez właściwy organ wchodzący w skład sieci.

Jednolite stosowanie przepisów

215. W celu zapewnienia jednolitego stosowania art. 81 i 82 TWE, art. 11 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 wymaga, aby krajowe organy ochrony konkurencji powiadomiły Komisję nie później niż 30 dni przed przyjęciem decyzji nakazującej zaprzestania naruszenia lub akceptującej zobowiązania. Stosownie do art. 11 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 krajowe organy ochrony konkurencji mogą konsultować się z Komisją w każdej sprawie, która wiąże się ze stosowaniem prawa wspólnotowego.
216. W 2005 r. Komisja otrzymała informację, zgodnie z art. 11 ust. 4, o przewidywanych decyzjach w niemal 80 sprawach od 18 różnych KOOK-ów. Sprawy te związane były z szeregiem naruszeń przepisów w różnych sektorach gospodarki.

¹¹¹ Komunikat prasowy MEMO 05/63 z 24.2.2005.

¹¹² Możliwość ta została przewidziana w obwieszczeniu Komisji w sprawie rozpatrywania skarg przez Komisję zgodnie z art. 81 i 82 traktatu WE (Dz.U. C 101 z 27.04.2004, str. 65, pkt 19 i nast.).

217. Komisja nie rozpoczęła postępowania w żadnej z tych spraw. W kilku przypadkach służby Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji na różnych szczeblach podjęły konsultacje z KOOK-iem i przekazały mu uwagi i porady na zasadzie nieformalnej. Uwagi te, które nie stanowią oficjalnego stanowiska Komisji, uważane są za wewnętrzną korespondencję pomiędzy organami ochrony konkurencji i nie są dostępne dla stron na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Gdyby KOOK sięgnął do tych uwag, aby przewidzieć nowe zastrzeżenia przeciwko przedsiębiorstwom, musiałby wydać dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń (lub jego krajowy odpowiednik) i pozwolić na wysłuchanie stron. Nie miało to miejsca w 2005 r.
218. Otwarte i konstruktywne dyskusje, które odbyły się pomiędzy organami ochrony konkurencji w UE w 2005 r. pozwoliły na sprawne i jednolite stosowanie unijnych przepisów prawa konkurencji.

2. STOSOWANIE WSPÓLNOTOWYCH REGUŁ KONKURENCJI PRZEZ SĄDY KRAJOWE W UE: SPRAWOZDANIE O STOSOWANIU ART. 15 ROZPORZĄDZENIA (WE) NR 1/2003

2.1. Pomoc w formie informacji lub w formie opinii

219. Artykuł 15 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 daje sądom krajowym możliwość zwrócenia się do Komisji o przekazanie informacji pozostających w jej posiadaniu lub opinii odnośnie do kwestii dotyczących stosowania wspólnotowego prawa konkurencji. W 2005 r. Komisja dostarczyła informacji w odpowiedzi na trzy wnioski skierowane przez sądy krajowe i wydała sześć opinii: trzy w odpowiedzi na wnioski sądów belgijskich, jedną dla sądu litewskiego i dwie dla sądów hiszpańskich (streszczenia opinii patrz poniżej). Trzy wnioski otrzymane w 2005 r. nie zostały rozpatrzone do końca roku.

220. Aby poprawić jednolite stosowanie unijnych przepisów prawa konkurencji i uniknąć sprzecznych opinii Komisji i KOOK-ów uzgodniono, że Komisja i KOOK danego państwa członkowskiego będą się nawzajem informować o przypadkach zwrócenia się przez sądy krajowe do Komisji lub do KOOK-u o opinię w sprawie stosowania unijnych przepisów prawa konkurencji.
221. Ponadto, w celu zwiększenia przejrzystości postanowiono udostępniać do publicznej wiadomości opinie, które Komisja wydała w sprawie stosowania unijnych przepisów prawa konkurencji na wniosek sądu krajowego zgodnie z art. 15 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Opinie będą zamieszczane na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji z chwilą, gdy wyrok w sprawie, której dotyczyła opinia, zostanie zgłoszony Komisji zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1/2003. Opinie będą udostępniane tylko w zakresie niepowodującym przeszkód prawnych, w szczególności w odniesieniu do zasad proceduralnych sądu składającego wniosek.

2.2. Wyroki sądów krajowych

222. Artykuł 15 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 wymaga, aby państwa członkowskie UE przekazywały Komisji kopie wszelkich wyroków wydanych na piśmie przez sądy krajowe, w których stosowane były art. 81 lub 82 TWE. Komisja otrzymała kopie 54 wyroków wydanych w 2005 r., które zostały zamieszczone na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji w takim zakresie, w jakim organ przekazujący nie uznał ich za poufne (poufne wyroki są jedynie umieszczone na liście). Większość tych wyroków (43) wynikała z działań osób prywatnych, związanych ze stosowaniem reguł konkurencji, w większości przypadków mających na celu unieważnienie umowy na podstawie jej niezgodności z unijnymi regułami konkurencji. Tylko 10 wyroków zostało wydanych przez sądy apelacyjne korygujące decyzje administracyjne krajowych organów ochrony konkurencji.

2.3. Interwencja w charakterze *amicus curiae*

223. Art. 15 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 pozwala Komisji i organom ochrony konkurencji państw członkowskich przedstawiać pisemne uwagi sądom krajowym w sprawach dotyczących stosowania wspólnotowych reguł konkurencji. W 2005 r. Komisja nie korzystała z tego mechanizmu.

2.4. Finansowanie szkoleń sędziów sądów krajowych w zakresie unijnego prawa konkurencji

224. Dalsze kształcenie i szkolenie sędziów sądów krajowych w zakresie unijnego prawa konkurencji jest bardzo ważne, aby zapewnić zarówno skuteczne, jak i spójne stosowanie tych reguł. W 2005 r. Komisja współfinansowała 12 projektów szkoleniowych, przeznaczając prawie 600 000 EUR na szkolenie sędziów sądów krajowych ze wszystkich 25 państw członkowskich UE.

2.5. Streszczenia opinii wydanych przez Komisję na podstawie art. 15 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003

Belgia

Poniższe trzy wnioski o opinie otrzymano od Sądu Apelacyjnego w Brukseli

225. Po pierwsze, Sąd Apelacyjny zapytał, czy zgodne z art. 81 TWE było zawarcie przez browar w 1997 r. pięcioletniej wyłącznej umowy na zakup napojów innych niż piwo, po zawarciu przez niego w 1993 r. dziesięcioletniej wyłącznej umowy na zakup piwa z tym samym nabywcą. Gdyby umowy zostały uznane za niezgodne z art. 81 TWE, sąd zwrócił się o wskazówki odnośnie do zakresu nieważności na podstawie art. 81 ust. 2 TWE.
226. W odniesieniu do kwestii zgodności z art. 81 TWE, opinia odwołała się do wyroku Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS) w sprawie *Delimitis* oraz wydanych przez Komisję obwieszczeń *de minimis*. Opinia wskazała na stosowne rozporządzenia Komisji dotyczące wyłączeń grupowych (tj. rozporządzenie (WE) nr 1984/83 (obowiązujące do dnia 31 maja 2000 r.) oraz —zastępujące je rozporządzenie (WE) nr 2790/1999). Wreszcie, w odniesieniu do zakresu art. 81 ust. 2 TWE opinia przywołała właściwe orzecznictwo ETS, w szczególności orzeczenie w sprawie *Courage*.
227. Po drugie, Sąd Apelacyjny zapytał, czy na podstawie art. 81 i 82 TWE umowa pomiędzy organizatorem wystawy samochodów ciężarowych a importerami i dystrybutorami pokazującymi swoje samochody ciężarowe na wystawie mogła zawierać zakaz uczestnictwa w każdym podobnym wydarzeniu w Belgii przez okres sześciu miesięcy przed wystawą.
228. Opinia określiła ramy analityczne na podstawie art. 81 TWE, zwracając uwagę na wytyczne w sprawie stosowania art. 81 ust. 3, jak również praktykę podejmowania przez Komisję decyzji w zakresie wystaw. Podkreśliła ona potrzebę określenia właściwych rynków geograficznych w celu oceny, czy klauzula o zakazie konkurencji mogła powodować wykluczenie konkurentów. Opinia wyjaśniła również zależność pomiędzy art. 81 TWE i art. 82 TWE i zwróciła uwagę, że w ocenach na podstawie art. 82 TWE mogą być brane pod uwagę korzyści ekonomiczne.
229. Sąd Apelacyjny zapytał także, czy kryteria ustalone przez stowarzyszenie zbiorowego zarządzania prawami dla nadawania niektórym użytkownikom komercyjnym statusu „wielkiego organizatora” oraz udzielany im rabat w wysokości 50 % są zgodne z art. 82 TWE lub czy jest to równoznaczne z niezgodną z prawem dyskryminacją w rozumieniu tego przepisu.
230. Przez odniesienie do orzecznictwa dotyczącego stowarzyszeń zbiorowego zarządzania prawami opinia określa różne elementy, które można brać pod uwagę w celu ustalenia, czy kryteria lub ich stosowanie mogą stanowić naruszenie art. 82 TWE.

Hiszpania

231. Wniosek o opinię powstał w kontekście sporu sądowego pomiędzy dostawcą na hiszpańskim hurtowym rynku produktów naftowych a podmiotem prowadzącym stację obsługi. Hiszpański sąd zapytał, czy typ i wielkość sieci dostawcy w Hiszpanii może wpływać na międzypaństwową wymianę handlową i prowadzić do ograniczenia konkurencji oraz czy relacje umowne pomiędzy stronami mogą korzystać z wyłączenia stosownie do art. 81 ust. 3.
232. Opinia określała sposób rozumowania Komisji odnośnie do oceny zgodności wspomnianych wyłącznych umów dostaw z unijnym prawem konkurencji. Zwróciła ona uwagę, że sieć wyłącznych umów dostaw może prowadzić do problemów związanych z wykluczeniem z rynku i wyjaśniła, jak należy oceniać ewentualne wykluczenie z rynku przez odwołanie się do orzecznictwa ETS (sprawa *Delimitis*), wytycznych i zawiadomień Komisji, jak również zawiadomienia w sprawie art. 27 ust. 4, które zostało opublikowane w kontekście sprawy COMP/38.348 (sprawa REPSOL-u). Opinia odwołała się do wytycznych Komisji w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 traktatu w celu oceny, czy umowa spełnia warunki art. 81 ust. 3.
233. W podobnym przypadku sąd hiszpański zapytał, czy umowa pomiędzy hurtowym dostawcą produktów naftowych a podmiotem prowadzącym stację obsługi jest zgodna z art. 81 TWE. W szczególności zwrócił się on o wyjaśnienie, czy klauzula o zakazie konkurencji oraz klauzula utrzymania ceny odsprzedaży (RPM) są zgodne z art. 81 TWE, czy umowa taka może skorzystać z przepisów dotyczących wyłączenia grupowego oraz czy podmiot prowadzący stację obsługi może być uważany za pośrednika.
234. Opinia stwierdziła, że poważne ograniczenie RPM wyklucza możliwość skorzystania z wyłączenia grupowego i wskazała, że klauzule uwzględniające poważne ograniczenie RPM są nieważne, ponieważ nie są częścią prawdziwej umowy agencyjnej. Opinia nakreśliła kryteria oceny, czy na podstawie unijnych reguł konkurencji detalista jest pośrednikiem, odwołując się do wytycznych Komisji. Opinia wyjaśniła, w jaki sposób należy przeprowadzać analizę możliwego wykluczenia z rynku, a także ocenę, czy umowa może korzystać z wyłączenia na podstawie art. 81 ust. 3, przez odwołanie się do orzecznictwa ETS (sprawa *Delimitis*), wytycznych i zawiadomień Komisji, jak również zawiadomienia w sprawie art. 27 ust. 4, które zostało opublikowane w kontekście sprawy COMP/38.348 (sprawa REPSOL-u). Wreszcie, opinia zwróciła uwagę, że do sądu należy stwierdzenie, czy jakakolwiek klauzula, którą może on uznać za nieważną, może zostać usunięta z umowy, czy też należy odrzucić całą umowę.

Litwa

235. Sąd Okręgowy w Wilnie zapytał, czy zgodne z art. 86 ust. 1 TWE, łącznie z art. 82 TWE, jest przeprowadzenie przez miejskie władze samorządowe procedury przetargowej na przyznanie wyłącznego prawa do wywożenia odpadów na 15 lat. W procesie toczącym się przed sądem wnioskodawca dowodził, że taka długoterminowa wyłączność dawałaby posiadaczowi koncesji możliwość żądania od niektórych klientów wygórowanych cen.

236. Opinia zwraca uwagę na kwestię istnienia pozycji dominującej w sektorze gospodarki odpadami zgodnie z art. 82 TWE przez odwołanie się do orzecznictwa ETS dotyczącego gospodarki odpadami (sprawy *Københavns*¹¹³ i *Dusseldorp*¹¹⁴) oraz obwieszczenia Komisji w sprawie definicji rynku właściwego do celów wspólnotowego prawa konkurencji¹¹⁵. Opinia nakreśla warunki, które muszą być spełnione, aby można było stwierdzić naruszenie art. 86 ust. 1, łącznie z art. 82 TWE, polegające na tym, że nadużycie pozycji dominującej przez zwycięskiego posiadacza licencji musiałyby być nieuniknionym lub przynajmniej prawdopodobnym wynikiem warunków przetargu. Odwołując się do wyroku w sprawie *Københavns* opinia wskazuje także, że naruszenie reguł konkurencji może być uzasadnione na podstawie art. 86 ust. 2 TWE.

3. WSPÓLPRACA W RAMACH ESK W RÓŻNYCH SEKTORACH

Grupa robocza ESK ds. informacji i komunikacji dotyczącej ESK

237. Grupa robocza ESK ds. informacji i komunikacji dotyczącej ESK określiła swój mandat, w wyniku czego rozpoczęto prace nad następującymi zagadnieniami: ogólny opis ESK, statystyka dotycząca funkcjonowania ESK przeznaczona do opublikowania na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji, struktura stron internetowych poświęconych ESK, logo ESK oraz brzmienie najczęściej zadawanych pytań (FAQ). Internetowa strona Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji jest w trakcie reorganizacji. W charakterze rozwiązania tymczasowego, w rubryce „Z ostatniej chwili” publikowane są co miesiąc, począwszy od września, dane dotyczące spraw, którymi zajęły się organy ESK (nowe postępowania wyjaśniające i przewidywane decyzje).

Grupa robocza ESK ds. nadużywania pozycji dominującej

238. W okresie od lutego do kwietnia odbyło się pięć spotkań grupy roboczej ESK ds. nadużywania pozycji dominującej. Na spotkaniach tych omawiano szczególne rodzaje nadużyć, takie jak agresywna konkurencja, odmowa zawierania umów i sztuczne zaniżanie marży, rabaty, zobowiązanie do wiązania, narzucanie wygórowanych cen oraz dyskryminacja, wykorzystując jako pomoc niektóre sprawy przedstawione przez krajowe organy ochrony konkurencji. Dyskusje pokazały, że różne praktyki stosowania przepisów mają ze sobą wiele wspólnego i że pojawiają się takie same lub podobne kwestie.

Grupa robocza ESK złożona z głównych ekonomistów ds. konkurencji

239. Pierwsze spotkanie grupy roboczej ESK złożonej z głównych ekonomistów ds. konkurencji odbyło się dnia 30 września. Omówiono analizę ekonomiczną kilku wybranych krajowych i unijnych spraw dotyczących połączeń i ochrony konkurencji. Podgrupa ta ma na celu, poprzez nawiązanie ściślejszych kontaktów pomiędzy ekonomistami z KOOK-ów i Komisją, rozwinięcie technicznej wiedzy

¹¹³ Sprawa C-209/98 *Entreprenørforeningens Affalds/Miljøsektion (FFAD)* przeciwko *Københavns Kommune* [2000] ECR I-3743.

¹¹⁴ Sprawa C-203/96 *Chemische Afvalstoffen Dusseldorp BV* i inni przeciwko *Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer* [1998] ECR I-4075.

¹¹⁵ Dz.U. C 372 z 9.12.97, str. 1.

specjalistycznej i wypracowanie wspólnego podejścia w zakresie stosowania narzędzi modelujących do polityki konkurencji. Jako następny krok, na spotkaniu doraźnym w marcu 2006 r. omówione zostaną metody pracy ekonomistów w organach ochrony konkurencji.

Podgrupa ESK ds. usług telekomunikacyjnych i pocztowych

240. W 2005 r. krajowe organy ochrony konkurencji zaangażowały się w dużym stopniu w działalność w sektorze telekomunikacyjnym i pocztowym, przekazując do ESK dużą ilość nowych spraw, a także przewidywanych decyzji. Tylko wyjątkowo sprawy te dotyczyły art. 81 TWE. Znaczna większość spraw, jak spodziewano się, dotyczyła podejmowanych przez podmiot obecny już na rynku prób nadużywania jego dominującej pozycji rynkowej, często przez przenoszenie, z wykorzystaniem efektu dźwigni, siły rynkowej z rynków stanowiących poprzednie ogniwo w procesie dystrybucji (dostęp) do rynków stanowiących następne ogniwo w procesie dystrybucji (usługi), takich jak telefonia szerokopasmowa lub głosowa. Warto odnotować, że prawie 50 % wszystkich spraw w ESK wchodzących w zakres art. 82 i dotyczących sektora telekomunikacji związane było ze sztucznym zaniżaniem marży, co było również tematem pierwszego spotkania podgrupy ESK ds. telekomunikacji. W sektorze pocztowym większość spraw również dotyczyła różnorodnych nadużyć mających na celu przenoszenie siły rynkowej lub wiązanie rynków monopolistycznych z rynkami zliberalizowanymi. Duża liczba toczących się spraw krajowych pokazuje, że istnieje szeroki zakres dla stosowania przepisów dotyczących ochrony konkurencji, oprócz przepisów specyficznych dla danego sektora.

Podgrupa ESK ds. energii

241. Rok 2005 był bardzo ważny dla współpracy organów ochrony konkurencji w sektorze energetycznym, gdyż sektor ten miał priorytetowe znaczenie nie tylko dla Komisji, lecz również dla wielu KOOK-ów. Po powołaniu w 2004 r. podgrupa ESK ds. energii spotkała się w 2005 r. trzykrotnie. Odbyły się dwa spotkania techniczne w kwietniu i lipcu oraz jedno spotkanie wysokiego szczebla dla szefów organów ochrony konkurencji i urzędów regulacji energetyki – w listopadzie. Spotkania podgrupy skupiały się na trwających/zakończonych badaniach Komisji i niektórych krajowych organów w sektorach gazu i energii elektrycznej. Na spotkaniu w listopadzie szefowie KOOK-ów i urzędów regulacji energetyki mocno poparli wstępne ustalenia Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji dokonane w ramach badań sektorowych, które zostały przedstawione w dokumencie z opisem zagadnień. Podgrupa omówiła również definicje rynku na hurtowych rynkach energii elektrycznej. Komisji przedłożono kilka bardzo poważnych spraw w sektorze energetycznym, którymi zajęto się na szczeblu krajowym, a które wiązały się z niezwykle istotnymi zagadnieniami, takimi jak zgodność długoterminowych wyłącznych umów dostaw gazu z unijnymi przepisami prawa konkurencji lub narzucanie wygórowanych cen w sektorze energii elektrycznej.

Podgrupa ESK ds. kolei – Sieć Konkurencji ds. Transportu Kolejowego (SKTK)

242. W marcu Sieć Konkurencji ds. Transportu Kolejowego spotkała się po raz trzeci. Po wcześniejszych dyskusjach możliwe stało się dokonanie pierwszej wymiany poglądów z urzędami regulacji (UR) kolejnictwa na temat sposobu intensyfikacji współpracy pomiędzy KOOK-ami a UR-ami w związku z otwarciem rynku kolejowego. Wymiana poglądów będzie prowadzona raz do roku. Jej celem jest rozpoznanie wąskich gardeł dla konkurencji/liberalizacji na rynku transportu kolejowego zarówno towarowego, jak i pasażerskiego oraz określenie, który organ jest właściwy do podejmowania działań. Współpraca w ramach SKTK oraz z UR okazała się już bardzo owocna. Wyzwaniem jest dalsze poszukiwanie różnych możliwości i ustalenie konkretnych działań, które znacząco ułatwiłyby wchodzenie na rynek nowych uczestników i poprawiłyby konkurencję w sektorze.

Podgrupa ESK ds. ochrony środowiska

243. W 2005 r. podgrupa ESK ds. ochrony środowiska omówiła dokument Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji dotyczący zagadnień konkurencji w systemach gospodarki odpadami, który został opublikowany we wrześniu na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji. Dokument ten bada kwestie związane z ochroną konkurencji, jakie mogą powstać w odniesieniu do systemów gospodarki odpadami, w szczególności odnośnie do odpadów opakowaniowych, wraków samochodowych oraz zużytego sprzętu elektronicznego.

Podgrupa ESK złożona z ekspertów w dziedzinie papierów wartościowych

244. We wrześniu odbyło się trzecie doroczne spotkanie podgrupy ESK złożonej z ekspertów w dziedzinie papierów wartościowych. Regularne kontakty ułatwiają spójność w stosowaniu reguł konkurencji w tym sektorze na poziomie krajowym i unijnym. Głównym tematem spotkania, na którym KOOK-i dzieliły się swoimi najnowszymi doświadczeniami, była konsolidacja. Jako nową inicjatywę przedstawiono pewne wstępne teoretyczne modelowanie dobroczynnych wpływów konsolidacji w sektorze rozliczeń.

D – WYBRANE SPRAWY SĄDOWE

*max.mobil*¹¹⁶

245. Wyrokiem z dnia 22 lutego Europejski Trybunał Sprawiedliwości (ETS) uchylił wyrok Sądu Pierwszej Instancji (SPI) w sprawie T-54/99 *max.mobil* przeciwko Komisji, który uznał ogólne prawo skarżących do zakwestionowania odmowy przez Komisję podjęcia działania zgodnie z art. 226 TWE. W swoim wyroku ETS stwierdził, że skarżący na podstawie art. 86 ust. 3 nie mogą kwestionować decyzji Komisji o niewszczęciu postępowania przeciwko państwu członkowskiemu, ponieważ nie można uważać, aby taki czyn powodował wiążące skutki prawne. Tym samym ETS potwierdził przyjętą przez Komisję praktykę postępowania ze skargami w związku z art. 86 ust. 3 TWE w sposób podobny do podejścia przyjętego na podstawie art. 226 TWE.

*Syfait (Glaxo Grecja)*¹¹⁷

246. Wyrokiem z dnia 30 maja ETS odrzucił jako niedopuszczalny wniosek o wydanie wyroku w trybie prejudycjalnym złożony przez Grecką Radę ds. Konkurencji w powiązaniu z wykładnią art. 82 TWE odnośnie do równoległego handlu produktami farmaceutycznymi. ETS stwierdził, że grecki organ ochrony konkurencji (KOOK) nie jest trybunałem w rozumieniu art. 234 TWE. ETS doszedł do tego wniosku na podstawie szeregu elementów rozpatrzonych jako całość, w tym braku dostatecznych środków zabezpieczających pozwalających zagwarantować pełną niezależność greckiego KOOK-u oraz, co ważniejsze, faktu, iż organ ochrony konkurencji może być pozbawiony uprawnień mocą decyzji Komisji w oparciu o art. 11 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 1/2003.

*Grafity specjalne*¹¹⁸

247. Orzeczeniem z dnia 15 czerwca, który w dużej mierze dotyczy grzywien, Sąd Pierwszej Instancji poparł istotę ustaleń i rozumowania Komisji, które zawarła ona w swojej decyzji z dnia 17 grudnia 2002 r. w sprawie dwóch karteli w sektorze grafitów specjalnych.
248. W odniesieniu do pojęcia „przedsiębiorstwo” SPI potwierdził, że Komisja może generalnie założyć, iż spółka zależna będąca w pełni własnością spółki dominującej zasadniczo postępuje według poleceń wydawanych jej przez spółkę dominującą bez potrzeby sprawdzania, czy spółka dominująca faktycznie ma takie uprawnienie.
249. SPI orzekł, że podczas dokonywania oceny odnośnej wagi uczestników ogólnoswiatowego kartelu ustalającego ceny i określania na tej podstawie początkowej wysokości grzywiny, która ma być nałożona na każdego z nich, Komisja ma prawo, w charakterze odniesienia, posłużyć się ogólnoswiatowym obrotem produktami oraz udziałami rynkowymi.

¹¹⁶ Sprawa C-141/02 P Komisja przeciwko T-Mobile Austria GmbH.

¹¹⁷ Sprawa C-53/03 *Syfait* a.o. przeciwko GlaxoSmithkline AEEVE.

¹¹⁸ Połączone sprawy T-71/03, T-74/03, T-87/03 oraz T-91/01 Tokai, Intech EDM i SGL Carbon przeciwko Komisji.

250. SPI potwierdził, że zgodnie z zasadą terytorialności nie ma sprzeczności pomiędzy korzystaniem przez Komisję i organy USA z przysługujących im uprawnień do nakładania grzywien na przedsiębiorstwa, które naruszają reguły konkurencji EOG i Stanów Zjednoczonych. Zatem Komisja nie narusza zasady „*ne bis in idem*”, jeżeli nakłada grzywny na przedsiębiorstwa za dane naruszenie przepisów, gdy kary pieniężne za to samo naruszenie zostały już nałożone w USA, nawet jeśli przy ustalaniu grzywien Komisja odwołała się do udziałów w ogólnoswiatowym rynku oraz ogólnoswiatowych obrotów.
251. Jeżeli chodzi o okoliczności łagodzące, SPI potwierdził, że Komisja nie ma obowiązku zmniejszania grzywien za zaprzestanie oczywistego naruszania przepisów, bez względu na to czy nastąpiło ono przed postępowaniem wyjaśniającym czy po nim.
252. Obniżenie wysokości grzywien nastąpiło jednak na trzech podstawach. Po pierwsze, SPI stwierdził rzeczowy błąd dotyczący obrotów jednego z adresatów orzeczenia. Po drugie, SPI stwierdził, że zachowanie jednego z członków kartelu nie różni się wyraźnie od dwóch innych, dlatego obniżył poziom odpowiedniego podwyższenia grzywny nałożonej na tę firmę z tytułu okoliczności obciążających z 50 % do 35 %. Po trzecie, SPI orzekł, że gdy przedsiębiorstwo ulega likwidacji przed przyjęciem decyzji o zakazie, pułap grzywny musi zostać zastosowany indywidualnie do odrębnych podmiotów powstałych w wyniku likwidacji; dlatego SPI zmniejszył wysokość grzywny nałożonej na mniejszych adresatów. Orzeczenie jest w trakcie apelacji wniesionej przez jedno z przedsiębiorstw¹¹⁹.

*Rury preizolowane*¹²⁰

253. Wyrokiem z dnia 28 czerwca ETS oddalił wszystkie odwołania od wyroków SPI z dnia 20 marca 2002 r.¹²¹ dotyczących decyzji Komisji w sprawie rur preizolowanych. Tym samym legalność stosowanej przez Komisję metody ustalania grzywien, opisanej w wytycznych w sprawie grzywien z 1998 r.¹²² została po raz pierwszy potwierdzona przez ETS.
254. ETS stwierdził, że zastosowanie takiej metody nie jest sprzeczne z zasadą ochrony prawnie uzasadnionych oczekiwań. Podkreślił on, że Komisja cieszy się szeroką swobodą działania w dziedzinie polityki konkurencji, w szczególności w odniesieniu do wyznaczania wysokości grzywien. Właściwe stosowanie unijnych reguł konkurencji wymaga, żeby Komisja mogła w dowolnej chwili korygować poziom grzywien stosownie do potrzeb tej polityki. Przedsiębiorstwa biorące udział w

¹¹⁹ Sprawa C-328/05 P SGL Carbon przeciwko Komisji.

¹²⁰ Połączone sprawy C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P oraz C-213/02 P. *Dansk Rørindustri i inni przeciwko Komisji*.

¹²¹ Sprawy T-21/99 *Dansk Rørindustri przeciwko Komisji* [2002] ECR II-1681, sprawa T-9/99 *HFB i inni przeciwko Komisji* [2002] ECR II-1487, sprawa T-17/99 *KE KELIT przeciwko Komisji* [2002] ECR II-1647, sprawa T-23/99 *LR AF 1998 przeciwko Komisji* [2002] ECR II-1705, sprawa T-15/99 *Brugg Rohrsysteme przeciwko Komisji* [2002] ECR II-1613, sprawa T-16/99 *Lögstör Rör przeciwko Komisji* [2002] ECR II-1633 oraz sprawa T-31/99 *ABB Asea Brown Boveri przeciwko Komisji* [2002] ECR II-1881.

¹²² Wytyczne w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali (Dz.U. C 9 z 14.1.1998, str. 3).

postępowaniu administracyjnym, w którym mogą być nałożone grzywny, nie mogą żywić uzasadnionych oczekiwań, że Komisja nie przekroczy poziomu uprzednio nałożonych grzywien lub że zastosowana zostanie określona metoda obliczania grzywien.

255. Ponadto ETS stwierdził, że w czasie, gdy zostały popelnione rozpatrywane naruszenia przepisów, przedsiębiorstwa, takie jak strony wnoszące odwołanie, mogły w wystarczającym stopniu przewidzieć nową metodę obliczania grzywien zawartą w wytycznych. Zatem nie została naruszona zasada niedziałania prawa wstecz. ETS stwierdził ponadto, iż Komisja przedstawiając w wytycznych metodę, zaproponowaną do obliczania grzywien, pozostała w granicach nałożonych na nią ram prawnych i nie przekroczyła zakresu swobody działania przyznanej jej przez prawodawcę.

*Stal nierdzewna (dopłaty do stopu)*¹²³

256. Wyrokami z dnia 14 lipca ETS odrzucił odwołania wniesione od orzeczeń SPI z dnia 13 grudnia 2001 r.¹²⁴, które w dużym stopniu podtrzymywały decyzję Komisji z dnia 21 stycznia 1998 r.¹²⁵ nakładającą grzywny na sześciu producentów wyrobów płaskich ze stali nierdzewnej, stanowiących ponad 80 % produkcji europejskiej, za naruszenie art. 65 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali. Naruszenie polegało na uzgodnionym podnoszeniu cen stali nierdzewnej realizowanym poprzez zmianę metody obliczania „dopłat do stopu”.

257. ETS potwierdził, że Komisja nie może zakładać, iż spółka dominująca, która przejęła spółkę zależną drugiej strony i wyraźnie przyjmuje na siebie odpowiedzialność za działania tej spółki zależnej zrzekła się prawa do korzystania ze swoich praw do obrony odnośnie do wcześniejszego zachowania spółki zależnej, przed przekazaniem jej przedsiębiorstwa. ETS powtórzył również, że wyraźne przyznanie się do naruszenia, oprócz samego uznania charakteru faktów, może prowadzić do dalszego zmniejszenia grzywny na podstawie obwieszczenia o obniżaniu grzywien z 1996 r.

*SAS*¹²⁶

258. Orzeczeniem z dnia 18 lipca Sąd Pierwszej Instancji odrzucił wszelkie podstawy przedstawione przez SAS na poparcie żądania anulowania lub zmniejszenia grzywny nałożonej na niego mocą decyzji Komisji z dnia 18 lipca 2001 r., która stwierdzała, że SAS i Maersk Air naruszyły art. 81 TWE przez wejście w szereg porozumień o podziale rynku.
259. SPI stwierdził, że Komisja jest w pełni usprawiedliwiona, uznając naruszenie przepisów do celów nałożenia grzywien za „bardzo poważne”, zważywszy na sam charakter naruszenia (co jest istotnym kryterium), jego zakres geograficzny (gdyż obejmuje on trasy do i z Danii) oraz jego zauważalny wpływ na rynek. Jeżeli chodzi

¹²³ Połączone sprawy C-65/02 P i C-73/02 P *Thyssen Krupp Stainless i Thyssen Krupp Acciai speciali Terni przeciwko Komisji* oraz sprawa C-57/02 P *Acerinox przeciwko Komisji*.

¹²⁴ Połączone sprawy T-45/98 i T-47/98 *Krupp Thyssen Stainless i Acciai speciali Terni przeciwko Komisji* [2001] ECR II-3757 oraz sprawa T-48/98 *Acerinox przeciwko Komisji* [2001] ECR II-3859.

¹²⁵ Sprawa COMP/35.814 *Dopłaty do stopu* [Dz.U. L 100 z 1.4.1998, str. 55]. Obszerny opis decyzji można znaleźć w Sprawozdaniu dotyczącym polityki konkurencji za rok 1998.

¹²⁶ Sprawa T-241/01, *SAS przeciwko Komisji*.

o czas trwania naruszenia, SPI potwierdził, że Komisja słusznie uznała datę osiągnięcia porozumienia za datę rozpoczęcia naruszenia, mimo że nastąpiło ono później. Sąd postanowił również, że do celów uznania okoliczności łagodzących gotowość przedsiębiorstwa do współpracy jest nieistotna; liczy się tylko faktyczny stopień współpracy.

*Luksemburski kartel piwny*¹²⁷

260. Orzeczeniem z dnia 27 lipca Sąd Pierwszej Instancji potwierdził w całości decyzję Komisji z dnia 5 grudnia 2001 r. nakładającą grzywny na istniejący przez wiele lat kartel ustanowiony w drodze wyraźnego porozumienia w sprawie dostaw piwa w Luksemburgu. SPI potwierdził również istniejące orzecznictwo, zgodnie z którym nie ma potrzeby wykazywania skutków tam, gdzie naruszenie ma na celu ograniczenie konkurencji. SPI stwierdził, że w celu ustalenia grzywny naruszenie to mogłoby być zakwalifikowane jako bardzo poważne wyłącznie na podstawie jego charakteru i tak byłoby, mimo że dotyczyło ono tylko jednego państwa członkowskiego, tj. Luksemburga.

*Daimler Chrysler*¹²⁸

261. W orzeczeniu z dnia 15 września SPI potwierdził część decyzji Komisji z dnia 10 października 2001 r. w sprawie dotyczącej Mercedes-Benz¹²⁹, w której Komisja stwierdziła, że DaimlerChrysler AG, sam lub za pośrednictwem swojej belgijskiej i hiszpańskiej spółki zależnej, naruszył unijne reguły konkurencji. Decyzja nakładała na DaimlerChryslera grzywnę w wysokości ponad 71 mln EUR za trzy odrębne naruszenia przepisów. Po pierwsze, Daimler-Benz wydał swoim niemieckim przedstawicielom handlowym polecenie sprzedawania nowych samochodów tylko klientom znajdującym się na ich własnym terytorium umownym, tak aby nie dopuścić do tego, by konkurowali oni z innymi członkami sieci oraz żądania wpłacania zadatku w wysokości 15 % ceny pojazdu w przypadku zamówień na nowe samochody pochodzących od klientów spoza tego terytorium. Po drugie, nałożono sankcje na DaimlerChryslera za to, że uniemożliwił swoim niemieckim przedstawicielom i hiszpańskim dealerom dostarczanie samochodów do firm leasingowych, w przypadku których klient nie był zidentyfikowany, uniemożliwiając im w ten sposób posiadanie zapasu dostępnych natychmiast pojazdów dla nadchodzących umów leasingowych. Po trzecie, DaimlerChrysler uczestniczył, za pośrednictwem należącej do niego w całości belgijskiej spółki zależnej, w porozumieniach mających na celu ograniczanie upustów dla nabywców nowych samochodów w Belgii.
262. Po odwołaniu wniesionym przez DaimlerChryslera SPI anulował decyzje w odniesieniu do pierwszych dwóch naruszeń przepisów, które odnoszą się do Niemiec i Hiszpanii.

¹²⁷ Połączona sprawa T-49/02, T-50/02, T-51/02 *Brasserie nationale przeciwko Komisji*.

¹²⁸ Sprawa T-325/01 *DaimlerChrysler przeciwko Komisji*.

¹²⁹ Patrz Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za 2001 r., str. 187.

263. Odnośnie do domniemanego antykonkurencyjnego zachowania DaimlerChryslera w Niemczech SPI stwierdził, że umowy dystrybucyjne zawarte przez DaimlerChryslera w Niemczech odpowiadają definicji prawdziwych umów agencyjnych, zatem nie mieszczą się w zakresie art. 81 TWE. W szczególności, SPI doszedł do tego wniosku uznawszy, że niemieccy przedstawiciele nie nabyli prawa własności pojazdów, które sprzedawali konsumentom końcowym w imieniu i na rzecz DaimlerChryslera. SPI stwierdził ponadto, że ani wskazane w decyzji Komisji inwestycje specyficzne dla rynku przedstawicieli, ani inne nałożone na nich zobowiązania do świadczenia usług, takich jak naprawy gwarancyjne i obsługa posprzedażna, nie pociągały za sobą ryzyka handlowego o takim rozmiarze, iż stosunki handlowe byłyby równoznaczne z porozumieniem wchodzącym w zakres art. 81.
264. Odnośnie do zachowania DaimlerChryslera w Hiszpanii SPI stwierdził, że zgodnie z przepisami hiszpańskimi każda firma leasingowa w chwili nabywania pojazdu musi dysponować określonym klientem do zawarcia umowy leasingowej. Typ zachowania, z powodu którego Komisja nałożyła sankcje, wywodził się więc z obowiązującego prawa krajowego i nie był wynikiem realizacji porozumienia sprzecznego z unijnymi regułami konkurencji.
265. SPI potwierdził grzywnę w wysokości 9,8 mln EUR z tytułu udziału DaimlerChryslera, za pośrednictwem należącej do niego w całości belgijskiej spółki zależnej, w zawartym z jego belgijskimi dealerami porozumieniu o utrzymywaniu cen detalicznych. Porozumienie to miało na celu ograniczenie konkurencji cenowej w Belgii przez wprowadzenie środków wykrywania upustów wyższych niż 3 %, zwłaszcza dla pojazdów klasy E, i ich eliminacji.

*Belgijski kartel piwny*¹³⁰

266. Orzeczeniami z dnia 25 października i z dnia 6 grudnia Sąd Pierwszej Instancji potwierdził decyzję Komisji z dnia 5 grudnia 2001 r. w sprawie belgijskiego kartelu piwnego odrzucając argumenty przedstawione przez Danone'a i Haachta. Tylko grzywna dla Danone'a została nieco zmniejszona, ponieważ jedna z okoliczności uznana przez Komisję za obciążającą nie miała związku przyczynowego z rozszerzeniem kartelu.
267. Orzeczenie jest szczególnie ważne w odniesieniu do okoliczności obciążającej, jaką jest ponowne naruszenie przepisów. SPI uznał, że ponowne naruszenie przepisów uzasadnia bardzo znaczne zwiększenie grzywny. Ustalił on, że ponowne naruszenie można stwierdzić w przypadkach, w których istnieją wcześniejsze decyzje Komisji stwierdzające naruszenie, które jednak nie nakładały grzywny, i potwierdził, że decyzje przyjęte na długo wcześniej mogą stanowić właściwą podstawę dla ponownego naruszenia przepisów. SPI potwierdził również, że nie ma obowiązku określania właściwego rynku dla naruszeń co do przedmiotu i że zmniejszenie wysokości grzywny z tytułu współpracy nie należy się w przypadku odpowiedzi, które nie wychodzą poza to, co przedsiębiorstwo jest zobowiązane dostarczyć w odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji. W rezultacie prawo do zmniejszenia wysokości grzywny nie przysługuje z tytułu dostarczenia opartych na faktach

¹³⁰ Sprawa T-38/02 *Groupe Danone przeciwko Komisji* oraz sprawa T-48/02 *Haacht przeciwko Komisji*.

odpowiedzi na pytania zadane przez Komisję we wniosku o udzielenie informacji dotyczące dat spotkań i tożsamości uczestników.

*Witaminy*¹³¹

268. Orzeczeniem z dnia 6 października Sąd Pierwszej Instancji unieważnił decyzję Komisji z dnia 21 listopada 2001 r. w sprawie dotyczącej witamin, jeżeli chodzi o Sumimoto Chemical Co Ltd oraz Sumika Fine Chemicals Ltd. Przedsiębiorstwa te były adresatami decyzji stwierdzającej naruszenie reguł konkurencji. Komisja nie nałożyła jednak na nie grzywny, ponieważ popełnione naruszenie przepisów było przedawnione.
269. SPI stwierdził, że w takich okolicznościach Komisja jest uprawniona do przyjęcia decyzji stwierdzającej naruszenie przepisów w przeszłości, pod warunkiem że ma uzasadniony interes, aby tak postąpić. Jeżeli chodzi o obecną sprawę, SPI stwierdził, iż z decyzji nie można wywnioskować, czy Komisja w rzeczywistości rozważyła, czy ma uzasadniony interes w przyjęciu decyzji stwierdzającej naruszenia przepisów, których wnioskujący już wcześniej zaprzestali i ponadto Komisja nie wykazała Sądowi istnienia takiego uzasadnionego interesu.

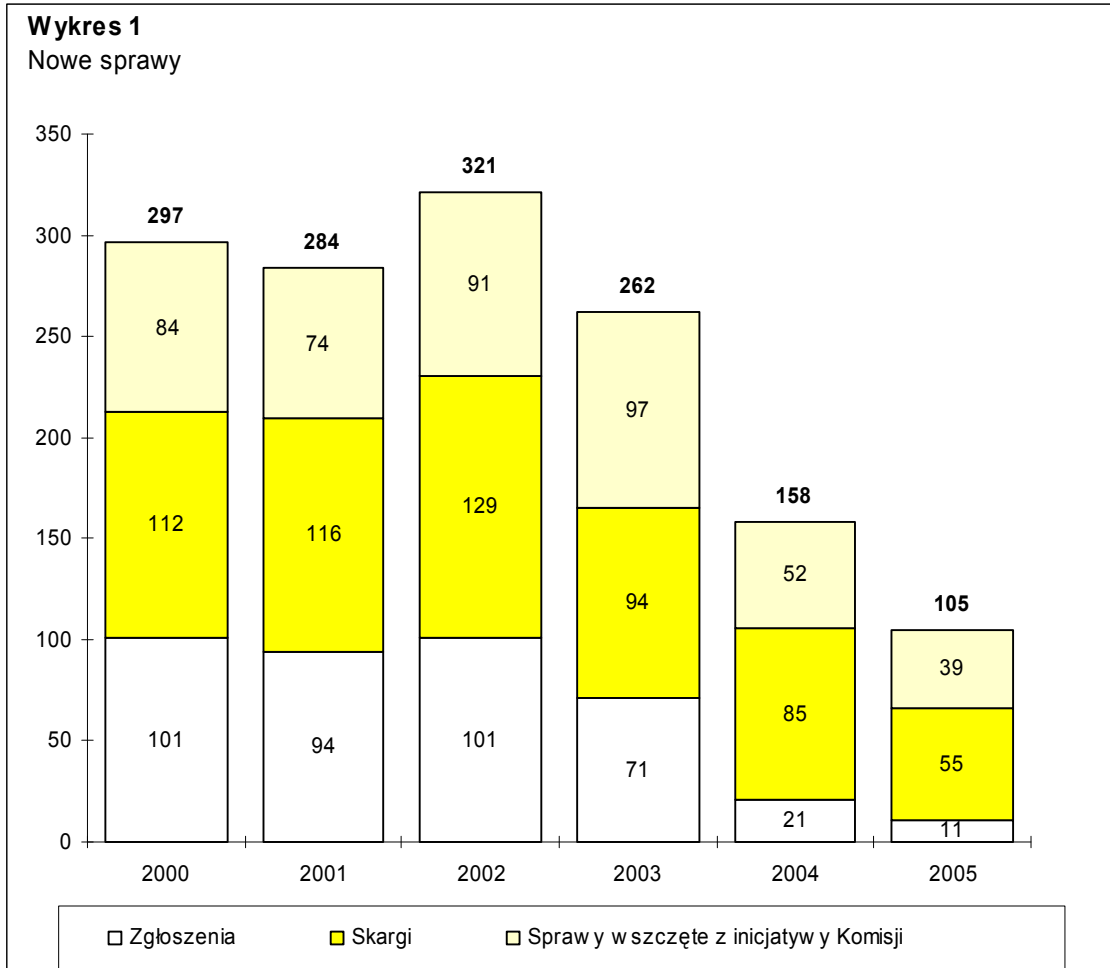
*Fosforan cynku*¹³²

270. W czterech orzeczeniach wydanych w dniu 29 listopada Sąd Pierwszej Instancji w pełni potwierdził ocenę Komisji i oddalił wszystkie wnioski o anulowanie lub zmniejszenie wysokości grzywien, które zostały nałożone na kartel, który dokonywał ustalania cen i podziału rynku w obszarze fosforanu cynku – antykorozyjnego mineralnego pigmentu powszechnie stosowanego do produkcji farb przemysłowych. SPI uznał, że z uwagi na ciężkość i czas trwania naruszenia grzywny są uzasadnione i zostały obliczone we właściwy sposób.
271. Przedsiębiorstwa, których dotyczy sprawa, należały do grupy MŚP i grzywny stanowiły znaczny procent ich globalnych obrotów. SPI potwierdził klasyfikację naruszenia jako „bardzo poważnego”, czas trwania kartelu wynoszący ponad cztery lata oraz „zróżnicowane traktowanie” zastosowane do przedsiębiorstw.
272. W przypadku *Britannii* SPI stwierdził, że Komisja, ustalając górną granicę grzywny określoną w art. 15 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 17 na poziomie 10 % obrotów, nie była zobowiązana do odniesienia się do obrotów osiągniętych w roku obrotowym poprzedzającym decyzję o nałożeniu grzywny. Było to spowodowane faktem, iż w tamtym czasie właściwe obroty *Britannii* były zerowe, gdyż stała się ona przedsiębiorstwem niehandlowym. SPI stwierdził natomiast dalej, że w tym konkretnym przypadku Komisja słusznie oparła się na ostatnich obrotach odpowiadających „pełnemu” rokowi działalności gospodarczej, tj. rokowi obrotowemu kończącemu się dnia 30 czerwca 1996 r., a nie dnia 30 czerwca 2001 r.

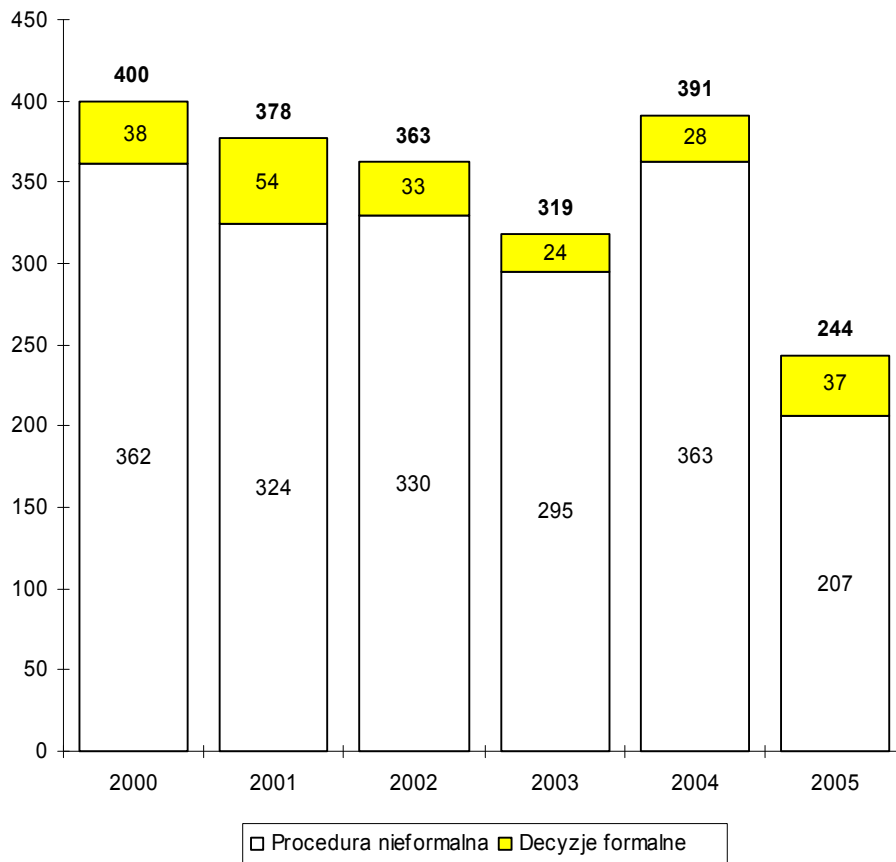
¹³¹ Połączone sprawy T-22/02 i T-23/02 *Sumimoto Chemical Co. Ltd* i *Sumika Fine Chemicals Co. Ltd przeciwko Komisji*.

¹³² Sprawy T-33/02 *Britannia Alloys & Chemicals Limited*, T-52/02 *Société Nouvelle des Couleurs Zinciques S.A.*, T-62/02 *Union Pigments AS* oraz T-64/02 *Hans Heubach GmbH & Co KG*.

E – STATYSTYKI

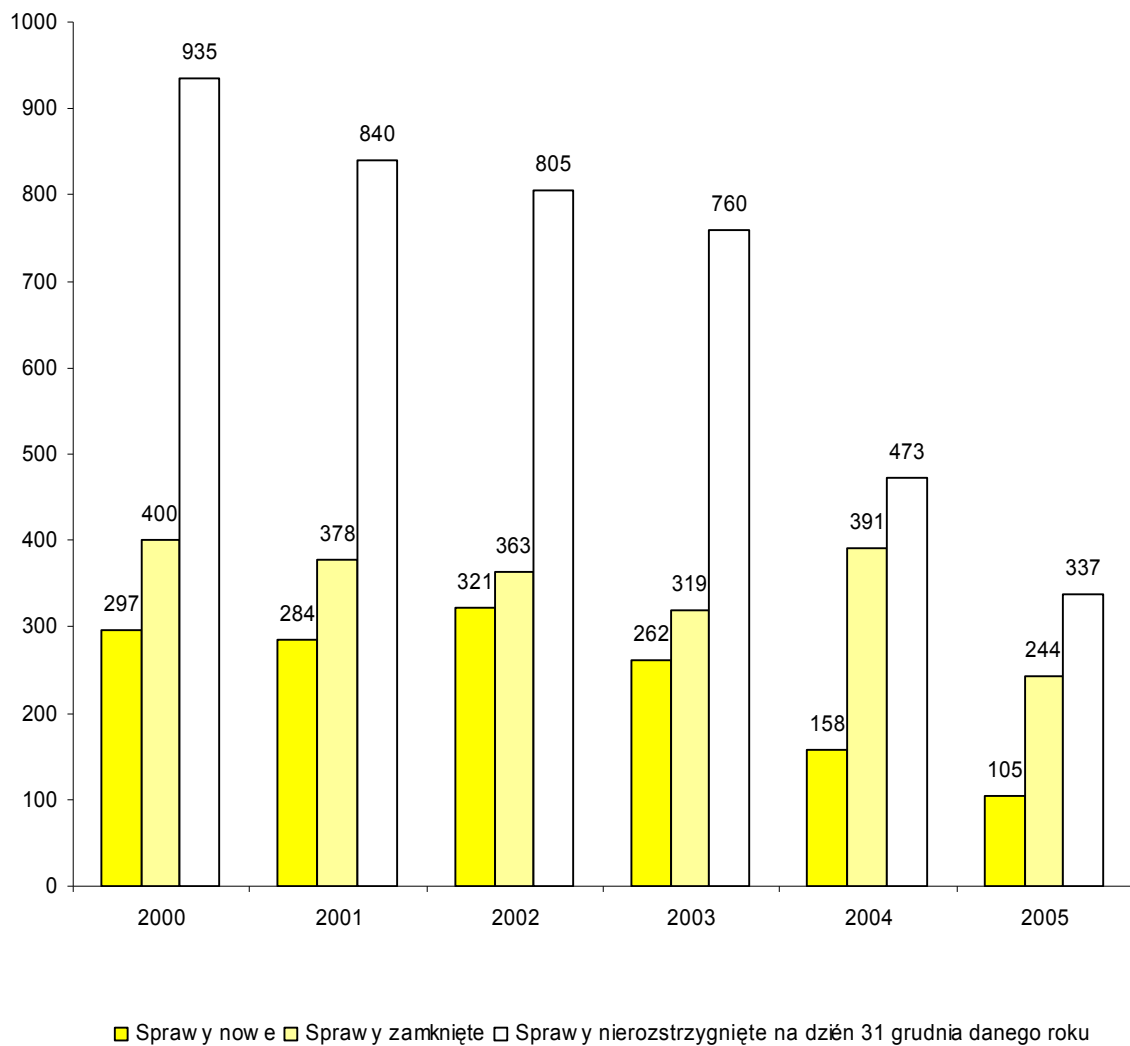

Wykres 2
Sprawy zamknięte

Wykres 3

Zmiana liczby spraw nierozstrzygniętych - stan na koniec roku

II – Kontrola połączeń

273. Liczba połączeń i przejęć zgłoszonych Komisji znacznie wzrosła w 2005 r. do 313 spraw w porównaniu z 249 sprawami w poprzednim roku.
274. Ogółem, Komisja przyjęła 296 decyzji ostatecznych. Podjęła ona 291 decyzji aprobujących w następstwie wstępnego postępowania wyjaśniającego („faza I”). Spośród nich 15 przyjęto jako decyzje aprobujące ze zobowiązaniami, a 167 (57 %) – zgodnie z procedurą uproszczoną. Komisja podjęła pięć decyzji w następstwie pogłębionych postępowań wyjaśniających („faza II”). Wśród nich nie było zakazów, znalazły się natomiast dwie decyzje o zatwierdzeniu bezwarunkowym i trzy decyzje o zatwierdzeniu ze zobowiązaniami. Ponadto Komisja skierowała siedem spraw do krajowych organów ochrony konkurencji zgodnie z art. 9 Rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 („Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw”)¹³³. Komisja otrzymała również 14 wniosków zgodnie z art. 4 ust. 4 Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw, 27 wniosków na podstawie art. 4 ust. 5, jak również cztery wnioski zgodnie z art. 22. Bardziej szczegółowe informacje na temat rezultatu tych wniosków zamieszczono w sekcji 3 poniżej.
275. Pomimo dużej łącznej liczby zgłoszeń, podjęto jedynie pięć decyzji zgodnie z art. 8 Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw. Nie podjęto żadnych decyzji o zakazie na mocy art. 8 ust. 3. Ponadto trzy zgłoszenia zostały wycofane przez strony zgłaszające w fazie II.
276. Procent zgłoszonych koncentracji powodujących decyzję o zakazie pozostaje niewielki, wynosząc średnio 1 % lub 2 %, jeżeli uwzględnić wycofanie wniosków w fazie II. Nie ma zauważalnej tendencji rosnącej lub malejącej pod względem ryzyka ponoszonego przez stronę zgłaszającą z tytułu decyzji o zakazie (lub wycofania wniosku w fazie II), czego dowodzi poniższa tabela.

Tabela 1 – Zakazy i wycofania wniosków w fazie II, lata 1995-2005

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Ogółem
Zgłoszenia	110	131	172	235	292	345	335	279	212	249	313	2673
Zakazy	1			1	2	3	1	2	1	2	0	13
Wycofanie wniosków w fazie II	0	1	0	4	5	6	4	1	0	2	3	26
Ryzyko prawne	0,9%	0,7%	0%	2,1%	2,4%	2,6%	1,5%	1%	0,5%	1,6%	1,0%	1,4%

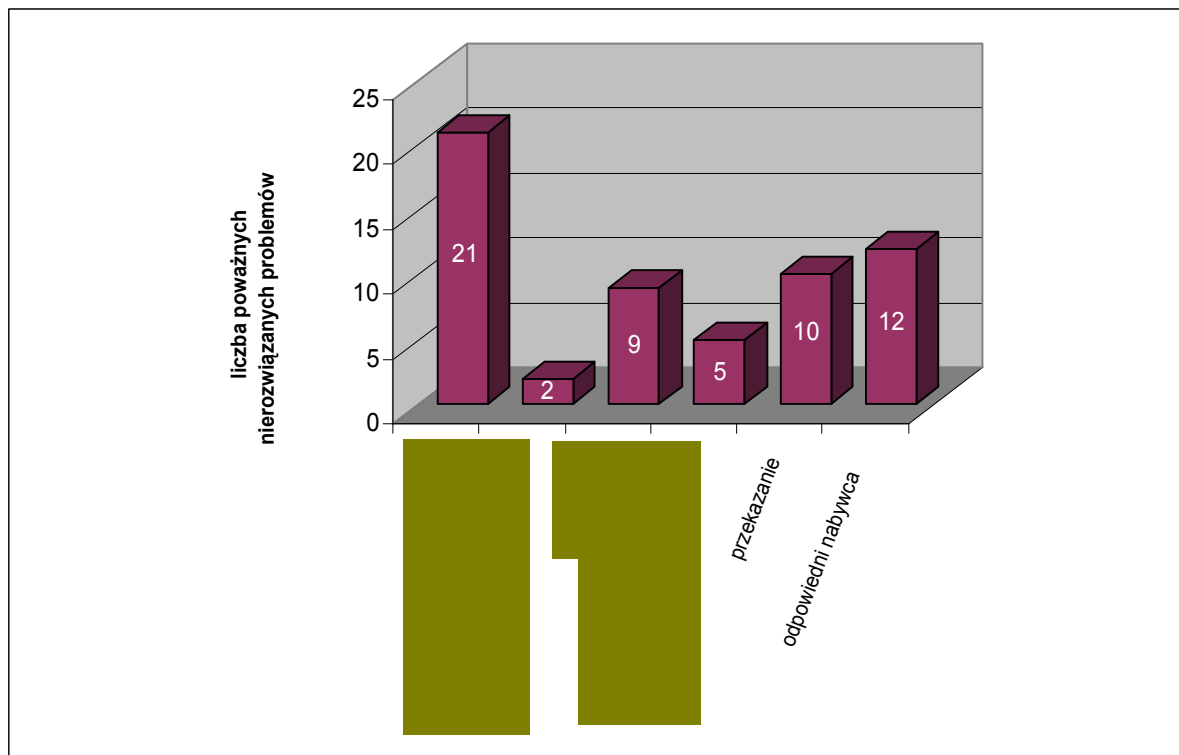
¹³³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (Dz.U. L 24 z 29.1.2004).

A – ZASADY DOTYCZĄCE PRAWODAWSTWA I WYKŁADNI

1. BADANIE W ZAKRESIE ŚRODKÓW ZARADCZYCH

277. „Badanie w zakresie środków zaradczych dotyczących połączeń” zostało opublikowane w dniu 21 października. Było to ważne przedsięwzięcie w ramach oceny *ex post*, dokonujące przeglądu koncepcji i realizacji zezwoleń na połączenia przyjętych przez Komisję w ciągu pięcioletniego okresu obejmującego lata 1996-2000. Celem badania było ustalenie z perspektywy czasu, tj. trzech do pięciu lat po decyzji Komisji: (i) wszelkich poważnych problemów powstałych podczas planowania i wdrażania środków zaradczych, (ii) skuteczności polityki Komisji w zakresie środków zaradczych dotyczących połączeń w okresie referencyjnym oraz (iii) obszarów dalszego udoskonalania obecnej polityki i praktyki Komisji w zakresie środków zaradczych dotyczących połączeń.
278. W badaniu przeanalizowano 40 decyzji Komisji, które zawierały 96 różnych środków zaradczych. Stanowiły one 42 % z 227 środków zaradczych przyjętych przez Komisję w ciągu pięcioletniego okresu referencyjnego i są reprezentatywne z punktu widzenia rodzajów wprowadzonych środków zaradczych, liczby środków zaradczych przyjętych w fazie I lub po szczegółowym badaniu w fazie II oraz zaangażowanych różnych sektorów przemysłu.
279. Zespół osób zajmujących się rozpatrywaniem spraw przeprowadził 145 wywiadów z osobami praktycznie zaangażowanymi w planowanie i wdrażanie środków zaradczych w tym czasie, w tym stronami podejmującymi zobowiązania (40 wywiadów), nabywcami (61 wywiadów), powiernikami (37 wywiadów) oraz klientami i konkurentami (siedem wywiadów). Badanie stworzyło w ten sposób pożądaną okazję dla przedsiębiorstw i prawników do dostarczenia Komisji opinii w sprawie wszelkich aspektów środków zaradczych dotyczących połączeń, przy zapewnieniu pełnej anonimowości.
280. Ogromna większość zbadanych środków zaradczych – 84 spośród ogólnej liczby 96 – składała się z zobowiązań zbycia. Wyniki badania potwierdziły celowość różnorodnych aspektów praktyki Komisji w zakresie środków zaradczych dotyczących połączeń, wprowadzonych od 2000 r., tj. po upływie okresu referencyjnego wybranej próby, takich jak Obwieszczenie w Sprawie Środków Zaradczych oraz Wzorcowe Teksty Zobowiązań. Niemniej jednak, ustalenia zidentyfikowały również kilka poważnych problemów dotyczących formy i realizacji analizowanych środków zaradczych, które wymagają dalszej uwagi.
281. Schemat 1 zamieszczony poniżej przedstawia liczbę i rodzaj takich nierozwiązanych problemów dotyczących koncepcji i/lub realizacji, jakie napotkano w badaniu na różnych etapach funkcjonowania analizowanych środków zaradczych, które najprawdopodobniej doprowadziły do obniżenia skuteczności środków zaradczych w przywracaniu warunków skutecznej konkurencji. Spośród tych problemów, najczęstszym problemem był brak należytego określenia zakresu zbywanego przedsiębiorstwa, a następnie zatwierdzanie nieodpowiednich nabywców, wyłączenie niewłaściwych aktywów oraz niepełne przekazanie zbywanego przedsiębiorstwa nowemu właścicielowi.

Schemat 1 – Liczba poważnych nierozwiązanych problemów

282. Badanie przeanalizowało samodzielne zobowiązania udzielenia dostępu, które miały na celu zachowanie faktycznej lub potencjalnej konkurencji na właściwym rynku przez niedopuszczenie do blokowania dostępu do infrastruktury krytycznej, technologii lub praw własności intelektualnej, bądź przez zrzeczenie się praw wyłącznych. Te środki zaradcze dotyczące dostępu wywołały kilka poważnych problemów związanych z koncepcją i realizacją. Stwierdzono, że główne przyczyny niepowodzenia zobowiązań dostępu wynikają z trudności nierozzerwalnie związanych z ustalaniem z góry warunków skutecznego dostępu i ich monitorowaniem. Spostrzeżenia przedstawione w badaniu mogą wskazywać, iż takie środki zaradcze dotyczące dostępu działały tylko w ograniczonej liczbie przypadków.
283. W badaniu podjęto również próbę ogólnej oceny skuteczności każdego środka zaradczego. Zostało to oparte o ocenę jakościową w odniesieniu do koncepcji i realizacji, jak również ocenę zebranych danych ilościowych dotyczących rynku, takich jak status operacyjny zbywanego przedsiębiorstwa oraz ewolucja względnych udziałów rynkowych. Wskaźnik skuteczności klasyfikuje oceniane środki na podstawie stopnia, w jakim osiągnęły one swój cel odnoszący się do konkurencji (tj. zachowanie skutecznej konkurencji przez niedopuszczenie do budowy i umacniania pozycji dominującej). Jednakże, zważywszy na brak pełnego badania nowego rynku dla każdego środka zaradczego, dokonana w badaniu ocena może dostarczyć jedynie wskazania.
284. Ogólna ocena skuteczności była możliwa w 85 z 96 analizowanych środków zaradczych. Spośród 85 środków zaradczych przeanalizowanych w ten sposób, 57 % było w pełni skutecznych, zaś 24 % uznano za skuteczne tylko częściowo. Niewiele środków zaradczych, tj. 7 %, wyraźnie nie zdołało osiągnąć zamierzonego celu i z tego względu zostało uznanych za nieskuteczne. Jeśli chodzi o różne typy środków

zaradczych, badanie ustaliło, że najskuteczniejszym typem środka zaradczego (brak niepowodzenia) były środki zaradcze dotyczące wyjścia ze wspólnego przedsiębiorstwa, natomiast najmniejsza była skuteczność środków zaradczych dotyczących dostępu.

285. Jako uzupełnienie, Komisja zleciła badanie mające na celu przeprowadzenie analizy ekonomicznej *ex post* środków zaradczych dotyczących połączeń. Analiza ta miała za zadanie ocenić efektywność ekonomiczną małej liczby środków zaradczych za pomocą prostych modeli symulacji ekonometrycznej. Wyniki tego badania zostaną opublikowane w 2006 r.
286. Wyniki badań oraz uwagi będą pomocne w nadchodzącym przeglądzie Obwieszczenia w Sprawie Środków Zaradczych w Kontroli Połączeń oraz Wzorcowych Zobowiązań do Zbycia i Mandatu Powiernika.

2. NOWE WSKAZÓWKI W SPRAWIE ZANIECHANIA POŁĄCZEŃ

287. W dniu 1 lipca Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji opublikowała Notę Informacyjną dotyczącą warunków, jakie muszą być spełnione przez strony zgłaszające w razie zaniechania koncentracji¹³⁴. Znowelizowane Rozporządzenie w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw wprowadziło nowy przepis w art. 6 ust. 1 lit. c) przedstawiający wymagania dotyczące zamykania procedur kontroli połączeń po wszczęciu postępowania. Przepis ten przewiduje, że postępowanie takie zostaje zakończone na mocy decyzji, o której mowa w art. 8, chyba że zainteresowane przedsiębiorstwa udowodniły Komisji, iż odstąpiły od koncentracji. Przepis ten wyjaśnia, że z chwilą, gdy decyzja o wszczęciu postępowania zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c) została przyjęta i sprawa weszła w fazę II, Komisja traci swoją jurysdykcję nie poprzez samo wycofanie zgłoszenia, lecz tylko wówczas, gdy strony udowodnią, że zaniechały transakcji.
288. Nota Informacyjna wyjaśnia również, w jaki sposób strony mogą udowodnić, że zaniechały operacji. W tym względzie należy wziąć pod uwagę, że zmienione rozporządzenie w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw przewiduje zgłoszenie nie tylko na podstawie wiążącej umowy lub ogłoszenia publicznej oferty przejęcia, lecz także na samej podstawie zamiarów powziętych w dobrej wierze (art. 4 ust. 1). Nota Informacyjna podaje, jako ogólną zasadę, że wymogi dotyczące udowodnienia zaniechania muszą odpowiadać pod względem formy prawnej, formatu, intensywności, itp., początkowemu aktowi, który był uznany za wystarczający do tego, aby koncentracja podlegała zgłoszeniu. Jeżeli po dokonaniu zgłoszenia na podstawie zamiaru powziętego w dobrej wierze zawarta zostaje następnie wiążąca umowa, właściwym aktem jest ta ostatnia.
289. W rezultacie, nota informacyjna stwierdza, iż w przypadku wiążącej umowy musi istnieć dowód prawnie wiążącego unieważnienia umowy, same wyrażenie zamiaru unieważnienia umowy lub jednostronne oświadczenia stron nie są wystarczające. Wyrażenia dalszego zamiaru unieważnienia umowy lub niewprowadzania jej w życie bądź jednostronne oświadczenia jednej ze stron nie będą uznawane za wystarczające. W przypadkach powziętego w dobrej wierze zamiaru zawarcia umowy wymagany

¹³⁴ http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/legislation/abandonment_of_concentrations_en.pdf

jest dokument zamieniający deklarację intencji lub protokół ustaleń. Dla innych form zamiaru powziętego w dobrej wierze może być właściwy inny dowód. W przypadku publicznego ogłoszenia publicznego przetargu wymagane jest publiczne ogłoszenie zamknięcia procedury składania ofert. W przypadku zrealizowanych koncentracji strony muszą wykazać, że przywrócona została sytuacja panująca przed dokonaniem koncentracji. Nota Informacyjna podkreśla, że strony muszą przedłożyć niezbędne dokumenty, aby spełnić wymogi określone dla każdego typu zaniechanej sprawy.

3. PRAKTYKA USPRAWNIONEGO PRZYDZIAŁU SPRAW – DOŚWIADCZENIA ZEBRANE W 2005 R.

290. System odsyłania spraw od Komisji do państw członkowskich i na odwrót, który przeszedł istotną reorganizację wraz z przyjęciem znowelizowanego Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw, a następnie przyjęcia Obwieszczenia Komisji w Sprawie Odsyłania Spraw¹³⁵, jest wdrożony od dnia 1 maja 2004 r. Można stwierdzić że zmieniony system odsyłania spraw cieszy się znacznym powodzeniem pod względem zakresu, w jakim korzystają z niego łączące się przedsiębiorstwa i krajowe organy ochrony konkurencji państw członkowskich UE, pod względem charakteru spraw i ich kwalifikowania się do odsyłania oraz sposobu działania systemu w praktyce.

3.1. Przegląd statystyczny

291. W 2005 r. posługiwano się każdym z czterech przepisów zawartych w Rozporządzeniu, dotyczących odsyłania spraw od Komisji do państw członkowskich i na odwrót (art. 4 ust. 4 i 5 oraz art. 9 i 22). Oto podsumowanie:

- *Artykuł 4 ust. 4:* w 2005 r. Komisja otrzymała 14 wniosków o odesłanie sprawy zgodnie z art. 4 ust. 4, co stanowi znaczny wzrost w porównaniu z dwoma wnioskami złożonymi w okresie od dnia 1 maja do dnia 31 grudnia 2004 r.; 11 wniosków o odesłanie sprawy rozpatrzono przychylnie i sprawy przekazano w całości; dwa wnioski zostały wycofane, a jeden pozostał na koniec roku nierozpatrzony;
- *Artykuł 4 ust. 5:* w 2005 r. Komisja otrzymała 27 wniosków o odesłanie sprawy na mocy art. 4 ust. 5; żaden wniosek nie został zawetowany przez państwa członkowskie, a trzy pozostały na koniec roku nierozpatrzone; 24 wnioski spowodowały, że sprawy nabrały „wymiaru wspólnotowego”, przy czym liczba ta stanowi około 8 % spraw zgłoszonych Komisji w tym okresie¹³⁶;
- *Artykuł 9:* w 2005 r. Komisja otrzymała siedem wniosków o odesłanie sprawy zgodnie z art. 9; sześć wniosków rozpatrzono przychylnie, trzy w całości i trzy częściowo; jeden wniosek został wycofany;

¹³⁵ Obwieszczenie Komisji w sprawie odsyłania spraw dotyczących koncentracji (Dz.U. C 56 z 5.03.2005, str. 2) (zwane dalej obwieszczeniem w sprawie odsyłania spraw).

¹³⁶ W ciągu 2005 r. przedłożono Komisji 313 zgłoszeń połączeń.

- *Artykuł 22*: w 2005 r. Komisja otrzymała wnioski dotyczące odesłania czterech spraw związanych z koncentracjami na mocy art. 22; w trzech przypadkach wnioski zostały rozpatrzone przychylnie, a w jednym wniosek został załatwiony odmownie.

3.2. Praktyczne aspekty odsyłania spraw przed zgłoszeniem

292. W celu zapewnienia skutecznego działania systemu odsyłania spraw przed zgłoszeniem, zwłaszcza mając na uwadze napięte terminy przewidziane w art. 4, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji oraz krajowe organy ochrony konkurencji, których dotyczy wnioski na podstawie art. 4 ust. 4 lub art. 4 ust. 5, zwykle nawiązują bezpośredni kontakt, jak tylko wniosek wyda się prawdopodobny. Komisja również zachęca strony rozważające złożenie takiego wniosku do uprzedniego nieformalnego zwrócenia się do Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji oraz KOOK-ów właściwych do rozpatrzenia wniosku na podstawie art. 4 ust. 4 lub 5. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji w szczególności udziela porad stronom rozważającym złożenie wniosku w zakresie wymogów prawnych dotyczących odsyłania spraw oraz w zakresie kategorii spraw, które Komisja uznaje za odpowiednie do odesłania, jak określono w Obwieszczeniu w Sprawie Odsyłania Spraw. Niekiedy Komisji może być również dostarczona robocza wersja formularza RS. Dotychczas, strony często korzystały z opisanej możliwości nieformalnego zwracania się do właściwych organów przez złożeniem wniosków na podstawie art. 4 ust. 4 lub art. 4 ust. 5.
293. W odniesieniu do wniosków na podstawie art. 4 ust. 5, strony składające wniosek są szczególnie zachęcane przez Komisję do gruntownego sprawdzenia wniosku przed jego złożeniem, jeśli to konieczne w drodze nawiązania bezpośredniego kontaktu z właściwymi KOOK-ami, w celu zapewnienia, że formularz RS jest prawidłowy i kompletny z punktu widzenia państwa członkowskiego, które jest określone w nim jako „właściwe” do rozpatrzenia danej sprawy.
294. W odniesieniu do wniosków na podstawie art. 4 ust. 4, jeżeli państwo członkowskie potwierdzi, że zgadza się na odesłanie sprawy w wyznaczonym terminie, Komisja zwykle skłonna jest przyjąć decyzję wyrażającą zgodę lub brak zgody na przeniesienie sprawy, jak czyniła to w stosunku do wniosków składanych dotąd, zamiast przeznaczać na to termin 25 dni roboczych przewidziany w art. 4 ust. 4. Jeżeli państwo członkowskie nie wyraża zgody na odesłanie sprawy, wówczas sprawa odbywa się w normalnym trybie, w przypadku którego strony przekazują Komisji zgłoszenie w normalny sposób.

B – DECYZJE KOMISJI

1. DECYZJE PRZYJĘTE NA MOCY ART. 8

*Sprawa Bertelsmann /Springer*¹³⁷

295. W dniu 3 maja Komisja zaaprobowała utworzenie przez przedsiębiorstwa medialne Bertelsmann AG i Axel Springer AG wspólnego przedsiębiorstwa o działalności w zakresie druku rotograviurowego. Szczegółowe badanie wykazało, że koncentracja ta nie zakłóci znacząco skutecznej konkurencji na wspólnym rynku lub w jakimkolwiek państwie członkowskim.
296. Wspólne przedsiębiorstwo łączy pięć niemieckich drukarni prowadzonych przez spółki zależne Bertelsmanna: Arvato i Gruner+Jahr oraz przez Springera, jak również jeden zakład w Zjednoczonym Królestwie, który jest aktualnie budowany przez Arvato. Wspólne przedsiębiorstwo nie obejmuje natomiast zakładów druku rotograviurowego znajdujących się w Hiszpanii i we Włoszech, ani też drukarni offsetowych należących do firm zaangażowanych we wspólne przedsiębiorstwo.
297. Transakcja została zgłoszona Komisji w dniu 4 listopada 2004 r. Choć jeden z krajowych organów ochrony konkurencji złożył wniosek o odesłanie sprawy, Komisja postanowiła sama ją rozpatrzyć, ze względu na ogólnoeuropejskie skutki wspólnego przedsiębiorstwa na rynkach druku rotograviurowego katalogów i reklam. Komisja skupiła się w szczególności na niemieckim rynku druku rotograviurowego czasopism. Z uwagi na szczególnie silną pozycję zaangażowanych firm na tym rynku, Komisja wszczęła szczegółowe dochodzenie w dniu 23 grudnia 2004 r.
298. Postępowanie to potwierdziło wstępne ustalenia Komisji, że w przypadku wysokonakładowego druku czasopism, katalogów i reklam druku rotograviurowego nie można zastąpić techniką offsetową. Choć wszystkie produkty drukarskie są drukowane na tych samych prasach do druku rotograviurowego, Komisja zidentyfikowała odrębne rynki z jednej strony dla wysokonakładowego druku katalogów i/lub reklam, a z drugiej dla druku czasopism. Różnica ta wynika w szczególności z ograniczeń czasowych związanych z drukiem niektórych czasopism oraz szczególnej wiedzy specjalistycznej wymaganej do druku czasopism. Pod względem geograficznym, rynek druku rotograviurowego czasopism ogranicza się do Niemiec, istnieje natomiast rynek wysokonakładowego druku katalogów i reklam obejmujący Niemcy, państwa z nimi sąsiadujące oraz Włochy i Słowację.
299. W Niemczech łączny udział stron w rynku druku rotograviurowego czasopism wynosi niemal 50 %. Jednak badanie rynku ujawniło również, iż pomimo wysokich udziałów w rynku wspólne przedsiębiorstwo nie będzie miało możliwości jednostronnego podnoszenia cen, gdyż jego konkurenci w Niemczech są w stanie wywierać skuteczną presję konkurencyjną. Konkurenci ci mogliby z łatwością zwiększyć swoje zdolności produkcyjne przeznaczone na druk czasopism. Analiza

¹³⁷ Sprawa COMP/M.3178 *Bertelsmann /Springer/JV*.

wykazała również, że konkurenci będą mieć motywację do przeznaczenia mocy produkcyjnych na druk czasopism, gdyż marża w przypadku druku czasopism jest wyższa niż w przypadku druku katalogów i reklam. Oprócz presji konkurencyjnej wywieranej przez niemieckich konkurentów, wspólne przedsiębiorstwo zmierzy się z potencjalną konkurencją z państw ościennych w szczególności ze strony drukarni znajdujących się w Niderlandach, Francji i Włoszech.

300. Na innych rynkach produktowych, na które wspólne przedsiębiorstwo ma wpływ, konkurencja nie została zakłócona, zarówno na krajowym, jak i na szerszym poziomie. Komisja uznała również, iż wertykalna integracja Springera i Bertelsmanna w zakresie wydawania czasopism nie ulegnie zmianie wskutek zgłoszonej koncentracji.

*Sprawa Blackstone/Acetex*¹³⁸

301. Dnia 13 lipca Komisja zaaprobowwała planowane przejęcie całkowitej kontroli nad kanadyjskim przedsiębiorstwem chemicznym Acetex przez przedsiębiorstwo bankowo-handlowe Blackstone z siedzibą w USA. Uznała ona, że transakcja nie zagrozi znacząco skutecznej konkurencji na terenie EOG lub jego istotnej części.
302. Blackstone jest prywatnym przedsiębiorstwem bankowo-handlowym z siedzibą w USA, działającym głównie w sektorze usług doradztwa finansowego, inwestycji na niepublicznym rynku kapitałowym oraz na rynku nieruchomości. Jedną z firm kontrolowanych przez Blackstone jest Celanese, spółka sektora chemicznego, której cztery główne obszary działalności obejmują produkty chemiczne, octany, polimery techniczne i składniki żywności.
303. Acetex, z siedzibą w Vancouver, prowadzi działalność w branży acetylu i tworzyw sztucznych. Zarówno Celanese jak i Acetex produkują produkty chemiczne takie jak kwas octowy, octanu winylu (VAM) i bezwodnik octowy. Celanese jest dużym dostawcą o zasięgu ogólnoswiatowym, podczas gdy Acetex działa głównie w Europie.
304. Koncentrację zgłoszono Komisji w dniu 20 stycznia. Po przeprowadzeniu szczegółowego dochodzenia Komisja stwierdziła, że rynki kwasu octowego, octanu winylu i bezwodnika octowego to rynki o zasięgu światowym. W przypadku tych produktów różnica między średnią ceną w różnych regionach świata i kosztami produkcji jest na tyle duża, że pozwala na pokrycie kosztów transportu, magazynowania i opłat celnych, umożliwiając zwiększenie już wysokiego poziomu wymiany handlowej między różnymi regionami świata.
305. Pomimo tego, że wskutek przejęcia Acetexu spółka Celanese wzmocni swoją pozycję na światowym rynku kwasu octowego, octanu winylu i bezwodnika octowego, Komisja stwierdziła, że koncentracja ta nie zagrozi skutecznej konkurencji. Na rynku tych produktów działa kilku silnych konkurentów, jak np. BP, Millennium, Daicel, Dow, DuPont i Eastman. Szczegółowe badanie trendów popytu i planowanej mocy produkcyjnej wykazało ponadto, że chociaż popyt na powyższe produkty rośnie stosunkowo szybko, to nowe moce produkcyjne, szczególnie na Dalekim i Bliskim Wschodzie, będą rosły w jeszcze szybszym tempie. Komisja

¹³⁸ Sprawa COMP/M.3625 *Blackstone/Acetex*.

uznała zatem, że w tej sytuacji jakiegokolwiek próby jednostronnego podniesienia cen lub ograniczenia mocy produkcyjnych podejmowane przez strony koncentracji nie powiodłyby się.

*Sprawa Siemens/VA Tech*¹³⁹

306. W dniu 13 lipca Komisja zezwoliła na proponowane przejęcie grupy VA Tech z Austrii przez firmę Siemens z Niemiec, pod warunkiem że Siemens wyzbędzie się należącego do VA Tech przedsiębiorstwa hydroenergetycznego i zapewni niezależność przedsiębiorstwu budowy zakładów metalowych SMS Demag. W świetle zobowiązań złożonych przez Siemens Komisja uznała, że transakcja nie zakłóci znacząco skutecznej konkurencji na rynku EOG lub jego istotnej części.
307. Siemens i VA Tech działają na całym świecie w kilku podobnych sektorach. Ich produkty są używane w takich dziedzinach, jak elektrownie, sieci elektroenergetyczne, stalownie oraz duże budynki. W przypadku niektórych produktów są oni liderami rynkowymi.
308. Transakcja została zgłoszona Komisji w styczniu, a dnia 14 lutego Komisja rozpoczęła fazę II postępowania.
309. W szczególności, spółka zależna VA Tech – VA Tech Hydro jest liderem na europejskim rynku głównych podzespołów używanych w hydroelektrowniach, takich jak turbiny i generatory. Siemens dysponuje udziałem we wspólnym przedsiębiorstwie wynoszącym 50 % wraz z innym niemieckim przedsiębiorstwem technicznym Voith Siemens, które jest jednym z głównych konkurentów firmy VA Tech Hydro na tym rynku. Komisja ustaliła, że połączenie działalności VA Tech Hydro i Voith Siemens doprowadziłoby do stworzenia pozycji dominującej na całym obszarze EOG w zakresie urządzeń i usług dla hydroelektrowni, znacznie zakłócając w ten sposób konkurencję na tym rynku. Zobowiązanie Siemens do sprzedaży należącego do VA Tech przedsiębiorstwa hydroenergetycznego prowadzonego przez VA Tech Hydro odpowiedniemu nabywcy zapewniło eliminację częściowego pokrywania się działalności stron, w związku z czym konkurencja nie doznałaby znaczącego uszczerbku.
310. W dziedzinie budowy zakładów metalurgicznych Siemens posiadał 28-procentowy udział w przedsiębiorstwie SMS Demag, które – jak ustaliła Komisja – jest głównym konkurentem VA Tech w dziedzinie budowy zakładów produkcji stali. Siemens skorzystał z opcji sprzedaży (*put-option*) (skutecznej od dnia 31 grudnia 2004 r.), aby sprzedać swój udział w SMS, spółce kontrolującej SMS Demag. Przekazanie udziału uległo jednak opóźnieniu na skutek sporu prawnego dotyczącego jego wyceny. Postępowanie wyjaśniające Komisji ujawniło, że utrzymywany dalej przez Siemens udział w firmie SMS Demag dał mu dostęp do pewnych poufnych informacji z punktu widzenia konkurencji dotyczących tej firmy. Na wysoce skoncentrowanym ogólnoswiatowym rynku budowy zakładów metalurgicznych połączenie Siemens z VA Techem ograniczyłoby więc znacząco konkurencję pomiędzy dwoma spośród trzech wiodących graczy na rynku: SMS Demag i VA Tech, a przez to doprowadziłoby do znacznego zakłócenia skutecznej konkurencji. Na podstawie zobowiązań złożonych przez Siemens, przedstawiciele Siemens w

¹³⁹ Sprawa COMP/M.3653 *Siemens/VA Tech*.

organach akcjonariuszy SMS Demaga zostaną zastąpieni przez niezależnych powierników, zapewniając w ten sposób niezależność firmy od Siemens.

311. Komisja doszła do wniosku, że na wszystkich pozostałych rynkach, na których działalności stron częściowo pokrywają się, połączenie nie zakłóciłoby znacząco skutecznej konkurencji. Rynki te obejmują urządzenia i usługi dla elektrociepłowni, systemy przesyłu i rozdziału mocy („t&d”), urządzenia szynowe, sprzęt elektryczny niskiego napięcia, technologię budowlaną i zarządzanie w budownictwie, infrastrukturę ruchu drogowego oraz sprzęt dla kolei linowych.
312. W odrębnej decyzji, mającej na celu uniknięcie strukturalnego powiązania pomiędzy konkurentami Bombardierem i Siemensem na rynku tramwajowym, Komisja zwolniła Bombardiera z zobowiązania do nabywania niektórych systemów trakcyjnych do tramwajów od VA Tech. Zobowiązanie to zostało określone w decyzji Komisji z kwietnia 2001 r.¹⁴⁰ zatwierdzającej przejęcie firmy ADtranz przez Bombardiera.

*Sprawa Johnson & Johnson/Guidant*¹⁴¹

313. W dniu 25 sierpnia Komisja Europejska zaaprobowwała, pod określonymi warunkami, planowane przejęcie przez amerykańską grupę Johnson & Johnson (J&J) działającą w dziedzinie ochrony zdrowia jej konkurenta – amerykańskiej firmy Guidant specjalizującej się w wytwarzaniu produktów medycznych stosowanych w chorobach układu krążenia, przy czym wartość tego przejęcia wynosi 24 mld USD (około 18 mld EUR). W szczególności strony zobowiązały się do: (i) zbycia jednostki wytwarzającej produkty stosowane do endoskopowego pobierania materiału naczyniowego (Endoscopic Vessel Harvesting, „EVH”) należącej do J&J lub Guidanta; (ii) przedsiębiorstwa Guidanta wytwarzającego produkty wewnętrzznaczyniowe działającego na terenie EOG, oraz (iii) przedsiębiorstwa J&J wytwarzającego przewodniki sterowalne (Steerable Guidewires) działającego na terenie EOG. Powyższe przejęcie zostało poddane przez Komisję szczegółowemu dochodzeniu. W świetle zobowiązań złożonych przez J&J Komisja uznała, że transakcja nie zakłóci znacząco skutecznej konkurencji na terenie EOG lub jego istotnej części.
314. Zarówno J&J, jak i Guidant prowadzą działalność na całym świecie w zakresie rozwoju, produkcji i sprzedaży urządzeń medycznych stosowanych w chorobach sercowo-naczyniowych. Ich produkty używane są do leczenia chorób naczyniowych: zarówno naczyń wieńcowych, jak i naczyń obwodowych (np. tętnice szyjne, nerkowe, udowe). Firmy są bezpośrednimi konkurentami na kilku rynkach produktowych i należą do wąskiego grona wiodących przedsiębiorstw na tych rynkach zarówno w Europie jak i na świecie. Komisja rozpoczęła szczegółowe badanie rynku w dniu 22 kwietnia.
315. Badanie skupiło się na trzech następujących obszarach: stenty uwalniające leki (DES) wraz z akcesoriami, stenty wewnętrzznaczyniowe i akcesoria stosowane w tętnicach obwodowych oraz urządzenia używane w kardiochirurgii.

¹⁴⁰ Sprawa COMP/M.2139 *Bombardier/ADtranz*; patrz Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2001.

¹⁴¹ Sprawa COMP/M.3687 *Johnson & Johnson/Guidant*.

316. Stenty uwalniające leki są to rozszerzalne rurki z drutu pokryte substancjami farmakologicznymi, które umieszcza się w zablokowanej tętnicy wieńcowej w celu usunięcia płytki i podtrzymania ścianek naczynia. Na tym szybko rosnącym rynku istnieje obecnie tylko dwóch ogólnoswiatowych dostawców: J&J oraz Boston Scientific, a ponadto kilku potencjalnych uczestników rynku, w tym Guidant. Podczas dochodzenia Komisja musiała ocenić, czy przez wyeliminowanie Guidanta jako potencjalnego konkurenta połączenie spowodowałoby usunięcie zanczającej presji konkurencyjnej na rynku DES.
317. Badanie ujawniło, że choć Guidant byłby prawdopodobnie jednym z najważniejszych graczy na rynku DES, inni uczestnicy rynku, głównie Medtronic i Abbott, również byłiby w stanie wywierać znaczącą presję konkurencyjną, kompensując potencjalny uszczerbek dla konkurencji powstały wskutek przejęcia Guidanta przez J&J.
318. W przypadku stentów do naczyń obwodowych Komisja ustaliła natomiast, że połączenie spowodowałoby zakłócenie konkurencji na terenie EOG, biorąc pod uwagę że J&J i Guidant należą do wiodących dostawców w Europie, rynek jest bardzo skoncentrowany i istnieją wysokie bariery wejścia na rynek. Komisja stwierdziła także, że połączenie interesów J&J i Guidanta zakłóciłoby konkurencję na dwóch małych rynkach urządzeń sercowo-naczyniowych (prowadników wieńcowych i systemów endoskopowego pobierania materiału naczyniowego w kardiochirurgii). Zobowiązania podjęte przez J&J zapewniają, że konkurencja nie dozna znaczącego uszczerbku wskutek transakcji.

*Sprawa E.ON/MOL*¹⁴²

319. W dniu 21 grudnia Komisja zatwierdziła, pod określonymi warunkami, przejęcie przez E.ON Ruhrgas („E.ON”, Niemcy) dwóch spółek zależnych: MOL WMT i MOL Storage przedsiębiorstwa MOL obecnego na węgierskim rynku naftowo-gazowym.
320. E.ON jest dużym zintegrowanym podmiotem gospodarczym sektora energetycznego działającym w zakresie produkcji i dostaw gazu i energii elektrycznej w kilku państwach europejskich. Na Węgrzech E.ON zajmuje się głównie detaliczną dostawą gazu i energii elektrycznej poprzez posiadane przez siebie regionalne spółki dystrybucyjne. MOL zajmuje się produkcją (MOL E&P), przesyłem (MOL Transmission), magazynowaniem (MOL Storage), sprzedażą hurtową oraz handlem (MOL WMT) gazem ziemnym.
321. W wyniku transakcji E.ON przejął MOL WMT i MOL Storage. E.ON przejął również znajdujące się w portfelu MOL WMT długoterminowe umowy dostaw gazu, zawarte zwłaszcza z Gazpromem, i byłby w stanie kontrolować całość węgierskich zasobów gazu, zarówno krajowych, jak i pochodzących z państw trzecich.

¹⁴² Sprawa COMP/M.3696 *E.ON/MOL*.

322. Po szczegółowym dochodzeniu Komisja wstępnie ustaliła, że operacja ta będzie mieć antykonkurencyjny wpływ na hurtowe i detaliczne rynki gazu i energii elektrycznej na Węgrzech. Wpływ ten wynikałby z wertykalnej integracji pozycji dominującej w hurtowej sprzedaży i magazynowaniu gazu z działalnością E.ON-u w zakresie sprzedaży detalicznej gazu i energii elektrycznej.
323. Komisja przeanalizowała wpływ proponowanej operacji na dostawę gazu i energii elektrycznej na Węgrzech zarówno w obowiązujących ramach prawnych węgierskich rynków gazu i energii elektrycznej, jak i w warunkach ich prawdopodobnego przyszłego rozwoju w świetle pełnej liberalizacji tych rynków do lipca 2007 r. i stwierdziła, że zgłoszona transakcja zakłóci znacząco skuteczną konkurencję na tych rynkach. W szczególności Komisja ustaliła, że po transakcji E.ON będzie w stanie wykorzystać kontrolę zasobów gazu na Węgrzech do zwiększenia swojej siły rynkowej na stanowiących następnie ogniwem rynkach detalicznej dostawy gazu i energii elektrycznej oraz wytwarzania/sprzedaży hurtowej energii elektrycznej.
324. Aby zaradzić tym obawom, E.ON przedstawił obszerny i dalekosiężny pakiet środków zaradczych. Środki zaradcze pozwoliłyby w szczególności osiągnąć pełne wydzielenie własnościowe działalności związanej z produkcją i przesyłem gazu, która byłaby zachowana przez MOL, od działalności związanej ze sprzedażą hurtową i magazynowaniem gazu, która byłaby przejęta przez E.ON w drodze zbycia przez MOL mniejszościowego udziału w MOL WMT i MOL Storage. E.ON również zobowiązał się uwolnić na rynek znaczne objętości gazu na konkurencyjnych warunkach. E.ON zobowiązał się do wprowadzenia w życie ośmioletniego programu uwalniania gazu (1 mld metrów sześciennych („mld ms”) na rok) oraz do zbycia połowy swojej 10-letniej umowy dostaw gazu z MOL E&P poprzez tzw. uwolnienie umowy. Te dwa środki spowodowałyby uwolnienie w ilości 16 mld ms do 2015 r., do 2 mld ms rocznie, co odpowiada 14 % zużycia na Węgrzech. Byłoby to najbardziej znaczące „uwolnienie” gazu dokonane kiedykolwiek w Europie, pod względem zarówno objętości, jak i czasu trwania. Dałoby to wszystkim obecnym i przyszłym uczestnikom rynku możliwość zawierania umów dostaw gazu na jednakowych warunkach.
325. Komisja dokładnie oceniła środki na podstawie doświadczenia z poprzednimi programami uwalniania gazu na poziomie krajowym oraz szczegółowych uwag podmiotów działających na rynku Węgierskim i innych państw członkowskich. Komisja uznała, że środki zaradcze umożliwią przedsiębiorstwom sprzedaży hurtowej i klientom dostęp do pokaźnych zasobów gazu niezależnie od E.ON na niedyskryminujących i konkurencyjnych warunkach. Środki zaradcze były zatem wystarczające do usunięcia wynikających z transakcji obaw o konkurencję i mogą stworzyć warunki dla rozwoju konkurencji na nowo zliberalizowanych węgierskich rynkach energii.
326. Komisja ściśle współpracowała z władzami węgierskimi, w szczególności z węgierskim Urzędem ds. Energii. Współpraca ta będzie w przyszłości trwać nadal w celu zapewnienia pełnego i skutecznego wprowadzenia w życie środków zaradczych.

2. DECYZJE PRZYJĘTE NA MOCY ART. 6 UST. 1 LIT. B) I ART. 6 UST. 2

327. W ciągu roku Komisja przyjęła ogółem 15 decyzji aprobowanych ze zobowiązaniami na podstawie art. 6 ust. 2, jak również 291 decyzji wydających zgodę bezwarunkowo na mocy art. 6 ust. 1 lit. b). Wybór bardziej interesujących spośród spraw zatwierdzonych warunkowo na podstawie art. 6 ust. 2 streszczono poniżej. Wszystkie spośród tych decyzji zatwierdzających będą opublikowane w tomie II niniejszego sprawozdania oraz na stronie internetowej Komisji¹⁴³.

*Sprawa Reuters/Telerate*¹⁴⁴

328. W dniu 23 maja Komisja warunkowo zaaprobowała proponowane przejęcie przedsiębiorstwa Moneyline Telerate Holding („Telerate”) dostawcy danych finansowych, , przez jej światowego konkurenta – przedsiębiorstwo Reuters Limited („Reuters”).

329. Reuters jest jednym z dwóch głównych światowych dostawców danych o rynkach finansowych oraz wiadomości multimedialnych przeznaczonych dla profesjonalistów w sektorze usług finansowych, mediów i przedsiębiorstw. Ma on szczególnie silną pozycję w dostarczaniu danych o rynku pieniężnym i danych o pozagiełdowym handlu papierami wartościowymi, przy czym jego działalność ma w pewnym stopniu charakter uzupełniający w stosunku do działalności innego konkurenta - Bloomberga, który skupia się na innych klasach aktywów w segmencie danych o rynkach finansowych i dostarcza swoje produkty bez platform danych rynkowych (Market Data Platforms, MDP). Telerate jest również dostawcą danych i wiadomości o rynkach finansowych na skalę światową, specjalizuje się jednak w dystrybucji w czasie rzeczywistym danych rynkowych z wielu różnych źródeł.

330. Badanie skupiło się na wpływach proponowanego przejęcia na konkurencję na rynki dostawy danych handlowych i MDP w czasie rzeczywistym. Odnośnie do rynku dostawy danych w czasie rzeczywistym Komisja nie stwierdziła, że połączenie mogłoby znacząco zakłócić skuteczną konkurencję, gdyż po połączeniu pozostałaby na rynku wystarczająca liczba silnych konkurujących ze sobą dostawców. Badanie ujawniło jednak, że łączące się strony są głównymi dostawcami MDP w skali światowej i że połączenie ich firmowych platform doprowadziłoby do niemal niekwestionowanej pozycji rynkowej w dostarczaniu MDP. MDP są środkami technologicznymi, które pozwalają klientom odbierającym dane rynkowe w czasie rzeczywistym na integrację i otrzymywanie informacji pochodzących z różnych źródeł. Mając na uwadze likwidację powyższego efektu antykonkurencyjnego, Reuters i Telerate zobowiązały się udzielić wieczystej wyłącznej ogólnoświatowej licencji na TRS (MDP posiadane przez Telerate) przedsiębiorstwu Hyperfeed. Umowa licencyjna stwarza odpowiednie ramy prawne, aby Hyperfeed mógł zdobyć sobie pozycję realnego i skutecznego konkurenta Reutersa.

¹⁴³ <http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/>

¹⁴⁴ Sprawa COMP/M.3692 *Reuters/Telerate*.

331. Transakcja ta została skierowana do Komisji na podstawie art. 4 ust. 5 Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw, umożliwiając jej w ten sposób zbadanie przejęcia, które w przeciwnym wypadku zostałoby poddane przeglądowi na podstawie przepisów dwunastu państw członkowskich. Służby Komisji ściśle współpracowały z Departamentem Sprawiedliwości USA i skoordynowały wysiłki w celu znalezienia odpowiedniego środka zaradczego, który w pełni rozwiązałby zakłócenia konkurencji na platformach danych rynkowych.

*Sprawa Lufthansa/Swiss*¹⁴⁵

332. W dniu 4 lipca Komisja zaaprobowała, pod określonymi warunkami, porozumienie, na mocy którego Deutsche Lufthansa AG przejęło większość akcji szwajcarskich linii lotniczych Swiss International Air Lines Ltd. i uzyskało nad nim wyłączną kontrolę. Badanie Komisji wykazało, że proponowane z początku przejęcie linii Swiss przez Lufthansę wyeliminowałoby lub znacząco ograniczyłoby konkurencję na kilku wewnątrz europejskich trasach, jak również na pewnych trasach dalekiego zasięgu do USA, Republiki Południowej Afryki, Tajlandii i Egiptu. Dochodząc do tego wniosku, Komisja wzięła pod uwagę wpływ bliskiej współpracy Lufthansy z członkami Star Alliance.
333. Aby zaradzić obawom Komisji, strony zgodziły się oddać niektóre przydziały czasu na start lub lądowanie w portach lotniczych w Zurychu, Frankfurt, Monachium, Düsseldorfie, Berlinie, Wiedniu, Sztokholmie i Kopenhadze, co stworzyłoby nowym uczestnikom rynku warunki do odbywania dziennie 41 lotów w obie strony na tych trasach.
334. W celu ułatwienia wejścia rynkowego nowych operatorów, ustalono także, że nowi operatorzy będą mogli także „dziedziczyć” przydziały czasu przysługujące operatorowi historycznemu dla tras Zurych-Frankfurt i Zurych-Monachium, pod warunkiem że nowy operator będzie oferował usługę na tej trasie przez co najmniej trzy lata. Zobowiązaniu do przekazania przydziałów czasu towarzyszyły środki zobowiązujące Lufthansę do powstrzymania się od zwiększenia oferty lotów na tych trasach, po to aby dać nowym uczestnikom rynku szansę wypracowania sobie pozycji na rynku.
335. Szwajcarski Urząd Lotnictwa Cywilnego zapewnił Komisję, że przyzna prawa przewozowe innym przewoźnikom chcącym zatrzymać się w Zurychu po drodze do Stanów Zjednoczonych lub innych miejsc przeznaczenia poza UE. Urzędy lotnictwa Szwajcarii i Niemiec przekazały również zapewnienie powstrzymania się od regulowania cen na wspomnianych trasach dalekiego zasięgu. Element ten był ważny, ponieważ Komisja w swojej analizie rynku wzięła pod uwagę istnienie pośredniej lub sieciowej konkurencji na trasach dalekiego zasięgu.

¹⁴⁵ Sprawa COMP/M.3770 *Lufthansa/Swiss*.

336. W dniu 29 lipca Komisja zatwierdziła, pod określonymi warunkami, proponowane nabycie przez przedsiębiorstwo żeglugowe AP Møller-Maersk A/S (Maersk) innego przedsiębiorstwa żeglugowego – Royal P&O Nedlloyd (PONL). Proponowane przejęcie stworzyłoby największe na świecie przedsiębiorstwo żeglugowe, korzystające z ponad 800 kontenerowców i osiągające ogólnoswiatowe obroty w wysokości około 28 mld EUR. AP Møller-Maersk A/S jest właścicielem kontenerowych linii żeglugowych Maersk i Safmarine, a także prowadzi działalność w zakresie obsługi terminali kontenerowych, portowych usług holowniczych, zbiornikowców, logistyki, poszukiwania ropy naftowej i gazu, transportu lotniczego, budownictwa okrętowego oraz w branży supermarketów. PONL jest towarzystwem żeglugi liniowej zajmującym się głównie przewozami kontenerowymi. Zajmuje się ono również obsługą terminali kontenerowych, logistyką i transportem lotniczym. Działalność stron częściowo pokrywa się, głównie w zakresie żeglugi kontenerowej, a w mniejszym stopniu w zakresie obsługi terminali.
337. Badanie rynkowe Komisji skupiło się głównie na trasach żeglugi handlowej do Europy i z powrotem, mając na celu ustalenie, czy udziały rynkowe stron oraz powiązania stworzone przez ich udział w różnorodnych porozumieniach i konsorcjach z konkurentami mogą doprowadzić do zakłócenia konkurencji.
338. Na podstawie unijnych reguł konkurencji stosujących się do żeglugi, porozumienia żeglugi liniowej (grupy towarzystw żeglugowych świadczących usługi w zakresie regularnych rejsów rozkładowych) korzystają z wyłączenia z zakazu zawierania porozumień kartelowych. Zwolnienie to zostało udzielone około 20 lat temu. Linie żeglugowe zgrupowane w konsorcja również korzystają z tego wyłączenia. Biała księga Komisji opublikowana w październiku 2004 r. postuluje zniesienie wyżej wspomnianych wyłączeń, ponieważ nie przyczyniły się one do zapewniania skutecznych i niezawodnych usług spełniających wymagania spedytorów.
339. Co więcej, proponowana transakcja stworzyła powiązania pomiędzy przedsiębiorstwem Maersk a konsorcjami, których członkiem jest wyłącznie PONL. Komisja wydała decyzję aprobowaną, pod warunkiem że PONL wycofa się z tych porozumień i konsorcjów w których połączone udziały rynkowe prowadziły do zakłócenia konkurencji. Inną dziedziną wzbudzającą obawy Komisji był handel pomiędzy Europą a Afryką Południową, zwłaszcza transport mrożonych towarów w kontenerach chłodniczych, gdzie łączny udział stron w rynku przekraczał 50 %. Maersk zobowiązał się do zbycia filii PONL-a zajmującej się transportem towaru z Afryki Południowej do Europy. Zobowiązania te usunęły obawy Komisji o konkurencję.

¹⁴⁶ Sprawa COMP/M.3829 *Maersk/PONL*.

340. W dniu 31 marca Komisja zaaprobowała ze zobowiązaniami zgodnie z art. 6 ust. 2 Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw proponowane przez Honeywella przejęcie przedsiębiorstwa Novar. Honeywell, korporacja amerykańska, jest przedsiębiorstwem wytwarzającym i dostarczającym klientom na całym świecie zaawansowane technologicznie produkty i usługi lotnicze, produkty przemysłu samochodowego, sprzęt elektroniczny, specjalistyczne materiały, polimery o wysokiej wydajności, systemy transportowe i energetyczne oraz automatykę domów i automatykę przemysłową. Novar jest międzynarodową grupą z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie, koncentrującą się na systemach inteligentnych budynków (Intelligent Building Systems, IBS), rozwiązaniach z wykorzystaniem aluminium typu Indalex (IAS) oraz usługach w zakresie druku zabezpieczonego (SPS). Przejęcie to pozwoli Honeywellowi i Novarowi połączyć swoją działalność w sektorach przeciwpożarowych systemów alarmowych, systemów antywłamaniowych i innych systemów zabezpieczających, jak również systemów sterowania w budynkach.
341. Badanie Komisji wykazało, że połączenie znacząco zakłóci skuteczną konkurencję na rynku przeciwpożarowych systemów alarmowych we Włoszech, gdzie podmiot powstały w wyniku połączenia posiadałby silną pozycję dominującą. Mając na uwadze usunięcie stwierdzonych poważnych obaw o konkurencję, Honeywell zaproponował zbycie całego przedsiębiorstwa produkcji przeciwpożarowych systemów alarmowych we Włoszech należącego do Novara (znanego we Włoszech pod marką Esser Italia). Zobowiązanie to zostało uznane za wystarczające do wyeliminowania obaw o konkurencję.

3. DECYZJE O ODEŚLANIU SPRAWY

342. W odpowiedzi na wniosek brytyjskiego OFT Komisja Europejska postanowiła w dniu 1 lutego odesłać do OFT sprawę przejęcia NHP plc z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie przez amerykańską Blackstone Group. Obydwie strony działają na brytyjskim rynku prywatnych domów opieki dla osób starszych.
343. Blackstone jest międzynarodowym przedsiębiorstwem bankowo-handlowym, które niedawno przejęło Southern Cross Healthcare Limited (Southern Cross), przedsiębiorstwo z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie prowadzące domy opieki dla osób starszych w Zjednoczonym Królestwie. NHP jest spółką notowaną na giełdzie w Zjednoczonym Królestwie, działającą również w sektorze domów opieki w Zjednoczonym Królestwie. Transakcja doprowadzi do pewnego horyzontalnego nakładania się działalności stron w świadczeniu usług prowadzenia domów opieki dla osób starszych w Zjednoczonym Królestwie, niezależnie od sposobu definicji rynku.

¹⁴⁷ Sprawa COMP/M.3686 *Honeywell/Novar*.

¹⁴⁸ Sprawa COMP/M.3669 *Blackstone/NHP*.

344. OFT stwierdził, że rynek domów opieki w Zjednoczonym Królestwie jest lokalny i że transakcja ma wpływ na konkurencję zwłaszcza na terenach podlegających trzem brytyjskim jednostkom administracyjnym (Arbroath, Nottingham i Port Talbot), na których strony dysponowałyby po połączeniu wysokim udziałem rynkowym w zakresie domów opieki typu pielęgnacyjnego lub pobytowego.
345. Z powyższych powodów OFT przedstawił Komisji wniosek o przekazanie mu decyzji w sprawie koncentracji (zgodnie z art. 9 ust. 2 lit. b) Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw). Zgodnie z tym przepisem, Komisja ma obowiązek odesłania sprawy, gdy koncentracja zakłóciłaby konkurencję na rynku państwa członkowskiego, który ma wszelkie cechy odrębnego rynku i nie stanowi znacznej części wspólnego rynku.
346. Badanie Komisji wykazało, że brytyjski rynek domów opieki jest lokalny pod względem zasięgu. Ponadto, na podstawie jego wyników nie można wykluczyć, że istnieją odrębne rynki produktowe dla pielęgnacyjnych i pobytowych domów opieki w Zjednoczonym Królestwie. Strony stałyby się największymi dostawcami usług w niektórych regionach. Dlatego połączenie zakłóciłoby konkurencję na niektórych lokalnych rynkach w Zjednoczonym Królestwie, które nie stanowią znaczącej części wspólnego rynku. Zatem wniosek OFT w sprawie zbadania wpływu koncentracji na konkurencję został uznany.

*Sprawa IESY Repository/Ish*¹⁴⁹

347. W dniu 17 lutego Komisja podjęła decyzję o odesłaniu wnioskowanego przejęcia operatora sieci kablowej z Nadrenii Północnej-Westfalii „Ish” przez heskiego operatora kablowego „Iesy” do niemieckiego Bundeskartellamt. Sprawa ta została zgłoszona Komisji w dniu 17 grudnia 2004 r.
348. Zarówno Iesy, jak i Ish prowadzą zakupioną od Deutsche Telekom AG sieć kablową, odpowiednio Iesy w Hesji i Ish w Nadrenii Północnej-Westfalii. Za pośrednictwem tych sieci dostarczają one sygnał radiowy i telewizyjny do gospodarstw domowych oraz do innych operatorów sieci. Bundeskartellamt złożył wniosek, aby sprawę tę odesłać do niego, ponieważ połączenie może wpłynąć na konkurencję na niemieckim rynku telewizji kablowej a skutki połączenia są ograniczone do Niemiec. Komisja uznała, że warunki odesłania sprawy są spełnione i że krajowe postępowanie wyjaśniające jest właściwe, biorąc pod uwagę doświadczenie Bundeskartellamtu zdobyte w poprzednich sprawach dotyczących telewizji kablowej.
349. Iesy i Ish głównie dostarczają usługi telewizji kablowej w podległych im regionach Niemiec (landach) i nie działają poza Niemcami. Dlatego uznano, że właściwe rynki telewizji kablowej są odrębnymi rynkami w obrębie UE. Komisja zgodziła się z opinią Bundeskartellamtu, że planowane połączenie może odbić się na konkurencji w częściach niemieckiego rynku telewizji kablowej.

¹⁴⁹ Sprawa COMP/M.3674 *IESY Repository/Ish*.

350. W dniu 29 kwietnia Komisja otrzymała zgłoszenie wnioskowanej operacji polegającej na przejęciu przez austriacką grupę budowlaną Strabag kilku spółek zależnych niewypłacalnego niemieckiego przedsiębiorstwa budowlanego Walter Bau AG. Strabag jest przedsiębiorstwem budowlanym działającym na całym świecie we wszystkich dziedzinach przemysłu, zwłaszcza w budownictwie oraz inżynierii lądowej. Walter Bau świadczy usługi związane z budową pod klucz, inżynierią lądową oraz budową dróg.
351. Strabag planował przejąć istniejące projekty przedsiębiorstwa Walter Bau dotyczące budownictwa i inżynierii lądowej, które zostały przekazane do niedawno założonego przedsiębiorstwa „Dywidag Schlüsselfertig- und Ingenieurbau GmbH”. Strabag przejął również kontrolę nad przedsiębiorstwem inżynierii lądowej „Walter Heilit Verkehrswegebau GmbH”, nad „Dywidag International GmbH”, nad „Dyckerhoff & Widmann GmbH”, które działa w Austrii, oraz nad „RIB GmbH”, które kontynuuje pewne projekty związane z budową mostów, którymi zarządza „Niklas GmbH” – spółka zależna przedsiębiorstwa Walter Bau.
352. Choć Strabag i Walter Bau należą do największych przedsiębiorstw budowlanych w Niemczech a operacja doprowadziła do horyzontalnego nakładania się ich działalności na kilku rynkach budowlanych lub segmentach tych rynków w Niemczech i Austrii, operacja nie wzbudziła żadnych obaw o konkurencję. Było to możliwe dzięki temu, iż zaplanowano, że Strabag przejmie tylko niewielką liczbę kontraktów budowlanych Walter Bau i połączone udziały stron w rynku budownictwa, budowy dróg oraz w innych rynkach inżynierii lądowej pozostaną znacznie poniżej 20 %. Choć Strabag jest największym przedsiębiorstwem budowlanym w Austrii, przedsiębiorstwa Walter Bau prowadzą tam operacje jedynie na niewielką skalę, a, przejmując je, Strabag jedynie nieznacznie zwiększyłby swój udział w rynku.
353. W dniu 30 maja niemiecki Bundeskartellamt, złożył wniosek o częściowe odesłanie sprawy na podstawie art. 9 ust. 2 lit. b) rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw. We wniosku poinformowano Komisję, że wnioskowana transakcja wpłynie na konkurencję na hamburskim regionalnym rynku asfaltu, rynek ten ma wszelkie cechy odrębnego rynku i nie stanowi on znaczącej części wspólnego rynku. W regionie hamburskim Walter Heilit miał udziały w zakładzie wytwarzającym mieszanki mineralno-asfaltowe. Norddeutsche Mischwerke GmbH & Co AG, które także miało udziały w tym zakładzie, kontrolowało również cztery spośród ośmiu innych zakładów w regionie. Strabag jest kolejnym konkurentem, co – według wniosku – oznaczałoby istnienie ryzyka naruszenia art. 81 TWE i stworzenia pozycji dominującej na rynku. Dlatego niemiecki Bundeskartellamt złożył wniosek o odesłanie sprawy w odniesieniu do tego rynku. Komisja uznała, że warunki dla odesłania sprawy są spełnione i odesłała kwestię oceny wpływu operacji na hamburski regionalny rynek asfaltu do niemieckiego Bundeskartellamt.

¹⁵⁰ Sprawa COMP/M.3654 *Strabag/Dywidag*.

354. W odniesieniu do innych właściwych rynków Komisja uznała, że operacja nie zakłóci znacząco skutecznej konkurencji na terenie EOG lub jakiegokolwiek znaczącej jego części, gdyż połączone udziały rynkowe stron na właściwych rynkach w Niemczech są ograniczone i transakcja doprowadzi jedynie do niewielkiego wzrostu udziału rynkowego w Austrii.

*Sprawa Macquarie/Ferrovial/port lotniczy Exeter*¹⁵¹

355. W dniu 27 czerwca Macquarie Airport Group (MAG) i Ferrovial Aeropuertos zgłosiły swój zamiar przejęcia wspólnej kontroli nad portem lotniczym Exeter.
356. MAG, przedsiębiorstwo z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie, jest częścią przedsiębiorstwa Macquarie Group i ogólnosiwiatowym funduszem prywatnych inwestycji kapitałowych mającym inwestycje w portach lotniczych i związanej z nimi infrastrukturze. W UE przedsiębiorstwa należące do Macquarie Group również wspólnie kontrolują rzymskie porty lotnicze i brukselski port lotniczy oraz mają udziały w porcie lotniczym Birmingham i w kopenhaskim porcie lotniczym. Wspólnie z Ferrovial MAG kontroluje port lotniczy Bristol. Ferrovial zajmował się również zarządzaniem koncesjami dotyczącymi infrastruktury portu lotniczego. Oprócz udziału w porcie lotniczym Bristol, Ferrovial miał inwestycje w porcie lotniczym Sydney, porcie lotniczym Belfast City oraz porcie lotniczym Antofagasta.
357. Po tym zgłoszeniu, brytyjski OFT złożył wniosek o odesłanie sprawy zgodnie z art. 9 ust. 2 lit. a) Rozporządzenia. We wniosku tym OFT poinformował Komisję, że południowo-zachodnia Anglia może być odrębnym rynkiem dostarczania liniom lotniczym usług w zakresie infrastruktury portu lotniczego. Ponieważ strony kontrolowały już port lotniczy Bristol, przejęcie portu lotniczego Exeter oznaczałoby, że ich udział w rynku na tym obszarze mógłby być na tyle wysoki, aby potencjalnie wzbudzić obawy o konkurencję. Ponadto, OFT otrzymał od stron trzech uwagi wzbudzające obawy dotyczące przejęcia.
358. Postępowanie wyjaśniające Komisji wskazało, że właściwym rynkiem produktowym jest świadczenie na rzecz linii lotniczych usług w zakresie infrastruktury portu lotniczego i że rynek geograficzny może obejmować zaledwie południowo-zachodnią Anglię (Bristol, Exeter, Bournemouth, Plymouth, Newquay i Southampton). Gdyby wskazania te zostały potwierdzone, udziały rynkowe dwóch portów lotniczych byłyby wystarczająco duże, aby potencjalnie wpłynąć na konkurencję. Dlatego Komisja przyznała, że uzasadnione jest dalsze postępowanie wyjaśniające i że władze Zjednoczonego Królestwa są najbardziej właściwe, aby je przeprowadzić.
359. Zatem Komisja podjęła decyzję o odesłaniu sprawy wspólnego przejęcia portu lotniczego Exeter przez Macquarie Airport Group (MAG) i Ferrovial Aeropuertos brytyjskiemu organowi ochrony konkurencji, uzasadniając ją tym, że koncentracja grozi znaczącym zakłóceniem konkurencji w południowo-zachodniej Anglii odnośnie do usług w zakresie infrastruktury portu lotniczego dla linii lotniczych.

¹⁵¹ Sprawa COMP/M.3823 *Macquarie/Ferrovial/port lotniczy Exeter*.

*Sprawa FIMAG/Züblin*¹⁵²

360. Wnioskowane przejęcie, które zostało zgłoszone Komisji w dniu 26 sierpnia, obejmowało przejęcie kontroli na niemieckim przedsiębiorstwie budowlanym Züblin przez FIMAG, spółkę holdingową Strabag Group („Strabag”). Strabag jest grupą budowlaną mającą siedzibę w Austrii, działającą we wszystkich dziedzinach przemysłu, zwłaszcza w budownictwie oraz inżynierii lądowej. Ponadto produkuje i dystrybuje materiały budowlane. Züblin jest niemieckim przedsiębiorstwem budowlanym, które działa również w dziedzinie budownictwa i inżynierii lądowej, jak również w zakresie usług związanych z budownictwem. Poprzez swoją spółkę zależną ROBA Baustoff GmbH („Roba”), zajmuje się ono produkcją i dystrybucją materiałów budowlanych. W drodze nabycia pakietu akcji niewypłacalnego Walter Bau FIMAG uzyskałaby kontrolę nad Züblinem.
361. Strabag i Züblin należą do największych przedsiębiorstw budowlanych w Niemczech. Jednakże połączone udziały stron w rynkach budownictwa i inżynierii lądowej wynosiłyby po połączeniu znacznie poniżej 15 %, nawet gdyby rynki te zostały dalej podzielone. Podobnie, pomimo tego że Strabag jest największym przedsiębiorstwem budowlanym w Austrii, udziały stron w rynku austriackim nie osiągnęły poziomu, który stwarzałyby obawy o konkurencję.
362. Niemiecki Bundeskartellamt, złożył dnia 20 września wniosek o częściowe odesłanie sprawy na podstawie art. 9 ust. 2 lit. b) rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw. Uznał on, że zgłoszona operacja wpłynie na konkurencję na regionalnych rynkach mieszanek mineralno-asfaltowych w Berlinie, Chemnitz, Lipsku/Halle, Rostoku i Monachium, z których każdy wykazuje wszelkie cechy odrębnego rynku i nie stanowi znaczącej części wspólnego rynku. Bundeskartellamt stwierdził, że istnieje ryzyko, iż przejęcie przez Strabag przedsiębiorstwa Roba – jednego z ostatnich niezależnych konkurentów w dziedzinie produkcji mieszanek mineralno-asfaltowych – z powodu powiązań strukturalnych pomiędzy Strabagiem i grupą Wehrhahn, jako wspólnych udziałowców Deutagu, ograniczyłoby dalej konkurencję na właściwych rynkach regionalnych. Komisja uznała, że warunki dla odesłania sprawy są spełnione i dlatego odesłała kwestię oceny wpływu operacji na regionalne rynki asfaltu w Berlinie, Chemnitz, Lipsku/Halle, Rostoku i Monachium do niemieckiego Bundeskartellamt.
363. Komisja ustaliła, że pozostałe elementy wnioskowanej koncentracji nie zakłócają znacząco skutecznej konkurencji na terenie EOG lub jakiegokolwiek znaczącej jego części, gdyż połączone udziały stron we właściwych rynkach w Niemczech będą ograniczone, nastąpi jedynie niewielki wzrost udziału we właściwych rynkach w Austrii.

*Sprawa Tesco/Carrefour*¹⁵³

364. Wnioskowane przejęcie, które zostało zgłoszone Komisji w dniu 4 listopada, obejmowało przejęcie wyłącznej kontroli nad czeską i słowacką filią przedsiębiorstwa Carrefour (Francja) przez przedsiębiorstwo Tesco (Zjednoczone Królestwo). Postępowanie wyjaśniające Komisji wykazało, że wnioskowana

¹⁵² Sprawa COMP/M.3864 *FIMAG/Züblin*.

¹⁵³ Sprawa COMP/M.3905 *Tesco/Carrefour*.

transakcja doprowadzi do horyzontalnego nakładania się działalności na kilku lokalnych rynkach detalicznej sprzedaży dóbr konsumpcyjnych zaspokajających codzienne potrzeby konsumentów w Republice Czeskiej i na Słowacji.

365. Tesco, mające swą siedzibę w Zjednoczonym Królestwie, prowadzi działalność w zakresie sprzedaży detalicznej produktów spożywczych i przemysłowych i posiada ponad 2 300 sklepów na całym świecie, obejmujących szeroki wachlarz formatów sklepowych. Przedsiębiorstwo posiada i prowadzi 31 sklepów na Słowacji i 27 – w Republice Czeskiej. Francuskie przedsiębiorstwo Carrefour również prowadzi działalność w zakresie sprzedaży detalicznej produktów spożywczych i przemysłowych i dysponuje ponad 11 000 sklepów na całym świecie. Prowadzi ono 11 sklepów wielkopowierzchniowych w Republice Czeskiej oraz cztery sklepy wielkopowierzchniowe na Słowacji.
366. W dniu 30 listopada Komisja otrzymała od słowackiego organu ochrony konkurencji wniosek o częściowe odesłanie sprawy. W swoim wniosku KOOK stwierdził, że transakcja wpłynie na konkurencję na podstawie art. 9 ust. 2 lit. b) rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw na rynku detalicznej sprzedaży dóbr konsumpcyjnych zaspokajających codzienne potrzeby konsumentów w supermarketach i hipermarketach na trzech lokalnych rynkach w miastach: Bratysława, Koszyce i Żylina. Ponadto, słowacki KOOK uznał, że rynki te nie stanowią znaczącej części wspólnego rynku.
367. W Republice Słowackiej istniały oznaki, że transakcja wzmocni pozycję Tesco jako wiodącego przedsiębiorstwa sprzedaży detalicznej na poziomie krajowym. Ponadto w miastach: Bratysława, Koszyce i Żylina podmiot powstały w wyniku połączenia miałby duże udziały rynkowe i ograniczyłby liczbę dostępnych alternatywnych sklepów. Zatem Komisja uznała, że transakcja wpływa na konkurencję na trzech wyżej wymienionych lokalnych rynkach. Każdy z nich stanowi mniej niż 0,1 % łącznej sprzedaży produktów spożywczych na wspólnym rynku i nie może być uważany za znaczącą część wspólnego rynku. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw Komisja odesłała więc ocenę słowackiej części transakcji do słowackiego organu ochrony konkurencji. Był to pierwszy raz, w którym nastąpiło odesłanie transakcji do organu ochrony konkurencji w nowym państwie członkowskim.
368. W odniesieniu do Republiki Czeskiej postępowanie wyjaśniające wykazało, że podmiot powstały w wyniku połączenia będzie nadal jedynie czwartą co do wielkości grupą sprzedaży detalicznej w skali kraju. Nawet w obrębie indywidualnych rynków lokalnych strony nadal konkurowałyby z kilkoma innymi silnymi przedsiębiorstwami sprzedaży detalicznej, takimi jak Lidl&Schwarz, Ahold czy Rewe.
369. Komisja zatwierdziła transakcję w odniesieniu do Republiki Czeskiej, gdyż nie zakłóci ona znacząco skutecznej konkurencji w czeskim sektorze sprzedaży detalicznej.

4. WYCOFANE ZGŁOSZENIA/ZANIECHANE PRZEDSIĘWZIĘCIA

*Microsoft/Time Warner/ContentGuard JV*¹⁵⁴

370. W dniu 12 lipca Microsoft i Time Warner zgłosiły Komisji operację, w drodze której przejęły one od Xeroxa pewną liczbę udziałów w amerykańskim przedsiębiorstwie pod nazwą ContentGuard oraz fakt, że po tym przejęciu każde z nich posiada udziały uprawniające do 48 % głosów (przed tą transakcją Microsoft dysponował już 25 % głosów). Ponadto zawarły one umowę o głosowaniu udziałowców dającą im wspólną kontrolę nad ContentGuardem.
371. ContentGuard zajmuje się rozwojem praw własności intelektualnej (Intellectual Property Rights – „IPR”) w odniesieniu do zestawów technologii pozwalających na zarządzanie własnością intelektualną do dokumentów elektronicznych (Digital Rights Management – „DRM”) i udzielaniem na nie licencji. ContentGuard jest w posiadaniu kluczowego portfela patentów jako wynalazca podstawowej technologii DRM. Technologia DRM składa się z rozwiązań programowych, które umożliwiają bezpieczne przesyłanie dowolnego typu treści cyfrowych (np. materiału dźwiękowego, filmów, dokumentów) poprzez otwartą sieć np. do użytkowników końcowych lub wymienianych pomiędzy urządzeniami. DRM może stać się standardem w całym przemyśle informatycznym i jest już standardem dla dostarczania poprzez sieć treści multimedialnych, takich jak muzyka i materiały wideo. Microsoft jest obecnie wiodącym, a być może dominującym, dostawcą rozwiązań DRM.
372. Po rutynowym przeglądzie w ramach fazy I, w dniu 25 sierpnia 2004 r. Komisja wszczęła szczegółowe postępowanie wyjaśniające i w dniu 29 listopada 2004 r. wysłała stronom pisemne zgłoszenie zastrzeżeń. Jedną z głównych obaw Komisji było to, że operacja mogłaby umocnić monopol Microsoftu na rynku systemów operacyjnych dla komputerów osobistych. Z uwagi na stosunki własnościowe (współwłasność Microsoftu i Time Warnera) ContentGuard mógłby bowiem mieć zarówno motywację, jak i zdolność do wykorzystania swojego portfela IPR do postawienia rywali Microsoftu na rynku rozwiązań DRM w niekorzystnym położeniu konkurencyjnym. DRM mogłoby być wykorzystywane jako technologia pełniąca rolę „odźwiernego”, ponieważ Microsoft decyduje o tym, na którym komputerowym systemie operacyjnym może być używane jego oprogramowanie DRM. Ponadto, wspólne przejęcie mogłoby również drastycznie spowolnić rozwój standardów interoperacyjności.
373. Po otrzymaniu zarzutów Komisji Microsoft i Time Warner poinformowali ją, że Thomson przejmuje 33 % udziałów w ContentGuardzie. Choć to przejęcie było zapowiedziane już w listopadzie 2004 r., nastąpiło dopiero dnia 14 marca. Służby Komisji dokładnie sprawdziły, czy transakcja z udziałem Thomsona wchodzi w zakres rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw. Wskutek połączenia przejęcia udziałów przez Thomsona ze zmianami w strukturze zarządzania ContentGuarda żaden udziałowiec nie miałby kontroli nad ContentGuardem. Dlatego Komisja uznała, że po istotnej zmianie zasad zarządzania ContentGuardem i wejściu nowego głównego udziałowca (Thomsona) Microsoft nie

¹⁵⁴ Sprawa COMP/M.3445 *Microsoft/Time Warner/ContentGuard JV*.

jest już w stanie kształtować polityki licencyjnej ContentGuarda ze szkodą dla konkurentów Microsoftu. Pierwotna operacja, w drodze której Microsoft i Time Warner wspólnie przejęły kontrolę nad ContentGuardem została zaniechana i przedsiębiorstwa wycofały swoje zgłoszenia na podstawie Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw.

*Total/Sasol/JV*¹⁵⁵

374. Sasol Wax International AG („Sasol”, Niemcy), należący do południowoafrykańskiej Sasol Group, jest przedsiębiorstwem specjalistycznym działającym w dziedzinie wosków ropopochodnych, w szczególności wosków parafinowych i mikrokryształicznych. Total France S.A. („Total”) jest częścią grupy Total, jednego z największych przedsiębiorstw naftowo-gazowych na świecie. Oprócz produkcji wosków parafinowych i mikrokryształicznych, Total wytwarza surowce niezbędne do ich produkcji: gacz parafinowy oraz gacz parafinowy do oleju smarowego o dużej lepkości.
375. Wnioskowana operacja polegała na utworzeniu wspólnego przedsiębiorstwa zajmującego się produkcją, wprowadzaniem do obrotu i sprzedażą ropopochodnych produktów woskowych i dodatków bitumowych, które łączyłoby działalność Sasolu i Totalu w tych dziedzinach. Gacz parafinowy i gacz parafinowy do oleju smarowego o dużej lepkości są wytwarzane w rafineriach jako produkty uboczne procesu rafinacji ropy naftowej. Mogą one być używane do własnych potrzeb, sprzedawane bezpośrednio stronom trzecim lub poddawane dalszej rafinacji w celu uzyskania wosków parafinowych i mikrokryształicznych. Woski parafinowe i mikrokryształiczne są używane w produkcji szeregu rozmaitych wyrobów finalnych, takich jak świece, guma, opakowania, kable, guma do żucia lub kleje.
376. Komisja wszczęła w dniu 13 kwietnia szczegółowe postępowanie wyjaśniające w sprawie wnioskowanego wspólnego przedsiębiorstwa, ponieważ miała poważne obawy, że transakcja może znacząco zakłócić skuteczną konkurencję na wspólnym rynku. Zwłaszcza wstępne badanie rynku pozwoliło ustalić, że połączenie działalności handlowych Totalu i Sasolu, dostawa surowca z Totalu do wspólnego przedsiębiorstwa oraz zwiększenie ograniczeń produkcyjnych wynikające z transakcji mogą znacząco wzmocnić wiodącą pozycję Sasolu na rynkach wosków parafinowych i mikrokryształicznych. Na koniec wstępnego postępowania wyjaśniającego przedstawiono propozycję zobowiązania. Jednakże po teście rynkowym Komisja stwierdziła, że projekt środka zaradczego jest zbyt złożony, a przy tym nie eliminuje poważnych obaw w zakresie wosków parafinowych.
377. W dniu 20 kwietnia strony powiadomiły Komisję o rozwiązaniu porozumienia o utworzeniu wspólnego przedsiębiorstwa i wycofaniu zgłoszenia.

¹⁵⁵ Sprawa COMP/M.3637 *Total/Sasol/JV*.

378. W dniu 18 października Komisja wszczęła szczegółowe postępowanie wyjaśniające (faza II) w sprawie wnioskowanego przejęcia włoskiego przedsiębiorstwa inżynierskiego Eurotecnica przez austriackie przedsiębiorstwo Agrolinz Melamine International (AMI). Sprawa została odesłana do Komisji przez niemiecki i polski organ ochrony konkurencji. W dniu 20 grudnia strony zgłaszające wycofały się z transakcji.
379. AMI zajmuje się produkcją melaminy – specjalistycznej substancji chemicznej używanej w szeregu zastosowań, takich jak zastosowania powierzchniowe, produkcja klejów i spoiw oraz jako środek zmniejszający palność. AMI dysponuje również własnymi technologiami produkcji melaminy, na które w ciągu ostatnich dziesięciu lat nie udzieliła licencji stronom trzecim. Eurotecnica jest obecnie jedynym licencjodawcą technologii produkcji melaminy na poziomie ogólnosiwiatowym, lecz sama nie produkuje melaminy.
380. Komisja wszczęła szczegółowe postępowanie wyjaśniające, ponieważ koncentracja mogłaby wzmocnić silną już pozycję AMI na rynku melaminy. Komisja wyraziła zaniepokojenie tym, iż nabywając jedyne ogólnosiwiatowe właściciela licencji na produkcję melaminy, AMI będzie mogła utrudnić wejście na rynek kolejnych podmiotów oraz kontrolować projekty rozwojowe swoich konkurentów. Ponadto, brak presji konkurencyjnej mógłby zwiększyć prawdopodobieństwo koordynacji działań handlowych na skoncentrowanym rynku melaminy.

¹⁵⁶ Sprawa COMP/M.3923 *AMI/Eurotecnica*.

C – WYBRANE SPRAWY SĄDOWE

*Komisja przeciwko Tetra Laval B.V.*¹⁵⁷

381. W dniu 15 lutego Trybunał Sprawiedliwości (ETS) oddalił odwołanie Komisji od orzeczenia Sądu Pierwszej Instancji (SPI) w sprawie Tetra Laval przeciwko Komisji¹⁵⁸, które unieważniło decyzję Komisji uznającą koncentrację pomiędzy przedsiębiorstwami Tetra Laval i Sidel za niezgodną ze wspólnym rynkiem stosownie do art. 8 ust. 3 Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw¹⁵⁹. Wyrok wyjaśnia trzy kwestie o szczególnym znaczeniu: wymagania dowodowe i kontrola sądowa w kontroli połączeń; związek pomiędzy rozporządzeniem w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw i art. 82 TWE oraz dopuszczalność zobowiązań behawioralnych.
382. W odniesieniu do wymagań dowodowych wyrok ETS podkreślił, że analiza prognostyczna niezbędna w kontroli połączeń obejmuje prognozowanie zdarzeń, których wystąpienie w przyszłości jest mniej lub bardziej prawdopodobne, i że analiza taka stwarza konieczność przewidzenia różnych łańcuchów przyczynowo-skutkowych w celu ustalenia, który z nich jest najbardziej prawdopodobny. Wyrok ETS podtrzymuje więc stanowisko Komisji, że dowodem wymaganym we wszystkich sprawach dotyczących połączeń jest bilans prawdopodobieństw. W omawianej sprawie ETS uznał, że SPI w rzeczywistości nie zmienił warunków dotyczących wymagań dowodowych, lecz jedynie zwrócił uwagę na konieczność dowiedzenia w sposób przekonywający słuszności argumentacji lub decyzji. Odnośnie do prognostycznej analizy połączeń konglomeracyjnych ETS orzekł, że kwestia, czy połączenie konglomeracyjne pozwoli podmiotowi powstałemu w wyniku połączenia wykorzystać swoją siłę, aby zdobyć z czasem pozycję dominującą wiąże się z „łańcuchami przyczynowo-skutkowymi, które są słabo dostrzegalne, niepewne i trudne do ustalenia”. W rezultacie, jakość dowodów uzasadniających zakaz takich połączeń jest szczególnie ważna w celu poparcia tezy o „wiarygodności” rozwoju ekonomicznego.
383. W odniesieniu do kontroli sądowej takich ustaleń ETS stwierdził, że Komisja, podejmując decyzje w kwestiach ekonomicznych, dysponuje pewnym marginesem swobody, lecz to sądy muszą ustalić, czy dowody, na których polega, są dokładne, rzetelne i spójne, czy zawierają wszystkie informacje, które muszą być wzięte pod uwagę i czy są w stanie uzasadnić wyciągnięte z nich wnioski. W tej konkretnej sprawie ETS uznał, że SPI uwzględnił wymogi kontroli sądowej.
384. ETS stwierdził, że w sprawach dotyczących konglomeratów, w których stworzenie w przyszłości pozycji dominującej zależy od czynników zachęcających i zniechęcających podmiot powstały w wyniku połączenia do angażowania się w zachowania wykorzystujące efekt dźwigni, Komisja powinna również rozważyć, czy nielegalność niektórych zachowań wykorzystujących efekt dźwigni na podstawie art.

¹⁵⁷ Sprawa C-12/03P, *Komisja przeciwko Tetra Laval B.V.*

¹⁵⁸ Sprawa T 5/02, *Tetra Laval B.V. przeciwko Komisji*, [2002] ECR II-04381.

¹⁵⁹ Sprawa COMP/M.2416 *TetraLaval/Sidel*, przyjęta na mocy poprzedniego rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw, rozporządzenia Rady (WE) nr 4064/89, które zostało zastąpione rozporządzeniem Rady (WE) nr 139/2004.

82 TWE oraz prawdopodobieństwo wykrycia i ukarania mogłyby powstrzymać podmiot powstały w wyniku połączenia od przyjęcia takiego postępowania. Komisja dowodziła, że wymogi te będą stać w sprzeczności z Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw.

385. ETS zgodził się ze stanowiskiem Komisji i orzekł, że SPI popełnił błąd prawny w tym względzie. Choć Komisja powinna wszechstronnie ocenić czynniki zarówno zachęcające, jak zniechęcające do angażowania się w postępowanie wykorzystujące efekt dźwigni, ETS orzekł, że badanie w przypadku każdego wnioskowanego połączenia czynników zniechęcających pod względem niezgodności z prawem, prawdopodobieństwa wykrycia oraz kary byłoby sprzeczne z prewencyjnym celem Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw. Miałoby ono bowiem zbyt spekulacyjny charakter i nie pozwoliłoby Komisji oprzeć swojej oceny na wszystkich istotnych faktach. Jednakże ETS orzekł, iż ten błąd prawny nie jest wystarczający do tego, aby doprowadzić do unieważnienia orzeczenia.
386. Jeżeli chodzi o zobowiązania behawioralne, SPI stwierdził, że Komisja, oceniając zachowanie wykorzystujące efekt dźwigni, które byłoby dostępne dla podmiotu powstałego w wyniku połączenia, nie wzięła pod uwagę kilku możliwych zobowiązań behawioralnych. Komisja dowodziła w odwołaniu, że w rzeczywistości wzięła pod uwagę zobowiązania, lecz uznała je za nie do przyjęcia głównie z powodu trudności w ich monitorowaniu.
387. W swoim wyroku ETS dokonuje rozróżnienia pomiędzy tymi przypadkami, w których następuje natychmiastowa zmiana strukturalna na rynku a tymi, w których dominacja może zostać osiągnięta jedynie po pewnym czasie poprzez efekt dźwigni. W tym ostatnim przypadku zobowiązania co do przyszłego postępowania muszą być ewentualnie brane pod uwagę podczas oceny prawdopodobieństwa, czy podmiot powstały w wyniku połączenia może zaangażować się w takie postępowanie. Biorąc pod uwagę motywy decyzji ETS stwierdza, że w omawianej sprawie Komisja w zasadzie odmówiła przyjęcia zobowiązań Tetra. W rezultacie ETS orzekł, że orzeczenie SPI unieważniające decyzję Komisji musi zostać utrzymane, pomimo popełnionego przez SPI błędu prawnego odnośnie do odstraszającego skutku art. 82 TWE.

*Energias de Portugal SA (EDP) przeciwko Komisji*¹⁶⁰

388. W dniu 21 września SPI oddalił powództwo EDP o unieważnienie decyzji Komisji z dnia 8 grudnia 2004 r., która uznała wspólne przejęcie Gás de Portugal (GDP), portugalskiego operatora historycznego na rynku gazu, przez Energias de Portugal (EDP), operatora historycznego na portugalskim rynku elektroenergetycznym, oraz Eni SpA, włoskie przedsiębiorstwo energetyczne, za niezgodne ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 8 ust. 3 Rozporządzenia w Sprawie Kontroli Łączenia Przedsiębiorstw¹⁶¹.

¹⁶⁰ Sprawa T-87/05 *EDP, Energias de Portugal SA przeciwko Komisji*.

¹⁶¹ Sprawa COMP/M.3440, *ENI/EDP/GDP*, przyjęta na podstawie poprzedniego rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw, rozporządzenia Rady (WE) nr 4064/89.

389. W swojej decyzji Komisja uznała, że pomimo zobowiązań zaproponowanych przez strony, koncentracja wzmocni pozycję dominującą EDP na rynkach energii elektrycznej w Portugalii, jak również pozycję dominującą GDP na portugalskich rynkach gazu z chwilą, gdy zostaną one otwarte na konkurencję, czego skutkiem będzie poważne zakłócenie konkurencji na znacznej części wspólnego rynku.
390. Połączenie to zostało ocenione na tle trwającego procesu otwierania rynków energii w całej UE. W Portugalii rynki energii elektrycznej są otwarte na konkurencję, a rynki gazu mają być stopniowo otwierane. Zgodnie z drugą dyrektywą gazową Portugalia korzysta z odstępstwa, które pozwala jej rozpocząć liberalizację rynku gazu najpóźniej w 2007 r. otwarciem rynku dostaw gazu ziemnego dla wytwórców energii. Otwarcie innych rynków gazu ma nastąpić najpóźniej w 2009 r. dla odbiorców przemysłowych i w 2010 r. dla gospodarstw domowych.
391. Sprawa wniesiona przez EDP została rozpoznana przez Sąd Pierwszej Instancji według przyspieszonej procedury i orzeczenie zostało wydane w ciągu siedmiu miesięcy, co jest dotąd najkrótszym okresem trwania procedury w tego rodzaju sprawie.
392. SPI odrzucił różnorodne zarzuty przedstawione przez wnioskodawcę dotyczące oceny zobowiązań zaproponowanych przez strony biorące udział w połączeniu.
393. W szczególności SPI potwierdził sposób, w jaki Komisja ocenia obecnie środki zaradcze przez zbadanie najpierw obaw o konkurencję wywołanych przez koncentrację, a następnie zobowiązań zaproponowanych w stosunku do tych obaw. SPI orzekł, że Komisja nie może, w ramach ograniczeń czasowych nałożonych przez rozporządzenie w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw, analizować połączenia całkowicie od nowa w świetle przedłożonych zobowiązań, jak gdyby transakcja ta została ponownie zgłoszona w formie zmienionej przez zobowiązania. SPI orzekł, że takie podejście byłoby sprzeczne z wymogiem szybkości, który charakteryzuje ogólną strukturę rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw.
394. Jeżeli chodzi o zobowiązania przedstawione po terminie wymaganym przepisami, SPI wskazał, że Komisja poprawnie zastosowała swoje Obwieszczenie w Sprawie Środków Zaradczych podczas oceniania zobowiązań dotyczących zarówno energii elektrycznej, jak i gazu. Odnośnie do tych ostatnich, które zostały w pełni przedstawione dopiero trzy dni robocze przed decyzją Komisji, SPI podkreślił również, że Komisja miała rację odrzucając je wyłącznie z powodu ich „ogromnego spóźnienia”.
395. Co do merytorycznej oceny połączenia, SPI uznał, że Komisja popełniła błąd prawny, stwierdzając, że koncentracja wzmocni pozycję dominującą GDP i przyczyni się do znaczącego zakłócenia konkurencji na rynkach gazu. SPI przypomniał, że w wyniku odstępstwa przewidzianego w drugiej dyrektywie gazowej rynki gazowe w Portugalii nie były otwarte na konkurencję w dniu przyjęcia decyzji. Z powyższego wynika więc, że przy całkowitym braku konkurencji nie było konkurencji, która mogłaby doznać znaczącego zakłócenia przez koncentrację w dniu przyjęcia kwestionowanej decyzji. SPI orzekł następnie, że poprzez ocenę wyłącznie przyszłych wpływów koncentracji na rynki gazowe, gdy rynki te miały zostać otwarte na konkurencję, Komisja niesłusznie powstrzymała się od wzięcia pod uwagę natychmiastowych wpływów koncentracji na te rynki. W tym względzie Sąd

nawiązał do faktu, iż sytuacja na rynkach gazowych ulegnie wyraźnej poprawie wskutek koncentracji zmienionej w wyniku wyżej wspomnianych zobowiązań dotyczących gazu.

396. Jednakże SPI przypomniał, że pomimo tego błędu nie ma powodu do unieważnienia decyzji zakazującej koncentracji, jeżeli niektóre podstawy tej decyzji nieobciążone wadą prawną, a w szczególności podstawy dotyczące jednego z właściwych rynków, są wystarczające do uzasadnienia jej zasadniczej części. W omawianym przypadku SPI orzekł, że Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, gdy uznała, że koncentracja spowoduje zniknięcie ważnego potencjalnego konkurenta (GDP) ze wszystkich rynków energii elektrycznej. Fakt ten pociągnąłby za sobą wzmocnienie pozycji dominującej EDP na każdym z rynków energii elektrycznej z takim skutkiem, iż skuteczna konkurencja zostałaby znacznie zakłócona. Wniosek ten był sam w sobie wystarczający do uzasadnienia decyzji Komisji. Nie było potrzeby dodatkowego uwzględnienia wertykalnych skutków połączenia.
397. Zatem SPI oddalił wniosek EDP i podtrzymał decyzję Komisji.

*GE/Honeywell*¹⁶²

398. W dniu 14 grudnia SPI podtrzymał decyzję Komisji zakazującą połączenia przedsiębiorstwa General Electric Company („GE”) z przedsiębiorstwem Honeywell Inc. („Honeywell”). W lipcu 2001 r. Komisja zakazała tego połączenia¹⁶³, gdyż uznała, że transakcja stworzy lub umocni pozycje dominujące, w wyniku czego skuteczna konkurencja zostanie znacząco zakłócona na rynkach produktów lotniczych i kosmicznych oraz systemów przemysłowych, a klienci zostaną pozbawieni korzyści płynących z konkurencji. SPI znalazł błędy w ocenie konglomeracyjnych i wertykalnych skutków połączenia przez Komisję, lecz uznał, że same horyzontalne skutki połączenia są wystarczające do uzasadnienia zakazu transakcji. Orzeczenie potwierdza, że połączenia konglomeracyjne mogą być antykonkurencyjne w szczególnych okolicznościach i dostarcza przydatnych wskazówek dla przyszłych spraw.
399. Wniosek Honeywella został oddalony z powodów proceduralnych, gdyż skupiał się tylko na jednym aspekcie decyzji (tj. konglomeracyjnych skutkach połączenia) i nie mógł przez to prowadzić do unieważnienia decyzji.
400. W stosunku do wniosku GE SPI podtrzymał decyzję na podstawie horyzontalnych skutków transakcji dla rynków silników odrzutowych do dużych samolotów o regionalnym zasięgu, samolotów służbowych i małych okrętowych turbin gazowych stwierdzając, że zobowiązania zaproponowane przez strony zostały słusznie odrzucone przez Komisję. Potwierdza on również osąd Komisji, że udział GE w rynku silników odrzutowych do dużych samolotów handlowych świadczy o dominacji jeszcze przed połączeniem i jest wzmocniony przez wertykalną integrację GE oraz cechy charakterystyczne przemysłu. Ponadto SPI odrzucił odwołanie się wnioskodawcy do nieprawidłowości proceduralnych, które rzekomo miałyby unieważnić decyzję Komisji.

¹⁶² Sprawa T-209/01 *Honeywell przeciwko Komisji* oraz sprawa T-210/01 *General Electric przeciwko Komisji*.

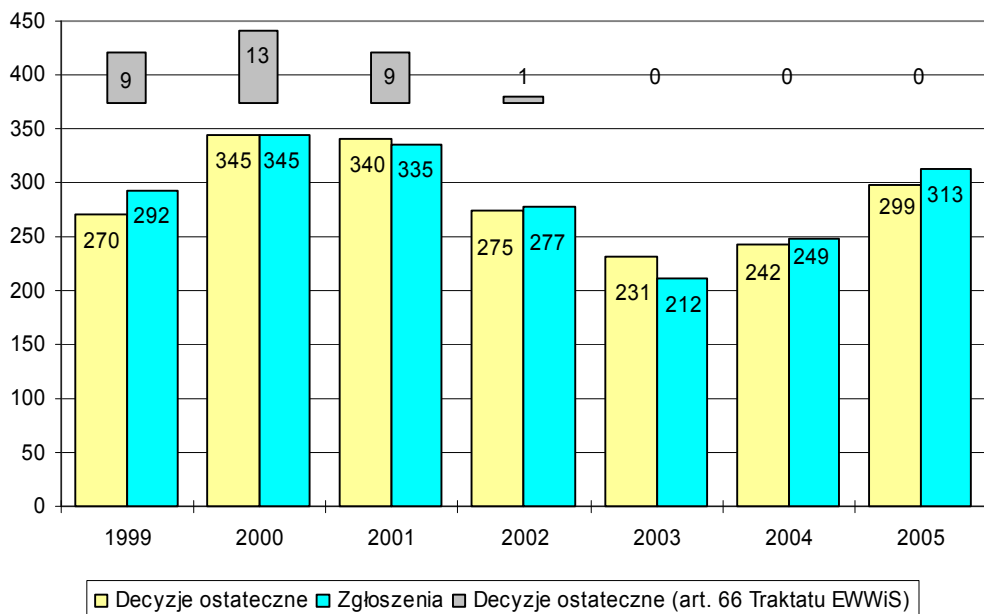
¹⁶³ Sprawa COMP/M.2220 *GE/Honeywell*.

401. Z drugiej strony, SPI uznał, że oczywiste błędy unieważniają dokonaną przez Komisję ocenę wertykalnych i konglomeracyjnych skutków połączenia. Zgodnie z orzeczeniem, w zakresie wertykalnych skutków połączenia, Komisja ustaliła, że GE będzie miał zdolność i motywację do wykluczenia konkurujących z nim producentów silników z grona nabywców urządzeń startowych do silników wytwarzanych przez Honeywella, lecz nie wzięła pod uwagę potencjalnego odstraszającego wpływu art. 82 TWE na takie postępowanie. SPI zauważył, że im bardziej przekonujący jest argument Komisji co do skuteczności zachowania, o którym mowa, a tym samym jaśniejsza motywacja handlowa do angażowania się w takie zachowanie, tym większe prawdopodobieństwo sklasyfikowania go jako antykonkurencyjnego na podstawie art. 82 TWE.
402. W swoim orzeczeniu SPI potwierdził, że połączenia konglomeracyjne mogą w niektórych przypadkach powodować skutki antykonkurencyjne i że teorie konglomeracyjne mogą w pewnych okolicznościach stanowić wystarczającą podstawę do wydania zakazu połączenia. Jednakże orzeczenie wymaga również, aby Komisja poparła to przekonujący dowodami. Odnośnie do przekazania siły finansowej GE Capital i integracji wertykalnej GECAS-u z rynkami awioniki i rynkami innych urządzeń Honeywella SPI uznał, że Komisja nie ustaliła tego z dostatecznym prawdopodobieństwem. Choć Sąd uznał wewnętrzne dokumenty dotyczące wertykalnej integracji finansowej GE za rozstrzygające dla udowodnienia wzmocnienia dominacji GE w dziedzinie silników odrzutowych jeszcze przed połączeniem, stwierdził on, że decyzja nie stanowi dostatecznego dowodu na to, iż nowy podmiot wykorzysta swoją dźwignię/siłę finansową do podtrzymania decyzji o wyborze produktów Honeywella. W tym względzie dowody związane z dotychczasowym postępowaniem nie są wystarczające do stwierdzenia, że podmiot powstały w wyniku połączenia wykorzystałby w przyszłości swoją siłę finansową. Ponadto SPI zauważył, że Komisja nie przedstawiła analizy ekonomicznej dowodzącej, że krótkoterminowe ustępstwa handlowe, jakich musiałby dokonać GE, aby przekonać swoich klientów o wyborze produktów Honeywella, mogłyby zostać zrekomensowane w postaci dodatkowych przychodów w przyszłości.
403. Jednocześnie, odnośnie do konglomeracyjnych skutków wynikających z różnych praktyk sprzedaży związanej SPI zażądał, aby Komisja wykazała zarówno zdolność podmiotu powstałego w wyniku połączenia do angażowania się w mieszaną sprzedaż związaną, jak i jego zainteresowanie tego rodzaju działaniem. W tym względzie, moc dowodowa udokumentowanych dotychczasowych praktyk Honeywella w zakresie sprzedaży związanej została uznana przez SPI za niewystarczającą. SPI zwrócił również uwagę na to, że model ekonomiczny Komisji został zaniechany, ponieważ nie mogła ona ujawnić stronom poufnych danych wejściowych, a ponadto stwierdził, że teorie ekonomiczne przedstawione przez różnych przesłuchiwanych ekonomistów są przedmiotem kontrowersji. Stosując ustanowioną przez siebie w przypadku Tetra Laval normę oceny połączeń konglomeracyjnych, SPI stwierdził, iż Komisja nie dowiodła, że podmiot powstały w wyniku połączenia wiązałaby sprzedaż silników GE z awioniką i innymi urządzeniami Honeywella. SPI stwierdził następnie, że przy braku takiego dowodu sam fakt posiadania szerszego asortymentu produktów nie wystarcza do stwierdzenia powstania pozycji dominującej. Podobnie jak w przypadku Tetra Laval SPI uznał, że Komisja nie wzięła pod uwagę możliwego odstraszającego skutku art. 82 TWE dla praktyk takich, jak czysta sprzedaż związana i mieszaną sprzedaż związaną.

D – STATYSTYKI

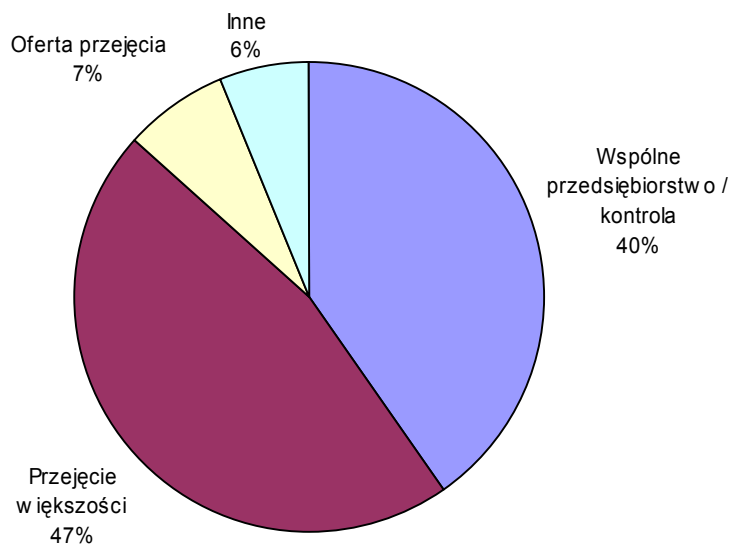
Wykres 4

Liczba decyzji ostatecznych przyjętych każdego roku, począwszy od roku 1999, oraz liczba zgłoszeń

Wykres 5

Podział ze względu na rodzaj operacji (1996-2005)

III – Kontrola pomocy państwa

A – ZASADY DOTYCZĄCE PRAWODAWSTWA I WYKŁADNI

1. ROZPORZĄDZENIA, WYTYCZNE I KOMUNIKATY

1.1. Plan działań w zakresie pomocy państwa

RAMKA 3: PLAN DZIAŁAŃ W ZAKRESIE POMOCY PAŃSTWA

W czerwcu Komisja przyjęła Plan działań w zakresie pomocy państwa¹⁶⁴ określający wytyczne dla kompleksowej reformy zasad i procedur dotyczących pomocy państwa w ciągu następnych pięciu lat. Komisja zamierza wykorzystać wspólnotowe zasady pomocy państwa w szczególności do zachęcenia państw członkowskich do wsparcia strategii lizbońskiej poprzez skoncentrowanie pomocy na podnoszeniu konkurencyjności przemysłu UE i na tworzeniu stałych miejsc pracy (zwiększenie pomocy przeznaczonej na badania naukowe i rozwój, innowację i kapitał podwyższonego ryzyka dla małych firm), na zapewnieniu spójności regionalnej i społecznej oraz na poprawie jakości usług użyteczności publicznej, na zapewnianiu spójności społecznej i regionalnej oraz na poprawie usług użyteczności publicznej. Komisja stawia sobie również za cel racjonalizację i usprawnienie procedur, tak aby zasady stały się bardziej zrozumiałe, aby mniej przypadków pomocy trzeba było zgłaszać i aby można było przyspieszyć proces decyzyjny.

Plan działań w zakresie pomocy państwa opiera się na następujących elementach:

mniejsza i lepiej ukierunkowana pomoc państwa, zgodnie z wielokrotnie powtarzaniem oświadczeniami Rady Europejskiej, w celu spożytkowania pieniędzy publicznych z korzyścią dla obywateli UE poprzez podniesienie wydajności gospodarczej, wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy, spójność społeczną i regionalną, poprawę jakości usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, zrównoważony rozwój i różnorodność kulturową;

bardziej precyzyjne podejście oparte na analizie ekonomicznej, tak aby można było łatwiej i szybciej zatwierdzać pomoc w mniejszym stopniu zakłócającą konkurencję, zwłaszcza tam, gdzie dostępność pieniędzy na rynkach finansowych jest mniejsza, i tak aby Komisja przeznaczała jak najwięcej środków na przypadki mogące spowodować poważniejsze zakłócenia konkurencji i handlu;

na usprawnienie i zwiększenie skuteczności procedur, lepsze egzekwowanie, podniesienie przewidywalności i przejrzystości; przykładowo obecnie państwa członkowskie mają obowiązek zgłaszać Komisji większość dotacji państwowych, które planują przyznać. Komisja wnioskuje o wyłączenie większej ilości środków z obowiązku zgłaszania i o uproszczenie procedur;

¹⁶⁴ COM(2005) 107 wersja ostateczna z 7.6.2005,
http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/others/action_plan/

współodpowiedzialność Komisji i państw członkowskich: Komisja nie może usprawnić zasad i praktyk w zakresie pomocy państwa bez skutecznego wsparcia państw członkowskich i pełnego zaangażowania z ich strony na rzecz wywiązywania się z obowiązku zgłaszania każdej planowanej pomocy i właściwego stosowania zasad.

Reforma nie jest pełnym odejściem od obecnej praktyki, lecz raczej próbą udoskonalenia istniejących ram, tak aby były one skuteczniejsze i lepiej dostosowane do obecnych wyzwań, takich jak rozszerzenie UE oraz strategia lizbońska. Jej celem jest lepsze wyjaśnienie polityki, zastosowanie dopracowanego podejścia opartego na analizie ekonomicznej mającego na celu poprawę zasad przez doprecyzowanie, na jakiej podstawie środek kwalifikujący się jako pomoc państwa powinien być zatwierdzony przez Komisję lub – przeciwnie – uznany za niezgodny ze wspólnym rynkiem. Ponadto Komisja podkreśliła rolę, jaką w procesie tym odgrywają obywatele Europy, poprzez poddanie programu reformy konsultacjom i zwrócenie się z prośbą o przekazywanie opinii dotyczących przedłożonych propozycji.

W ramach zakończonego we wrześniu procesu konsultacji otrzymano uwagi od ponad 130 zainteresowanych stron. Uwagi przedstawiły również Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Komitet ds. Regionów oraz (niebawem) Parlament Europejski. Po ocenie wyników konsultacji Komisja zaczęła wprowadzać w życie różnorodne aspekty Planu działań, w tym opracowanie przyszłych zasad.

Komisja dąży do przyjęcia przyszłych ram dla badań i rozwoju oraz innowacji, a także nowych wytycznych w sprawie kapitału podwyższonego ryzyka prawdopodobnie latem 2006 r., ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych na początku 2007 r. oraz przyszłych wytycznych dotyczących pomocy na ochronę środowiska w 2007 r.

1.2. Wytyczne w sprawie narodowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013

404. Zgodność pomocy regionalnej z traktatem WE określają wytyczne Komisji w sprawie pomocy regionalnej. Obowiązujące wytyczne w sprawie pomocy regionalnej zostały przyjęte w 1998 r. na czas nieokreślony. W kwietniu 2003 r. Komisja postanowiła, aby stosować te wytyczne do 2006 r. i przystąpić do ich przeglądu w roku 2006 „we właściwym czasie, tak aby przed końcem 2006 r. umożliwić państwom członkowskim i Komisji sporządzenie, zgłoszenie i zatwierdzenie map pomocy regionalnej na okres po dniu 1 stycznia 2007 r.”. Nowe wytyczne powinny obowiązywać przez cały kolejny okres programowania funduszy strukturalnych obejmujący lata 2007-2013.

405. W celu przygotowania nowych wytycznych Komisja w kwietniu 2003 r. rozpoczęła proces szeroko zakrojonych konsultacji. Dwa dokumenty do dyskusji zostały rozesłane państwom członkowskim i zamieszczone w Internecie na stronie Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji. Zaproponowany przez Dyrekcję Generalną ds. Konkurencji dokument zawierający projekt wytycznych został przekazany państwom członkowskim w lipcu i również zamieszczony w Internecie na stronie Dyrekcji. W lutym i we wrześniu zorganizowane zostały dwa wielostronne spotkania z ekspertami z państw członkowskich, państw EOG, Rumunii i Bułgarii, a także odbyły się liczne spotkania na wszystkich szczeblach z przedstawicielami zainteresowanych regionów. Ogółem od zainteresowanych stron otrzymano ponad 500 uwag i propozycji. Komitet ds. Regionów oraz Komitet Społeczno-Ekonomiczny wydały opinię o przeglądzie wytycznych, która została w bardzo dużym stopniu uwzględniona. Parlament Europejski przyjął w dniu 15 grudnia

sprawozdanie z własnej inicjatywy w sprawie wytycznych, które również w dużej mierze zostało wzięte pod uwagę.

406. Komisja przyjęła wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej w dniu 21 grudnia. Tymczasowy tekst jest umieszczony na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji¹⁶⁵, a jego ostateczna wersja zostanie opublikowana w *Dzienniku Urzędowym*.
407. Przy opracowywaniu projektu nowych wytycznych fundamentalne znaczenie miały dwie zasady:
- potrzeba wniesienia solidnego wkładu w politykę spójności UE przez zapewnienie maksymalnej możliwej zgodności z przepisami dotyczącymi funduszy strukturalnych;
 - potrzeba nadania mocy obowiązującej konkluzjom z kolejnych posiedzeń Rady Europejskiej wymagającym mniejszej i lepiej ukierunkowanej pomocy stosownie do ogólnego podejścia określonego w Planie działań w zakresie pomocy państwa.
408. Zgodnie z tymi zasadami nowe wytyczne koncentrują się na trzech następujących elementach:
- potrzebie ponownego skupienia pomocy regionalnej na najbardziej potrzebujących regionach Unii liczącej 25, a niebawem 27 państw członkowskich, pozostawiając jednocześnie państwom członkowskim dostateczną elastyczność do wyznaczania innych regionów jako kwalifikujących się do pomocy na podstawie lokalnych warunków zamożności i poziomu bezrobocia;
 - potrzebie poprawy ogólnej konkurencyjności UE, należących do niej państw członkowskich i regionów za pomocą wyraźnie zróżnicowanych i zrównoważonych pułapów intensywności pomocy, tak aby odzwierciedlić znaczenie problemów poszczególnych regionów, a także obawy o ich skutki dla obszarów nieobjętych pomocą oraz
 - potrzebie zapewnienia płynnego przejścia od obecnego systemu do nowego podejścia, które oferuje wystarczająco długi czas na dostosowanie i nie zagraża temu, co zostało osiągnięte w przeszłości.
409. W regionach, które nie kwalifikują się do wsparcia na podstawie wytycznych w sprawie pomocy regionalnej, istnieje możliwość udzielania pomocy w innej formie w celu pobudzenia rozwoju regionalnego (wsparcie na rzecz badań i rozwoju, kapitał podwyższonego ryzyka, szkolenia i pomoc na ochronę środowiska, itp.). Jak ogłoszono w planie działań w zakresie pomocy państwa, te horyzontalne formy pomocy są w trakcie reformowania i powinny pozostawić państwom członkowskim dostatecznie dużą swobodę do realizacji celów konkurencyjności regionalnej i zatrudnienia określonych w przepisach dotyczących funduszy strukturalnych oraz przewyciężenia niesprawności rynku (tzw. market failure), jakie mogą wystąpić specyficznie w tych regionach.

¹⁶⁵ http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/regional/

1.3. Przyszłe ramy Wspólnotowe dla badań i rozwoju oraz innowacji

410. Istniejące ramy Wspólnotowe dla pomocy państwa na rzecz badań i rozwoju¹⁶⁶ miały utracić ważność z dniem 31 grudnia¹⁶⁷, lecz okres ich obowiązywania został przedłużony do dnia 31 grudnia 2006 r.¹⁶⁸ W planie działań w zakresie pomocy państwa Komisja postanowiła „rozważyć, czy należałoby poszerzyć zakres ram, tak aby objęły one rodzaje pomocy na rzecz określonych działań innowacyjnych, które nie zostały uprzednio ujęte w istniejących wytycznych i przepisach wykonawczych, tworząc w ten sposób ramy Wspólnotowe dla badań i rozwoju oraz innowacji.”¹⁶⁹.
411. W następstwie przyjęcia przez Komisję dokumentu konsultacyjnego w sprawie innowacji nie było możliwe wprowadzenie wspólnych ram dla badań i rozwoju oraz innowacji przed końcem 2005 r. Pierwsza wymiana poglądów z państwami członkowskimi powinna odbyć się na początku 2006 r., aby przyjęcie przyszłych ram prawnych dla badań i rozwoju oraz innowacji było możliwe latem 2006 r. Zgodnie z tym Komisja podjęła decyzję o stosowaniu istniejących ram prawnych dla badań i rozwoju do czasu wejścia w życie takiego dokumentu, jednak nie później niż do dnia 31 grudnia 2006 r.
412. We wrześniu Komisja rozpoczęła publiczne konsultacje w sprawie środków mających na celu ulepszenie zasad pomocy państwa na rzecz innowacji. Proponowane ulepszenia, przedstawione w projekcie komunikatu w sprawie pomocy państwa na rzecz innowacji¹⁷⁰, obejmują zasady dotyczące pomocy na finansowanie innowacji, kryteria pomagające organom administracji publicznej w bardziej skutecznym ukierunkowywaniu pomocy, wyjaśnienie zasady zwiększenia pewności prawnej i uproszczenia ram prawnych.
413. Komunikat wzywał do przekazywania uwag na temat szeregu konkretnych środków, dla których pomoc państwa mogłaby być zatwierdzona przez Komisję poprzez reguły i kryteria *ex ante*. Na podstawie konsultacji, które Komisja obecnie ocenia, nowe przepisy zostaną wprowadzone do istniejących zasad pomocy państwa. Przepisy te nie tylko umożliwią państwom członkowskim, które je stosują, szybsze zatwierdzanie pomocy państwa na rzecz innowacji, lecz także pomogą im w skuteczniejszym ukierunkowywaniu pieniędzy publicznych.
414. W ramach konsultacji Komisja wyraźnie podkreśla, że pomoc państwa nie jest odpowiedzią na wszystkie problemy UE związane z konkurencyjnością lub innowacją. Choć Komisja uznaje, iż w staraniach na rzecz wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy polityka pomocy państwa może być wykorzystana w sposób aktywny do wspierania innowacji, przewyższając niesprawności rynku, które uniemożliwiają naturalny rozwój innowacji, podkreśla ona również, że po to aby przedsiębiorstwa były bardziej innowacyjne, potrzebna jest przede wszystkim skuteczna konkurencja. Konkurencja w sposób naturalny motywuje przedsiębiorstwa do wychodzenia z nowymi pomysłami i nowymi produktami; zmusza je do

¹⁶⁶ Dz.U. C 45 z 17.2.1996, zmienione komunikatem Komisji zmieniającym wspólnotowe zasady ramowe dotyczące pomocy państwa w dziedzinie badań i rozwoju (Dz.U. C 48 z 13.02.1998, str. 2).

¹⁶⁷ Dz.U. C 111 z 8.5.2002.

¹⁶⁸ Dz.U. C 310 z 8.12.2005.

¹⁶⁹ Pkt. 28 planu działań w zakresie pomocy państwa.

¹⁷⁰ COM(2005) 436 wersja ostateczna z 21.9.2005. Komunikat prasowy IP/05/1169. MEMO/05/33.

przystosowania się do zmian oraz karze te, które stoją w miejscu lub pozostają w tyle. Zapewnienie konkurencji jako siły napędowej innowacji ma więc ogromne znaczenie.

415. Zgodnie z podejściem opartym na analizie ekonomicznej określonym w Planie działań w zakresie pomocy państwa Komisja przedstawia przejrzystą metodykę opracowania środków pomocy państwa na rzecz działań innowacyjnych. W ramach zasad pomoc państwa może być zatwierdzona, gdy: (i) instrument pomocowy ma na celu usunięcie precyzyjnie określonej niesprawności mechanizmu rynkowego; (ii) pomoc państwa jest najbardziej odpowiednim instrumentem polityki (co nie zawsze ma miejsce, niekiedy bardziej właściwszym instrumentem może być polityka strukturalna lub działanie regulacyjne); (iii) pomoc pobudza innowację i jest proporcjonalna do określonego celu oraz (iv) zakłócenia konkurencji są ograniczone.
416. Wnioski w sprawie pomocy na rzecz innowacji obejmują sześć obszernych dziedzin: nowo założone innowacyjne przedsiębiorstwa; kapitał podwyższonego ryzyka; wprowadzenie innowacji do istniejących zasad pomocy państwa na rzecz badań i rozwoju (BiR); pośredników w innowacji; szkolenia oraz mobilność pomiędzy personelem badawczym wyższych uczelni a MŚP; oraz centra doskonałości dla projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

1.4. Komunikat w sprawie pomocy państwa na ubezpieczenie kredytów eksportowych

417. Komunikat dotyczący stosowania zasad pomocy państwa do krótkoterminowych ubezpieczeń kredytów eksportowych („STEC”)¹⁷¹ utracił ważność z dniem 31 grudnia. Po zakończeniu badania sytuacji na prywatnym rynku reasekuracji w dziedzinie kredytów eksportowych i po zasięgnięciu opinii państw członkowskich, jak również innych zainteresowanych, Komisja zdecydowała nie zmieniać definicji „ryzyka handlowego” zawartej w zmianie z 2001 r. Jednakże z uwagi na ogólną niedostępność lub niedostateczny zakres ubezpieczeń kredytów eksportowych oferowanych w większości państw członkowskich przez ubezpieczycieli prywatnych MŚP wartości obrotu eksportu, Komisja podjęła decyzję, aby uznać ich ryzyko związane z eksportem za tymczasowo „niehandlowe”, jeżeli i o ile rynek prywatny w państwach członkowskich obecnie nie istnieje. Uwzględnia to również potrzebę reakcji rynku prywatnego na powiększenie się rozmiaru rynku na skutek rozszerzenia UE. Ten nowy przepis będzie obowiązywał od dnia 1 stycznia 2006 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. Jednakże w ciągu trzech lat Komisja oceni sytuację rynkową tych MŚP, które mają ograniczone obroty eksportowe. Gdyby okazało się, że prywatni ubezpieczyciele oferują dostateczny zakres ubezpieczeń kredytów eksportowych dla MŚP o ograniczonym obrocie wywozowym, Komisja zmieni ten komunikat uznając ich ryzyko związane z wywozami za „handlowe”. Ostateczną wersję komunikatu¹⁷² Komisja opublikowała w grudniu. Równocześnie postanowiła ona przedłużyć okres obowiązywania komunikatu z 1997 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.

¹⁷¹ Dz.U. C 281 z 17.9.1997, zmieniony w Dz.U. C 217 z 2.8.2001 oraz Dz.U. C 307 z 11.12.2004.

¹⁷² Dz.U. C 325 z 22.12.2005. Komunikat Komisji do Państw Członkowskich zmieniający zgodnie z art. 93 [obecnie art. 87] ust. 1 traktatu WE komunikat dotyczący stosowania art. 92 i 93 [obecnie art. 87 i 88] traktatu do krótkoterminowych ubezpieczeń kredytów eksportowych.

1.5. Przegląd Wytycznych w sprawie pomocy na ochronę środowiska

418. Komisja rozpoczęła przegląd obecnych Wytycznych¹⁷³, które obowiązują do końca 2007 r., w celu przygotowania nowych Wytycznych dotyczących pomocy na ochronę środowiska. Na początek Komisja opublikowała w sierpniu ankietę¹⁷⁴ i wezwała wszystkie państwa członkowskie i inne zainteresowane strony do podzielenia się doświadczeniami związanymi ze stosowaniem obecnie obowiązujących wytycznych. Ankieta ta zawierała wiele różnych pytań, np.: czy należy wprowadzić wyłączenie grupowe dla pomocy na ochronę środowiska; jakie kategorie pomocy na ochronę środowiska należy uwzględnić; czy należy wzmocnić zasadę „zanieczyszczający płaci” i zatwierdzić mniejszą pomoc dla przedsiębiorstw zanieczyszczających środowisko; czy należy wprowadzić możliwość przyznawania pomocy na innowację w dziedzinie ochrony środowiska, itp. Komisja przeanalizuje odpowiedzi i sformułuje wnioski w projekcie nowych wytycznych w sprawie pomocy na ochronę środowiska, które zostaną omówione z państwami członkowskimi w trakcie 2006 r.

¹⁷³ Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na ochronę środowiska (Dz.U. C 37 z 3.2.2001).
¹⁷⁴ http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/others/00910_questionnaire_env_en.pdf

1.6. Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym

RAMKA 4: USŁUGI ŚWIADCZONE W OGÓLNYM INTERESIE GOSPODARCZYM

Jedną z pierwszych inicjatyw podjętych w kontekście Planu działań w zakresie pomocy państwa było wprowadzenie w lipcu ważnego pakietu dotyczącego pomocy państwa i finansowania usług użyteczności publicznej. Komisja przyjęła pakiet w celu zapewnienia większej pewności prawnej przy finansowaniu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. Środki zagwarantują, że przedsiębiorstwa będą mogły otrzymywać wsparcie publiczne na pokrycie wszelkich poniesionych kosztów, wraz z uzasadnionym zyskiem, podczas wykonywania zadań związanych z usługami użyteczności publicznej, określonych i powierzonych im przez organy administracji publicznej, dbając jednocześnie, aby nie wystąpiła nadmierna rekompensata mogąca zakłócić konkurencję. Rekompensata niezbędna do świadczenia usługi użyteczności publicznej może być przyjęta, lecz nie ma uzasadnienia dla nadmiernej rekompensaty ani dla wzajemnego subsydiowania się sąsiednich rynków. Środki te mają zastosowanie wyłącznie do przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą, gdyż wsparcie finansowe udzielane podmiotom nieprowadzącym działalności gospodarczej (np. podstawowe obowiązkowe systemy ubezpieczeń społecznych) nie stanowi pomocy państwa.

Środki przyjmują formę decyzji Komisji¹⁷⁵, wspólnotowych Ram¹⁷⁶ dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych oraz poprawki do dyrektywy Komisji w sprawie przejrzystości finansowej¹⁷⁷.

Pakiet jest ważny z tego względu, że po wyroku¹⁷⁸ Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z lipca 2003 r. w sprawie *Altmark* rekompensata z tytułu wielu drobnych usług może być równoznaczna z pomocą państwa. Przyjęty pakiet oferuje pragmatyczne, niebiurokratyczne rozwiązanie wspomnianego problemu przez zwolnienie takiej pomocy państwa z wymogu zgłaszania, o ile kwota rekompensaty mieści się w wyznaczonych pułapach i nie jest wyższa niż jest to konieczne.

Decyzja Komisji (na podstawie art. 86 ust. 3) określa warunki, na podstawie których rekompensata przyznawana przedsiębiorstwom z tytułu świadczenia usług użyteczności publicznej jest zgodna z unijnymi zasadami pomocy państwa (wyraźnie określony mandat usługi użyteczności publicznej oraz brak nadmiernej wysokiej rekompensaty) i nie wymaga wcześniejszego zgłoszenia Komisji. Decyzja stosuje się do rekompensaty w wysokości mniejszej niż 30 mln EUR w skali roku, pod warunkiem że roczne obroty jej beneficjentów nie przekraczają 100 mln EUR. Decyzja obejmuje również rekompensatę przyznawaną szpitalom i domom opieki społecznej z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie

¹⁷⁵ Dz.U. L 312 z 29.11.2005, str. 67.

¹⁷⁶ Dz.U. C 297 z 29.11.2005, str. 4. Wspólnotowe ramy dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych nie stosują się do nadawców publicznych objętych komunikatem Komisji w sprawie stosowania zasad pomocy państwa do nadawców publicznych.

¹⁷⁷ Dyrektywa Komisji 2005/81/WE z dnia 28 listopada 2005 r. zmieniająca dyrektywę 80/723/EWG w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między Państwami Członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi oraz w sprawie przejrzystości finansowej wewnątrz określonych przedsiębiorstw (Dz.U. L 312 z 29.11.2005, str. 47).

¹⁷⁸ Sprawa C-280/00 z 24 lipca 2003 r. w sprawie udzielania licencji na rozkładowe usługi transportu autobusowego w Landkreis Stendal (Niemcy) oraz publicznych subsydiów na prowadzenie tych usług.

gospodarczym, bez względu na kwotę, podobnie jak rekompensatę dla transportu lotniczego i morskiego na wyspy, a także portów lotniczych i morskich poniżej określonych progów wyrażonych w liczbie obsługiwanych pasażerów.

Szpitaly i domy opieki społecznej są całkowicie zwolnione z obowiązku zgłaszania bez względu na kwotę rekompensaty: prowadzenie szpitala lub inwestycje w nieruchomości przeznaczone na domy opieki społecznej wiążą się z bardzo wysokimi sumami pomocy w przeliczeniu na przedsiębiorstwo. Oznacza to, że pomoc prawie zawsze przekraczałaby progi i w przypadku prawie wszystkich szpitali musiałaby być zgłaszana Komisji, co stanowiłoby olbrzymie obciążenie biurokratyczne.

Nie oznacza to oczywiście, że państwa członkowskie mogą dowolnie udzielać pomocy państwa: zwolnienie z obowiązku zgłaszania przyznane szpitalom na mocy decyzji stosuje się tylko wówczas, jeśli spełnione są wszystkie warunki; w szczególności nie może wystąpić nadmierna rekompensata, a cel usługi użyteczności publicznej musi być wyraźnie określony.

Państwa członkowskie nadal są odpowiedzialne za określenie co obejmuje „usługa użyteczności publicznej”, jaki ma być jej standard jak i również w jaki sposób chcą one świadczyć tego rodzaju usługi.

Ramy Komisji określają warunki, na podstawie których rekompensata nieobjęta Decyzją jest zgodna z zasadami pomocy państwa. Rekompensata taka będzie wymagała zgłoszenia Komisji z uwagi na wyższe ryzyko zakłócenia konkurencji. Rekompensata, która przekracza koszty usługi użyteczności publicznej lub jest wykorzystywana przez przedsiębiorstwa na innych rynkach otwartych na konkurencję, nie jest uzasadniona i jest niezgodna z zasadami pomocy państwa określonymi w traktacie WE.

Zmiana Dyrektywy Komisji w sprawie przejrzystości finansowej wyjaśnia, że przedsiębiorstwa otrzymujące rekompensatę i działające zarówno na rynku usług użyteczności publicznej, jak i na innych rynkach muszą mieć oddzielne rachunki dla różnych rodzajów działalności, w celu uniknięcia wzajemnego się subsydiowania.

2. ROLNICTWO

2.1. Nowe coroczne sprawozdania dotyczące pomocy państwa

419. W dniu 1 marca rozpoczął się nowy etap w zakresie składania sprawozdań o wydatkach na pomoc państwa dla sektora rolnego. Państwa członkowskie muszą teraz składać sprawozdania o rocznych wydatkach poniesionych na środki pomocy państwa w sektorze rolniczym w nowym, uproszczonym i ujednoliconym formacie elektronicznym ułatwiającym porównanie pomiędzy państwami członkowskimi, obliczenie wydatków całkowitych, identyfikację rodzajów wydatków, itp. Ujednolicony format znacznie poprawi ogólną przejrzystość. W przeszłości istniały duże różnice pomiędzy państwami członkowskimi pod względem dyscypliny sprawozdawczej. Pomimo wprowadzenia procedur dotyczących naruszenia przepisów, niektóre państwa członkowskie nigdy nie złożyły rocznych sprawozdań lub złożyły je tylko częściowo i w bardzo zróżnicowanej jakości, co niezmiernie utrudniało analizę i porównanie.

420. Nowe sprawozdania są kolejnym przykładem znaczących starań w kierunku uproszczenia procedur w dziedzinie pomocy państwa. W ich wyniku wszystkie 25 państw członkowskich UE, z wyjątkiem Luksemburga i Portugalii, przekazało szczegółowe dane dotyczące wydatków na pomoc państwa w 2004 r.

2.2. Przejrzystość

421. Zgodnie z załącznikiem IV, część 4, pkt 4 Traktatu o Przystąpieniu dotyczącym pomocy państwa w sektorze rolniczym, nowe państwa członkowskie mogą przekazać Komisji informacje dotyczące programów pomocy i pomocy indywidualnej które były stosowane przed dniem przystąpienia do UE i nadal są stosowane po tym dniu, aby uzyskać uznanie ich przez Komisję za pomoc „istniejącą” w rozumieniu art. 88 ust. 1 traktatu WE. Do końca trzeciego roku od dnia przystąpienia do UE nowe państwa członkowskie, o ile to konieczne, muszą zmienić te środki pomocowe tak by spełniały wytyczne stosowane przez Komisję. Po tym terminie każda pomoc, która jest niezgodna z tymi wytycznymi, będzie uznana za nową pomoc.
422. Traktat o Przystąpieniu wymaga od Komisji do opublikowania wykazu tych środków pomocy, które zatwierdziła jako pomoc istniejącą. W dniu 17 czerwca Komisja opublikowała wykaz istniejących środków pomocy w Dzienniku Urzędowym¹⁷⁹, a na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa zamieściła pełny tekst wszystkich istniejących środków pomocy państwa zgłoszonych przez dziesięć nowych państw członkowskich. Ogółem zgłoszono 451 środków. Jest to duży krok w kierunku większej przejrzystości w dziedzinie pomocy państwa. Z uwagi na fakt, że istniejące środki pomocy państwa nie podlegają pełnej ocenie przez Komisję, obywatelom trudno byłoby w przeciwnym wypadku zapoznać się z istotą środków pomocy państwa w nowych państwach członkowskich. Ta przejrzystość zwiększa zwłaszcza bezpieczeństwo prawne dla rolników w nowych państwach członkowskich, gdyż teraz mogą oni (oraz ich przedstawiciele) łatwo sprawdzić, czy otrzymywana przez nich pomoc państwa jest objęta istniejącym programem pomocy.
423. Liczba środków przedstawionych przez nowe państwa członkowskie jest następująca: Republika Czeska (63), Litwa (30), Łotwa (33), Słowacja (32), Estonia (23), Malta (19), Węgry (108), Cypr (70), Polska (51) i Słowenia (22). Komisja opublikowała pełne teksty istniejących środków pomocy na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa¹⁸⁰.

3. SEKTOR GÓRNICTWA WĘGLA

424. Po rozszerzeniu UE liczba państw członkowskich produkujących węgiel wzrosła z trzech (Niemcy, Zjednoczone Królestwo, Hiszpania) do siedmiu, do których należą także Polska, Republika Czeska, Słowacja i Węgry. Pomimo niedawnego dramatycznego wzrostu cen węgla na rynku transakcji natychmiastowych, sektor górnictwa węgla Niemiec, Hiszpanii i Węgier nie jest konkurencyjny bez znaczących dotacji państwa do bieżącej produkcji węgla. Lepsza sytuacja panuje w Zjednoczonym Królestwie, Polsce, Republice Czeskiej i na Słowacji, gdzie dotacje

¹⁷⁹ Dz.U. C 147 z 17.6.2005.

¹⁸⁰ http://ec.europa.eu/comm/agriculture/stateaid/newms/index_en.htm

państwa pokrywają jedynie przejęte zobowiązania oraz koszty inwestycji początkowych.

425. W czerwcu Komisja zatwierdziła długofalowe plany restrukturyzacji sektora górnictwa węgla w Niemczech, w Polsce i na Węgrzech. Plany te zostały zgłoszone w 2004 r. i obejmują lata 2004-2010. Po rozpoczęciu formalnego postępowania, w grudniu Komisja zatwierdziła plan restrukturyzacji hiszpańskiego górnictwa węgla na lata 2003- 2005. W 2005 r. Słowacja przedstawiła swój plan dotyczący inwestycji początkowych na lata 2005-2010.
426. W 2005 r. Komisja przyjęła również kilka indywidualnych decyzji w sprawie pomocy państwa. Podjęła ona cztery decyzje: decyzję zatwierdzającą pomoc państwa dla słowackiej kopalni HBP na pokrycie przejętych zobowiązań, decyzję zatwierdzającą pomoc inwestycyjną dla czeskiej kopalni Lignin Rodin, decyzję zatwierdzającą pomoc państwa dla kilku czeskich kopalń na pokrycie przejętych zobowiązań oraz decyzję zatwierdzającą roczną pomoc państwa dla niemieckiego przemysłu górnictwa węgla na 2005 r.

4. TRANSPORT

427. Jednym z głównych celów wspólnej polityki transportowej jest wspieranie transportu przyjaznego dla środowiska w celu zmniejszenia negatywnych skutków transportu.
428. W tym sensie ożywienie sektora kolejowego uważa się za kluczowy element wspólnej polityki UE w dziedzinie transportu. Transport kolejowy należy uczynić na tyle konkurencyjnym, aby pozostał jednym ze znaczących elementów systemu transportowego w rozszerzonej UE. Do stycznia 2007 r. nastąpi całkowite otwarcie na konkurencję całej unijnej sieci transportu towarowego, zarówno międzynarodowego, jak i krajowego. Wejście nowych przedsiębiorstw kolejowych na rynek powinno uczynić ten sektor bardziej konkurencyjnym i zachęcić przedsiębiorstwa krajowe do restrukturyzacji.
429. W tym kontekście w 2006 r. wydane zostaną specjalne wytyczne dla sektora kolejowego. Głównym celem tych wytycznych jest ustanowienie wspólnego podejścia do wkładu publicznego w sektor kolejowy. Zarówno z prawnego, jak i z politycznego punktu widzenia niezbędne jest, aby władze krajowe, przedsiębiorstwa i osoby fizyczne zostały w jasny i przejrzysty sposób zapoznane z zasadami obowiązującymi dla sektora kolejowego w tym nowym i bardziej konkurencyjnym środowisku. Inicjatywa ta znacząco zwiększy przejrzystość i pewność prawną.
430. Ponadto, w odniesieniu do prawodawstwa, po zasięgnięciu opinii państw członkowskich w kwietniu Komisja opublikowała w czerwcu projekt wniosku zmieniającego rozporządzenie *de minimis* przez włączenie w jego zakres sektora transportu (z wyjątkiem pomocy udzielanej na zakup pojazdów przez przedsiębiorstwa transportu drogowego) i wyłączenie sektora górnictwa węgla. Do lipca Komisja otrzymała uwagi od wszystkich zainteresowanych stron. Wreszcie, po opublikowaniu Zielonej Księgi w sprawie racjonalizacji zużycia energii oraz po przyjęciu wniosku dotyczącego Dyrektywy w sprawie promowania ekologicznych samochodów w zamówieniach publicznych, pomoc państwa na poprawę wykorzystania energii w różnych środkach transportu odgrywa coraz większą rolę. Komisja zatwierdziła programy pomocy w tym zakresie dla Niemiec i Republiki

Czeskiej. W ramach toczącego się przeglądu Wytycznych dotyczących ochrony środowiska aspekt ten odegra ważną rolę.

431. Jeżeli chodzi o sektor transportu lotniczego, w dniu 6 września Komisja przyjęła komunikat w sprawie Wytycznych dotyczących finansowania portów lotniczych i pomocy państwa na rozpoczęcie działalności dla przedsiębiorstw lotniczych oferujących przeloty z regionalnych portów lotniczych¹⁸¹. Po szeroko zakrojonych konsultacjach publicznych Komisja przyjęła nowe zasady, które pobudzają rozwój regionalnych portów lotniczych. Zasady te określają warunki, na podstawie których pomoc na rozpoczęcie działalności może być udzielona liniom lotniczym, które obsługują nowe trasy z regionalnych portów lotniczych. Otwarcie regionalnych połączeń lotniczych pobudzi mobilność w UE oraz rozwój regionalny. Przyjęte jasne zasady gwarantują równe traktowanie publicznych i prywatnych portów lotniczych i dbają, aby linie lotnicze otrzymujące pomoc nie były niezasłużenie uprzywilejowane. Wytyczne te udzielają również portom lotniczym i państwom członkowskim wskazówek odnośnie do publicznego finansowania portów lotniczych, ustanawiając solidne ramy prawne dla umów pomiędzy portami lotniczymi a liniami lotniczymi. Nowe Wytyczne zwiększą przejrzystość i zapobiegą wszelkiej dyskryminacji w umowach zawieranych pomiędzy regionalnymi portami lotniczymi a liniami lotniczymi w sprawie pomocy na rozpoczęcie działalności.

5. PRZEJRZYSTOŚĆ

432. Komisja kontynuuje wydawanie co roku dwóch edycji Tabeli Wyników w dziedzinie pomocy państwa. W aktualizacji Jesień¹⁸² 2005 r. zwrócono uwagę na zakres, w jakim państwa członkowskie zareagowały na cele strategii lizbońskiej “mniejsza i lepiej ukierunkowana pomoc państwa”, prezentując przegląd wielkości i rodzaju pomocy państwa (potencjalnie) zakłócającej konkurencję udzielonej przez państwa członkowskie w 2004 r., a następnie zbadanie podstawowych tendencji. Po raz pierwszy przedstawiono wyczerpujące dane dotyczące wszystkich 25 państw członkowskich. Aktualizacja uwzględni również szczególny nacisk położony na pomoc państwa na rzecz ochrony środowiska i oszczędności energii. W aktualizacji Wiosna¹⁸³ 2005 r. skupiono uwagę na sposobie, w jaki Komisja podeszła do szeregu przypadków pomocy państwa przyznanej nadawcom publicznym oraz w obszernej części na odzyskiwaniu pomocy państwa niezgodnej z prawem. Internetowe wydanie Tabeli Wyników¹⁸⁴ zawiera elektroniczne wersje obecnej i poprzedniej Tabeli Wyników, jak również zbiór podstawowych wskaźników oraz duży wybór tablic statystycznych.

¹⁸¹ Komunikat Komisji – Wytyczne wspólnotowe dotyczące finansowania portów lotniczych i pomocy państwa na rozpoczęcie działalności dla przedsiębiorstw lotniczych oferujących przeloty z regionalnych portów lotniczych (Dz.U. C 312 z 9.12.2005, str.1).

¹⁸² COM(2005) 624 wersja ostateczna z 9.12.2005, Tabela Wyników w dziedzinie pomocy państwa, aktualizacja Jesień 2005 r.

¹⁸³ COM(2005) 147 wersja ostateczna z 20.04.2005, Tabela Wyników w dziedzinie pomocy państwa, aktualizacja Wiosna 2005 r.

¹⁸⁴ http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/scoreboard/

433. Po szeroko zakrojonym przeglądzie przewiduje się znaczną reorganizację rejestru pomocy państwa¹⁸⁵ prowadzonego przez Komisję, który powinien być w pełni operacyjny od połowy 2006 r. Rejestr dostarcza szczegółowych informacji o wszystkich przypadkach pomocy państwa, które były przedmiotem ostatecznej decyzji Komisji od dnia 1 stycznia 2000 r. Jest on codziennie aktualizowany, a dzięki temu zapewnia wszystkim zainteresowanym bieżący dostęp do najnowszych decyzji dotyczących pomocy państwa.

6. ROZSZERZENIE

6.1. Pomoc istniejąca w nowych państwach członkowskich

434. Traktat o Przystąpieniu stanowi, że od daty przystąpienia następujące środki pomocy należy traktować jako pomoc istniejącą w rozumieniu art. 88 ust. 1 traktatu WE:

- środki pomocy wdrożone przed dniem 10 grudnia 1994 r.;
- środki pomocy objęte wykazem znajdującym się w załączniku do Traktatu o Przystąpieniu („Wykaz Traktatowy”);
- środki pomocy, które przed datą przystąpienia zostały poddane ocenie przez organ ds. pomocy państwa danego nowego państwa członkowskiego i zostały uznane za zgodne z *acquis*, oraz w stosunku do których Komisja nie wniosła zastrzeżeń w oparciu o poważne wątpliwości dotyczące zgodności środka ze wspólnym rynkiem („procedura w ramach mechanizmu przejściowego”).

435. Wszystkie środki stanowiące pomoc państwa i niespełniające powyższych warunków uważa się, dla celów stosowania art. 88 ust 3 TWE, za nową pomoc przyznaną po przystąpieniu.

436. Zgodnie z procedurą w ramach mechanizmu przejściowego dziesięć nowych państw członkowskich miało możliwość zgłoszenia środków w okresie między początkiem 2003 r. a datą przystąpienia. Przed końcem 2005 r. Komisja przeprowadziła wstępną ocenę wszystkich zgłoszonych środków, kończąc tym samym procedurę w ramach mechanizmu przejściowego dla dziesięciu nowych państw członkowskich. Ogółem zgłoszono 559 środków. Komisja podjęła wstępną decyzję w sprawie 344 środków (62 %), zaś pozostałe 215 środków (38 %) zostało wycofanych przez państwa członkowskie, uznanych za niemające zastosowania po przystąpieniu lub za niewprowadzone w życie przed przystąpieniem, bądź zostało poddanych różnym procedurom, takim jak te, które obowiązują w sektorze górnictwa węgla. Spośród 344 środków, dla których istniała wstępna decyzja, 355 środków (97 %) przyjęto jako pomoc istniejącą. Komisja podjęła decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w stosunku do pozostałych dziewięciu środków (3 %).

¹⁸⁵ http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/

6.2. Przystąpienie Bułgarii i Rumunii do Unii Europejskiej

437. Zgodnie z opublikowanym w październiku szczegółowym sprawozdaniem monitorującym w sprawie stanu przygotowań Bułgarii i Rumunii do członkostwa w UE zarówno Bułgaria, jak i Rumunia poczyniły dalsze postępy w przyjmowaniu i wdrażaniu prawodawstwa UE i osiągnęły znaczny stopień dostosowania. Rumunię i Bułgarię wezwano do podjęcia większych starań w dziedzinie polityki konkurencji, jak również w odniesieniu do stosowania zasad pomocy państwa. Komisja będzie nadal intensywnie śledzić postępy aż do chwili przystąpienia i zamierza przedstawić Radzie i Parlamentowi sprawozdanie monitorujące w kwietniu/maju 2006 r. W tym czasie Komisja może zalecić, aby Rada odroczyła przystąpienie Bułgarii lub Rumunii do dnia 1 stycznia 2008 r., jeżeli wystąpią poważne obawy, iż którekolwiek z tych dwóch państw jest wyraźnie nieprzygotowane do spełnienia wymogów członkostwa przed styczniem 2007 r. w kilku ważnych dziedzinach.
438. Traktat o Przystąpieniu Bułgarii i Rumunii do UE z 2005 r. określa warunki podobne do tych, które zastosowano do przystąpienia dziesięciu nowych państw członkowskich w 2004 r., dla uznania środków pomocy państwa za pomoc istniejącą od daty przystąpienia. Do Traktatu o Przystąpieniu Rumunii nie dołączono żadnych istniejących środków pomocy, nie będzie też zastosowana procedura w ramach mechanizmu przejściowego, dopóki Komisja nie uzna, że wyniki Rumunii w zakresie stosowania zasad pomocy państwa osiągnęły zadowalający poziom. W przypadku Bułgarii do Traktatu o Przystąpieniu dołączono trzy środki, które po przystąpieniu będą uważane za pomoc istniejącą. W październiku Bułgaria przedłożyła Komisji swój pierwszy wniosek na podstawie procedury w ramach mechanizmu przejściowego stosownie do załącznika V część 2 pkt 1 lit. c) Traktatu o Przystąpieniu. Do końca 2005 r. nie podjęto żadnej decyzji odnośnie do ewentualnego uznania go za pomoc istniejącą.

B – PRZYKŁADY POMOCY PAŃSTWA

1. POMOC NA RATOWANIE I RESTRUKTURYZACJĘ PRZEDSIĘBIORSTW

1.1. Pomoc na ratowanie przedsiębiorstw

439. Komisja zatwierdziła w 2005 r. pomoc na ratowanie pięciu przedsiębiorstw¹⁸⁶. Na tę pomoc składały się pożyczki oraz gwarancje pożyczkowe. SVZ¹⁸⁷ (21 mln EUR), MG Rover¹⁸⁸ (6,5 mln GBP) oraz CMS¹⁸⁹ (2,5 mln EUR) były w trakcie postępowania upadłościowego, gdy zgłosiły Komisji pomoc na ratowanie. Przyczyny trudności finansowych były różne. SVZ, niemieckie przedsiębiorstwo zajmujące się przetwarzaniem niebezpiecznych odpadów, poniosło niespodziewane dodatkowe koszty podczas rozliczania pilotażowego projektu dotyczącego bardziej efektywnej obróbki, co doprowadziło je do stanu niewypłacalności. W przypadku MG Rover, brytyjskiego producenta samochodów zatrudniającego 6 100 pracowników, trudności wynikły nie tylko z niesprzyjających warunków rynkowych, lecz również z niezdolności do przedstawienia na rynku nowych i atrakcyjnych modeli nowoczesnych pod względem technologicznym. Dla CMS, włoskiego przedsiębiorstwa wytwarzającego komputery, głównym problemem okazała się konkurencja ze strony państw o niskich kosztach pracy. Przedsiębiorstwo HCM¹⁹⁰ (2,95 mln EUR), polska huta cynku, stanęło w obliczu niespodziewanego wzrostu cen koksu oraz znacznych strat dewizowych wskutek aprecjacji polskiego złotego w stosunku do dolara amerykańskiego. Wreszcie, 2 mln EUR przyznano na rzecz przedsiębiorstwa Ernault¹⁹¹ – francuskiego producenta obrabiarek.
440. W przypadku MG Rover pomoc oznaczała danie wyznaczonym zarządom maksymalnie jednego tygodnia na rozważenie perspektyw sprzedaży zarządzanych aktywów po załamaniu się negocjacji w sprawie ewentualnego wspólnego przedsiębiorstwa z Shanghai Automotive Industry Corp. Gdy okazało się to niemożliwe, zarządcy nie wystąpili o dalszą pomoc. Natomiast władze Zjednoczonego Królestwa dołożyły znacznych starań, aby dopomóc regionowi w przewyciężeniu skutków upadku MG Rovera (patrz poniżej w pkt 2.1 „Pomoc na restrukturyzację”).
441. W czterech spośród wymienionych przypadków, zgodnie ze Wspólnotowymi wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa na rzecz wspomaganie i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności¹⁹², państwa członkowskie, których sprawa dotyczyła, zobowiązały się dostarczyć Komisji w ciągu sześciu miesięcy wiarygodny plan restrukturyzacji lub plan likwidacji. Jednakże Zjednoczone Królestwo

¹⁸⁶ Wyłączając sektor transportu.

¹⁸⁷ Sprawa NN/44/2004 *Pomoc na ratowanie dla SVZ Schwarze Pumpe GmbH*.

¹⁸⁸ Sprawa NN 42/2005 *Pomoc na ratowanie na rzecz MG Rover* (Dz.U. C 187 z 30.7.2005).

¹⁸⁹ Sprawa N 91/2005 *Pomoc na ratowanie na rzecz Computer Manufacturing Services* (Dz.U. C 187 z 30.7.2005).

¹⁹⁰ Sprawa N 275/2005 *Pomoc na ratowanie dla Huty Cynku Miasteczko Śląskie*.

¹⁹¹ Sprawa N 575/2004 *Pomoc na ratowanie dla Ernaulta*.

¹⁹² Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz wspomaganie i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności (Dz.U. C 288 z 9.10.1999).

zobowiązało się przedstawić Komisji, również w ciągu sześciu miesięcy, dowody, że pomoc została odzyskana lub że zażądano jej odzyskania na podstawie procedur egzekucyjnych. Komisja przyjęła to, gdyż zobowiązanie takie wykracza poza wymogi zawarte w wytycznych. Francja zgłosiła już pomoc na restrukturyzację dla Ernault, którą Komisja aktualnie bada.

1.2. Pomoc na restrukturyzację przedsiębiorstw

*Monitorowanie przedsiębiorstwa Alstom (Francja)*¹⁹³

442. W dniu 7 lipca Komisja upoważniła Francję do przyznania pomocy na restrukturyzację dla przedsiębiorstwa Alstom. Upoważnienie to uzależniono od spełnienia szeregu warunków w terminie do lipca 2008 r. W 2005 r. Komisja uważnie śledziła prawidłowe i terminowe spełnianie tych warunków. Po pierwsze, sprawdzono, czy przedsiębiorstwo wdrożyło operacyjny plan restrukturyzacji, co jest nieodzowne, aby w dłuższej perspektywie uczynić je konkurencyjnym i rentownym. Po drugie, Komisja prześledziła realizację wymaganych w decyzji zobowiązań do zbycia majątku. W monitorowaniu niektórych operacji zbycia majątku Komisji pomagał pełnomocnik, który prowadził szczegółowe kontrole po sprzedaży i składał Komisji regularne sprawozdania. Po trzecie, Komisja monitorowała wdrażanie środków strukturalnych mających na celu uczynienie francuskiego rynku taboru kolejowego bardziej konkurencyjnym. Wreszcie, przeprowadzono weryfikację spełnienia pozostałych warunków: braku agresywnej polityki cenowej, zakazu dodatkowej pomocy, zakazu dużych przejęć w sektorze transportu oraz zawarcia partnerstwa przemysłowego.

*Frucona (Słowacja)*¹⁹⁴

443. W dniu 5 lipca Komisja podjęła decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w odniesieniu do umorzenia przez słowacki urząd skarbowy należności podatkowych przedsiębiorstwa Frucona Kosice a.s. w ramach tzw. układu z wierzycielami. Tenże jest formą nadzorowanego przez sąd zbiorowego układowego postępowania upadłościowego, które prowadzi do porozumienia pomiędzy zadłużonym przedsiębiorstwem a jego wierzycielami, na podstawie którego wierzyciele zostają częściowo zaspokojeni przez dłużnika i umarzają pozostałą część swoich należności. Komisja zgłosiła wątpliwości co do tego, że urząd skarbowy wystąpił w tej procedurze w charakterze wierzyciela prywatnego, którego celem jest uzyskanie spłaty należnej mu sumy na warunkach najkorzystniejszych pod względem stopnia zaspokojenia i ram czasowych. W szczególności, urząd skarbowy nie użył swojej prerogatywy jako osobnego wierzyciela, którego należności są zabezpieczone i nie wszczął postępowania upadłościowego, które według wszelkiego prawdopodobieństwa doprowadziłoby do zwrotu wyższej sumy. Komisja uznała, że omawiany środek stanowił pomoc państwa i zgłosiła wątpliwości co do jego zgodności jako pomocy na ratowanie lub restrukturyzację w rozumieniu Wytycznych z 1999 r., które mają zastosowanie do tego przypadku.

¹⁹³ Sprawa C 58/2003 Decyzja warunkowa z dnia 7 lipca 2004 r.

¹⁹⁴ Sprawa C 25/2005 (b. NN 21/2005, b. CP 193/2004) *Środki na rzecz przedsiębiorstwa Frucona Kosice* (Dz.U. C 233 z 22.09.2005).

*AB Vingriai (Litwa)*¹⁹⁵

444. W dniu 1 czerwca Komisja upoważniła Litwę do przyznania pomocy na restrukturyzację w wysokości 7 mln LTL dla AB Vingriai, przedsiębiorstwa produkującego obrabiarki do skrawania metalu. W swojej decyzji, która została oparta na nowych wytycznych w sprawie ratowania i restrukturyzacji, Komisja wzięła pod uwagę fakt, że duże obciążenie długami, utrata rynków oraz nadmierna liczba pracowników zostały odziedziczone po okresie, w którym litewska gospodarka znajdowała się jeszcze w stadium przejściowym. Zwróciła również uwagę, że przedsiębiorstwo poważnie (minus 90 %), lecz poprawnie, ograniczało liczbę pracowników dostosowując ją do niższego poziomu popytu i mniejszych potrzeb wynikających z wdrożenia wydajnych procesów produkcyjnych. Wreszcie, Komisja zweryfikowała wkład własny beneficjenta w koszty restrukturyzacji i przeanalizowała komercyjną stronę planu restrukturyzacji. Ten ostatni wiąże się z pewnym ryzykiem, niemniej jednak wydaje się możliwy do realizacji, a przez to zdolny do przywrócenia rentowności w dłuższej perspektywie.

*Chemische Werke Piesteritz GmbH (Niemcy)*¹⁹⁶

445. W dniu 2 marca Komisja zakończyła trwające trzy lata postępowanie wyjaśniające w sprawie środków przyznanych przedsiębiorstwu Chemische Werke Piesteritz (CWP), producentowi kwasu fosforowego i fosforanów, usytuowanemu w landzie Saksonia-Anhalt, Niemcy. Komisja uznała, że suma 6,7 mln EUR przekazana przedsiębiorstwu w latach 1997-1998 na jego restrukturyzację stanowiła pomoc państwa oraz że była niezgodna ze wspólnym rynkiem i zażądała jej odzyskania. Komisja stwierdziła, że plan restrukturyzacji CWP z 1996 r. nie był wystarczająco solidny. Po decyzji nastąpiło orzeczenie Sądu Pierwszej Instancji z 2001 r., mocą którego Sąd unieważnił początkową decyzję Komisji z 1997 r. zatwierdzającą pomoc.

*Euromoteurs*¹⁹⁷ i *Ernault*¹⁹⁸ (Francja)

446. W dniu 19 stycznia Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie pomocy na restrukturyzację dla Euromoteurs – francuskiego producenta silników, a w dniu 6 września formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie pomocy na restrukturyzację dla Ernault – francuskiego producenta obrabiarek (tokarek). Obydwa przedsiębiorstwa doznały z czasem drastycznego spadku sprzedaży, przy czym Euromoteurs cierpiał również na nadmiar mocy produkcyjnej. Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy plan restrukturyzacji przywróci rentowność obydwu przedsiębiorstw, czy pomoc była ograniczona do minimum i czy uniknięto nadmiernych zakłóceń konkurencji. W przypadku Euromoteurs Komisja miała wątpliwości czy przedsiębiorstwo nie otrzymało pomocy w ramach niezgodnego z prawem i ze wspólnym rynkiem francuskiego programu „article 44 septies du Code des Impôts”¹⁹⁹, która to pomoc nie została jeszcze odzyskana.

¹⁹⁵ Sprawa N 584/2004 *Pomoc na restrukturyzację dla AB Vingriai*.

¹⁹⁶ Sprawa C 43/2001 *Chemische Werke Piesteritz GmbH* (Dz.U. L 296 z 12.11.2005).

¹⁹⁷ Sprawa C 1/2005 *Pomoc na restrukturyzację dla Euromoteurs* (Dz.U. C 137 z 4.6.2005).

¹⁹⁸ Sprawa N 250/2005 *Pomoc na restrukturyzację dla Ernault* (Dz.U. C 324 z 21.12.2005).

¹⁹⁹ Sprawa C 57/2002 *Pomoc fiskalna na przejścia niewydolnych przedsiębiorstw* (Dz.U. L 108 z 16.4.2004). Komisja przyjęła w dniu 16 grudnia 2003 r. decyzję negatywną i zażądała zwrotu pomocy.

*Imprimerie Nationale (Francja)*²⁰⁰

447. W dniu 20 lipca Komisja zatwierdziła pomoc na restrukturyzację w wysokości 197 mln EUR przyznaną Imprimerie Nationale (IN) – przedsiębiorstwu państwowemu działającemu w przemyśle poligraficznym. Korzystając z ustawowego monopolu na druk niektórych urzędowych środków płatniczych, IN działało również na różnych konkurencyjnych rynkach, w tym głównie na rynku druku ciągłego, druku rotacyjnego oraz druku arkuszowego. Przedsiębiorstwo napotkało trudności w wyniku załamania koniunktury w przemyśle poligraficznym od 2001 r. W lutym 2004 r. Komisja zatwierdziła pomoc na ratowanie dla IN pod warunkiem, że francuskie władze w ciągu sześciu miesięcy przedstawią plan jego restrukturyzacji.
448. Pomoc została zatwierdzona w zamian za znaczne środki wyrównawcze mające na celu ograniczenie negatywnych wpływów pomocy na konkurentów IN. W szczególności, bardzo istotne było, aby zapobiec ryzyku, że pomoc zwiększy ograniczenia konkurencji wynikające z ustawowego monopolu przyznanemu IN na rynku druku środków płatniczych. W związku z tym, władze francuskie zaproponowały odpowiednie środki zaradcze, w tym sporządzenie wyczerpującego wykazu produktów objętych monopolem oraz, mając na uwadze wykluczenie wszelkiego ryzyka wzajemnego subsydiowania, ustawowe rozdzielenie monopolu i konkurencyjnej działalności przedsiębiorstwa od dnia 1 lipca 2007 r. Do tego czasu niezależny ekspert zbada sprawozdania finansowe i systemy alokacji kosztów IN i potwierdzi brak wzajemnego subsydiowania.
449. Plan restrukturyzacji przedstawiony przez władze francuskie powinien umożliwić IN skoncentrowanie się na tradycyjnej formie działalności, tj. druku zabezpieczonym (dla rynku druku środków płatniczych i druku ciągłego). Ponadto plan restrukturyzacji przewidywał również całkowite wycofanie się z niektórych ważnych obszarów działalności gospodarczej, takich jak druk rotacyjny, druk arkuszowy, katalogi sprzedaży wysyłkowej oraz wydawnictw technicznych. Dotyczył on również reorganizacji i racjonalizacji pozostałych zasobów przedsiębiorstwa. Program redukcji zatrudnienia umożliwi zmniejszenie liczby pracowników o dwie trzecie. Rentowność powinna zostać przywrócona do 2008 r. W efekcie Komisja uznała, iż plan restrukturyzacji może przywrócić długoterminową rentowność przedsiębiorstwa. Stwierdziła, że pomoc jest ograniczona do minimum niezbędnego do uzdrowienia finansów przedsiębiorstwa i nie zakłóca nadmiernie konkurencji. Jako taka, pomoc została uznana za w pełni zgodną z wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności z 1999 r.

*British Energy plc (Zjednoczone Królestwo)*²⁰¹

450. W dniu 22 września 2004 r. Komisja zatwierdziła pomoc na restrukturyzację, którą rząd Zjednoczonego Królestwa przewidział dla przedsiębiorstwa British Energy plc (BE), określając równocześnie trzy warunki.

²⁰⁰ Sprawa N 370/2004 *Pomoc na restrukturyzację dla Imprimerie Nationale.*

²⁰¹ Sprawa C 52/2003 *Pomoc na rzecz British Energy plc* (Dz.U. L 142 z 6.6.2005).

451. W dniu 7 marca 2003 r. władze Zjednoczonego Królestwa zgłosiły plan restrukturyzacji BE. Plan ten miał na celu przywrócenie długoterminowej rentowności BE. BE stało w obliczu trudności finansowych od września 2002 r., głównie z powodu dużego spadku cen za hurtową sprzedaż energii elektrycznej po wprowadzeniu nowych regulacji dotyczących sprzedaży energii elektrycznej w Anglii i Walii.
452. W dniu 23 lipca 2003 r. Komisja rozpoczęła szczegółowe badanie mające na celu ocenę, czy plan jest zgodny z unijnymi zasadami pomocy państwa. Podczas tego badania Komisja otrzymała uwagi od Zjednoczonego Królestwa i BE, lecz również od ponad dwudziestu zainteresowanych stron trzecich. Wiele stron trzecich podkreśliło znaczenie istnienia BE jako źródła energii elektrycznej obciążenia podstawowego. Kilku konkurentów wyraziło jednak obawy, że przedsiębiorstwo może wykorzystać pomoc do innych celów niż wypełnienie swoich zobowiązań związanych z technologią jądrową, takich jak dokonanie nowych inwestycji w bardziej wydajne elektrownie lub zdobycie w agresywny sposób udziałów rynkowych przez zaoferowanie nadmiernie niskich cen w najbardziej dochodowych segmentach rynku.
453. Po analizie wszystkich otrzymanych informacji Komisja doszła do wniosku, że pomoc można uważać za zgodną z unijnymi zasadami. Komisja stwierdziła w szczególności, że finansowanie przez rząd Zjednoczonego Królestwa zobowiązań związanych z technologią jądrową jest zgodne z przepisami wytycznych z 1999 r. dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację. Stwierdziła również, że renegocjacja umów BE z BNFL na dostawę paliwa i zagospodarowanie odpadów paliwa została dokonana na warunkach rynkowych.
454. W celu zagwarantowania, że nie spełnią się obawy podniesione przez konkurentów BE, Komisja podjęła decyzję o zatwierdzeniu pomocy pod trzema warunkami. Po pierwsze, British Energy będzie musiało prawnie rozdzielić działalność związaną z wytwarzaniem energii za pomocą technologii jądrowej, technologii innej niż technologia jądrowa oraz działalność handlową. Wzajemne subsydiowanie pomiędzy tymi trzema rodzajami działalności będzie zabronione. Cała pomoc będzie skierowana wyłącznie do oddziału wytwarzającego energię za pomocą technologii jądrowej. Po drugie, przedsiębiorstwo przez sześć lat nie będzie mogło zwiększać swoich zdolności wytwórczych. Zakazowi temu nie podlega jednak energia elektryczna pochodząca ze źródeł odnawialnych, gdyż UE sprzyja zwiększeniu udziału rynkowego tego typu energii. Po trzecie, przez sześć lat nie będzie wolno oferować bezpośrednim klientom będącym podmiotami gospodarczymi cen poniżej rynkowych cen sprzedaży hurtowej. Te trzy warunki, które w dużym stopniu wzmacniają się nawzajem, gwarantują, że BE nie skieruje otrzymanej od państwa pomocy na cele inne niż sfinansowanie zobowiązań związanych z technologią jądrową.

*Grupa Biria (Niemcy)*²⁰²

455. W dniu 20 października Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w stosunku do gwarancji udzielonych spółkom grupy Biria, niemieckiego producenta rowerów, w latach 2003-2004, jak również w stosunku do publicznego udziału w innej spółce grupy w 2001 r. Komisja miała wątpliwości co do tego, czy dwie gwarancje przyznano zgodnie z zatwierdzonym programem pomocy regionalnej, jak twierdziły Niemcy. Komisja uznała, że w czasie udzielania gwarancji spółki znajdowały się w trudnej sytuacji i miała wątpliwości, czy spełnione zostały warunki pomocy na restrukturyzację. Zważywszy na trudną sytuację finansową przedsiębiorstwa, Komisja wyraziła wątpliwość, czy, jak utrzymywały Niemcy, w odniesieniu do udziału publicznego zastosowano zasadę inwestora prywatnego.

*Konas (Republika Słowacka)*²⁰³

456. W dniu 9 listopada Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania z art. 88 ust. 2 w odniesieniu do umorzenia przez słowacki urząd skarbowy należności podatkowych przedsiębiorstwa Konas s.r.o. w ramach tzw. układu z wierzycielami. Sprawa ta przypomina inną sprawę dotyczącą przedsiębiorstwa Frucona, Słowacja, w której Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające. Komisja uznała najpierw, że umorzenie podatku stanowi pomoc państwa, zgodnie z zasadą wierzyciela prywatnego. Różne czynniki przyczyniły się do uznania przez Komisję, że urząd skarbowy nie wystąpił w roli sumiennego wierzyciela prywatnego (dostępne a niewykorzystane zabezpieczenia, nieskorzystanie z prerogatyw osobnego wierzyciela, stały brak egzekucji należności podatkowych). Powołując się na wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności z 1999 r., Komisja podniosła wątpliwości co do zgodności pomocy jako pomocy na restrukturyzację ze wspólnym rynkiem. W szczególności, Komisja wyraziła zaniepokojenie tym, czy beneficjent przedstawił prawdziwy plan restrukturyzacji. Komisja zauważyła w tym kontekście, że – choć niektóre warunki dla zatwierdzenia pomocy na restrukturyzację mogą być mniej rygorystyczne w przypadku MŚP na obszarze objętym pomocą – państwa członkowskie nie są zwolnione z obowiązku uzależnienia przyznania pomocy na restrukturyzację od wdrożenia należycie monitorowanego planu restrukturyzacji.

*Pakiet pomocy na rzecz MG Rover (Zjednoczone Królestwo)*²⁰⁴

457. Po upadku przedsiębiorstwa MG Rover (patrz również sekcja 1.1 powyżej poświęcona pomocy na ratowanie) i kryzysie w jego łańcuchu zaopatrzeniowym, władze Zjednoczonego Królestwa zaproponowały działania mające na celu przekierowanie Funduszy Strukturalnych na priorytety mające bezpośredni związek z tworzeniem i ochroną miejsc pracy oraz zwiększeniem PKB poprzez przestawienie produkcji na produkcję o wysokiej wartości dodanej. Całkowity budżet propozycji brytyjskich wynosił około 87 mln GBP. Wśród środków, które zostały zaproponowane i wprowadzone, znalazło się wsparcie doradcze mające na celu pomoc MŚP wchodzącym w skład łańcucha zaopatrzeniowego Rovera; wsparcie dla utworzenia funduszu pożyczek krótkoterminowych oraz funduszu

²⁰² Sprawa C 38/2005 *Grupa Biria*.

²⁰³ C 42/2005 (b. NN 66/2005, b. N 195/2005) *Pomoc na restrukturyzację na rzecz Konas, Ltd.*

²⁰⁴ Sprawa PN 26/2005 *Zmiana mapy pomocy regionalnej – MG Rover*.

pożyczek gwarantowanych; stworzenie programu subwencjonowania wynagrodzeń, który mógłby służyć jako motywacja dla pracodawców poszukujących wykwalifikowanych pracowników; stworzenie europejskiego funduszu pożyczkowego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w celu pomocy osobom zwolnionym z pracy w wieku powyżej 50 lat.

458. Z punktu widzenia pomocy państwa wszystkimi powyższymi środkami posługiwano się w ramach zatwierdzonych programów pomocy zgodnie z przepisami o wyłączeniach grupowych dla MŚP, szkoleń i zatrudnienia oraz zasadą *de minimis*. Zatem, ponieważ nie było potrzeby uprzedniego zgłoszenia Komisji, władze Zjednoczonego Królestwa były w stanie szybko wprowadzić pakiet pomocy i rozwiązać sytuację kryzysową.

*Huta Stalowa Wola S.A. (Polska)*²⁰⁵

459. W dniu 23 listopada Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie pomocy na restrukturyzację dla Huty Stalowa Wola S.A. – polskiego producenta maszyn budowlanych. Według władz polskich pomoc została przyznana przed przystąpieniem i nie może być uważana za stosującą się nadal po przystąpieniu. Polska zgłosiła sprawę z uwagi na pewność prawną. W trakcie oceny Komisja doszła do wniosku, że nie wszystkie środki zostały przyznane przed przystąpieniem. Niektóre ze środków pomocy (umorzenie należności publicznoprawnych) zostały przyznane po przystąpieniu bez zgody Komisji.

*Chemobudowa Kraków (Polska)*²⁰⁶

460. W dniu 21 grudnia Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie pomocy na restrukturyzację dla Chemobudowy Kraków – polskiego przedsiębiorstwa budowlanego. Zgłoszone środki pomocy obejmują pożyczkę w wysokości około 2,5 mln EUR oraz odłożenie płatności należności publicznoprawnych w wysokości około 170 000 EUR. Ponadto Polska powiadomiła Komisję o 18 środkach pomocy państwa przyznanych w okresie od sierpnia 2001 r. do sierpnia 2004 r. Polska twierdzi, że część z nich dotyczy pomocy *de minimis*, a pozostałe są zgodne z zasadą wierzyciela prywatnego, tj. nie stanowią pomocy. Na podstawie dostarczonych informacji służby Komisji mają poważne wątpliwości co do przyszłej rentowności przedsiębiorstwa i jego własnego wkładu w restrukturyzację.

²⁰⁵ Sprawa C 44/2005 *Pomoc na restrukturyzację dla Huty Stalowa Wola S.A.*

²⁰⁶ Sprawa N 233/2005 *Pomoc na restrukturyzację dla Chemobudowy Kraków.*

2. BUDOWNICTWO OKRĘTOWE

Pomoc na innowacje

461. W marcu Komisja zatwierdziła programy pomocy na rzecz innowacji w budownictwie okrętowym dla Niemiec²⁰⁷, Francji²⁰⁸ i Hiszpanii²⁰⁹ – pierwsze tego rodzaju programy od czasu wejścia w życie w styczniu 2004 r. nowych Zasad Ramowych dotyczące pomocy państwa dla przemysłu stoczniowego („Zasad Ramowych dla przemysłu stoczniowego”)²¹⁰. Wszystkie wyżej wymienione programy charakteryzują się podobną strukturą pod względem kwalifikowania się beneficjentów i projektów do pomocy, kosztów kwalifikowanych oraz wymogów proceduralnych (np. projekt innowacyjny jest oceniany przez niezależnego eksperta kompetentnego w dziedzinie budownictwa okrętowego). Szczegółowe warunki stosowania zasad ramowych dotyczących pomocy na rzecz innowacji dla przemysłu stoczniowego wynikają ze ścisłej współpracy pomiędzy Komisją a przemysłem europejskim.
462. Pomoc na innowację może być przyznawana przedsiębiorstwom zajmującym się budową, naprawą i przebudową statków na wsparcie przemysłowego zastosowania produktów i procesów, których wdrożenie wiąże się z ryzykiem niepowodzenia technologicznego lub przemysłowego i które są technologicznie nowe lub stanowią istotne udoskonalenie w stosunku do sytuacji panującej w budownictwie okrętowym w UE.
463. Niemiecki program zakłada budżet w łącznej wysokości niemal 27 mln EUR na okres od 2005 r. do 2008 r. Francuski program ma budżet roczny w wysokości 25 mln EUR. Obydwa przestaną obowiązywać najpóźniej po upływie sześciu lat od ich zatwierdzenia przez Komisję. Hiszpański program straci ważność w dniu 31 grudnia 2006 r. Oprócz pomocy na innowację, program ten przewiduje również pomoc dla przedsiębiorstw budownictwa okrętowego na inwestycje regionalne oraz na badania i rozwój. Dla wszystkich rodzajów pomocy całkowity budżet programu wynosi około 20 mln EUR rocznie.

Tymczasowy mechanizm ochronny

464. W ramach reakcji na nieuczciwe praktyki Korei Południowej w zakresie budownictwa okrętowego, Komisja przyjęła w 2002 r. tymczasowy mechanizm ochronny (TMO) dla budownictwa okrętowego jako środek wyjątkowy i przejściowy²¹¹. Mechanizm ten, który początkowo przestał obowiązywać w dniu 31 marca 2004 r., został przedłużony przez Radę do dnia 31 marca 2005 r.

²⁰⁷ Sprawa N 452/2004 *Pomoc na innowację dla budownictwa okrętowego* (Dz.U. C 235 z 23.9.2005).

²⁰⁸ Sprawa N 429/2004 *Pomoc na innowację dla budownictwa okrętowego* (Dz.U. C 256 z 15.10.2005).

²⁰⁹ Sprawa N 423/2004 *Pomoc na innowację dla budownictwa okrętowego* (Dz.U. C 250 z 8.10.2005).

²¹⁰ Dz.U. C 317 z 30.12.2003.

²¹¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1177/2002 z dnia 27 czerwca 2002 r. (Dz.U. L 172 z 2.7.2002) zmienione rozporządzeniem Rady (WE) nr 502/2004 z dnia 11 marca 2004 r. (Dz.U. L 81 z 19.3.2004).

465. Na jego podstawie w styczniu i lutym Komisja zatwierdziła krajowe programy pomocy w Niemczech²¹², Finlandii²¹³ i w Polsce²¹⁴. Zgodnie z tymi programami ostateczne umowy na wykonanie kontenerowców, produktowców oraz chemikaliowców i zbiornikowców LNG zawarte do dnia 31 marca kwalifikowały się do bezpośredniej pomocy w wysokości do 6 % wartości umowy przed pomocą, jeżeli konkretnie wykazano, że dla danej umowy istniała konkurencja ze strony stoczni w Korei Południowej oferującej niższą cenę. Programy te, jak również inne programy TMO zatwierdzone przez Komisję w przeszłości, tracą ważność w dniu 31 marca.

Trzyletni termin dostawy

466. W 2005 r. Komisja zatwierdziła dwa wnioski o przedłużenie trzyletniego terminu dostawy stosownie do rozporządzenia Rady (WE) nr 1540/1998 ustalającego nowe zasady pomocy dla budownictwa okrętowego²¹⁵. W przypadku Grecji²¹⁶ wykazano, że opóźnienie w programie prac stoczni Neorion Shipyards S.A. było znaczne i uzasadnione i było spowodowane wyjątkowymi i nieprzewidywanymi okolicznościami niezależnymi od przedsiębiorstwa (ataki terrorystyczne z dnia 11 września 2001 r. w Stanach Zjednoczonych oraz wojna w Afganistanie i w Iraku doprowadziły do spadku rezerwacji na luksusowe pasażerskie rejsy wycieczkowe). Komisja była ponadto usatysfakcjonowana faktem, że termin został przedłużony w rozsądnych ramach czasowych. W przypadku Portugalii²¹⁷ przedłużenie terminu dla Estaleiros Navais de Viana do Castelo S.A. zostało zatwierdzone w związku z techniczną złożonością statku (np. opóźnienia spowodowane koniecznością wdrożenia nowych norm dla przetwórstwa stali zgodnie z wymaganiami armatora).

Pomoc na rozwój

467. W zgodzie z Zasadami Ramowymi dla przemysłu stoczniowego, w dniu 2 lutego Komisja zatwierdziła pomoc na rozwój, którą Niderlandy przyznały BV Scheepswerf Damen Gorinchem na budowę dwóch holowników dla Ghany²¹⁸ i trzech statków „poszukiwawczo-ratowniczych” dla Wietnamu²¹⁹. Ponadto, w dniu 16 marca i 9 listopada zatwierdzone zostały dwa projekty prorozwojowe dla Hiszpanii: budowa holownika dla Bangladeszu przez Astilleros de Huelva, S.A.²²⁰ oraz budowa pchacza dla Mauretanii w Astilleros Zamacona S.A.²²¹.
468. Pośród innych warunków, pomoc przyznana jako pomoc na rozwój dla państwa rozwijającego się musi mieć wyraźny charakter rozwojowy, aby była zgodna ze wspólnym rynkiem. We wszystkich przypadkach wymienionych powyżej Komisja została przekonana, że dostarczone statki były wyposażone w nowoczesną

²¹² Sprawa N 23/2005 *Tymczasowy mechanizm ochronny* (Dz.U. C 131 z 28.05.2005).

²¹³ Sprawa N 39/2005 *Tymczasowy mechanizm ochronny dla budownictwa okrętowego* (Dz.U. C 131 z 28.05.2005).

²¹⁴ Sprawa N 81/2005 *Tymczasowy mechanizm ochronny dla budownictwa okrętowego* (Dz.U. C 162 z 2.07.2005).

²¹⁵ Dz.U. L 202 z 18.7.1998.

²¹⁶ Sprawa N 596/2003 *Stocznie Neorion* (Dz.U. C 230 z 20.09.2005).

²¹⁷ Sprawa C 33/2004 (b. N 63/2004) *Przedłużenie trzyletniego terminu dostawy dwóch statków*.

²¹⁸ Sprawa N 450/2004 *Pomoc na rozwój na holowniki dla Ghany* (Dz.U. C 100 z 26.04.2005).

²¹⁹ Sprawa N 185/2005 *Pomoc dla wietnamskiego budownictwa okrętowego*.

²²⁰ Sprawa N 517/2004 *Budownictwo okrętowe – holownik dla Bangladeszu* (Dz.U. C 162 z 2.7.2005).

²²¹ Sprawa N 436/2005 *Pomoc dla Mauretanii – decyzja w sprawie budownictwa okrętowego*.

technologię umożliwiającą im wykonywanie takich operacji, jak cumowanie statków wysokotonażowych, pomoc statkom znajdującym się w trudnej sytuacji, gaszenie pożarów lub zapobieganie klęskom żywiołowym.

Programy gwarancji finansowania statków

469. Komisja potwierdziła swoją praktykę dotyczącą traktowania programów gwarancji finansowania statków. W kwietniu zakazała ona włoskiego programu²²², a w lipcu zezwoliła na program w Niderlandach²²³ jako wolny od pomocy. Zakaz włoskiego programu pomocy oznaczał kolejne ścisłe zastosowanie przez Komisję reguł konkurencji w przemyśle budownictwa okrętowego. Realizacja tego programu gwarancji miałaby znaczący negatywny wpływ na konkurujące europejskie stocznie, ponieważ nie nakładał on należytej opłaty ani nie wiązał się z odpowiednim zróżnicowaniem ryzyka.
470. Obie decyzje opierały się na zatwierdzeniu przez Komisję w 2003 r. niemieckiego programu dotyczącego gwarancji finansowania statków²²⁴. Ten ostatni należyście stosuje Obwieszczenie Komisji w sprawie zastosowania art. 87 i 88 traktatu WE do pomocy państwowej w formie gwarancji²²⁵, jako że nalicza należyte opłaty i dokonuje zróżnicowania poziomu opłaty według ryzyka.

Polskie stocznie

471. W dniu 1 czerwca Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postępowania na podstawie art. 88 ust. 2 w odniesieniu do pomocy na restrukturyzację dla największych polskich stoczni w Gdyni, Gdańsku²²⁶ i w Szczecinie²²⁷. Wszystkie trzy stocznie rozpoczęły restrukturyzację w 2002 r. i otrzymały wsparcie od polskich organów administracji zarówno na szczeblu centralnym, jak i lokalnym. Ponieważ proces restrukturyzacji był już częściowo wdrożony przed przystąpieniem Polski do UE dnia 1 maja 2004 r., Komisja musiała najpierw ustalić swoją jurysdykcję w stosunku do tych spraw. Komisja nie posiada kompetencji na podstawie TWE lub Traktatu o Przystąpieniu do prowadzenia postępowań wyjaśniających lub nakazania windykacji w stosunku do wszelkiej pomocy przyznanej przed przystąpieniem i nie stosowanej po przystąpieniu do UE (tzw. „wcześniejszej pomocy”).
472. Środki, w przypadku których Komisja nie jest właściwa, aby podejmować działanie, stanowią wcześniejszą pomoc, której nie można odzyskać od beneficjenta mocą decyzji Komisji. Niemniej jednak będzie to wzięte pod uwagę w końcowej ocenie zgodności, w szczególności w kontekście kryterium stanowiącego, że pomoc jest ograniczona do minimum niezbędnego do przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa. Pozostałe środki stanowią nową pomoc.

²²² Sprawa C 28/2003 (b. N 371/2001) *Program gwarancji dla budownictwa okrętowego*.

²²³ Sprawa N 253/2005 *Program gwarancji dla budownictwa okrętowego* (Dz.U. C 228 z 17.9.2005).

²²⁴ Sprawa N 512/2003 *Niemieckie programy gwarancji finansowania statków* (Dz.U. C 62 z 11.3.2004).

²²⁵ Dz.U. C 71 z 11.3.2000.

²²⁶ Połączone sprawy C 17/2005 (b. N 194/2005, b. PL 34/2004) i C 18/2005 (b. N 438/2004) *Pomoc na restrukturyzację dla Stoczni Gdynia* (Dz.U. C 220 z 8.9.2005).

²²⁷ Sprawa C 19/2005 (b. N 203/2005, b. PL 31/2004) *Pomoc na restrukturyzację dla Stoczni Szczecińskiej* (Dz.U. C 222 z 9.9.2005).

473. Komisja podniosła wątpliwości co do zgodności tej pomocy z wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa na rzecz ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności z 1999 r., które mają tu zastosowanie. Konkretnie, Komisja wyraziła wątpliwość, czy podjęta restrukturyzacja mogła przywrócić długoterminową rentowność stoczni, jako że składała się głównie z restrukturyzacji zadłużenia i pomocy na odzyskanie płynności. Ponadto, Komisja wyraziła wątpliwość, czy dokonano odpowiedniego ograniczenia zdolności produkcyjnych, aby zrównoważyć zakłócenie konkurencji i czy wkład samych beneficjentów lub zewnętrznych źródeł prywatnych w działania restrukturyzacyjne był wystarczający, aby wykazać ich zaangażowanie w restrukturyzację.

3. HUTNICTWO ŻELAZA I STALI

474. Komisja podjęła kilka decyzji w sprawie restrukturyzacji przemysłu stalowego w nowych państwach członkowskich. Choć pomoc na restrukturyzację hutnictwa stali jest generalnie zakazana na mocy zasad wspólnotowych dwa protokoły do Traktatu o Przystąpieniu (w sprawie restrukturyzacji czeskiego (nr 2) i polskiego (nr 8) hutnictwa żelaza i stali) przyznają odstępstwo od tej zasady. Protokoły te zezwalają na przyznanie pomocy państwa na restrukturyzację na podstawie krajowego planu restrukturyzacji, który musi przywrócić funkcjonowanie producentów stali do 2006 r. Realizacja tego planu jest monitorowana przez Komisję²²⁸.

Huta Częstochowa (Polska)

475. W decyzji z dnia 5 lipca²²⁹ Komisja postanowiła, że restrukturyzacja Huty Częstochowa, drugiego co do wielkości producenta stali w Polsce, nie wiązała się z pomocą państwa, otwierając w ten sposób drogę do sprzedaży przedsiębiorstwa. Sprzedaż stanowi część restrukturyzacji i służy spłaceniu wierzycieli przedsiębiorstwa. Komisja wszczęła postępowanie wyjaśniające, ponieważ restrukturyzacja przedsiębiorstwa wymagała znacznego umorzenia długów, zaciągniętych między innymi u wierzycieli publicznych, choć przedsiębiorstwo nie kwalifikowało się do pomocy państwa na podstawie wyżej wymienionego protokołu dotyczącego hutnictwa żelaza i stali. W wyniku szczegółowej oceny wszystkich roszczeń i rezygnacji z roszczeń Komisja uznała, że umorzenie roszczeń publicznoprawnych było zgodne z normalnym zachowaniem rynkowym, a zatem nie wiązało się z pomocą państwa. Jednakże Komisja postanowiła również, iż udzielona przedsiębiorstwu poprzednio pomoc na restrukturyzację w wysokości około 4 mln EUR była niezgodna z prawem i podlega odzyskaniu.
476. W tej sprawie Komisja zaostrzyła swoją praktykę odnośnie stosowania testu wierzyciela prywatnego. Przedsiębiorstwo zaplanowało kompleksową restrukturyzację w 2003 r., w tym częściowe umorzenie długów publicznych i komercyjnych. Jednak zgodnie z orzecznictwem, gdy dłużnik znajdujący się w trudnej sytuacji proponuje zmianę harmonogramu spłaty zadłużenia, aby uniknąć likwidacji, każdy wierzyciel publicznoprawny musi przynajmniej starannie wyważyć

²²⁸ Więcej szczegółów podano w COM(2005) 359 wersja ostateczna z 3.8.2005. Drugie sprawozdanie z monitorowania restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali w Republice Czeskiej i w Polsce. Patrz również <http://ec.europa.eu/comm/enterprise/steel/index.htm>

²²⁹ Sprawa C 20/2004 *Huta Częstochowa*.

korzyść związaną z uzyskaniem oferowanej sumy zgodnie z planem restrukturyzacji i sumy, która mogłaby zostać odzyskana po ewentualnej likwidacji przedsiębiorstwa²³⁰. Jeżeli likwidacja przyniosłaby większe wpływy niż restrukturyzacja, zrzeczenie się roszczeń publicznoprawnych będzie stanowić pomoc państwa. W decyzji stwierdzono, że taka ocena może rozważyć realistyczny scenariusz upadłości, biorąc pod uwagę, że postępowania upadłościowe są bardziej czasochłonne i kosztowne od restrukturyzacji. Na tej podstawie i po szczegółowej ocenie wszystkich roszczeń i rezygnacji z roszczeń Komisja uznała, że umorzenie roszczeń publicznoprawnych było zgodne z normalnym zachowaniem rynkowym, a zatem nie wiązało się z pomocą państwa.

Dwie decyzje dotyczące zmian w krajowych planach restrukturyzacji

477. Komisja podjęła dwie decyzje akceptujące zmianę trwającej restrukturyzacji hutnictwa żelaza i stali w nowych państwach członkowskich, tj. Polsce i Republice Czeskiej. Pierwsza z nich dotyczyła czeskiego producenta stali Válcovny Plechu Frýdek-Místek²³¹, a druga przedsiębiorstwa Mittal Steel Poland²³² – największego producenta stali w Polsce.

4. NADAWCY PUBLICZNI, USŁUGI SZEROKOPASMOWE, PRZEMYSŁ FILMOWY

Usługi szerokopasmowe

478. Opierając się na pierwszych decyzjach dotyczących pomocy publicznej dla usług szerokopasmowych, które zostały przyjęte w 2004 r., Komisja zatwierdziła szereg projektów wiążących się z pomocą finansową państwa na rzecz infrastruktury i usług szerokopasmowych. Projekty w Zjednoczonym Królestwie²³³, Hiszpanii²³⁴ i Austrii²³⁵ mają na celu dostarczanie usług szerokopasmowych na obszarach wiejskich i oddalonych, na których nie są one dostępne. Wsparcie państwa pomoże usunąć przepaść w zakresie dostępu do usług cyfrowych pomiędzy obszarami, które mają dostęp do szybkich połączeń z Internetem, a tymi, które go nie mają. W związku z tym jest ono zgodne z polityką UE²³⁶. W tych przypadkach Komisja uznała, że choć pomoc państwa była obecna, władze wykazały konieczność interwencji, która została zrealizowana w sposób proporcjonalny z uwzględnieniem licznych środków ochronnych. Dlatego Komisja doszła do wniosku, że pomoc państwa nie zakłóciła konkurencji w stopniu sprzecznym ze wspólnym interesem, a zatem była zgodna ze wspólnym rynkiem stosownie do art. 87 ust. 3 lit. c). Warto zauważyć, że zastosowanie otwartych i niedyskryminujących procedur zamówień publicznych odegrało ważną rolę w wykluczeniu nadmiernie wysokiej rekompensaty i osiągnięciu proporcjonalnego wyniku w tych sprawach.

²³⁰ Sprawa T 152/99 *Hamsa* [2002] ECR II-3049 pkt 168.

²³¹ Sprawa N 600/2004 *Zatwierdzenie ograniczenia zdolności produkcyjnych dla VPFM* (Dz.U. C 176 z 16.07.2005).

²³² Sprawa N 186/2005 *Mittal Steel Poland – Zmiana indywidualnego biznesplanu*.

²³³ Sprawa N 57/2005 *Wsparcie na rzecz infrastruktury szerokopasmowej w Walii* Decyzja Komisji z 1.6.2005; sprawa N 267/2005 *Projekt dostępu do usług szerokopasmowych na obszarach wiejskich*. Decyzja Komisji z 5.10.2005.

²³⁴ Sprawa N 583/2004 *Banda acha en zona rurales y aisladas* Decyzja Komisji z 6.4.2005.

²³⁵ Sprawa N 263/2005 *Breitband Kärnten* Decyzja Komisji z 20.10.2005.

²³⁶ Np. plan działań „eEurope 2005” oraz inicjatywa „i2010”.

479. We francuskim przypadku dotyczącym finansowania otwartej infrastruktury szerokopasmowej w Limousin²³⁷, władze regionalne wsparły ustanowienie otwartej infrastruktury i usługi sprzedaży hurtowej na obszarze geograficznym, na którym zasięg i ofertę usług uznano za niezadowalające. Komisja zgodziła się, że środek odpowiada definicji usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym, a ponieważ kryteria ustanowione przez Trybunał Sprawiedliwości w jego wyroku w sprawie Altmarku²³⁸ były spełnione, występujące tu finansowanie ze strony państwa nie stanowiło pomocy państwa. Odwołanie od tej decyzji zostało wniesione przez UPC France do Sądu Pierwszej Instancji²³⁹.
480. W dniu 20 października Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w celu oceny, czy publiczne finansowanie światłowodowej sieci dostępu w holenderskiej miejscowości Appingedam było zgodne z unijnymi zasadami pomocy państwa²⁴⁰. Był to pierwszy raz, kiedy Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające dotyczące publicznego wsparcia dla rozwoju infrastruktury szerokopasmowej po wątpliwościach co do zgodności tego środka ze wspólnym rynkiem. Wynik tej sprawy może mieć wpływ na podobne projekty w całej Europie.

Naziemna telewizja cyfrowa (DVB-T) (Austria i Niemcy)

481. Przejście z transmisji analogowej na cyfrową („przejście na system cyfrowy”) ma duże zalety, polegające na bardziej efektywnym wykorzystaniu pasma oraz większych możliwościach transmisji. Prowadzą one do nowych usług o wyższej jakości oraz do szerszych możliwości wyboru dla konsumentów, a przez to przyczynią się do realizacji celów strategii lizbońskiej. Kilka państw członkowskich zainicjowało programy wsparcia dla rozpowszechnienia transmisji cyfrowej.
482. W dniu 16 marca Komisja wydała swoją pierwszą decyzję w sprawie pomocy państwa na rzecz transmisji cyfrowej, dotyczącą austriackiego Digitalisierungsfonds²⁴¹. Komisja postanowiła, aby nie zgłaszać zarzutów po tym, jak środek został znacząco zmodyfikowany przez władze austriackie w trakcie procesu notyfikacji. Zmiany gwarantowały zgodność środka z zasadą neutralności technologicznej, co oznacza, że nie będzie on niepotrzebnie i w nieuzasadniony sposób faworyzował naziemnej transmisji cyfrowej (DVBT) w stosunku do konkurencyjnych platform telewizyjnych. Środek składał się z różnych elementów: wsparcia finansowego dla projektów pilotażowych oraz działalności badawczej dotyczącej cyfrowej transmisji telewizyjnej, zachęt finansowych do zakupu przez konsumentów odbiorników cyfrowych, dotacji dla firm na rozwój innowacyjnych usług cyfrowych oraz dotacji dla nadawców na zrekompensowanie dodatkowych kosztów transmisji podczas prowadzenia równoległej analogowej i cyfrowej transmisji telewizyjnej („faza kodowania równoległego”).

²³⁷ Sprawa N 382/2004 decyzja Komisji z 3.5.2005.

²³⁸ Sprawa C 280/00 *Altmark Trans* [2003] ECR I 7747.

²³⁹ Sprawa T 367/05 *UPC przeciwko Komisji*.

²⁴⁰ Sprawa C 35/2005 *Rozwój infrastruktury szerokopasmowej w Appingedam* Decyzja Komisji z 20.10.2005.

²⁴¹ Sprawa N 622/2003 *Digitalisierungsfonds* Decyzja Komisji z 16.3.2005.

483. W dniu 9 listopada Komisja wydała ostateczną negatywną decyzję dotyczącą dotacji na rzecz DVBT w niemieckim landzie Berlin-Brandenburgia²⁴². Postanowiła, że dotacje w wysokości około 4 mln EUR przyznane nadawcom komercyjnym na używanie sieci DVBT były niezgodne ze wspólnym rynkiem i nakazała odzyskanie części pomocy, która została już wypłacona nadawcom (około połowy pełnej sumy).
484. Bez powiadamiania Komisji, urząd ds. mediów Berlina-Brandenburgii („Mabb”) przyznał dotacje nadawcom komercyjnym, np. ProSiebenSat.1, na pokrycie części kosztów transmisji za pośrednictwem sieci DVBT uruchomionej w listopadzie 2002 r. W zamian, nadawcy zobowiązali się korzystać przez co najmniej pięć lat z sieci DVBT, na którą została udzielona licencja firmie T-Systems. Po otrzymaniu skarg od operatorów sieci kablowych w lipcu 2004 r. Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające. W wyniku tego postępowania Komisja stwierdziła, że dotacja Mabb’u naruszyła zasady pomocy państwa określone w traktacie WE. Pomoc nie była oparta na konkretnych kosztach związanych z przejściem na inny system i została przyznana po uzgodnieniu przejścia. Ponadto, bez obiektywnego uzasadnienia, nadawcom, którzy skorzystali już z otrzymania bezpłatnych licencji cyfrowych, które umożliwiły większą wydajność transmisji przy niższym koszcie na kanał, przyznano różne sumy finansowania. Dotacje więc w sposób pośredni faworyzowały sieć DVBT w stosunku do konkurencyjnych platform telewizyjnych, takich jak telewizja kablowa i satelitarna, nie zważając na zasadę neutralności technologicznej.
485. W decyzji Komisja uznała, że przejście na system cyfrowy mogło zostać opóźnione, gdyby zostało całkowicie pozostawione siłom rynkowym i że interwencja publiczna mogła mieć dobroczynne skutki. Obowiązkiem państw członkowskich jest wykazanie, że pomoc stanowi najwłaściwszy instrument, ogranicza się do niezbędnego minimum i nadmiernie nie zakłóca konkurencji. W przypadku pomocy Berlina-Brandenburgii żaden z tych warunków nie był spełniony. Komisja dostrzegła występowanie pewnych niesprawności rynku, lecz ustaliła, że pomoc ani nie była najodpowiedniejszym instrumentem, ani nie była konieczna do rozwiązania tych problemów. Odwołania od decyzji wnieśli Niemcy, FAB Fernsehen aus Berlin oraz Medienanstalt Berlin-Brandenburgia.

Dekodery cyfrowe (Włochy)

486. W dniu 21 grudnia Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie dotacji na dekodery cyfrowe, przyznanej przez Włochy w 2004 r. i 2005 r. Środki zapewniają dotację publiczną w wysokości ponad 200 mln EUR dla nabywców dekoderek, odbierających programy w naziemnej technologii cyfrowej.
487. Mając na uwadze, że Komisja popiera przejście na telewizję cyfrową oraz ceni interoperacyjność, pomoc państwa nie może dopuścić do niepotrzebnych zakłóceń konkurencji pomiędzy platformą naziemną, kablową i satelitarną. W tym przypadku dotacje nie były neutralne technologicznie, gdyż nie były dostępne dla dekoderek wykorzystujących transmisję satelitarną. W rezultacie, konkurencja mogłaby zostać zakłócona, zwłaszcza na rynku telewizji płatnej, na którym ułatwione zostało wejście operatorów naziemnych na rynek.

²⁴² Sprawa C 25/2004 *Naziemna telewizja cyfrowa (DVB-T) w Berlinie-Brandenburgu* Decyzja Komisji z 9.11.2005.

488. Oprócz kwestii przejścia na system cyfrowy i neutralności technologicznej, decyzja omawia również aspekty zastosowania odstępstwa z art. 87 ust. 2 lit. a) do środków, które nie mają charakteru społecznego oraz uznawania za pomoc państwa korzyści przyznanych pośrednio przedsiębiorstwom.

Programy dotyczące opłat licencyjnych

489. Nadawcom publicznym we Francji, Włoszech i Hiszpanii przyznano wpływy z opłat licencyjnych w celu finansowania misji nadawcy publicznego. Mechanizmy opłat licencyjnych stanowią pomoc istniejącą, ponieważ zostały ustanowione w zainteresowanych państwach przed wejściem w życie traktatu EWG, a ich istotne cechy pozostały od tamtego czasu niezmienione.
490. W toku procedury dotyczącej istniejącej pomocy, mającej na celu zapewnienie bieżącej zgodności programów opłat licencyjnych obowiązujących w tych państwach, Komisja formalnie zaleciła odpowiednie środki²⁴³, które zostały przyjęte przez trzy państwa. Zalecenia te miały na celu zapewnienie zgodności z następującymi zasadami: nadawcy publiczni i prywatni muszą konkurować na równych warunkach na rynkach komercyjnych takich jak reklama telewizyjna, finansowanie nadawców publicznych nie powinno przekraczać ścisłego minimum koniecznego do zapewnienia prawidłowego pełnienia misji nadawcy publicznego, nie powinno przynosić nadmiernej korzyści działalności komercyjnej (wzajemne subsydiowanie) i powinno być przejrzyste. Ponadto, w przypadku hiszpańskim władze krajowe zobowiązały się do usunięcia na przyszłość nieograniczonej gwarancji państwa przynoszącej korzyść nadawcy publicznemu. Biorąc pod uwagę zobowiązania trzech państw członkowskich, Komisja zakończyła te trzy sprawy.

Wniosek o udzielenie informacji o istniejącej pomocy

491. W dniu 3 marca Komisja zażądała od Niemiec, Irlandii i Niderlandów wyjaśnień²⁴⁴ w sprawie roli i sposobu finansowania nadawców publicznych. Po zbadaniu zarzutów kilku stron skarżących, Komisja wstępnie zajęła stanowisko, że obecny system finansowania w tych państwach członkowskich nie jest już zgodny z unijnymi zasadami wymagającymi, aby państwa członkowskie nie przyznawały dotacji mogących zakłócić konkurencję (art. 88 TWE).
492. Postępowania te odzwierciedlają ogólne podejście Komisji mające na celu zapewnienie przejrzystości niezbędnej do oceny proporcjonalności finansowania ze strony państwa oraz zapobieżenie wzajemnemu subsydiowaniu działań niezwiązanych z misją służby publicznej, o której mowa w Komunikacie Komisji w sprawie udzielania pomocy państwa dla radiofonii i telewizji publicznej z 2001 r.²⁴⁵. Postępowania te nie kwestionują prerogatyw państw członkowskich do finansowania publicznego nadawania, uznanych w Protokole do Traktatu Amsterdamskiego dotyczącego publicznego nadawania.

²⁴³ Sprawa E 10/2005 (Francja) *Oplata licencyjna*, decyzja Komisji z 20.4.2005. Sprawa E 9/2005 (Włochy) *Środki kapitałowe i inne – RAI*, decyzja Komisji z 20.4.2005. Sprawa E 8/2005 (Hiszpania) *Hiszpański krajowy nadawca publiczny RTVE*, decyzja Komisji z 20.4.2005.

²⁴⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 traktatu WE (Dz.U. L 83 z 27.3.1999, str. 1).

²⁴⁵ Komunikat Komisji w sprawie udzielania pomocy państwa dla radiofonii i telewizji publicznej (Dz.U. C 320 z 15.11.2001).

493. Zgodnie z podejściem przyjętym w poprzednich postępowaniach wyjaśniających w sprawie podobnych programów finansowania we Francji, Włoszech, Hiszpanii i Portugalii, Komisja zażądała od Niemiec, Irlandii i Niderlandów wdrożenia dokładnie takich samych zasad: wyraźnego określenia zakresu usługi publicznej, rozdzielenia kont, pozwalającego na odróżnienie usługi publicznej od innych rodzajów działalności oraz wprowadzenia odpowiednich mechanizmów zapobiegania nadmiernej rekompensacie działań związanych ze świadczeniem usługi publicznej. Państwa członkowskie muszą także zadbać, aby komercyjna działalność nadawców publicznych była zgodna z zasadami rynkowymi. Wreszcie, powinien istnieć niezależny (krajowy) urząd sprawdzający zgodność z tymi zasadami.
494. W skargach w Niemczech i Niderlandach podniesiono również nowe kwestie, takie jak finansowanie działalności online prowadzonej przez nadawców publicznych. Komisja nie kwestionuje tego, że nadawcy publiczni oferują usługi online w ramach swojej misji służby publicznej. Jednakże zakres takiej działalności online oraz to, czy jest ona finansowana z funduszy publicznych powinno być ustalone nie przez samych nadawców publicznych, lecz przez zainteresowane państwa członkowskie w celu zagwarantowania, że ujęte są tylko te usługi, które służą tym samym demokratycznym, społecznym i kulturowym potrzebom społeczeństwa, co nadawanie w sposób tradycyjny.
495. Trzy państwa członkowskie przedstawiły swoje uwagi na temat tych wstępnych stanowisk. Komisja rozpoczęła dyskusję z zainteresowanymi państwami członkowskimi o tym, jakie zmiany w krajowych systemach nadawczych są konieczne do wyjaśnienia roli i sposobu finansowania nadawców publicznych. Jeżeli państwa członkowskie przyjmą te środki, Komisja formalnie zakończy sprawę.

*Finansowanie nowego francuskiego międzynarodowego kanału informacyjnego*²⁴⁶

496. W dniu 7 czerwca Komisja zatwierdziła na podstawie art. 86 ust. 2 finansowanie nowego międzynarodowego kanału informacyjnego zainicjowanego przez władze francuskie. Władze francuskie starały się za pomocą szczegółowego badania wykazać, że projekt będzie kwalifikował się do pomocy na podstawie kryteriów przedstawionych w wyroku ETS w sprawie Altmarku, a zatem nie wiąże się z pomocą państwa. Komisja uznała, że wyniki badania nie są wystarczająco przekonujące. W szczególności, Komisja wzięła pod uwagę, że nie ma odpowiedniej miary porównawczej dla oceny przewidywanych kosztów nowych kanałów. Dlatego nie było możliwe stwierdzenie, czy prognoza budżetowa odzwierciedla koszty dobrze prowadzonego i należycie wyposażonego przedsiębiorstwa.
497. Komisja uznała więc, że finansowanie projektu wiąże się z pomocą państwa. Stwierdziła jednak także, że projekt daje należyte gwarancje, iż zasady określone w art. 86 ust. 2 będą spełnione. W tym względzie, Komisja musiała wziąć pod uwagę specyficzne cechy projektu, polegające na tym, że spółkami dominującymi nowego kanału będą: francuski nadawca publiczny France Télévision oraz największy francuski nadawca komercyjny TF1. Projekt zawierał szczegółowe zasady na wypadek, gdyby kanał wypracował zysk, mając na uwadze niedopuszczenie do tego,

²⁴⁶ Sprawa N 54/2005 *Międzynarodowy kanał informacyjny CFII*, decyzja Komisji z 7.6.2005.

aby spółki dominujące niesłusznie otrzymały część tego zysku. Komisję zadowolili również zawarte w projekcie środki ochronne przeciwdziałające ryzyku, że kanał będzie funkcjonował niezgodnie z normalnymi warunkami rynkowymi, zarówno w zakresie działalności komercyjnej (np. reklamie), jak i w stosunku do swoich udziałowców.

5. BANKOWOŚĆ

*Hessischer Investitionsfonds (Niemcy)*²⁴⁷

498. W dniu 6 września Komisja zatwierdziła wniesienie Hessischer Investitionsfonds (HIF) - specjalnego funduszu inwestycyjnego landu Hesji - jako nieograniczonego wkładu cichego wspólnika do Landesbank Hessen-Thüringen (Helaba), niemieckiego regionalnego banku publicznego. Środki te nie spowodowały zastrzyku płynności lub napływu przychodów pieniężnych dla Helaby. Niemniej jednak, wniesienie funduszu mogło wzmocnić podstawę kapitału własnego Helaby. Komisja uznała, że wynagrodzenie uzgodnione przez land Hesji w zamian za aktywy odpowiadało normalnemu zyskowi z inwestycji, jaki byłby oczekiwany przez prywatnego inwestora. Transakcja nie stanowiła więc pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1.

Podwyższenie kapitału w dwóch bankach niemieckich

499. W dniu 6 września Komisja zatwierdziła podwyższenia kapitału o łącznej wartości około 1,2 mld EUR dla niemieckich banków krajowych (Landesbanków) HSH Nordbank²⁴⁸ (556 mln EUR) oraz BayernLB²⁴⁹ (640 mln EUR) przez ich akcjonariuszy publicznych. Podwyższenia kapitału miały na celu wzmocnienie kapitału podstawowego dwóch Landesbanków. Nastąpiły one po zniesieniu mechanizmu gwarancji publiczno-prawnych dla Landesbanków w dniu 18 lipca oraz po uznaniu spłaty pomocy państwowej dla HSH i BayernLB (oraz pięciu innych Landesbanków) decyzją Komisji z dnia 20 października 2004 r. za niezgodną z prawem i ze wspólnym rynkiem. Komisja oceniła, czy kapitał został udostępniony na warunkach, które prywatny inwestor uznałby za możliwe do zaakceptowania przy przekazywaniu funduszy do porównywalnego przedsiębiorstwa prywatnego w normalnych warunkach gospodarki rynkowej (tj. zgodnie z zasadą inwestora rynkowego). Komisja doszła do wniosku, że spodziewany zysk z inwestycji był faktycznie zgodny z tym, co zaakceptowałby prywatny inwestor, a zatem inwestycje nie stanowiły pomocy państwa.

²⁴⁷ Sprawa N 248/2004 *Hessischer Investitionsfonds*, decyzja Komisji z 6.9.2005.

²⁴⁸ Sprawa NN 71/2005 *Podwyższenie kapitału w HSH Nordbank*, decyzja Komisji z 6.9.2005.

²⁴⁹ Sprawa NN 72/2005 *Podwyższenie kapitału w BayernLB*, decyzja Komisji z 6.9.2005.

6. POMOC REGIONALNA

Indywidualna pomoc regionalna

500. W swojej analizie indywidualnych przypadków pomocy regionalnej, zatwierdzonych poza jakimikolwiek programami, bezpośrednio na podstawie przepisów traktatu WE, Komisja bierze pod uwagę większe ryzyko zakłócenia konkurencji w porównaniu z pomocą opierającą się na zatwierdzonych programach pomocy regionalnej. Zgodnie z sekcją 2 wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej²⁵⁰, aby móc uzasadnić zgodność pomocy regionalnej *ad hoc* ze wspólnym rynkiem, jej pozytywny wpływ na rozwój danego regionu musi w sposób oczywisty przeważać nad zakłóceniem konkurencji spowodowanym przez tę pomoc.

*Pomoc na rozwój regionalny na rzecz SABIC (Niderlandy)*²⁵¹

501. W dniu 2 lutego Komisja zatwierdziła pomoc inwestycyjną w wysokości 4,2 mln EUR dla SABIC, producenta chemikaliów z siedzibą w Arabii Saudyjskiej, na założenie jego europejskiej centrali w Niderlandach. Pomimo, że była to pomoc *ad hoc*, Komisja ustaliła, że była ona zgodna ze wspólnym rynkiem, gdyż władze holenderskie wykazały, iż inwestycja miałaby ważny wpływ na cały region, który tradycyjnie jest ściśle związany z przemysłem chemicznym. Fakt, iż inwestycja dotyczyła centrali, a nie zdolności wytwórczych, nie zmienił tej oceny. Wszystkie pozostałe warunki określone w wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej również były spełnione.

*Lignit Hodonín (Republika Czeska)*²⁵²

502. W dniu 20 lipca Komisja zatwierdziła indywidualną pomoc regionalną przyznaną na rzecz przedsiębiorstwa Lignit Hodonín, podmiotu eksploatującego czeską kopalnię lignitu znajdującą się na obszarze objętym pomocą zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. a). Pomoc w wysokości 155,5 mln CZK (5 mln EUR) obejmuje inwestycję służącą odkryciu nowych złóż lignitu, która zabezpieczy 350 bezpośrednich miejsc pracy w regionie głównie rolniczym, dotkniętym wysokim bezrobociem i przeżywającym trudności strukturalne. Ze względu na szczególne cechy handlu lignitem i stosunkowo niski poziom produkcji zakładu Lignit Hodonín, zakłócające wpływy na konkurencję oraz wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi są w tym konkretnym przypadku raczej ograniczone. Komisja zatwierdziła pomoc *ad hoc* jako zgodną ze wspólnym rynkiem, gdyż wpływy tej pomocy na spójność społeczną i rozwój gospodarczy regionu przeważają nad zakłóceniami konkurencji.

²⁵⁰ Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej (Dz.U. C 74 z 10.3.1998).

²⁵¹ Sprawa N 492/2004 *Pomoc na rozwój regionalny dla SABIC* (Dz.U. C 176 z 16.7.2005).

²⁵² Sprawa N 597/2004 *Lignit Hodonín, s.r.o.* (Dz.U. C 250 z 8.10.2005).

*Kronoply (Niemcy)*²⁵³

503. W 2001 r. Komisja zatwierdziła pomoc inwestycyjną w wysokości około 35 mln EUR dla należącego do przedsiębiorstwa Kronoply zakładu produkcji płyt o ukierunkowanych wiórach płaskich, tzw. płyt OSB (płyt drewnianych używanych głównie w budownictwie), w niemieckim regionie Brandenburgia na podstawie wielosektorowych zasad ramowych z 1998 r. W 2003 r. Niemcy zgłosiły zwiększenie sumy pomocy o około 4 mln EUR. Niemcy twierdziły, że pierwotna decyzja Komisji opierała się na niewłaściwych informacjach o warunkach rynkowych i zażądały ponownej oceny rynku oraz zwiększenia pomocy do maksymalnego poziomu.
504. W 2004 r. Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające, wyrażając znaczne obawy o brak efektu motywacyjnego i konieczności udzielenia pomocy, ponieważ zakład był już ukończony. W swojej ostatecznej decyzji przyjętej w dniu 21 września Komisja podtrzymała stanowisko, że zakład produkcyjny przedsiębiorstwa Kronoply jest rentowną działalnością gospodarczą, ponieważ Kronoply kontynuowało swoją działalność po zatwierdzeniu niższej sumy pomocy w 2001 r.
505. Ponieważ dalsza pomoc w tym przypadku nie dostarczyłaby żadnych bodźców dla rozwoju regionalnego, Komisja uznała, że odstępstwa, o których mowa w art. 87 ust. 2 i 3, nie mają zastosowania. Zgłoszony dodatkowy środek pomocy stanowił więc pomoc operacyjną niezgodną z prawem, która nie powinna być przyznana.

*E-Glass (Niemcy)*²⁵⁴

506. W grudniu 2003 r. władze niemieckie zgłosiły, zgodnie z wielosektorowymi Zasadami Ramowymi z 1998 r., pomoc inwestycyjną dla przedsiębiorstwa E-Glass AG z Osterweddingen leżącego w Saksonii-Anhalt (Niemcy) – regionie objętym pomocą na podstawie art. 87 ust. 3 lit. a). Celem projektu było zbudowanie nowego zakładu produkcji szkła typu „float”. W dniu 20 kwietnia 2004 r. Komisja zatwierdziła projekt pomocy o kosztach kwalifikowanych w wysokości 121 mln EUR oraz intensywności pomocy brutto wynoszącej 35 %.
507. Władze niemieckie poinformowały Komisję jesienią 2004 r., że pierwotne zgłoszenie zawierało nieprawidłowe informacje dotyczące właścicieli przedsiębiorstwa E-Glass. Informacje o właścicielach zostały wykorzystane w uzasadnieniu decyzji w celu określenia beneficjentów, a także właściwego rynku. Ponieważ nowe informacje mogłyby mieć wpływ na maksymalną dopuszczalną intensywność pomocy, należy uznać je za czynnik niezwykle istotny dla decyzji w rozumieniu art. 9 rozporządzenia proceduralnego²⁵⁵. W związku z tym Komisja musiała wszcząć formalne postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia, czy konieczne jest uchylene wcześniejszej decyzji i podjęcie nowej, właściwej decyzji. W kwietniu Komisja podjęła decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego i zamierza podjąć ostateczną decyzję w pierwszej połowie 2006 r.

²⁵³ Sprawa C 5/2004, *Pomoc dla Kronoply GmbH*.

²⁵⁴ Sprawa C 12/2005 *E-Glass AG*.

²⁵⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 traktatu WE (Dz.U. L 83 z 27.3.1999, str. 1).

*Glunz (Niemcy)*²⁵⁶

508. W dniu 25 lipca 2001 r. Komisja przyjęła decyzję o niezgłaszaniu zastrzeżeń wobec przyznania pomocy w wysokości 69,8 mln EUR dla przedsiębiorstw Glunz AG i OSB Deutschland GmbH na założenie centrum obróbki drewna, które obejmuje dwa połączone zakłady i wytwarza płyty OSB (płyty o ukierunkowanych wiórach płaskich), jak również płyty wiórowe. Projekt inwestycyjny jest zlokalizowany w Nettgau, Saksonia-Anhalt (Niemcy) – regionie objętym pomocą na podstawie art. 87 ust. 3 lit. a). Ocena została oparta o wielosektorowe zasady ramowe z 1998 r.
509. W orzeczeniu z dnia 1 grudnia 2004 r. Sąd Pierwszej Instancji unieważnił decyzję w postępowaniu wszczętym przez konkurenta. Głównym powodem było to, że Komisja przeanalizowała tylko dane dotyczące wykorzystania zdolności produkcyjnych, a nie również to, czy nie następuje kurczenie się właściwego rynku, wykorzystując dane o obserwowanej konsumpcji. Po szczegółowej analizie, w dniu 20 lipca Komisja postanowiła podjąć nową decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, przede wszystkim z uwagi na trudności w ocenie maksymalnej dopuszczalnej intensywności pomocy oraz określenia właściwych rynków.

*Zwolnienie przedsiębiorstw budowlanych w Berlinie (Niemcy) z podatku od przeniesienia tytułu własności do nieruchomości*²⁵⁷

510. W dniu 23 listopada Komisja zakazała, na podstawie zasad pomocy państwa, wdrożenia proponowanego niemieckiego programu zwolnienia przedsiębiorstw budowlanych na rynku pracy w regionie Berlina z podatku od przeniesienia tytułu własności do nieruchomości w przypadku połączeń i przejęć. Deklarowanym celem programu była restrukturyzacja rynku mieszkaniowego na rynku pracy w regionie Berlina, gdyż rynek ten został scharakteryzowany nadmiarem podaży. Ponieważ program nie był skierowany na tzw. „strefy niedostatku”, w których istnieje wysoki poziom wykluczenia społecznego, Komisja uznała, że zwolnienie od podatku obejmujące cały Berlin za nieproporcjonalnie szerokie, a wynikłego stąd zakłócenia konkurencji nie da się uzasadnić na podstawie art. 87 ust. 1 TWE. Części programu, które ograniczały się do pozostałych nowych landów niemieckich (Brandenburgia, Meklemburgia-Pomorze Przednie, Saksonia, Saksonia-Anhalt i Turyngia) zostały już wcześniej zatwierdzone przez Komisję.
511. Walka z fizycznym niedostatkim i rewitalizacja najbardziej upośledzonych obszarów miejskich stanowi rosnący polityczny priorytet UE. Zgodnie z tym, Komisja zatwierdziła program pomocy bezpośrednio na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) w ramach unijnych celów spójności ekonomicznej i społecznej, dążących do zmniejszenia nierówności pomiędzy różnymi obszarami. Komisja przyznaje, że wiele miast w UE, w tym najzamożniejsze, posiada „strefy niedostatku”, tj. obszary, które charakteryzują się brakiem integracji społecznej, zaniedbanym otoczeniem pod względem infrastruktury, mieszkalnictwa i obiektów komunalnych. W rozważanym przypadku, badanie Komisji wykazało jednak, że program proponowany przez Niemcy nie jest proporcjonalny do celu, gdyż korzyści byłyby dostępne dla wszystkich przedsiębiorstw mieszkaniowych posiadających nieruchomości na rynku

²⁵⁶ Sprawa C 28/2005 *Pomoc dla Glunz AG* (Dz.U. C 263 z 22.10.2005).

²⁵⁷ Sprawa C 40/2004 *Zwolnienie z podatku od nabycia nieruchomości w przypadku fuzji przedsiębiorstw oraz spółdzielni mieszkaniowych w nowych krajach związkowych*.

pracy regionu Berlina, podczas gdy tylko niektóre dzielnice faktycznie wymagają rewitalizacji.

512. W grudniu 2004 r. Komisja postanowiła nie zgłaszać zastrzeżeń do tych części programu, które ograniczają się do pozostałych nowych landów niemieckich. Program został zatwierdzony z uwagi na szczególne trudności występujące w nowych landach, ograniczony stopień zakłócenia konkurencji oraz spodziewane pozytywne wpływy na rynek mieszkaniowy.

Zmiany krajowych map pomocy regionalnej w Finlandii²⁵⁸ i Grecji²⁵⁹

513. Zgodnie z pkt 5.6 wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej, Finlandia i Grecja zgłosiły korekty intensywności pomocy dla niektórych regionów, wykazując, że dane społeczno-ekonomiczne dla tych regionów uległy pogorszeniu w porównaniu z innymi podobnymi regionami.

514. W przypadku Finlandii Komisja zaakceptowała zwiększenie intensywności pomocy w regionie Vakka-Suomi objętym pomocą na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) z 16% EDN²⁶⁰ do 20% EDN, zaś w przypadku Grecji zwiększenie intensywności pomocy w regionach Drama i Kavala objętych pomocą na podstawie art. 87 ust. 3 lit. a) z 33,2%-50%EDN do 45,5%-50% EDN, w zależności od typu projektu. Zmienione mapy pomocy regionalnej będą obowiązywać do końca 2006 r., kiedy to nastąpi przegląd mapy pomocy regionalnej dla wszystkich państw członkowskich.

7. POMOC NA BADANIA I ROZWÓJ, POMOC NA INNOWACJE

Pomoc na badania i rozwój dla BIAL (Portugalia)²⁶¹

515. W dniu 5 lipca Komisja podjęła decyzję o niezgłaszaniu sprzeciwu wobec indywidualnej pomocy na badania i rozwój dla Portela & C^a, SA (bardziej znanego pod nazwą „BIAL”) – portugalskiego przedsiębiorstwa działającego w sektorze farmaceutycznym.
516. Rząd portugalski przyznał BIAL dotację w wysokości 45,2 mln EUR na wsparcie projektu badawczo-rozwojowego dotyczącego opracowania leków działających na centralny układ nerwowy. Projekt jest realizowany przez pięć lat (2004-2008) i obejmuje testowanie prototypów leków na zwierzętach i ludziach, a także badania przemysłowe i działania związane z rozwojem przedkonkurencyjnym, które mają być przeprowadzone w Portugalii i za granicą.
517. Komisja uznała w szczególności, że etapy projektu oraz koszty kwalifikowane są zgodne z ramowymi kryteriami dla badań i rozwoju, intensywność pomocy jest zgodna z obowiązującymi progami, a pomoc ma wyraźny efekt motywacyjny, zwłaszcza biorąc pod uwagę duże ryzyko tkwiące w ambitnym programie.

²⁵⁸ Sprawa N 331/2004 *Zmiana mapy pomocy regionalnej w Finlandii na lata 2000-2006* (Dz.U. C 223 z 10.9.2005).

²⁵⁹ Sprawa N 236/2005 *Zmiana greckiej mapy pomocy regionalnej*.

²⁶⁰ Ekwiwalent dotacji netto.

²⁶¹ Sprawa N 126/2005 *Indywidualna pomoc na badania i rozwój dla BIAL* (Dz.U. C 275 z 8.11.2005).

*Pomoc na badania i rozwój dla sektora lotniczego (Włochy)*²⁶²

518. W ślad za skargą, Komisja postanowiła zbadać 13 projektów badawczo-rozwojowych we włoskim sektorze lotniczym, finansowanych na podstawie włoskiej ustawy nr 808/85 i zatwierdzonych przez Komisję jeszcze w 1986 r. W październiku 2003 r. Komisja podjęła decyzję o wszczęciu procedury w stosunku do sześciu projektów. Wątpliwości dotyczyły zwłaszcza etapów badań związanych z projektem, intensywności pomocy oraz jej efektu motywacyjnego.
519. Postępowanie wyjaśniające nie rozwiało wątpliwości odnośnie do tych sześciu projektów. Przeciwnie, pojawiły się poważne wątpliwości dotyczące stosowania ustawy nr 808/85, na przykład co do dokładnych warunków spłaty podstawowego kapitału pożyczek. Warunki te miałyby główny wpływ na zgodność pomocy ze wspólnym rynkiem, gdyż ekwiwalent dotacji brutto pożyczki jest większy, gdy nie musi być spłacony jej podstawowy kapitał, niż w przypadku odstąpienia tylko od spłaty odsetek. Ekwiwalenty dotacji brutto są bardzo istotne dla określenia intensywności pomocy, które z kolei mają decydujące znaczenie przy ustalaniu, czy pomoc na badania i rozwój spełnia warunki określone we Wspólnotowych zasadach ramowych dotyczących pomocy państwa w dziedzinie badań i rozwoju²⁶³.
520. Komisja uznała również, że istnieją poważne wątpliwości co do istnienia dalszej dużej, niezgłoszonej pomocy indywidualnej. Nowe wątpliwości wykraczały poza zakres postępowania wszczętego w dniu 1 października 2003 r., nie tylko dlatego, że dotyczyły kwestii, które nie zostały podniesione w ramach zakresu tego postępowania, lecz również dlatego, iż nie ograniczały się do sześciu wspomnianych przypadków.
521. W związku z tym w dniu 22 czerwca Komisja postanowiła rozszerzyć zakres procedury z art. 88 ust. 2, uwzględniając wątpliwości dotyczące warunków spłaty kapitału pożyczki oraz potencjalnego istnienia innej dużej niezgłoszonej pomocy indywidualnej, a także rozszerzyć zakres tych wątpliwości na stosowanie ustawy nr 808/85. Rozszerzenie to ogranicza się jednak do cywilnych zastosowań przywołanej ustawy.

*Pomoc dla nowo utworzonych lub zorientowanych na technologię małych i średnich przedsiębiorstw (Niemcy)*²⁶⁴

522. W dniu 3 maja Komisja zatwierdziła w Niemczech program na kwotę około 120 mln EUR rocznie dla nowo utworzonych lub zorientowanych na technologię małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) korzystających z usług centrów technologii, inkubatorów i centrów przemysłowych. Program zapewni publiczne wsparcie dla tworzenia i rozwoju takich centrów, przy czym jego bezpośrednimi beneficjentami są przedsiębiorstwa korzystające z usług centrów.

²⁶² Sprawa C 61/2003 *Włochy ustawa o lotnictwie nr 808/85* (Dz.U. C 252 z 12.10.2005).

²⁶³ Dz.U. C 45 z 17.2.1996.

²⁶⁴ Sprawa N 3/2004 *Centra technologii* (Dz.U. L 295 z 11.11.2005).

523. W decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego z dnia 18 lutego 2004 r. Komisja wyraziła wątpliwości co do zgodności środka ze wspólnym rynkiem, gdyż Niemcy nie przekazały wystarczających informacji o tym, czy pomoc państwa była zaangażowana na wszystkich poziomach programu, zwłaszcza na poziomie właścicieli centrów i MŚP korzystających z usług centrów lub czy cała pomoc została przekazana MŚP. W trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego Niemcy zmieniły pierwotne zgłoszenie i zapewniły, że cała pomoc zostanie przekazana przedsiębiorstwom korzystającym z usług centrów. Ponieważ Niemcy zobowiązały się do spełnienia wszystkich wymogów, o których mowa w rozporządzeniu Komisji w sprawie pomocy *de minimis*²⁶⁵ i pomocy dla MŚP²⁶⁶, Komisja uznała, że pomoc nie grozi zakłóceniem konkurencji na wspólnym rynku, jest zatem zgodna z art. 87 TWE. Zatwierdzony środek opierał się na części II pkt 7 Planu Ramowego dla wspólnego programu Rządu Federalnego i Landów dla poprawy regionalnych struktur gospodarczych i obowiązuje do dnia 31 grudnia 2006 r.

*Investbx (Zjednoczone Królestwo)*²⁶⁷

524. W dniu 20 października Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające zgodnie z art. 88 ust. 2 w sprawie złożonego przez Zjednoczone Królestwo wniosku o przeznaczenie 3,8 mln GBP (około 4,38 mln EUR) na utworzenie „Investbx” – rynku inwestycji kapitałowych w MŚP w West Midlands. Investbx działałby jako fundusz pośredniczący w wymianie kapitału, łącząc MŚP oraz inwestorów i ułatwiając małym i średnim przedsiębiorstwom zdobywanie funduszy na finansowanie kapitału poprzez utworzenie praktycznego forum wymiany lub emisji nowych udziałów/akcji o wartości od 500 000 GBP (około 730 000 EUR) do 2 mln GBP (około 2,9 mln EUR) na platformie elektronicznej. Fundusze w wysokości 3,8 mln GBP zostały przekazane przez Advantage West Midlands (AWM) – urząd ds. rozwoju regionalnego w regionie West Midlands. Fundusze te służyć będą wyłącznie utworzeniu i prowadzeniu Investbx. Zgodnie z informacjami żadne fundusze nie zostaną przekazane MŚP lub inwestorom. Po pięciu latach AWM sprzedałby swoje udziały w Investbx lub zamknąłby go.

525. Zjednoczone Królestwo twierdzi, że środek służy zaradzeniu niesprawności rynku powodowaną przez niepełne informacje zarówno o stronie popytu, jak i podaży: MŚP stają zwykle przed problemem znalezienia odpowiednich inwestorów kapitałowych, zaś inwestorzy mają trudności w uzyskaniu odpowiednich i rzetelnych informacji o przedsiębiorstwach, w które mogliby inwestować. Zjednoczone Królestwo utrzymuje, że Investbx jest całkowicie nowym narzędziem odpowiadającym na potrzeby dotychczas nie zaspokajane przez rynek. Jednakże, właściciele Ofex, niezależnego brytyjskiego rynku akcji MŚP, skierowali skargę do Komisji, uznając, że środek będzie miał negatywny wpływ na jego działalność.

²⁶⁵ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis* (Dz.U. L 10 z 13.1.2001, str. 30).

²⁶⁶ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 10 z 13.1.2001 r.) zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. (Dz.U. L 63 z 28.2.2004, str. 22).

²⁶⁷ Sprawa N 373/2005 *Investbx* (Dz.U. C 288 z 19.11.2005).

Twierdzą oni, że Ofex już działa i dąży do rozwoju na tym samym rynku, na którym działał będzie Investbx.

526. W swojej decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja uznała, że środek stanowi pomoc państwa dla Investbx-u w rozumieniu art. 87 ust. 1, ale ani inwestorzy ani MŚP korzystające z usług Investbx-u *prima facie* nie wydają się być beneficjentami pomocy. Ogłosiła jednak także, że będzie dalej badać istnienie pomocy państwa na poziomie inwestorów i inwestobiorców.
527. Jeżeli chodzi o zgodność projektu ze wspólnym rynkiem, Komisja wyraziła wątpliwości co do jego zgodności z art. 87 ust. 3 lit. c), szczególnie w świetle otrzymanej skargi i ogłosiła, że dokona bardziej szczegółowej oceny, czy niesprawności rynku której zaradzeniu służy środek została dobrze określona, czy instrument pomocy jest skierowany na zidentyfikowaną niesprawność rynku i czy zakłócenia konkurencji i wpływ na wymianę handlową są ograniczone w celu zagwarantowania, że środek nie jest, ogólnie biorąc, sprzeczny ze wspólnym europejskim interesem.

*Fundusze kapitałowe przedsiębiorstw (Zjednoczone Królestwo)*²⁶⁸

528. W dniu 3 maja Komisja zatwierdziła, na podstawie zasad pomocy państwa, program wspierający ustanowienie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w całym Zjednoczonym Królestwie. Celem programu jest zwiększenie finansowania kapitałowego MŚP. Licencjonowane Fundusze kapitałowe przedsiębiorstw (Enterprise Capital Funds, ECF) będą łączyć środki prywatne i publiczne i używać funduszy do zasilania kapitałowego MŚP. Środki publiczne będą używane wyłącznie jako dźwignia dla środków prywatnych i będą wymagały spłacenia przez ECF wraz z odsetkami powiększonymi o udział w zyskach na rzecz inwestora publicznego.
529. Transze inwestycyjne proponowane przez Zjednoczone Królestwo wynoszą w granicach od 250 000 GBP (357 000 EUR) do 2 mln GBP (2,9 mln EUR). Transze te przekraczają maksymalną transzę inwestycyjną przewidzianą w komunikacie Komisji „Pomoc państwa a kapitał podwyższonego ryzyka”²⁶⁹. Komunikat stwierdza, że w takich przypadkach państwo członkowskie musi dostarczyć dowody na istnienie niesprawności rynkowej.
530. W maju 2004 r. Komisja wszczęła na podstawie art. 88 ust. 2 formalne postępowanie wyjaśniające, aby dać zainteresowanym stronom trzecim możliwość wypowiedzenia się na temat rzeczywistej wielkości luki kapitałowej. Komisja otrzymała uwagi od dwudziestu zainteresowanych stron dowodzące, że istnieje duże zainteresowanie tym zagadnieniem. Wszystkie otrzymane uwagi były pozytywne i wyrażały poparcie dla środka zaproponowanego przez Zjednoczone Królestwo. Ich wspólnym elementem była opinia, że istnieje luka kapitałowa wynosząca co najmniej 3 mln EUR. Z powodu stosunkowo wysokich kosztów transakcji, prywatne fundusze kapitału podwyższonego ryzyka nie są zainteresowane dostarczaniem „niewielkich” sum kapitału, w związku z czym dążą do większych transakcji. Efektem tego jest luka finansowa w przedziale wielkości transakcji od małych do średnich, która spowalnia

²⁶⁸ Sprawa C 17/2004 *Fundusze kapitałowe przedsiębiorstw*.

²⁶⁹ Komunikat Komisji „Pomoc państwa a kapitał podwyższonego ryzyka” (Dz.U. C 235 z 21.8.2001).

rozpoczynanie działalności przez przedsiębiorstwa, wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy. Tendencję tę potwierdzała nie tylko działalność prywatnych funduszy kapitału podwyższonego ryzyka na tym samym rynku, lecz także badania naukowe oraz inne państwa członkowskie. Poszerzenie się luki kapitałowej można więc uważać za zjawisko ogólnoeuropejskie.

531. Ponieważ wszystkie pozostałe warunki komunikatu dotyczącego pomocy państwa oraz kapitału podwyższonego ryzyka były spełnione, Komisja zakończyła formalne postępowanie wyjaśniające pozytywną decyzją ostateczną i uznała, że Fundusze Kapitałowe Przedsiębiorstw są zgodne ze wspólnym rynkiem stosownie do art. 87 ust. 3 lit. c).

*Program wynalazczości i innowacyjności na rzecz wsparcia nowo utworzonych przedsiębiorstw innowacyjnych (Zjednoczone Królestwo)*²⁷⁰

532. W dniu 20 października Komisja zatwierdziła, na podstawie unijnych zasad pomocy państwa, fundusz kapitału podwyższonego ryzyka w wysokości 35,3 mln EUR, który wspiera nowo utworzone innowacyjne mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa w Zjednoczonym Królestwie. Brytyjski program wspierania wynalazczości i innowacyjności NESTA (National Endowment for Science, Technology and the Arts) ustanawia fundusz kapitału podwyższonego ryzyka, który dostarcza kapitał własny lub quasi kapitał własny nowo utworzonym innowacyjnym MŚP, aby pomóc im przezwyciężyć brak możliwości finansowania. Ta luka kapitałowa powstaje, ponieważ MŚP często znajdują się dopiero na etapie sprawdzania koncepcji, a inwestorzy prywatni są niechętni do inwestowania na początkowym etapie inwestycji.
533. Podczas dokonywania inwestycji fundusz przyjmuje dwustopniowe podejście. Program przewiduje możliwość początkowych inwestycji na pierwszym etapie w wysokości do 217 000 EUR bez udziału inwestorów prywatnych, lecz wyłącznie na zasadzie kierującej się ściśle zyskiem. Wszystkie inwestycje uzupełniające na drugim etapie dokonywane będą przy udziale na dokładnie takich samych warunkach inwestorów prywatnych (*pari passu*). Ten układ ma na uczynić MŚP atrakcyjnymi dla „aniołów biznesu” i innych podmiotów dostarczających kapitał na wczesnym etapie oraz zwiększenie ich zdolności do pozyskiwania dalszego finansowania z prywatnych źródeł, a przez to ograniczenie pomocy ze strony sektora publicznego.
534. W swojej ocenie Komisja uznała, że środek przyczynia się do przezwyciężenia określonej luki kapitałowej dla MŚP we wczesnych stadiach rozwoju. Potencjalne negatywne efekty wpływające na wymianę handlową i konkurencję są bardzo ograniczone oraz proporcjonalne i niezbędne do realizacji celów programu. Ponieważ środek spełnia wszystkie pozostałe warunki Komunikatu Komisji dotyczącego pomocy państwa oraz kapitału podwyższonego ryzyka, Komisja uznała, że program jest zgodny z art. 87 ust. 3 lit. c).

²⁷⁰ Sprawa NN 81/2005 *Program wspierania wynalazczości i innowacyjności NESTA*.

8. POMOC NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I NA OSZCZĘDNOŚĆ ENERGII

*Demonstracja wykorzystania energii z fal i pływów morskich (Zjednoczone Królestwo)*²⁷¹

535. W dniu 20 października Komisja zatwierdziła zgłoszony przez Zjednoczone Królestwo program na sumę 58,8 mln EUR, dotyczący demonstracyjnych elektrowni wykorzystujących energię fal i pływów morskich. Aby osiągnąć zadowalającą stopę zwrotu, tego typu projekty wymagają stosunkowo dużej inwestycji i dużej pomocy operacyjnej. Pomoc operacyjna jest zgodna z zasadami zawartymi w Wytocznych dotyczących pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego²⁷². Choć intensywność pomocy inwestycyjnej, nie odpowiadała ściśle zasadzie zawartej w przywołanych wytycznych, Komisja wzięła pod uwagę fakt, iż pomoc inwestycyjna spełniałaby zasady, gdyby została udzielona w formie dodatkowej pomocy operacyjnej. Z ekonomicznego punktu widzenia środek daje minimalny bodziec bez nadmiernego rekompensowania firm budujących elektrownie, zaś podział pomocy na inwestycyjną i operacyjną nie powoduje nadmiernego zakłócenia rynku energii elektrycznej. Ponadto, wyniki programu zostaną szeroko rozpowszechnione. Zatem pomoc można być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem bezpośrednio na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c).

*Pomoc operacyjna na unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych (Niderlandy)*²⁷³

536. W dniu 22 czerwca Komisja zatwierdziła pomoc operacyjną w wysokości 47,3 mln EUR dla przedsiębiorstwa AVR (Rotterdam) z Niderlandów na unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych w latach 2002-2005. Pomoc rekompensowała koszt usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym, która polegała na odpowiedniej obróbce niebezpiecznych odpadów powstających w Niderlandach. Pomoc zapewniała wystarczającą wydajność krajową, co jest zgodne z celami prawodawstwa UE w zakresie odpadów. Z powodu malejących dostaw odpadów niebezpiecznych koszty ponoszone przez państwo drastycznie wzrosły, w związku z czym władze holenderskie postanowiły zakończyć program pomocy i zamknąć instalacje. W rzeczywistości, znaczna część zatwierdzonej pomocy przypadła na pokrycie dodatkowych kosztów związanych z zamknięciem instalacji przed pierwotnie przewidywaną datą. Natomiast pomoc na rekompensatę kosztów nabycia odpadów, w wysokości 2,4 mln EUR, nie została uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem. Działanie takie zachęcałoby raczej do usuwania odpadów, aniżeli do ich odzysku i dawałoby AVR niesprawiedliwą przewagę nad konkurentami. Pomoc została zwrócona przez beneficjenta.

²⁷¹ Sprawa N 318/2005 *Demonstracja wykorzystania energii fal i pływów morskich*.

²⁷² Wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego (Dz.U. C 37 z 3.02.2001, str. 3).

²⁷³ Sprawa C 43/2003, *Pomoc dla AVR*.

Pomoc na ochronę środowiska dla trzech producentów chloru (Włochy)

537. W dniu 16 marca i w dniu 26 czerwca Komisja zatwierdziła pomoc na ochronę środowiska dla trzech producentów chloru we Włoszech. Solvay Rosignano, Altair Chimica i Tessenderlo²⁷⁴ zamierzały wesprzeć inwestycje w swoje zakłady w celu zmiany technologii wytwarzania chloru z technologii wykorzystującej rtęć na technologię membranową, do której rtęć nie jest potrzebna. Pomoc w wysokości 13,5 mln EUR dla Solvay Rosignano w celu wsparcia inwestycji w wysokości 48 mln EUR, około 5 mln EUR dla Altair Chimica, które planowało inwestycję w wysokości 13,5 mln EUR oraz 5,7 mln EUR dla Tessenderlo, które inwestowało 19 mln EUR, stanowiła w każdym przypadku 30 % kwalifikowanych kosztów inwestycji, powiększonych o dodatkowe 10 % kosztów kwalifikowanych w przypadku Altairu, gdyż jest to przedsiębiorstwo średniej wielkości. Komisja uznała, że środki wspierają cel strategii lizbońskiej, jakim jest zrównoważony rozwój, przez uniknięcie przyszłych kosztów związanych z ochroną środowiska, i są w pełni zgodne z proponowaną unijną strategią ze stycznia mającą na celu ograniczenie zanieczyszczenia rtęcią oraz wytycznymi dotyczącymi pomocy na ochronę środowiska.

Volvo (Szwecja)²⁷⁵

538. W dniu 1 czerwca Komisja zatwierdziła pomoc na ochronę środowiska w wysokości 85 mln SEK (9 mln EUR) dla Volvo Lastvagnar AB. Po zbudowaniu nowego zakładu nakładania wartsw i malowania, Volvo dokonało dodatkowej inwestycji w wysokości 245 mln SEK (26 mln EUR) w celu osiągnięcia poprawy pod względem spełniania unijnych norm dotyczących hałasu i emisji lotnych związków organicznych. Komisja ustaliła, że pomoc wynosząca 35 % wspomnianej dodatkowej inwestycji na rzecz ochrony środowiska jest zgodna ze wspólnym rynkiem, gdyż stanowi dla przedsiębiorstwa bodziec do ograniczenia zanieczyszczenia i przyczynia się do realizacji celu Wspólnoty, jakim jest zrównoważona produkcja.

Produkcja tlenku glinu (Francja, Irlandia, Włochy)²⁷⁶

539. W dniu 7 grudnia Komisja zakończyła formalne postępowanie wyjaśniające dotyczące pomocy przyznanej w formie pełnego zwolnienia trzech przedsiębiorstw we Francji, Irlandii i Włoszech z podatku akcyzowego od olejów mineralnych wykorzystywanych jako paliwo do produkcji tlenku glinu. Zgodnie z zasadami pomocy operacyjnej zawartymi we Wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy na ochronę środowiska, częściowe zwolnienie z podatku akcyzowego może być dozwolone, lecz gdy redukcja dotyczy podatku wspólnotowego, beneficjenci powinni zapłacić przynajmniej zharmonizowane wspólnotowe minimum, pozwalające dostarczyć im motywacji do poprawy ochrony środowiska. Zatem, w odniesieniu do okresu do dnia 31 grudnia 2003 r. Komisja ustaliła, że zwolnienie do

²⁷⁴ Sprawa N 345/2004 *Pomoc na ochronę środowiska dla Solvay Rosignano* (Dz.U. C 176 z 16.7.2005); sprawa N 346/2004 *Pomoc na ochronę środowiska – Altair Chimica* (Dz.U. C 131 z 28.5.2005) oraz sprawa N 356/2004 *Tessenderlo Italia – pomoc na ochronę środowiska* (Dz.U. C 223 z 10.9.2005).

²⁷⁵ Sprawa N 75/2005 *Pomoc na ochronę środowiska dla Volvo Trucks* (Dz.U. C 230 z 20.9.2005).

²⁷⁶ Sprawy C 78/2001, C 79/2001 i C 80/2001.

poziomu 13 EUR na 1 000 kg²⁷⁷ jest niezgodne ze wspólnym rynkiem. Komisja nakazała odnośnym państwom członkowskim odzyskanie jedynie pomocy niezgodnej ze wspólnym rynkiem otrzymanej od dnia 3 lutego 2002 r., tj. Dnia opublikowania decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, do dnia 31 grudnia 2003 r., aby spełnić zasadę uzasadnionych oczekiwań.

540. Od czasu wejścia w życie Dyrektywy Rady 2003/96/WE²⁷⁸, tj. od dnia 1 stycznia 2004 r., nie ma już minimalnego poziomu podatku akcyzowego na produkty energetyczne używane do procesów elektrolitycznych i metalurgicznych, w tym do produkcji tlenku glinu. W tej sytuacji, zgodnie z tymi samymi zasadami dotyczącymi pomocy na ochronę środowiska, beneficjenci powinni zapłacić co najmniej znaczącą część podatku krajowego. Komisja wyraziła więc wątpliwości, czy całkowite zwolnienia są w pełni zgodne ze wspólnym rynkiem i przedłużyła postępowanie wyjaśniające w tym względzie na okres od stycznia 2004 r.

Obniżenia podatku od emisji dwutlenku węgla (Słowenia)²⁷⁹

541. W dniu 23 listopada Komisja zakończyła postępowanie wyjaśniające i zatwierdziła, na podstawie zasad pomocy państwa, słoweński projekt przyznający zmniejszenia podatku od emisji dwutlenku węgla operatorom instalacji skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła (CHP); nieenergochłonnym przedsiębiorstwom, które uczestniczą w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji oraz przedsiębiorstwom, które zawierają dobrowolne porozumienia o ochronie środowiska.
542. Słoweńskie ustawodawstwo dotyczące opodatkowania emisji dwutlenku węgla zostało zharmonizowane z Wytocznymi dotyczącymi pomocy państwa na ochronę środowiska²⁸⁰, jak również z Dyrektywą w sprawie opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej²⁸¹. Środek, o którym mowa, pozwala beneficjentom łatwiej dostosować się do krajowego systemu opodatkowania w zakresie ochrony środowiska, przy malejącym tempie zmniejszania podatku każdego roku. Program kończy się w 2009 r. i od 2010 r. redukcje nie będą stosowane.
543. Podatek płacony przez przedsiębiorstwa, które uczestniczą w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji i korzystają z powyższego zmniejszenia podatku, przekracza zharmonizowane wspólnotowe minimalne poziomy opodatkowania energii.

²⁷⁷ Artykuł 6 dyrektywy Rady 92/82/EWG w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od olejów mineralnych (Dz.U. L 316 z 31.10.1992 r., str. 19). Pomoc została zatwierdzona kolejnymi decyzjami Rady.

²⁷⁸ Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283 z 31.10.2003 r., str. 51).

²⁷⁹ Sprawa C 44/2004.

²⁸⁰ Dz.U. C 37 z 3.2.2001.

²⁸¹ Dyrektywa Rady 2003/96/WE.

Pomoc operacyjna na biopaliwa

544. W 2005 r. Komisja zatwierdziła programy pomocy, w większości redukcje podatków akcyzowych, na rzecz biopaliw zgłoszone przez Austrię²⁸², Republikę Czeską²⁸³, Estonię²⁸⁴, Węgry²⁸⁵, Włochy²⁸⁶, Irlandię²⁸⁷, Litwę²⁸⁸, Szwecję²⁸⁹ i Belgię²⁹⁰.

9. POMOC NA SZKOLENIA, ZWIĘKSZENIE ZATRUDNIENIA ORAZ NA MAŁE I ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA

545. Z początkiem 2001 r. zostały przyjęte Rozporządzenia dotyczące wyłączeń grupowych dla małych i średnich przedsiębiorstw, szkoleń i zwiększania zatrudnienia²⁹¹. Rozporządzenia te uznają pod pewnymi warunkami pewne kategorie pomocy państwa za zgodne z Traktatem i wyłączają je z obowiązku notyfikacji i konieczności zatwierdzenia przez Komisję. W samym 2005 r. było 197 środków o których Państwa Członkowskie dostarczyły arkusze informacyjne²⁹² na podstawie wyłączenia grupowego dla MŚP, 70 na podstawie wyłączenia grupowego na rzecz szkoleń i 26 na podstawie wyłączenia grupowego na rzecz zwiększenia zatrudnienia. Od kiedy wprowadzono te Rozporządzenia, znacznie spadła liczba zgłaszanych spraw wchodzących w zakres jednego z tych trzech celów. Od czasu do czasu zgłoszony środek pomocy lub niezgodny z prawem środek pomocy może wymagać bardziej dogłębnego zbadania przez Komisję.

*Reforma włoskiego systemu szkolenia zawodowego (Włochy)*²⁹³

546. W następstwie złożonej w 2002 r. skargi twierdzącej, że region Piemont przyznał niezgodną z prawem pomoc dla jednostek odpowiedzialnych za działalność szkoleniową, okazało się, że program ten stosuje się do całego systemu szkolenia zawodowego we Włoszech, gdyż jego główną podstawą prawną są przepisy krajowe. W związku z tym Komisja w swojej decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego postanowiła rozszerzyć ocenę na program krajowy.

²⁸² Sprawa NN43/2004.

²⁸³ Sprawy N206/2004 i N223/2005.

²⁸⁴ Sprawa N314/2005.

²⁸⁵ Sprawa N427/2004.

²⁸⁶ Sprawa N582/2004.

²⁸⁷ Sprawa N599/2004.

²⁸⁸ Sprawa N44/2005.

²⁸⁹ Sprawa N187/2004.

²⁹⁰ Sprawa N334/2005.

²⁹¹ Pomoc państwa dla MŚP – rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. (Dz.U. L 10 z 13.1.2001), zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. (Dz.U. L 63 z 28.2.2004); pomoc szkoleniowa – rozporządzenie Komisji (WE) nr 68/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. (Dz.U. L 10 z 13.1.2001 r.), zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 363/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. (Dz.U. L 63 z 28.2.2004); pomoc państwa w zakresie zatrudnienia – rozporządzenie Komisji (WE) nr 2204/2002 z dnia 5 grudnia 2002 r. (Dz.U. L 337 z 13.12.2002).

²⁹² Mechanizm opierający się na Rozporządzeniu dotyczącym wyłączeń grupowych, który zastępuje system zgłoszeń.

²⁹³ Sprawa C 22/2003 *Reforma instytucji szkoleniowych*.

547. Celem środka była pomoc odbiorcom pomocy w spełnieniu pewnych wymogów jakościowych związanych z trwającą reformą włoskiego systemu szkoleniowego. Polegał on na udzielaniu dotacji na rekompensatę różnego rodzaju kosztów poniesionych przez beneficjentów, którymi były zarówno podmioty publiczne, jak i prywatne, dochodowe i niedochodowe. Ponadto, prowadziły one działalność związaną ze szkoleniem zawodowym zarówno w ramach włoskiego krajowego systemu kształcenia (szkolenia instytucjonalne o ukierunkowaniu społecznym skierowane do osób fizycznych) oraz na otwartym rynku, w stosunku do przedsiębiorstw i ich pracowników. Odnośnie do tego pierwszego uznano, również na podstawie orzecznictwa wspólnotowego, że nie wiąże się ono z żadną działalnością gospodarczą. Ponadto, na beneficjentów nałożono obowiązek prowadzenia oddzielnej księgowości, pozwalającej na rozróżnienie kosztów i związanej z nimi pomocy według powyższych dziedzin działalności.
548. Zgodnie z tym, w ostatecznej decyzji przyjętej dnia 28 lutego Komisja uznała, że duża część przedstawionych działań nie miała charakteru gospodarczego, a zatem rekompensaty dotyczące tych działań nie stanowią pomocy państwa. Jednakże finansowanie prowadzonych działań gospodarczych ze środków publicznych uznano za pomoc państwa. Komisja stwierdziła, że część pomocy była zgodna ze wspólnym rynkiem na podstawie rozporządzeń o wyłączeniach grupowych dotyczących pomocy szkoleniowej i pomocy na wzrost zatrudnienia, lecz uznała, że pozostała część była niezgodna ze wspólnym rynkiem i nakazała jej odzyskanie od beneficjentów.

*Ford Genk (Belgia)*²⁹⁴

549. W dniu 22 czerwca władze belgijskie zgłosiły wniosek o pomoc szkoleniową dla przedsiębiorstwa Ford-Werke GmbH – część Ford Motor Company – w Genk, Belgia. Dotyczy on pomocy *ad hoc* od Wspólnoty Flamandzkiej wynoszącej 12,28 mln EUR na pokrycie kosztów kwalifikowanych obejmujących okres trzech lat (2004-2006). Łączne koszty kwalifikowane projektu szkoleniowego (obejmującego szkolenia specjalistyczne i ogólne) wynoszą 33,84 mln EUR. Komisja rozpoczęła formalne postępowanie wyjaśniające z uwagi na poważne wątpliwości, czy przewidywana pomoc spełnia warunki Rozporządzenia w sprawie pomocy szkoleniowej. Wątpliwości dotyczą zarówno kwalifikowalności niektórych kosztów (w szczególności w odniesieniu do motywacyjnego efektu pomocy) oraz przedstawionej klasyfikacji wydatków („szkolenia ogólne”/„szkolenia specjalistyczne”).

*Zachęty podatkowe na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy (Włochy)*²⁹⁵

550. W dniu 7 grudnia Komisja zatwierdziła zachęty podatkowe dla przedsiębiorstw przyjęte przez Włochy w dekrete z mocą ustawy o konkurencyjności (14/03/2005 nr 80). Program przewiduje obniżenia włoskiego podatku regionalnego od produkcji (IRAP) i ma na celu pobudzenie tworzenia miejsc pracy, zwłaszcza na południu Włoch. Koszt dla budżetu (dochód utracony) wynosi około 846 mln EUR.

²⁹⁴ Sprawa N 331/2005 *Ford Genk*.

²⁹⁵ Sprawa N 198/2005 *Ustawa nr 80/2005, art. 11*.

551. Środek ma na celu wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy przez zmniejszenie kosztów pracy ponoszonych przez przedsiębiorstwa, poprzez coroczne odpisywanie określonych kosztów nowo stworzonych miejsc pracy od podstawy opodatkowania podatkiem IRAP. Przedsiębiorstwa działające na obszarach objętych pomocą mogą korzystać z wyższych odpisów. Przy obliczaniu liczby utworzonych miejsc pracy netto środek bierze pod uwagę tylko umowy o pracę na czas nieokreślony, gwarantując w ten sposób, że tak stworzone zatrudnienie będzie stabilne i zostanie utrzymane przez odpowiednio długi okres.
552. W związku z podatkiem IRAP toczy się sprawa przed Trybunałem Sprawiedliwości, do którego zwrócono się o wydanie orzeczenia prejudycjalnego, czy podatek taki, jak IRAP jest zgodny z unijnym zakazem krajowych podatków obrotowych innych niż VAT. Jednak nie stoi to na przeszkodzie podjęciu przez Komisję decyzji w sprawie tego środka w zakresie, w jakim Włochy są uprawnione do stosowania podatku IRAP. W rzeczywistości, środek dąży do stopniowej eliminacji podatku przyznając priorytet wyłączeniu kosztów pracy z podstawy opodatkowania, aby jego zatwierdzenie nie spowodowało pogorszenia obecnej sytuacji.
553. Dlatego w swojej ocenie Komisja stwierdziła, że w zakresie, w jakim Włochy są uprawnione do stosowania podatku IRAP, środek spełnia wszystkie warunki ustanowione w rozporządzeniu (WE) nr 2204/02 w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia i uznała środek za zgodny z zasadami pomocy państwa, ponieważ sprzyja on tworzeniu miejsc pracy zwłaszcza na obszarach objętych pomocą (Mezzogiorno), gdzie wskaźnik bezrobocia jest nadal wysoki w porównaniu z pozostałymi regionami Włoch.

10. POMOC FISKALNA

Przedsiębiorstwa zwolnione z podatku na Gibraltarze(Zjednoczone Królestwo)²⁹⁶

554. W dniu 19 stycznia Komisja zaproponowała odpowiednie środki mające na celu stopniowe wycofanie przez Zjednoczone Królestwo ustawodawstwa, na podstawie którego przedsiębiorstwa znajdujące się na Gibraltarze kwalifikują się do otrzymywania zwolnień podatkowych. Z chwilą, gdy odpowiednie środki zostały formalnie przyjęte przez Zjednoczone Królestwo w dniu 18 lutego, stały się one prawnie wiążące. Zgodnie z tym systemem „zwolnione przedsiębiorstwo” nie płaciło podatku dochodowego od swoich zysków, lecz podlegało jedynie stałemu rocznemu podatkowi wynoszącemu od 225 do 300 GBP (w przybliżeniu 350-500 EUR). Żaden obywatel lub mieszkaniec Gibraltaru nie mógł czerpać korzyści z posiadania udziałów/akcji w zwolnionej spółce ani nie mógł prowadzić na Gibraltarze żadnej działalności handlowej lub gospodarczej.
555. System ten stanowił pomoc państwa, gdyż zwolnienie z podatku od zysków dawało zwolnionym przedsiębiorstwom przewagę nad przedsiębiorstwami podlegającymi gibraltarskiej standardowej stawce podatku od przedsiębiorstw wynoszącej 35 %. Ponadto, był on ograniczony do przedsiębiorstw prowadzących działalność wyłącznie za granicą (działalność zamorską), zakłócając przez to konkurencję i

²⁹⁶ Sprawa E 7/2002 *Przedsiębiorstwa zwolnione z podatku na Gibraltarze*, decyzja Komisji z 19.1.2005.

wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi. Ponieważ system poprzedzał przystąpienie Zjednoczonego Królestwa do UE, został on uznany za pomoc istniejącą, w przypadku której Komisja musi postąpić według procedury współpracy z państwem członkowskim i nie może nakazać odzyskania pomocy.

556. Środki podjęte przez Komisję spowodują stopniowe wycofanie systemu do końca 2010 r. i nakładają ścisłe limity na przedsiębiorstwa będące obecnie jego beneficjentami, które zmieniają formę własności lub obszar działalności. Po raz pierwszy zdarzyło się, że Komisja nałożyła takie limity w przypadku pomocy państwa. Nowi uczestnicy rynku będą przyjmowani do systemu tylko w ciągu krótkiego okresu przejściowego, wynoszącego poniżej osiemnastu miesięcy, i tylko w bardzo ograniczonych ilościach. Ponadto, korzyści nowych uczestników rynku skończą się w grudniu 2007 r., zamiast w grudniu 2010 r., jak dla obecnych beneficjentów. Pięcioletni okres przejściowy dla obecnych beneficjentów istniejącej pomocy fiskalnej odzwierciedla praktykę decyzyjną Komisji w podobnych sprawach²⁹⁷.

*Zwolniony z podatku fundusz rezerwowy w Grecji*²⁹⁸

557. W dniu 20 października Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające i w tej samej decyzji po raz pierwszy przyjęła nakaz zawieszenia programu dotyczącego zwolnienia z podatku funduszu rezerwowego w Grecji. Przedsiębiorstwom działającym w kilku sektorach (w tym: włókienniczym, metalowym, motoryzacyjnym, energetycznym, wydobywczym, intensywnego rolnictwa i rybołówstwa, dużym międzynarodowym przedsiębiorstwem handlowym oraz określonym przedsiębiorstwom turystycznym) umożliwiono zmniejszenie podstawy opodatkowania o maksymalnie 35 % zysków. Utworzone fundusze służyły finansowaniu projektów inwestycyjnych oraz innych projektów, takich jak rozbudowa i modernizacja zakładów i budynków, zakup nowych urządzeń lub pojazdów, inwestycje uzasadnione ochroną środowiska, koszty leasingu, badania, szkolenia, rejestracja patentów, plany restrukturyzacji i wiele innych.
558. Środek ten stanowi pomoc państwa, gdyż częściowo zwalnia z podatku dochodowego przedsiębiorstwa określonych sektorów, które aktywnie uczestniczą w transgranicznej wymianie handlowej. Ponadto, Komisja uznała wstępnie, że program nie spełnia warunków zgodności ze wspólnym rynkiem określonych w odpowiednich zasadach dotyczących pomocy państwa.
559. Środek ten jest niezgodny z prawem, ponieważ nigdy nie został zgłoszony Komisji. Będąc częścią greckiego systemu podatkowego, był on bezpośrednio stosowany; zatem tysiące przedsiębiorstw mogło domagać się korzyści bezpośrednio od urzędów podatkowych. Aby natychmiast zakończyć jego stosowanie i nie dopuścić do wzrostu zakłócenia konkurencji, Komisja nakazała Grecji niezwłoczne zawieszenie udzielania pomocy państwa do czasu podjęcia ostatecznej decyzji.

²⁹⁷ Decyzja Komisji z dnia 17.2.2003 r. w sprawie wprowadzonego przez Belgię programu pomocy na rzecz ośrodków koordynacji utworzonych w Belgii, 2003/755/WE (Dz.U. L 282 z 30.10.2003); decyzja Komisji z dnia 17.2.2003 r. w sprawie wprowadzonej przez Niderlandy pomocy państwa na rzecz międzynarodowej działalności finansowej, 2003/515/WE (Dz.U. L 180 z 18.07.2003).

²⁹⁸ Sprawa C 37/2005 (b. NN 11/2004), *Zwolniony z podatku fundusz rezerwowy dla niektórych przedsiębiorstw*.

*Ulgi podatkowe dla przedsiębiorstw inwestycyjnych specjalizujących się w spółkach o małej kapitalizacji (Włochy)*²⁹⁹

560. W dniu 6 września Komisja podjęła negatywną decyzję nakazującą odzyskanie pomocy, udzielonej w ramach włoskiego systemu podatkowego, zmniejszającej podatek zastępczy od zysków kapitałowych osiągniętych przez przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania typu otwartego, specjalizujące się w inwestycjach w spółki o małej i średniej kapitalizacji, notowane na unijnych giełdach papierów wartościowych (tzw. „*small caps*”) z 12,5 do 5 %. Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania, do których stosowała się ulga podatkowa, obejmowały zarówno instytucje typu korporacyjnego (takie, jak spółki SICAV), jak i instytucje kontraktowe. Te ostatnie nie mają formy korporacyjnej, lecz są zarządzane przez pośredników, którzy do celów prawa konkurencji są przedsiębiorstwami. Spółki „*small caps*” były spółkami notowanymi na giełdach papierów wartościowych w UE o kapitalizacji poniżej 800 mln EUR.
561. Choć system był formalnie dostępny dla wszystkich wyspecjalizowanych instytucji inwestycyjnych, ustalono, że stanowi on pośrednią dotację faworyzującą (i) pośredników finansowych zakładających instytucje inwestujące w akcje notowanych na giełdzie spółek „*small caps*”, w szczególności spółek zajmujących się zarządzaniem oraz (ii) same spółki „*small caps*”, które miałyby dostęp do kapitału na korzystniejszych warunkach niż przedsiębiorstwa w ujęciu ogólnym. Komisja uznała również, że pomoc jest niezgodna ze wspólnym rynkiem, ponieważ nie jest skierowana na realizację celów rozwojowych lub tworzenie nowych miejsc pracy. Pomoc została uchwalona bez uprzedniej zgody Komisji i dlatego Komisja nakazała zwrot ulg podatkowych otrzymanych przez pośredników finansowych. Decyzja jest interesująca, ponieważ wyjaśnia, że (i) ulga podatkowa faworyzująca niektóre produkty finansowe może stanowić pośrednią pomocą dla przedsiębiorstw wspierających i otrzymujących inwestycje oraz (ii) pośrednicy finansowi muszą zwrócić ulgę podatkową uznaną za pomoc.

*Ulgi podatkowe dla przedsiębiorstw wchodzących na giełdę (Włochy)*³⁰⁰

562. W dniu 16 marca Komisja postanowiła, że włoski program obniżający nominalną i realną stawkę podatkową dla przedsiębiorstw wchodzących na unijną giełdę papierów wartościowych w 2004 r. stanowi pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem. Włochy uchwały ten program podatkowy w swojej ustawie budżetowej, mając na uwadze zachęcenie przedsiębiorstw do wchodzenia na giełdę. Dla takich przedsiębiorstw program przewidywał wyłączenie z dochodu podlegającego opodatkowaniu kwoty odpowiadającej wydatkom związanym z notowaniami (oprócz zwykłych odliczeń podatkowych) oraz obniżenie na trzy lata stawki podatku dochodowego o 13 %.

²⁹⁹ Sprawa C 19/2004 *Ulgi podatkowe dla przedsiębiorstw inwestycyjnych specjalizujących się w spółkach o małej kapitalizacji*, Decyzja Komisji z 6.9.2005.

³⁰⁰ Sprawa C 8/2004 *Ulgi podatkowe dla spółek po raz pierwszy notowanych na giełdzie*, Decyzja Komisji z 16.3.2005.

563. Decyzja jest interesująca, ponieważ wyjaśnia pojęcie selektywności środków w zakresie podatków od osób prawnych. Komisja uznała, że zachęty – choć formalnie dostępne dla wszystkich przedsiębiorstw notowanych na unijnej giełdzie – należy traktować jako pomoc państwa, ponieważ udzielane były tylko przedsiębiorstwom, które mogły wejść na giełdę na przestrzeni ograniczonego czasu określonego przez włoskie ustawodawstwo. Komisja ustaliła, że zachęty doprowadziły do częściowego wyłączenia dochodów uzyskanych przez beneficjentów w trzyletnim okresie po wejściu na giełdę; zachęta podatkowa była nieproporcjonalna do celu, jakim było zachęcenie do wejścia na giełdę. Fakt, iż znaczące zmniejszenie podatku było dostępne tylko dla przedsiębiorstw wchodzących na giełdę w 2004 r., miał skutek w postaci uprzywilejowania niektórych włoskich przedsiębiorstw osiągających najwyższy wzrost i mógł negatywnie wpłynąć na wewnątrzspółnotową wymianę handlową i konkurencję. Komisja ostatecznie uznała, że ponieważ pomoc nie została wypłacona w stosunku do inwestycji kwalifikujących się do otrzymania pomocy zgodnie z zasadami pomocy państwa, jest ona niezgodna ze wspólnym rynkiem. Ponieważ pomoc została uchwalona bez uprzedniej zgody Komisji, ostateczna decyzja nakazuje zwrot przyznanych ulg podatkowych.

*Zwolnienie spółek holdingowych z podatku na podstawie ustawy z 1929 r. (Luksemburg)*³⁰¹

564. W dniu 20 października Komisja zaproponowała odpowiednie środki odnośnie do luksemburskiej ustawy z 1929 r. zwalniającej z podatku spółki holdingowe. Ustawa ta stanowi, że spółki holdingowe zarejestrowane w Luksemburgu w formie przewidzianej dla holdingów zwolnionych z podatku są zwolnione z obowiązujących w Luksemburgu podatków od osób prawnych z tytułu dywidend, odsetek, opłat licencyjnych i innych wpływów, pod warunkiem że wykonują tylko pewne rodzaje działalności, w tym usługi finansowe, licencyjne, zarządcze i koordynacyjne w ramach międzynarodowej grupy, do której należą. Prowadzona przez Komisję kontrola została przyspieszona włączeniem w 2003 r. programu holdingów zwolnionych z podatku do wykazu szkodliwych środków fiskalnych stanowiących naruszenie ustanowionego przez Radę kodeksu postępowania w zakresie opodatkowania działalności gospodarczej. Kontrola odbyła się zgodnie z procedurą współpracy stosowaną wobec środków obowiązujących przed wejściem w życie Traktatu EWG.
565. Komisja zajęła stanowisko, że zwolnienia z podatku stanowią pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem. Komisja stwierdziła, że zwolnienia te przyznają przywileje tylko spółkom holdingowym prowadzącym niektóre wybrane rodzaje działalności i mogą poważnie zakłócać konkurencję, gdyż usługi finansowe świadczone zwykle przez holdingi zwolnione z podatku dotyczą rynków międzynarodowych, na których konkurencja jest intensywna. Komisja jest zdania, że ulgi podatkowe są pomocą operacyjną, gdyż zwalniają beneficjentów z opłat nakładanych zwykle na przedsiębiorstwa w Luksemburgu, nie przyczyniając się do rozwoju gospodarczego lub tworzenia miejsc pracy. Zamykając procedurę współpracy Komisja wezwała Luksemburg do uchylenia zwolnień. Ponieważ pomoc jest zakwalifikowana jako

³⁰¹ Sprawa E 53/2001 *Zwolnienie spółek holdingowych z podatku na podstawie ustawy z 1929 r.*, Decyzja Komisji z 20.10.2005.

istniejąca, Komisja może jedynie zażądać zmian w odniesieniu do przyszłości, a nie dla przeszłości.

Komisja kończy postępowanie wyjaśniające w zakresie pomocy państwa w sprawie ulg podatkowych dla klubów sportowych we Włoszech (ustawa „Salvacalcio”)

566. W listopadzie 2003 r. Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie środków legislacyjnych przyjętych przez Włochy (ustawa „Salvacalcio”), które zmieniały zasady rachunkowości dla zawodowych klubów sportowych i przyznawały im pewne przywileje podatkowe. Z uwagi na obawy wyrażone przez Komisję, władze włoskie zgodziły się na zmianę środków, mając na uwadze usunięcie wszelkiego wpływu na opodatkowanie. Zmiany te zostały wprowadzone przez Włochy w ustawie nr 62 z dnia 18 kwietnia, co pozwoliło Komisji zdecydować w dniu 22 czerwca³⁰², że zmienione środki nie stanowią już pomocy państwa. Sprawa ta wyraźnie pokazuje, że – pomimo pozytywnego nastawienia Komisji do promowania sportu – zawodowe kluby piłkarskie angażują się w działalność gospodarczą i podlegają normalnym zasadom pomocy państwa, podobnie jak każde inne przedsiębiorstwo.

Zwolnienie z podatku umów na ubezpieczenia inne niż ubezpieczenie na życie dla towarzystw ubezpieczeń wzajemnych i towarzystw zapomogowych (Francja)³⁰³

567. W dniu 2 marca Komisja przyjęła środki wzywające Francję do likwidacji do dnia 1 stycznia 2006 r. zwolnienia z podatku umów ubezpieczenia przysługującego towarzystwom ubezpieczeń wzajemnych i towarzystwom zapomogowym w przypadku rodzajów ryzyka objętego ubezpieczeniem innym niż ubezpieczenie na życie.
568. We Francji, umowy ubezpieczenia zawierane przez towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, które reguluje kodeks towarzystw ubezpieczeń wzajemnych i towarzystw zapomogowych, nie podlegały podatkowi od umów ubezpieczenia. Komisja uznała, że zwolnienie to stanowi pomoc państwa, jako że nadaje towarzystwom ubezpieczeń wzajemnych i towarzystwom zapomogowym przywilej, którego nie posiadają inne francuskie i zagraniczne towarzystwa ubezpieczeniowe, z którymi one konkurują.
569. Ponieważ Francja przyjęła odpowiednie środki, zakłócenie konkurencji pomiędzy towarzystwami ubezpieczeń wzajemnych i towarzystwami zapomogowymi, z jednej strony, a towarzystwami ubezpieczeniowymi, z drugiej strony, przestało w tym względzie istnieć. Zalecenie Komisji i jego wdrożenie przez Francję jest uzupełnieniem działania podjętego w dniu 13 listopada 2001 r.³⁰⁴, kiedy to Komisja wezwała Francję do zaprzestania zwalniania towarzystw ubezpieczeń wzajemnych i towarzystw zapomogowych z podatku od umów ubezpieczenia w przypadku rodzajów ryzyka objętych ubezpieczeniem na życie. Po tej propozycji Francja zastąpiła szczególne zwolnienie dla towarzystw ubezpieczeń wzajemnych i towarzystw zapomogowych zwolnieniem dla tzw. „solidarnościowych” umów

³⁰² Sprawa C 70/2003 *Środki na rzecz włoskich klubów sportowych*, Decyzja Komisji z 22.6.2005.

³⁰³ Sprawa E 20/2004 *Zwolnienie z podatku umów na ubezpieczenia inne niż ubezpieczenie na życie dla towarzystw ubezpieczeń wzajemnych i towarzystw zapomogowych*, Decyzja Komisji z 2.3.2005.

³⁰⁴ Patrz: Sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za 2001 r., sprawa E46/2001.

ubezpieczenia zdrowotnego, tj. umów zawieranych bez uprzedniego badania lekarskiego bez względu na status organu zapewniającego pokrycie ubezpieczeniowe. To ostatnie zwolnienie zostało uznane przez Komisję za zgodne z zasadami pomocy państwa w dniu 2 czerwca 2004 r.³⁰⁵.

*Ulgi podatkowe z tytułu przejęcia przedsiębiorstw przemysłowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Francja)*³⁰⁶

570. W dniu 1 czerwca Komisja zatwierdziła nowy francuski program ulg podatkowych z tytułu przejęcia przedsiębiorstw przemysłowych znajdujących się w trudnej sytuacji. Pomoc ma formę zmniejszenia podatku dochodowego, podatku handlowego (*taxe professionnelle*) oraz podatku od nieruchomości (*taxe foncière*)³⁰⁷. Wysokość pomocy waha się w zależności od liczby utworzonych miejsc pracy oraz regionu, w którym nastąpiło przejęcie. W regionach najmniej uprzywilejowanych pomoc jest dostępna dla wszystkich przedsiębiorstw; w innych jest ograniczona do małych i średnich przedsiębiorstw.
571. Komisja zajęła stanowisko, że program jest zgodny z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej³⁰⁸ oraz z rozporządzeniem w sprawie pomocy dla MŚP³⁰⁹ i zażądała, aby utworzone miejsca pracy były utrzymane przez co najmniej pięć lat.
572. Program zastępuje wcześniejszy, zgodnie z którym pomoc na przejęcia przedsiębiorstw przemysłowych nie podlegała górnej granicy i nie wiązała się z tworzeniem miejsc pracy; tamten program został uznany za niezgodny z unijnymi zasadami pomocy państwa³¹⁰.

11. POMOC NA POKRYCIE SZKÓD SPOWODOWANYCH PRZEZ KLĘSKI ŻYWIOWE

*Powódź latem 2005 r. (Niemcy i Austria)*³¹¹

573. W sierpniu, w Niemczech i w Austrii miało miejsce kilka katastrofalnych powodzi o bezprecedensowej skali. W niektórych regionach władze lokalne odnotowały poziomy wody, których nie doświadczone w ciągu minionych 300 lat, a które wyrządziły znaczne szkody w publicznej infrastrukturze, gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach położonych w regionach dotkniętych powodzią. W celu

³⁰⁵ Dz.U. C 126 z 25.5.2005.

³⁰⁶ Sprawa N 553/04 *Ulgi podatkowe z tytułu przejęcia przedsiębiorstw przemysłowych znajdujących się w trudnej sytuacji*, decyzja Komisji z 1.6.2005.

³⁰⁷ Artykuły 44f, 1383 A i 1464 B francuskiego Ogólnego Kodeksu Podatkowego.

³⁰⁸ Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej (Dz.U. C 74 z 10.3.1998, str. 9) zmienione nowymi wytycznymi w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 przyjętymi w dniu 21 grudnia 2005 r.

³⁰⁹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 10 z 13.1.2001, str. 22).

³¹⁰ Dz.U. L 108 z 16.4.2004.

³¹¹ Sprawa N 435/2005 *Austriackie środki na rzecz pokrycia szkód wyrządzonych przez powódź w 2005 r.*; sprawa N 442/2005 *Pomoc firmom i przedstawicielom wolnych zawodów w pokryciu szkód wyrządzonych przez powódź w Bawarii w sierpniu 2005 r.*; oraz sprawa N 466 B/2005 *Bawarski Fundusz Pomocy (Bavarian Hardship Fund) - powódź latem 2005 r.*

częściowego pokrycia szkód wyrządzonych przedsiębiorstwom przez tę klęskę żywiolową rządy Austrii i Niemiec zgłosiły Komisji kilka programów pomocy.

574. Komisja we wszystkich zgłoszonych sprawach postanowiła nie zgłaszać zastrzeżeń i zatwierdzić pomoc na podstawie art. 87 ust. 2 lit. b). Komisja oparła swoją ocenę o następujące „zasady wiodące”: w celu niedopuszczenia, aby którekolwiek przedsiębiorstwo zyskało lepszą pozycję po otrzymaniu pomocy z tytułu klęski żywiolowej, musiała zostać bezwzględnie wykluczona wszelka nadmierna rekompensata, dlatego za koszty kwalifikowane uznano wyłącznie koszty na pokrycie szkód materialnych spowodowanych bezpośrednio przez klęskę żywiolową, a maksymalna rekompensata odpowiadała 100 % tych kosztów. W celu sprawdzenia, czy nadmierna rekompensata została skutecznie wykluczona, konieczny był do wprowadzenia scentralizowany i zinstytucjonalizowany mechanizm nadzoru służący ustaleniu, w jakim stopniu szkody mogły zostać pokryte przez ubezpieczenie, oraz dopilnowaniu, aby maksymalne możliwe wsparcie nie zostało przekroczone. We wszystkich przypadkach pojęcie szkody oparto o koszty refinansowania i/lub wartość odtworzenia. Poniesione straty i utracone zyski związane z czasowymi zakłóceniami procesu produkcyjnego, utraty zamówień, klientów lub rynków nie zostały uznane za koszty kwalifikowane.

12. INNA POMOC: ZDROWIE, USŁUGI POCZTOWE, OBRONA

*Reforma holenderskiego systemu ubezpieczeń zdrowotnych*³¹²

575. W dniu 3 maja Komisja zatwierdziła przyznanie środków publicznych w wysokości 15 miliardów EUR na podstawową reformę systemu ubezpieczeń zdrowotnych w Niderlandach. Celem reformy jest zagwarantowanie dostępu do systemu dla wszystkich obywateli, przy jednoczesnym wspieraniu sprawności i stabilności finansowej w świadczeniu opieki zdrowotnej. W tym celu władze tworzą pomiędzy ubezpieczycielami system wyrównywania ryzyka i wspierają przekształcenie systemu poprzez przekazanie niektórym ubezpieczycielom kapitału początkowego.
576. Nowa ustawa o ubezpieczeniach zdrowotnych stworzy jednolity rynek prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych w Niderlandach. Aby zapewnić solidarność, ubezpieczyciele zdrowotni będą zobowiązani przez rząd holenderski do przyjmowania wszystkich obywateli, nie będą też mogli różnicować składek. Po pierwsze, aby zrekompensować ubezpieczycielom zobowiązania do świadczenia usług publicznych, władze holenderskie wprowadzą system, którego zadaniem będzie neutralizowanie różnych profilów ryzyka ubezpieczycieli zdrowotnych spowodowane różnymi portfelami klientów. Choć Komisja nie była przekonana, czy środek spełnia warunki określone w wyroku Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Altmarku, orzekła, że jest on zgodny ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 86 ust. 2.

³¹² Sprawy N 541/2004 i N 542/2004 *Reforma holenderskiego systemu ubezpieczeń zdrowotnych*, decyzja Komisji z 3.5.2005.

577. Po drugie, w charakterze środka jednorazowego zezwoli się obecnym Funduszom Chorobowym na przeniesienie rezerw finansowych do nowego systemu rynkowego w formie kapitału początkowego. Kasy chorych, które zostaną przekształcone w normalnych prywatnych ubezpieczycieli, potrzebują tych rezerw, aby spełnić wymogi wypłacalności nałożone na ubezpieczycieli zdrowotnych. Przy reformowaniu systemu ubezpieczeń zdrowotnych rząd holenderski działa zgodnie z jednym z priorytetów strategii lizbońskiej, tj. dążeniem do zapewnienia „finansowo stabilnej i rentownej opieki zdrowotnej oraz opieki długofalowej”. Komisja uznała ten środek za konieczny i proporcjonalny i tym samym stwierdziła, że środek jest zgodny ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c).

*Utworzenie Banque Postale (Francja)*³¹³

578. Po zgłoszeniu przez francuskie władze, Komisja zbadała kilka środków stanowiących część operacji wydzielenia finansowej działalności z poczty La Poste (LP) i przekazania tej działalności jej przedsiębiorstwu zależnemu, Banque Postale (BP).
579. Komisja sprawdziła, czy środki własne przekazane do BP, zgodnie ze standardami rachunkowości mającymi zastosowanie do takich operacji, odpowiadają środkom własnym przeznaczonym aktualnie na świadczenie usług finansowych przez LP. W związku z brakiem dodatkowego kapitału od LP, Komisja uznała, że – biorąc pod uwagę sytuację w czasie przekazywania działalności – przekazanie to nie stanowi pomocy państwa. Sprawdzenie, czy poziom kapitału własnego BP jest wystarczający dla wielkości i charakteru jego działalności nie jest sprawą Komisji, bowiem należy to do obowiązków krajowych organów nadzoru ostrożnościowego.
580. Komisja sprawdziła również na podstawie właściwego orzecznictwa³¹⁴, czy BP nie otrzyma korzyści ekonomicznej poprzez wynagrodzenie wypłacone LP z tytułu świadczenia usług. W szczególności, Komisja sprawdziła, czy były wdrożone mechanizmy zapobiegające przeniesieniu potencjalnych korzyści LP, tak aby zapobiec ewentualnemu przeciekowi pomiędzy LP a jego przedsiębiorstwem zależnym. Władze francuskie zobowiązały się między innymi dopilnować, że BP będzie finansowany na ściśle rynkowych warunkach. Ponadto, Komisja sprawdziła, czy wspomniane wynagrodzenie zostało obliczone na podstawie analitycznej rachunkowości LP ustanowionej zgodnie z zasadami, które były stosowane jednolicie i były obiektywnie uzasadnione.
581. W dniu 21 grudnia Komisja zatwierdziła wydzielenie działalności finansowej LP, ponieważ nie wiąże się ono z jakimkolwiek przywilejem ekonomicznym dla BP. Dodatkowe zagadnienia, niezwiązane bezpośrednio z wydzieleniem, takie jak specjalne prawo do rozprowadzania „livret A” (konta oszczędnościowego zwolnionego z podatku), nieograniczona gwarancja państwa udzielona LP oraz systemy emerytalne dla urzędników LP przeniesionych do BP, zostaną zbadane oddzielnie.

³¹³ Sprawa N 531/2005 *Utworzenie Banque Postale*, Decyzja Komisji z 21.12.2005.

³¹⁴ Sprawa C 83/01 P *Chronopost* [2003] ECR I-6993.

582. W dniu 7 grudnia Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie niezgłoszonej pomocy dla Hellenic Vehicle Industry S.A. – ELVO³¹⁵, greckiego producenta cywilnych i wojskowych pojazdów silnikowych i głównego dostawcy dla greckiego wojska. W 1999 r. grecki rząd zatwierdził umorzenie długów przedsiębiorstwa wobec sektora publicznego, zaciągniętych w latach 1989-1999. Według Grecji pomoc wynosząca 3,5 mln EUR, przyniosła korzyść wyłącznie wojskowej produkcji ELVO, a zatem może być objęta art. 296 TWE, który pozwala na odstępstwo od ogólnego zakazu pomocy państwa z przyczyn bezpośrednio związanych z podstawowymi interesami bezpieczeństwa państwa. Na podstawie dostępnych informacji Komisja uważa, iż tylko część pomocy była przeznaczona na produkcję wojskową i jest objęta zakresem art. 296 TWE. Pozostała część pomocy musi zostać zbadana na podstawie ogólnych zasad pomocy państwa.

13. ROLNICTWO

Podatek od fosforu mineralnego w fosfatach paszowych (Dania)

583. W dniu 19 stycznia Komisja postanowiła nie wnosić zastrzeżeń do zaproponowanego przez Danię nowego podatku od fosforu mineralnego w fosfatach paszowych, którego celem jest zmniejszenie użycia fosforu w rolnictwie³¹⁶. Aby nie podnosić ogólnego poziomu podatków w duńskim sektorze rolniczym, w zamian obniżony zostanie podatek od gruntów rolnych. Program uważany jest za niestanowiący pomocy państwa dla rolników. Ogólne zmniejszenie podatku gruntowego dla rolnictwa jest uważane za administracyjnie najbardziej skuteczny sposób redystrybucji dochodu z podatku od fosforu do sektora rolnego. Podatek gruntowy będzie zmniejszony dla wszystkich sektorów rolniczych, nie tylko dla tych, które stosują pasze zwierzęce i płacą podatek od fosforu, co – przynajmniej teoretycznie – może przynieść korzyść producentom roślin. Jednakże, w oparciu o fakt że program chroni środowisko oraz fakt, iż właściwe zasady pomocy państwa wyraźnie odnoszą się do podatku od nieruchomości jako jednego ze sposobów zrównoważenia nowych podatków od ochrony środowiska, Komisja postanowiła nie wnosić zastrzeżeń, nawet gdyby program miał prowadzić do takiej korzyści. Średnia wielkość zmniejszenia podatku przypadająca na rolnika jest również bardzo niewielka (w przybliżeniu 700 DKK (95 EUR) rocznie).

Krajowy program pomocy LFA (Finlandia)

584. W dniu 16 marca Komisja zatwierdziła nowy środek pomocy państwa³¹⁷, który byłby połączony z istniejącym wsparciem dla mniej uprzywilejowanych obszarów współfinansowanym przez Wspólnotę w ramach fińskiego programu rozwoju obszarów wiejskich. Na pomoc składa się podstawowa wypłata 20 EUR na hektar na obszarach objętych pomocą A, B i C1 oraz 25 EUR na hektar na obszarach objętych pomocą C2-C4. Ta podstawowa wypłata jest przyznana wszystkim obszarom kwalifikującym się do współfinansowanego dodatku. Oprócz tego, obszary należące

³¹⁵ Sprawa C 47/2005 *Pomoc dla ELVO* (Hellenic Vehicle Industry S.A.) – Grecja.

³¹⁶ Sprawa N 343/2004.

³¹⁷ Sprawa N 284/2004.

do gospodarstw hodowli zwierząt otrzymują dodatkową wypłatę w wysokości 80 EUR na hektar.

585. Komisja zapewniła, że łączona suma (istniejąca współfinansowana pomoc, nowa podstawowa wypłata oraz nowa dodatkowa wypłata) nie przekracza średnio 250 EUR na hektar. Sumy nowej podstawowej wypłaty i dodatkowej wypłaty będą corocznie monitorowane. W razie konieczności, zostaną one zmniejszone proporcjonalnie w całym państwie, tak aby nie została przekroczona maksymalna średnia wypłata 250 EUR na hektar. Komisja uznała, że połączone wypłaty dla mniej uprzywilejowanych obszarów w Finlandii są zgodne z prawodawstwem UE, szczególnie z pkt 6 wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa³¹⁸ w sektorze rolnictwa oraz art. 14 i 15 rozporządzenia (WE) nr 1257/99³¹⁹, z następujących względów: wypłaty są rozdzielone geograficznie w taki sposób, że obszary o najmniejszej produkcji czerpią z nich największe korzyści; sektory napotykające na szczególne problemy strukturalne z powodu naturalnych przeszkód otrzymują większą pomoc; nie występuje nadmierna rekompensata w porównaniu z poziomami wypłat w porównywalnych regionach UE.

Podatek od utylizacji odpadów zwierzęcych w 2003 r. (taxe d'équarrissage) (Francja)

586. W dniu 5 lipca Komisja zatwierdziła pomoc państwa w wysokości około 325 mln EUR przyznaną w ramach systemu usług publicznych w zakresie utylizacji (service public d'équarrissage) na przechowywanie i niszczenie potraw mięsnych oraz na transport i utylizację padłych zwierząt i odpadów zwierzęcych w 2003 r.³²⁰ Jednocześnie Komisja postanowiła wszcząć formalne postępowanie wyjaśniające przewidziane w art. 88 ust. 2 w sprawie pomocy przyznanej dla pewnego obszaru handlu mięsem, polegającej na zwolnieniu go z podatku od utylizacji w 2003 r. Francja nadal zwalniała niektóre przedsiębiorstwa z płacenia podatku, jak miało to już miejsce w latach 1997-2002. Zwolnienie dotyczyło przedsiębiorstw, których obrót w poprzednim roku kalendarzowym był mniejszy niż 762 245 EUR. Podatek od utylizacji był nakładany na podstawie całkowitych obrotów przedsiębiorstwa, a nie na podstawie wielkości sprzedaży mięsa. Dlatego niektóre przedsiębiorstwa mogły być zwolnione z podatku, nawet jeśli sprzedały większą ilość mięsa niż inne przedsiębiorstwa o wyższych całkowitych obrotach z tytułu sprzedaży dowolnego produktu. Zwolnienie to nie wydaje się uzasadnione charakterem systemu podatkowego i mogło zatem stanowić pomoc państwa. Ponadto, pomoc wydaje się być niezgodną pomocą operacyjną, gdyż w przedstawionej redukcji opłat brak jest jakiegokolwiek elementu motywującego oraz jakiegokolwiek świadczenia ze strony beneficjentów. Stanowisko to jest zgodne z tym, co Komisja wyraziła w swojej decyzji z grudnia 2004 r. w sprawie podatku od utylizacji (taxe d'équarrissage)³²¹.

³¹⁸ Wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnictwa (Dz.U. C 28 z 1.2.2000).

³¹⁹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniające i uchylające niektóre rozporządzenia (Dz.U. L 160 z 26.6.1999, str. 80).

³²⁰ Sprawa C 23/2005.

³²¹ Sprawa NN 8/2004.

Plans de campagne (plany interwencyjne) (Francja)

587. W dniu 20 lipca Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie przyznania przez Francję w latach 1991-2002 w sektorze owoców i warzyw pomocy państwa potencjalnie niezgodnej z prawem³²². Pomoc była przyznawana za pomocą corocznych „planów interwencyjnych” (plans de campagne). Zawierała ona środki mające na celu przeciwdziałanie nadmiernej podaży francuskich owoców i warzyw na rynku wewnętrznym za pomocą wsparcia cenowego, wsparcia dla tymczasowego przechowywania części zbiorów, niszczenia produktów lub wsparcia dla przetwórstwa. Mogły być również wypłacane dotacje w celu wspierania sprzedaży francuskich produktów poza UE w okresach kryzysu. Wydaje się, że wysokość wsparcia mogła wynosić aż 50 mln EUR rocznie.
588. Komisja wyraża wątpliwość, czy środki, o których mowa, można uznać za zgodne z regulami konkurencji, gdyż z dużym prawdopodobieństwem mogą one zakłócać prawidłowe funkcjonowanie organizacji wspólnego rynku odnośnie do owoców i warzyw. Ostateczna decyzja spodziewana jest w 2006 r.

Wsparcie dla grup producentów bananów (Gwadelupa i Martynika)

589. W dniu 6 września Komisja postanowiła nie zgłaszać zastrzeżeń do pomocy państwa w wysokości około 1,41 mln EUR przyznanej grupom producentów w formie subwencjonowanych pożyczek, która towarzyszyła środkom restrukturyzacyjnym w sektorze bananów³²³. Pomoc ta, przyznana grupom producentów znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej, nie spełniała warunków ustanowionych w unijnym prawodawstwie dotyczącym pomocy na restrukturyzację, gdyż wchodzące w grę sumy były zbyt małe dla restrukturyzacji sektora bananów na pełną skalę, zaś przewidziane środki (poprawa koncentracji dostaw) nie mogły być uznane za wiarygodny plan restrukturyzacji. Komisja zatwierdziła to wsparcie jako pomoc operacyjną, korzystając ze specjalnej podstawy prawnej dla regionów, w których została przyznana pomoc, pozwalającej na przyznanie pomocy operacyjnej na zrekompensowanie szeregu utrudnień, które poważnie hamują rozwój w regionach najbardziej oddalonych.

Pomoc na ochronę zwierząt gospodarskich przed atakami drapieżników (Toskania, Włochy)

590. W dniu 6 września Komisja zatwierdziła po raz pierwszy pomoc państwa na pokrycie składek ubezpieczenia przed szkodami ponoszonymi przez hodowców bydła w wyniku ataków drapieżników, takich jak wilki lub niedźwiedzie³²⁴. Środki te mają na celu zabezpieczenie zwierząt gospodarskich (bydła, owiec, kóz i koni) hodowanych w pobliżu parków przyrodniczych i narażonych na ataki drapieżników. Straty, których sprawa dotyczy, to wyłącznie śmierć zwierząt oraz poronienia wskutek ataku drapieżników. Ponadto Komisja uznała, że pomoc państwa polegająca na finansowaniu inwestycji związanych z zapobieganiem i ochroną, takich jak budowa/przebudowa pomieszczeń dla zwierząt, systemów nadzoru wizyjnego oraz budowa zagród dla zwierząt, jest zgodna z wytycznymi w sprawie pomocy państwa

³²² Sprawa NN 8/2004.

³²³ Sprawa NN 40/2004.

³²⁴ Sprawa N 211/2005.

w sektorze rolnictwa. Pomoc została zatwierdzona, żeby połączyć zabezpieczenie chronionych gatunków ze zmniejszeniem ryzyka szkód dla hodowców bydła.

Fundusz solidarności na wypadek niekorzystnych warunków meteorologicznych (Włochy)

591. W dniu 7 czerwca Komisja przyjęła decyzję o niezgłaszaniu zastrzeżeń w stosunku do nowej ustawy ramowej dotyczącej pomocy państwa w wysokości około 100 mln EUR rocznie na zrekompensowanie rolnikom strat powodowanych niekorzystnymi warunkami meteorologicznymi³²⁵. Nowa ustawa stworzy spójną podstawę prawną dla przyszłej rekompensaty z tytułu niekorzystnych warunków meteorologicznych, finansowanej przez rząd centralny. Godną uwagi zmianą w stosunku do przeszłości będzie to, że rolnicy, którzy mogliby wykupić (subwencionowane) ubezpieczenie, nie otrzymają już żadnej rekompensaty. W ten sposób rolnicy zostaną zachęcani do wykupienia ubezpieczenia, co ułatwi perspektywiczne planowanie wydatków publicznych. Włoski rząd przewiduje wydawać w przybliżeniu 100 mln EUR rocznie na bezpośrednią rekompensatę oraz dalsze 100 mln jako dotację na umowy ubezpieczenia.

*Holland Malt (Niderlandy)*³²⁶

592. W dniu 3 maja Komisja postanowiła wszcząć formalne postępowanie wyjaśniające w sprawie planowanej dotacji w holenderskim sektorze słodu na rzecz projektu inwestycyjnego Holland Malt BV (współpraca pomiędzy Bavaria NV i Agrifirm, spółdzielnią producentów zboża) związanego z utworzeniem zakładu produkcyjnego. W wyniku jego realizacji cały łańcuch magazynowania i przetwórstwa jęczmienia browarnianego oraz produkcja i handel sładem zostałyby zintegrowane.
593. Komisja podjęła decyzję o rozpoczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, gdyż ma wątpliwości, czy planowana pomoc jest zgodna ze wspólnym rynkiem z następujących powodów:
- na podstawie informacji dostępnych Komisji nie można wykluczyć, że na rynku słodu występuje nadwyżka zdolności produkcyjnych;
 - Holland Malt twierdzi, że będzie dostarczać „słód premium” wysokiej jakości służący do produkcji „piwa premium” i że rynek słodu i piwa tego rodzaju wciąż się powiększa.
594. Nie jest jednak jasne, czy „słód premium” i „piwo premium” nie są jedynie pojęciami marketingowymi, które nie odpowiadają żadnym konkretnym produktom stanowiącym osobny rynek, dla którego można by wykluczyć nadwyżkę zdolności produkcyjnych.

³²⁵ Sprawa NN 54/A/2004.

³²⁶ Sprawa C 14/2005, pierwotnie sprawa N 149/2004.

Podatek klimatyczny (Zjednoczone Królestwo)

595. W dniu 20 lipca Komisja zatwierdziła program pomocy przyznający sektorowi rolniczemu obniżenie podatku w wysokości 687 mln EUR w ciągu 10 lat³²⁷. Obniżenie podatku klimatycznego w wysokości 50 % dla ogrodnictwa i 80 % dla rolnictwa, objęte porozumieniami o zintegrowanym zapobieganiu zanieczyszczeniom i ich ograniczaniu (IPPC), pozwala sektorowi ogrodniczemu Zjednoczonego Królestwa na dostosowanie się do wyższych cen energii spowodowanych podatkiem, pozwalając jednocześnie osiągnąć określone w protokole z Kioto cele dotyczące zmniejszenia emisji CO₂ dla Zjednoczonego Królestwa, jak również dla całej UE.
596. Podatek klimatyczny od niekrajowego zużycia energii został wprowadzony przez Zjednoczone Królestwo w 2001 r., aby ociągnąć cele określone w protokole z Kioto. Energochłonnym sektorom przemysłu zaoferowano jego znaczące obniżenie wynoszące 80 % na okres 10 lat, po to aby dostosowały się do nowych warunków i poprawiły efektywność wykorzystania energii oraz zmniejszyły emisję dwutlenku węgla. Sektory rolnictwa zainteresowane tą decyzją (hodowla trzody chlewnej i drobiu, produkcja żywności i napojów) zawarły porozumienia IPPC i zobowiązały się do realizacji celów związanych ze zmniejszeniem emisji i racjonalnym wykorzystaniem energii. Zjednoczone Królestwo zapewnia ściśle monitorowanie realizacji zobowiązań.
597. Utrata obniżenia podatku w przyszłości w połączeniu z koniecznością osiągnięcia celów jest skutecznym mechanizmem służącym przestrzeganiu zapisów porozumienia i osiąganiu przez nie celów. Mechanizmowi zwrotu, który jest proporcjonalny do nieosiągniętych celów na końcu okresu porozumienia, towarzyszy mechanizm kar. Porozumienia są regularnie poddawane przeglądowi. Podczas oceny wielosektorowej pomocy państwa w kontekście podatków od energii Komisja przyjęła równe traktowanie rolnictwa z innymi sektorami podlegającymi wytycznym dotyczącym pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Porozumienia IPPC zostały zatwierdzone na podstawie pkt 51 ust. 1 lit. a) wytycznych.
598. Odrębny specjalny środek wiążący się z pięcioletnim obniżeniem podatku wynoszącym 50 % pozwala sektorowi ogrodniczemu wyrównać ewentualne straty z tytułu utraty międzynarodowej konkurencyjności wynikającej z wprowadzenia podatku klimatycznego. Jego podstawę prawną stanowił pkt 5.5.4 wytycznych w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnictwa.

14. RYBOLÓWSTWO

599. Spośród spraw, w których Komisja podjęła decyzje w 2005 r., warto wspomnieć o trzech niżej wymienionych:

³²⁷ Sprawa NN 12/2004.

600. Inwestycja w wysokości 3 mln GBP dokonana w latach 1999-2000 w przedsiębiorstwo przetwórstwa rybnego na Wyspach Szetlandzkich przez przedsiębiorstwo o nazwie Shetland Leasing and Property Ltd (SLAP)³²⁸. Komisja dowiedziała się o niej ze skargi. Postępowanie wyjaśniające doprowadziło do stwierdzenia, że środki wykorzystane w ramach inwestycji pochodziły z dwóch funduszy powierniczych zarządzanych przez Radę Wysp Szetlandzkich i musiały zostać uznane za pomoc państwa. Inwestycja ta stanowiła pomoc operacyjną niezgodną ze wspólnym rynkiem. Jednakże, ponieważ ten sam rodzaj finansowania był uznany za prywatny udział w dziedzinie funduszy strukturalnych, z powodu uzasadnionych oczekiwań ze strony władz i zaangażowanych organów nie zażądano odzyskania pomocy.
601. Komisja zatwierdziła program³²⁹ na sumę 1 mln GBP zgłoszony przez Zjednoczone Królestwo, którego celem było wsparcie systemu dobrowolnych składek pozwalającego hodowcom łososi na zbieranie i utylizację odpadów wyhodowanych przez siebie ryb. W swojej decyzji Komisja uznała, że wytyczne w zakresie pomocy państwa dotyczącej testów TSE, padłych zwierząt oraz odpadów z ubojni, które zostały przyjęte w kontekście kryzysu związanego z BSE, stosują się również do pomocy państwa na padłe ryby z gospodarstw rybnych.
602. W związku z wyjątkowo silnym sztormem na Morzu Bałtyckim na początku stycznia Komisja zatwierdziła zgłoszony przez Łotwę program³³⁰ mający na celu rekompensatę szkód poniesionych przez rybaków i hodowców ryb. Zgłoszenia tego rodzaju programów pomocy, np. w związku ze sztormem lub innym nadzwyczajnym zdarzeniem, takim jak zanieczyszczenie, nie są czymś niezwykłym, lecz w tym przypadku program po raz pierwszy zgłosiło nowe państwo członkowskie.

15. SEKTOR GÓRNICTWA WĘGLA

603. Komisja podjęła w 2005 r. dużą liczbę decyzji związanych z pomocą państwa, które dotyczyły górnictwa węgla. W czerwcu zatwierdziła plany restrukturyzacji górnictwa węgla w Niemczech, na Węgrzech i w Polsce.
604. W styczniu Komisja zatwierdziła roczne wypłaty pomocy dla Niemiec na 2005 r. W marcu zatwierdziła pomoc państwa przyznaną przez Niemcy w 2001 r. i 2002 r. dla tamtejszego przemysłu węglowego (choć pomoc była bezprawna, gdyż nie została zgłoszona). W czerwcu zatwierdziła ona roczną pomoc dla Słowacji na 2004 r. oraz roczną pomoc dla Polski na lata 2004-2006. W lipcu Komisja zatwierdziła pomoc dla nowej kopalni lignitu w Republice Czeskiej na podstawie wytycznych w sprawie pomocy regionalnej, gdyż Rozporządzenie dotyczące górnictwa węgla nie ma zastosowania do lignitu. Wreszcie, Komisja zatwierdziła zakończenie pomocy dla kopalń w Republice Czeskiej, rocznej pomocy na 2005 r. dla kopalń na Słowacji oraz rocznej pomocy na lata 2004-2006 dla Węgier.

³²⁸ Sprawa C 13/2005.

³²⁹ Sprawa N 285/2005.

³³⁰ Sprawa N 177/2005.

16. TRANSPORT³³¹

16.1. Transport kolejowy

605. W dniu 3 maja Komisja upoważniła Republikę Czeską³³² do przyznania pomocy na umożliwienie zakupu nowego taboru kolejowego. Władze czeskie udzielią gwarancji na pożyczkę w wysokości 45 mln EUR oferowaną Kolejom Czeskim przez przedsiębiorstwo finansujące EUROFIMA. Środek, o którym mowa, ma bardzo ograniczony negatywny wpływ na obecne warunki wymiany handlowej. Po pierwsze, Koleje Czeskie płacą odsetki od pożyczki, choć jej oprocentowanie jest korzystniejsze niż byłoby na warunkach w pełni rynkowych, oraz pokrywają koszt gwarancji. Po drugie, gwarancja ma zastosowanie tylko do pasażerskiego transportu kolejowego – sektora, który nie jest jeszcze otwarty na konkurencję na podstawie prawodawstwa UE.
606. W dniu 7 czerwca Komisja zatwierdziła środek w Niderlandach³³³ polegający na przyznaniu pomocy na wsparcie instalacji europejskiego systemu sterowania pociągami nadzorującego, w czasie rzeczywistym, zgodność prowadzenia przez maszynistę pojazdu kolejowego ze wskazaniami sygnalizatorów (ETCS) w pociągach towarowych kursujących na nowej towarowej linii kolejowej o nazwie Betuwe Route. ETCS, nowy europejski standard sterowania pociągami, zostanie zainstalowany na tej linii w celu zapewnienia bezpieczeństwa. Władze holenderskie częściowo zrekompensują koszty instalacji ETCS w pierwszych lokomotywach towarowych, które będzie korzystać z linii Betuwe Route.
607. Wreszcie, w dniu 3 marca Komisja zatwierdziła środek pomocy na restrukturyzację Fret SNCF³³⁴. Środek stanowił część planu restrukturyzacji, który pozwoli na przywrócenie rentowności SNCF w zakresie przewozów towarowych. Zdaniem Komisji plan jest zgodny z unijnym prawodawstwem, gdyż pomoc jest ograniczona do minimum i towarzyszą jej środki kompensacyjne, takie jak zmniejszenie zdolności przewozowych oraz spodziewane otwarcie francuskiego rynku kolejowych przewozów towarowych.

16.2. Transport kombinowany

608. W dniu 16 marca Komisja zatwierdziła belgijski program pomocy³³⁵ mający na celu przyznanie dotacji na zakup sprzętu do transportu kombinowanego w regionie Walonii. W dniu 5 lipca zatwierdzono kolejny belgijski program pomocy³³⁶ na rzecz wsparcia usług w zakresie transportu kombinowanego. Ten trzyletni program przyniesie korzyść podmiotom zajmującym się transportem kombinowanym, które

³³¹ Poniższe sprawy dotyczące transportu wchodzą w zakres odpowiedzialności Dyrekcji Generalnej ds. Energii i Transportu.

³³² Sprawa N 323/2004 – Republika Czeska – *Gwarancja państwa na sfinansowanie zakupu nowego taboru kolejowego przez České dráhy (Koleje Czeskie)*, decyzja Komisji z 3.5.2005.

³³³ Sprawa N 569/2004 – *Niderlandy – Program pomocy na rzecz wdrożenia europejskiego systemu sterowania pociągami (ETCS) dla lokomotyw towarowych*, Decyzja Komisji z 7.6.2005.

³³⁴ Sprawa N 386/2004 – *Francja – Aide à la restructuration à Fret SNCF*, Decyzja Komisji z 2.3.2005.

³³⁵ Sprawa N 247/2004 – *Program pomocy na rzecz transportu kombinowanego w regionie Walonii*, decyzja Komisji z 16.3.2005.

³³⁶ Sprawa N 249/2004 – *Program pomocy na rzecz transportu kombinowanego*, Decyzja Komisji z 5.7.2005.

korzystają z usług kolejowych. Zamierzeniem programu jest zrekompensowanie różnicy tzw. kosztów zewnętrznych pomiędzy transportem drogowym i kolejowym, która jest szczególnie duża w przypadku krótkich odległości.

609. Ponadto, w dniu 16 marca Komisja zatwierdziła niemiecki program³³⁷ mający na celu zachęcenie do tworzenia nowych usług w zakresie transportu kombinowanego oraz nabycia specjalistycznego wyposażenia.
610. W dniu 20 kwietnia Komisja zatwierdziła włoski program pomocy³³⁸ mający na celu zachęcenie do przeniesienia przewozu ciężkich towarów z transportu drogowego na morski. Mając na uwadze ten cel, dotacje będą przyznawane przedsiębiorstwom transportu drogowego, które zamiast transportu drogowego wykorzystują istniejące lub nowe szlaki morskie. Program będzie obowiązywał przez trzy lata, a jego budżet wyniesie 240 mln EUR. Warunkiem przyznania pomocy jest jednak to, że beneficjenci muszą korzystać z usług transportu morskiego przez trzy lata po wygaśnięciu programu.

16.3. Transport drogowy

611. Komisja podjęła w dniu 7 grudnia decyzję o zatwierdzeniu finansowej części planu restrukturyzacji dla grupy ABX Logistics³³⁹ o wartości 176 mln EUR. Decyzja zapadła na podstawie planu restrukturyzacji, który znacznie zmniejszał zdolności produkcyjne grupy ABX Worldwide, w tym jej oddziałów ABX Germany i ABX Netherlands, przywracał rentowność całej grupy i przekazywał całość jej kapitału prywatnemu inwestorowi, który musi podjąć działanie w ciągu 12 miesięcy od Decyzji. Jeśli chodzi o krajową działalność ABX France, została ona sprywatyzowana w 2005 r.
612. Komisja postanowiła zatwierdzić te środki, które powinny być wystarczające do przywrócenia rentowności grupy ABX Worldwide, nawet jeśli oznacza to konieczność sprzedania całej grupy ABX Worldwide. Dlatego właśnie Komisja uzależniła zatwierdzenie pomocy na restrukturyzację od sprzedaży grupy ABX prywatnemu inwestorowi, który – oprócz zapłacenia ceny rynkowej – powinien również wnieść znaczący wkład finansowy do grupy ABX.

16.4. Transport lotniczy

Alitalia (Włochy)

613. Komisja postanowiła w dniu 7 czerwca, że dokapitalizowanie przedsiębiorstwa Alitalia i jego spółki zależnej zajmującej się świadczeniem usług nie wiąże się z pomocą państwa, o ile warunki ustanowione w celu zagwarantowania, że państwo zachowuje się jak rozsądny inwestor, zostaną dokładnie spełnione. Z jednej strony, mniejszościowy udział państwa w przyszłym podwyższeniu kapitału AZ Fly o 1,2 mld EUR musi nastąpić po takiej samej cenie i na takich samych warunkach, jak w przypadku inwestora prywatnego. W tym względzie Komisja otrzymała list

³³⁷ Sprawa N 238/2004 – Program pomocy na rzecz finansowania nowych form transportu kombinowanego, Decyzja Komisji z 16.3.2005.

³³⁸ Sprawa N 496/2003 – Włochy – Pomoc na rozwój połączeń logistycznych i zwiększanie stopnia intermodalności, Decyzja Komisji z 20.4.2005.

³³⁹ Sprawa C53/2003.

intencyjny od międzynarodowego banku, który gwarantuje skuteczne i większościowe zaangażowanie sektora prywatnego w tę operację. Pozwoli to dotrzymać zobowiązania sprywatyzowania przedsiębiorstwa, danego przez Włochy w lipcu 2004 r. Dokapitalizowanie linii lotniczych, ostatecznie ograniczone do 1 mld EUR, odbyło się w grudniu bez potrzeby korzystania z gwarancji udzielonych przez banki.

614. Z drugiej strony, proponowana inwestycja w wysokości 216 mln EUR przez publiczną spółkę holdingową Fintecna w działalność naziemną przedsiębiorstwa AZ Services musi spełniać warunki rynkowe. Komisja sprawdziła za pomocą niezależnej opinii, że inwestycja ta zapewnia zwrot zgodny z tym, czego oczekiwaliby inwestor prywatny. Pierwsze kroki rekapitalizacji nastąpiły, zgodnie z planem, w grudniu.
615. Badając restrukturyzację, Komisja dała stronom trzecim możliwość przedstawienia uwag na temat tego, jak Alitalia wykorzystwała pożyczkę w wysokości 400 mln EUR, do zagwarantowania której upoważniła Włochy w dniu 20 lipca 2004 r. W świetle tych uwag Komisja przeprowadziła pełną analizę działań Alitalii, w tym niezależne badanie. Zajął ona stanowisko, że nie miało miejsca niewłaściwe wykorzystanie pomocy, moce przedsiębiorstwa odpowiadają poczynionym zobowiązaniom, a nowe trasy są dochodowe.

Ryanair (Belgia)

616. W swojej Decyzji z dnia 12 lutego 2004 r. dotyczącej przywilejów przyznanych przez region Walonii i będący własnością publiczną brukselski port lotniczy Charleroi (BSCA) liniom lotniczym Ryanair w związku z założeniem bazy w Charleroi, Komisja uznała, że niektóre rodzaje pomocy, które pozwalają na autentyczny rozwój nowych tras w ściśle określonych warunkach mogą być zatwierdzone przez Komisję. Jednak Decyzja wskazała również, iż niektóre formy pomocy nie mogą być zatwierdzone.
617. W tym względzie i w następstwie Decyzji władze belgijskie uzgodniły w 2004 r. z Ryanaiem, że część pomocy niezgodnej z prawem, około 4 mln EUR, umieszczona zostanie na rachunku depozytowym w oczekiwaniu na orzeczenie Sądu Pierwszej Instancji (SPI) we wniesionej przez linie lotnicze sprawie o unieważnienie Decyzji Komisji. Belgia musiała pozwać Ryanair do irlandzkiego sądu, aby otrzymać zwrot dodatkowej sumy około 2,3 mln EUR (sprawa jest nadal w toku).
618. Również w następstwie Decyzji w sprawie Ryanair/Charleroi, w dniu 9 grudnia Komisja przyjęła zbiór Wytycznych w odpowiedzi na ostatnie wydarzenia w sektorze transportu lotniczego: z jednej strony pojawienie się tanich linii lotniczych a z drugiej zwiększona konkurencja pomiędzy portami lotniczymi, w szczególności pomiędzy regionalnymi portami lotniczymi, które były szczególnie aktywne w ostatnich kilku latach w celu przyciągnięcia nowych połączeń lotniczych. Wytyczne te³⁴⁰ mają na celu wprowadzenie większej przejrzystości do obowiązujących zasad przez określenie, co jest dozwolone a co zakazane przez Komisję.

Olympic Airways (Grecja)

³⁴⁰ Komunikat Komisji – Wytyczne wspólnotowe dotyczące finansowania portów lotniczych i pomocy państwa na rozpoczęcie działalności dla przedsiębiorstw lotniczych oferujących przeloty z regionalnych portów lotniczych (Dz.U. C 312 z 9.12.2005, str.1).

619. We wrześniu Komisja zakończyła również postępowanie wyjaśniające w sprawie zarzutów dotyczących przyznania przez Grecję niezgodnej z prawem i ze wspólnym rynkiem pomocy dla linii lotniczych Olympic Airways. Komisja stwierdziła, że od dnia 11 grudnia 2002 r. (daty jej poprzedniej decyzji w sprawie greckich narodowych linii lotniczych) Olympic Airways i Olympic Airlines nadal otrzymywały pomoc państwa niezgodną z prawem. Patrz również odesłanie do wyroku ETS dotyczącego odzyskania takiej pomocy w sekcji D poniżej.
620. Wszczynając postępowanie wyjaśniające, Komisja wyraziła wątpliwość co do dalszego niepłacenia przez Olympic Airways podatku i składek na ubezpieczenie społeczne, jak również co do sposobu, w jaki stworzono Olympic Airways pod koniec 2003 r.
621. W grudniu 2003 r. cała działalność związana z przelotami, poprzednio prowadzona w ramach Olympic Airways Group przez Olympic Airways, Olympic Aviation i Olympic Macedonian, została skoncentrowana w nowym podmiocie przemianowanym na Olympic Airlines. Po szczegółowym zbadaniu finansów przedsiębiorstw Olympic Airways i Olympic Airlines w dniu 14 września Komisja ustaliła, że Grecja przyznała pomoc państwa niezgodną z prawem i ze wspólnym rynkiem poprzez kilka środków, w tym niepłacenie podatku i składek na ubezpieczenie społeczne, zawyżoną wycenę majątku wniesionego przez Olympic Airways do Olympic Airlines, dotacje gotówkowe udzielone Olympic Airways przez państwo oraz wydzierżawienie Olympic Airways samolotów po cenach niepokrywających kosztów³⁴¹.

Infrastruktura portów lotniczych (Niemcy i Belgia)

622. Ponadto w 2005 r. Komisja przyjęła dwie decyzje dotyczące finansowania infrastruktury portów lotniczych. W dniu 19 stycznia Komisja postanowiła, że niemiecki program pomocy³⁴² na budowę i rozbudowę regionalnych portów lotniczych w strukturalnie słabych regionach jest zgodny z unijnymi zasadami pomocy państwa. Program przewiduje dotacje, które są wykorzystywane wyłącznie na pokrycie kosztów inwestycji w infrastrukturę portu lotniczego, która jest otwarta dla wszystkich potencjalnych użytkowników na jednakowych warunkach. Do wsparcia finansowego nie kwalifikuje się jednak koszt bieżącej działalności związanej z obsługą portu lotniczego, ani konkretne inwestycje dokonane przez przewoźnika, który korzysta z danego portu lotniczego.
623. Inna decyzja w sprawie infrastruktury portu lotniczego dotyczyła utworzenia spółki publiczno-prywatnej w celu rozbudowy i eksploatacji Antwerpskiego Międzynarodowego Portu Lotniczego w Deurne³⁴³. W dniu 20 kwietnia Komisja uznała w szczególności, że określenia sumy wkładów publicznych oraz wyboru partnera handlowego dokonano ostatecznie w drodze otwartej i niedyskryminującej publicznej procedury przetargowej, która respektowała zasadę równego traktowania konkurentów i zapewniała ograniczenie poziomu wkładu publicznego do niezbędnego minimum.

³⁴¹ Sprawa C 11/2004.

³⁴² Sprawa N 644i/2002 – *Niemcy*, Decyzja Komisji z 19.1.2005.

³⁴³ Sprawa N 355/2004 – *Belgia*, Decyzja Komisji z 20.4.2005.

C – EGZEKWOWANIE DECYZJI W SPRAWIE POMOCY PAŃSTWA

1. WSTĘP

624. Plan działań w zakresie pomocy państwa podkreśla, że skuteczność i wiarygodność środków pomocy państwa zależy od właściwego wykonania decyzji Komisji, zwłaszcza dotyczących odzyskania pomocy niezgodnej z prawem i ze wspólnym rynkiem. Plan działań w zakresie pomocy państwa stwierdza, że Komisja będzie dążyć do osiągnięcia bardziej skutecznej i sprawnej egzekucji Decyzji dotyczących odzyskania pomocy, co zapewni równość traktowania wszystkich beneficjentów.
625. W 2005 r. Jednostka ds. Egzekwowania Przepisów w Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji kontynuowała monitorowanie środków przyjętych przez państwa członkowskie w celu realizacji Decyzji Komisji dotyczących odzyskania pomocy. Liczba Decyzji dotyczących odzyskania pomocy, które nadal oczekują na wykonanie, spadła z 94 w dniu 31 grudnia 2004 r. do 75 w dniu 31 grudnia 2005 r. W 2005 r. Komisja przyjęła 12 nowych Decyzji dotyczących odzyskania pomocy. W tym samym okresie zakończono 31 spraw o odzyskanie pomocy.
626. Geograficzny rozkład nierozstrzygniętych spraw o odzyskanie pomocy pozostaje względnie stabilny: Największa liczba takich spraw (35 %) przypada nadal na Niemcy, a kolejne 53 % razem na Hiszpanię, Włochy i Francję. W szesnastu państwach członkowskich nie ma nierozstrzygniętych spraw o odzyskanie pomocy. Niemal dwie trzecie nierozstrzygniętych spraw o odzyskanie pomocy dotyczy indywidualnych środków pomocy, a pozostała część – programów pomocy.
627. Informacje przekazane przez zainteresowane państwa członkowskie wskazują, że w ostatnich latach odzyskano poważne kwoty pomocy niezgodnej z prawem i ze wspólnym rynkiem. W 2005 r. Komisja otrzymała informacje dokumentujące odzyskanie znaczących sum odnoszących się do ograniczonej liczby ostatnio przyjętych Decyzji, takich jak Decyzje dotyczące niemieckich banków krajowych (Landesbanków) i Bulla. Wydarzenia te przyczyniły się do znacznej poprawy ogólnej statystyki w zakresie odzyskiwania pomocy. Spośród 8,6 mld EUR pomocy podlegającej odzyskaniu na mocy Decyzji przyjętych od 2000 r., około 8,2 mld (kapitał w wysokości 6,0 mld EUR i odsetki w wysokości niemal 2,2 mld EUR) skutecznie odzyskano do końca 2005 r. Wyłączając odsetki, kwota ta stanowi 71 % całkowitej sumy pozostającej do odzyskania³⁴⁴.

³⁴⁴ Należy pamiętać, że prztoczone statystyki odnoszą się jedynie do nierozstrzygniętych spraw o zwrot pomocy, dla których państwa członkowskie dostarczyły stosunkowo dokładne dane. W przypadku 31 spośród 104 Decyzji dotyczących zwrotu pomocy przyjętych od 2000 r., zainteresowane państwa członkowskie nie przedstawiły jeszcze rzetelnych informacji na temat sumy pomocy, jaka wchodziła w grę. Dostępność informacji na temat kwot podlegających odzyskaniu jest szczególnie ograniczona w przypadku programów pomocy, a w szczególności środków fiskalnych lub *quasi* fiskalnych oraz środków obejmujących wykorzystanie gwarancji. Komisja kontynuuje starania na rzecz uzyskania od państw członkowskich informacji na temat zaangażowanych kwot pomocy.

628. W 2005 r. Komisja prowadziła dokładne i konsekwentne administracyjne działania następcze dotyczące wszystkich nierozstrzygniętych spraw o odzyskanie pomocy w celu zagwarantowania ich skutecznego wprowadzenia w życie. Jeżeli Komisja stwierdziła, że dane państwo członkowskie nie podjęło wszystkich środków dostępnych w ramach jego systemu prawnego w celu wprowadzenia Decyzji w życie, podejmowała kroki prawne na mocy art. 88 ust. 2 lub art. 228 ust. 2. W 2005 r. Komisja podjęła Decyzję o wszczęciu postępowania na podstawie art. 88 ust. 2 w sprawie niewykonania Decyzji dotyczącej odzyskania pomocy w trzech sprawach opisanych poniżej.

2. SPRAWY INDYWIDUALNE

*Municipalizzate (Włochy)*³⁴⁵

629. W dniu 19 stycznia³⁴⁶ Komisja postanowiła zaskarżyć Włochy do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS) za niezastosowanie się do Decyzji z dnia 5 czerwca 2002 r. Decyzja ta stanowiła, że pomoc przyznana przez Włochy na rzecz przedsiębiorstw sektora usług użyteczności publicznej jest niezgodna z prawem i musi zostać odzyskana od beneficjentów. Dwa lata po przyjęciu Decyzji Komisja stwierdziła, że Włochy nie podjęły żadnych skutecznych kroków w ramach krajowych przepisów prawnych, aby uzyskać natychmiastowy zwrot pomocy. Włochy przyjęły jedynie wstępne środki, lecz nie podjęły żadnego konkretnego środka nakazującego odzyskanie pomocy od beneficjentów.

*Thüringen Porzellan GmbH, Kahla (Niemcy)*³⁴⁷

630. W dniu 16 lutego Komisja ustaliła, że Niemcy nie zastosowały się w pełni do Decyzji o zwrocie pomocy z dnia 30 października 2002 r. dotyczącej pomocy przyznanej niemieckiemu producentowi porcelany Kahla Porzellan GmbH i jego następcy, przedsiębiorstwu Kahla/Thüringen Porzellan GmbH. Uważa ona, że Niemcy nie podjęły starań na rzecz odzyskania części sumy pomocy niezgodnej z prawem i ze wspólnym rynkiem, o której mowa w Decyzji.

*Środki nadzwyczajne na rzecz zatrudnienia (Włochy)*³⁴⁸

631. W dniu 6 kwietnia Komisja postanowiła zaskarżyć Włochy do ETS za niezastosowanie się do Decyzji dotyczącej odzyskania pomocy z dnia 30 marca 2004 r. Decyzja stwierdzała, że włoski program pomocy dla przedsiębiorstw przejmujących przedsiębiorstwa w stanie likwidacji jest sprzeczny z zasadami pomocy państwa, a pomoc musi zostać odzyskana od beneficjentów. Program miał na celu ochronę zatrudnienia w dużych przedsiębiorstwach znajdujących się w trudnej sytuacji poprzez obniżenie kosztów ubezpieczenia społecznego. Rok po przyjęciu Decyzji o zwrocie pomocy Włochy nie powiadomiły jeszcze Komisji o środkach podjętych w celu zastosowania się do tej Decyzji.

³⁴⁵ CR 27/1999.

³⁴⁶ Sprawa C-207/2005.

³⁴⁷ CR 62/2000.

³⁴⁸ CR 62/2003.

*Baskijski program fiskalny (Hiszpania)*³⁴⁹

632. W dniu 20 grudnia Komisja postanowiła zaskarżyć Hiszpanię do Trybunału Sprawiedliwości za niezastosowanie się do trzech Decyzji o zwrocie pomocy dotyczących baskijskiego programu fiskalnego. Decyzje o zwrocie pomocy uznawały baskijski program fiskalny przyznający nowo utworzonym przedsiębiorstwom dziesięcioletnie zwolnienie z podatku dochodowego za sprzeczny z zasadami pomocy państwa. Cztery lata po przyjęciu tych trzech Decyzji nadal brak jest oznak, że Hiszpania podjęła jakikolwiek konkretny środek w celu zakończenia programu lub odzyskania przyznanej już pomocy niezgodnej z prawem i ze wspólnym rynkiem.

*Zastosowanie orzeczenia w sprawie „Deggendorf” – pomoc dla ACEA Electrabel (Włochy)*³⁵⁰

633. W 2003 r. Komisja wszczęła na podstawie art. 88 ust. 2 postępowanie w stosunku do okręgowego projektu grzewczego w pobliżu Rzymu z zastosowaniem orzeczenia w sprawie „Deggendorf”, ponieważ beneficjentem pomocy było ACEA, przedsiębiorstwo kontrolowane przez miasto Rzym³⁵¹. Tymczasem ACEA zorganizowało i utworzyło wspólne przedsiębiorstwo z belgijską firmą Electrabel pod nazwą AceaElectrabel. Beneficjentem pomocy stała się spółka zależna wspólnego przedsiębiorstwa – AceaElectrabel Produzione – wspólnie kontrolowana przez ACEA i Electrabel.
634. W dniu 16 marca Komisja postanowiła zakończyć postępowanie Decyzją potwierdzającą, że środek stanowi pomoc zgodną z prawem i że beneficjent pozostaje ten sam, co w przypadku „*municipalizzate*”, nawet jeśli istnieje częściowa zmiana tożsamości beneficjenta. Pozytywna decyzja została podjęta pod warunkiem, że pomoc będzie przyznana dopiero po odzyskaniu pomocy, która została uznana za niezgodną z prawem i ze wspólnym rynkiem.
635. W sierpniu AceaElectrabel Produzione postanowiło wnieść odwołanie od tej Decyzji do ETS.

³⁴⁹ CR 58/1999, 59/1999 i 60/1999.

³⁵⁰ Sprawa C 35/2003 *Lazio – zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych*.

³⁵¹ Zobacz sprawa CR 27/1999 opisana w punkcie 629.

D – WYBRANE SPRAWY SĄDOWE

*Streekgewest Westelijk Noord-Brabant*³⁵²

636. Streekgewest Westelijk Noord-Brabant, podmiot odpowiedzialny za wywóz odpadów, musiał odprowadzać opłaty za każdym razem, gdy dostarczył odpady do zakładu przetwórczego. Zażądał on zwrotu zapłaconej sumy, ponieważ opłaty zostały nałożone z naruszeniem obowiązku niepodejmowania działań, o którym mowa w art. 88 ust. 3. Zmiany ustawy nakładającej opłaty oraz zwolnienie z tych opłat weszły w życie przed ich zatwierdzeniem przez Komisję. Jednakże, po zbadaniu tych środków Komisja uznała, że żadne elementy pomocy nie są niezgodne ze wspólnym rynkiem.
637. W wyroku z dnia 13 stycznia w sprawie pytań prejudycjalnych zadanych przez sąd krajowy, który zajął się tym zagadnieniem, Europejski Trybunał Sprawiedliwości (ETS) orzekł, że opłaty nie są objęte zakresem przepisów dotyczących pomocy państwa, o ile nie stanowią formy finansowania środka pomocy w sposób czyniący je integralną częścią tego środka. Ten ścisły związek i wzajemna zależność (konieczny związek) istnieją tylko wówczas, gdy przychody z opłat są przydzielone bezwzględnie na sfinansowanie pomocy. Jeśli tak jest, przychody z opłat mają bezpośredni wpływ na sumę pomocy, a w rezultacie na zgodność środka pomocy ze wspólnym rynkiem. W przypadku takiego powiązania, zgłoszenie musi również objąć sposób finansowania, a wówczas sama opłata jest objęta zakazem wprowadzenia w życie.
638. ETS zauważył dalej, że ostatnie zdanie art. 88 ust. 3 ma skutek bezpośredni. Oznacza to, że, jeśli opłata stanowi integralną część środka pomocy, państwa członkowskie są w zasadzie zobowiązane do uiszczenia opłat nałożonych z naruszeniem przepisów prawa UE. Osoby fizyczne mogą oprzeć się na bezpośrednim skutku tego artykułu w postępowaniach przez sądami krajowymi, nie tylko wtedy, gdy doznają wpływu zakłócenia konkurencji, lecz również w celu uzyskania zwrotu opłat nałożonych z naruszeniem tego przepisu, pod warunkiem, oczywiście, że dana osoba podlegała obowiązkowi odprowadzania opłat wprowadzonych z naruszeniem traktatu.

*F.J. Pape*³⁵³

639. Zgodnie z ustaleniami w omówionej powyżej sprawie Streekgewest Westelijk Noord-Brabant ETS sprawdził, czy w sprawie F.J. Pape podatek stanowi integralną część środka pomocy. Podobnie jak w przypadku Streekgewest, tak i w tym przypadku Niderlandy rozpoczęły przyznawanie pomocy, zanim została ona zatwierdzona przez Komisję. ETS orzekł w dniu 13 stycznia, że nie ma dostatecznego powiązania pomiędzy opłatą i środkiem pomocy, gdyż na podstawie holenderskiego prawa właściwe organy mogą korzystać ze swobody w rozdzielaniu przychodów z opłat na różne cele. Zatem przychody z opłat nie miały bezpośredniego wpływu na kwotę pomocy i ETS stwierdził, iż nie ma takiego powiązania pomiędzy opłatą a środkiem pomocy, które zobowiązywałoby państwo członkowskie do zwrotu podatku p. Pape.

³⁵² Sprawa C 174/2002 *Streekgewest Westelijk Noord-Brabant*.

³⁵³ Sprawa C 175/02 *F.J. Pape przeciwko ministrowi van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij*.

*Confédération nationale du Crédit Mutuel przeciwko Komisji*³⁵⁴

640. W orzeczeniu z dnia 13 stycznia Sąd Pierwszej Instancji (SPI) unieważnił decyzję Komisji z dnia 15 stycznia 2002 r. uznającą pomoc przyznaną przez Francję na rzecz Crédit Mutuel za niezgodną ze wspólnym rynkiem. Pomoc została przyznana w formie przyjmowania wkładów oszczędnościowych i prowadzenia rachunków oszczędnościowych w ramach systemu „Livret Bleu”. Francja i Crédit Mutuel wniosły do SPI odwołanie od Decyzji.
641. SPI unieważnił decyzję Komisji z powodu braku uzasadnienia zgodnie z art. 253 traktatu WE.
642. Przede wszystkim, SPI stwierdził, że zdefiniowanie pomocy w wykonawczej części Decyzji nie pozwala zainteresowanym na ustalenie środków państwowych uznawanych przez Komisję za stanowiące pomoc. W rezultacie Sąd nie był w stanie wykonać kontroli nad oceną tych środków.
643. Po drugie, ponieważ wykonawcza część Decyzji i jej uzasadnienie stanowią niepodzielną całość, SPI przyjrzał się pozostałym częściom Decyzji, w szczególności analizie warunków określonych w art. 87 ust. 1. Stwierdził on, że pozostałe części Decyzji nie dostarczają wystarczającego uzasadnienia odnośnie do identyfikacji środków potraktowanych jako pomoc.

*Belgia przeciwko Komisji*³⁵⁵

644. W sprawie tej Belgia dążyła do unieważnienia rozporządzenia Komisji (WE) nr 2204/2002 w sprawie stosowania art. 87 i 88 traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia. W wyroku z dnia 14 kwietnia ETS odrzucił odwołanie wniesione przez Belgię, utrzymał w mocy rozporządzenie Komisji i wypowiedział się co do odpowiednich uprawnień Komisji i Rady w dziedzinie pomocy państwa.
645. ETS stwierdził, że Komisja nie przekroczyła swoich uprawnień, określając kryteria zgodności pomocy państwa. Komisja nie musiała ograniczać się do prostej kodyfikacji swojej poprzedniej praktyki, lecz była uprawniona do wykorzystania swojego doświadczenia do ustalenia nowych kryteriów zgodności, w tym nawet bardziej rygorystycznych niż istniejące. Rada, mocą rozporządzenia Rady (WE) nr 994/98, nadała Komisji uprawnienia do stwierdzania, że niektóre kategorie pomocy są zgodne ze wspólnym rynkiem i nie podlegają obowiązkowi zgłaszania. Rozporządzenie to nie przyznawało jednak Komisji prawa do wykładni art. 87 ust. 1 i narzucania ogólnej i wiążącej definicji pojęcia pomocy państwa określonej w art. 87 ust. 1.

³⁵⁴ Sprawa T 93/02 *Confédération nationale du Crédit mutuel przeciwko Komisji*.

³⁵⁵ Sprawa C 110/03 *Belgia przeciwko Komisji*.

*Sniace przeciwko Komisji*³⁵⁶

646. Orzeczenie SPI z dnia 14 kwietnia wyjaśniało warunki dopuszczalności powództwa wniesionego do sądów europejskich przez konkurenta beneficjenta pomocy. W omawianej sprawie wnioskodawca – Sniace, hiszpański producent włókien sztucznych i syntetycznych, zakwestionował decyzję Komisji zezwalającą Austrii na przyznanie pomocy przedsiębiorstwu Lenzing Lyocell GmbH & Co. KG (LLG).
647. SPI podkreślił, że, aby zakwestionować decyzję Komisji, konkurent musi wykazać, że jest osobiście zainteresowany decyzją. W tym celu pod uwagę wzięto dwa czynniki:
- po pierwsze, rolę konkurenta w postępowaniu poprzedzającym wniesienie skargi: w postępowaniu poprzedzającym wniesienie skargi firma Sniace odgrywała drugorzędną rolę, gdyż nie wniosła skargi do Komisji, a złożone przez nią wnioski nie wpłynęły znacząco na prowadzenie postępowania;
 - po drugie, dowody przedłożone przez wnioskodawcę w celu wykazania, że decyzja mogła wpłynąć na jego pozycję na rynku: SPI zauważył, że wnioskodawca nie działa na tym samym rynku co LLG i nie przewiduje prowadzenia działalności na tym samym rynku w przyszłości; ponadto, wnioskodawca nie umiał należycie dowieść, że kwestionowana decyzja może znacząco wpływać na jego pozycję na rynku, gdyż jego oświadczenia opierały się na całkowicie nieuzasadnionych przypuszczeniach, które nie były należycie udokumentowane i nie wykazywały doznanych strat lub negatywnych konsekwencji.
648. Dlatego SPI stwierdził, że powództwo wniesione przez Sniace było niedopuszczalne, gdyż wnioskodawca nie był osobiście zainteresowany decyzją Komisji.

*Włochy przeciwko Komisji*³⁵⁷

649. Wyrokiem z dnia 10 maja w wyżej wymienionej sprawie ETS częściowo unieważnił decyzję Komisji z dnia 6 sierpnia 1999 r. wszczynającą postępowanie w sprawie pomocy państwa przyznanej przedsiębiorstwom należącym do grupy Tirrenia di Navigazione. Włochy dążyły do unieważnienia tej Decyzji w takim zakresie, w jakim nakazywała ona zawieszenie przedmiotowej pomocy.
650. Wyrok ten jest interesujący, gdyż wyjaśnia pewne zasady proceduralne, które mają być stosowane przez Komisję podczas oceniania środków pomocy.
651. Po pierwsze, jeśli chodzi o możliwość nakazania przez Komisję zawieszenia nowych środków pomocy, zawieszenie to powinno być poprzedzone zaoferowaniem państwu członkowskim możliwości przedyskutowania wszystkich środków i przedstawienia uwag. W sprawie, o której mowa, Komisja nie omówiła z władzami włoskimi praktyki podatkowej, z której korzystała grupa Tirrenia przy zaopatrywaniu należących do niej statków w paliwo i olej smarujący. Dlatego ETS

³⁵⁶ Sprawy T 88/01 i T 141/03 *Sniace przeciwko Komisji*.

³⁵⁷ Sprawa C 400/99 *Włochy przeciwko Komisji*.

stwierdził, że decyzja Komisji powinna zostać częściowo unieważniona w zakresie, w jakim pociągała za sobą zawieszenie tego konkretnego środka pomocy.

652. Po drugie, w sprawie domniemanego nadużycia uprawnień przez Komisję ETS wskazał, że nadużycie uprawnień mogłoby być dowiedzione tylko w przypadku wyraźnych wątpliwości, czy środki nie stanowiły pomocy istniejącej lub czy środki zawierały jakikolwiek element pomocy. W takim przypadku Komisja nie byłaby uprawniona do uznania ich za nowe środki pomocy, a następnie nakazania zawieszenia tych środków. W rozważanym przypadku zawieszenie środków, które zostały uznane za nowe środki pomocy, nie wiązało się z nadużyciem uprawnień.
653. Wreszcie, ETS sprawdził, czy Komisja w Decyzji o wszczęciu postępowania słusznie uznała środki za nową pomoc. ETS stwierdził po pierwsze, że obowiązkiem państwa członkowskiego, które uważało, że dana pomoc jest pomocą istniejącą, było przekazanie Komisji informacji, na których stanowisko to zostało oparte, na możliwie najwcześniejszym etapie, gdy tylko Komisja zwróciła uwagę na te środki. Gdyby, do celów tymczasowej oceny, informacje te umożliwiły Komisji stwierdzenie, że środki te prawdopodobnie stanowią pomoc istniejącą, musiałaby ona rozpatrzyć je na podstawie ram proceduralnych przewidzianych w art. 88 ust. 1 i art. 88 ust. 2. Nie miało to jednak zastosowania do omawianej sprawy.

*Komisja przeciwko Grecji*³⁵⁸

654. W dniu 11 grudnia 2002 r. Komisja podjęła decyzję uznającą pomoc na restrukturyzację przyznaną liniom lotniczym Olympic Airways za niezgodną z prawem i ze wspólnym rynkiem. W rezultacie nakazała Grecji odzyskanie pomocy.
655. Grecja podjęła pewne wstępne środki w celu odzyskania pomocy. Jednakże po podjęciu Decyzji w sprawie odzyskania pomocy Grecja przeniosła personel oraz najbardziej rentowne aktywa Olympic Airways, bez zadłużenia i bezwarunkowo, do nowo utworzonego przedsiębiorstwa pod nazwą Olympic Airlines i uniemożliwiła odzyskanie długów poprzedniego przedsiębiorstwa od nowej firmy. Z tego powodu Komisja wniosła do ETS skargę przeciwko Grecji o zaniechanie działania.
656. ETS orzekł w dniu 12 maja, że przeniesienie aktywów beneficjenta było zorganizowane w sposób uniemożliwiający odzyskanie długów beneficjenta. Operacja ta stanowiła przeszkodę dla skutecznego wykonania Decyzji o zwrocie pomocy. Cel Decyzji o zwrocie pomocy, którym jest przywrócenie konkurencji, został więc poważnie zagrożony.
657. Środki podjęte przez Grecję nie doprowadziły do odzyskania sum, które były winne Olympic Airways, ponieważ były one niepełne, spóźnione (gdyż nie zostały podjęte w wyznaczonym okresie dwóch miesięcy) lub niewiążące. Dlatego ETS stwierdził, że Grecja nie zastosowała się do Decyzji Komisji.

³⁵⁸ Sprawa C 415/03 *Komisja przeciwko Grecji*.

Corsica Ferries France SAS przeciwko Komisji

658. Decyzja Komisji z dnia 9 lipca w sprawie dokapitalizowania francuskiego przedsiębiorstwa przewozów promowych SNCM została unieważniona przez SPI w dniu 15 czerwca³⁵⁹. SPI unieważnił decyzję z uwagi na to, że analiza Komisji dotycząca przychodów ze sprzedaży aktywów o wartości 12 mln EUR nie pozwoliła Komisji upewnić się co do faktu, że suma pomocy była ograniczona do ścisłego minimum. Jednakże wszystkie pozostałe argumenty przedstawione przez skarżącego zostały odrzucone.

*CDA przeciwko Komisji*³⁶⁰

659. Orzeczeniem z dnia 19 października w wyżej wymienionej sprawie SPI częściowo unieważnił decyzję Komisji dotyczącą pomocy państwa przyznanej przez Niemcy przedsiębiorstwu CDA Compact Disc Albrechts GmbH (Turyngia) w zakresie, w jakim nakazywała ona Niemcom odzyskanie pomocy przyznanej przedsiębiorstwom innym niż początkowy beneficjent.
660. Po pierwsze, SPI wskazał, że odzyskanie pomocy od przedsiębiorstwa można nakazać tylko wówczas, gdy można udowodnić, że przedsiębiorstwo to faktycznie skorzystało z pomocy. Korzyści takiej nie można ustalić, jeżeli pomoc została w nielegalny sposób przekierowana z pierwotnego przedsiębiorstwa przez inne przedsiębiorstwo. Komisja powinna użyć wszelkich środków będących w jej dyspozycji, aby zażądać od państw członkowskich dokładniejszych informacji na temat kwoty przekierowanej pomocy.
661. Po drugie, SPI stwierdził, że rozszerzenie nakazu odzyskania pomocy na przedsiębiorstwo inne niż pierwotne byłoby możliwe w przypadku dowiedzionego omińnięcia nakazu odzyskania pomocy. Jednakże w rozważanej sprawie omińnięcie jest trudne do ustalenia. Nawet jeśli prawdą jest, że aktywa zostały wykorzystane przez następcę do kontynuowania działalności pierwotnego beneficjenta a celem tego przeniesienia była ochrona części aktywów przed niepewnością natury prawnej i gospodarczej, nie było to wystarczające do wykazania, że istniał zamiar omińnięcia nakazu odzyskania pomocy wydanego przez Komisję. Elementami wziętymi pod uwagę przez SPI do odrzucenia zarzucanego przez Komisję omińnięcia nakazu było to, że następca zapłacił rynkową cenę za aktywa oraz to, że odbył się otwarty i bezwarunkowy przetarg na przeniesienie aktywów.

*Nazairdis*³⁶¹

662. Sprawa ta dotyczyła złożonego przez sąd francuski wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym odpowiadającego na pytanie czy progresywny podatek, którym były bezpośrednio obciążone sklepy detaliczne we Francji (TACA) stanowi pomoc państwa. ETS zastosował kryteria przyjęte w sprawach Streekgewest i Pape omówionych powyżej.

³⁵⁹ Sprawa T 349/03 *Corsica Ferries France SAS przeciwko Komisji*.

³⁶⁰ Sprawa T 324/00 *CDA przeciwko Komisji*.

³⁶¹ Połączone sprawy C 266/04 do C 270/04 oraz C 321/04 do C 325/04 *Nazairdis* (obecnie *Distribution Casino France*).

663. Przychody generowane przez podatek TACA były wykorzystywane na kilka sposobów. Początkowo służył on do finansowania tzw. „odprawy pieniężnej”, tj. pomocy handlowcom i rzemieślnikom, którzy przekroczyli 60 lat i na stałe zakończyli prowadzenie działalności. Od czasu ustanowienia TACA, generowane przychody znacznie zwiększyły się, a nadwyżka była następnie przeznaczana na podstawowe systemy ubezpieczeń emerytalnych osób prowadzących na własny rachunek działalność w zakresie rzemiosła, przemysłu i handlu, jak również na FISAC³⁶² oraz CPDC³⁶³. Odnośnie do każdego z wyżej wymienionych rodzajów przeznaczenia, szczegółowe przepisy określały, kto decyduje o wydaniu przychodów z podatku na dany cel i/lub w jaki sposób będzie określana indywidualna kwota wypłacana wnioskodawcy.
664. W kwietniu 2001 r. przedsiębiorstwa występujące w głównych postępowaniach wniosły do sądów krajowych we Francji kilka skarg przeciwko organowi odpowiedzialnemu za pobieranie podatku TACA. W skargach tych wniosły one o zwrot kwot odprowadzonych z tytułu podatku TACA w minionych latach. Stały bowiem na stanowisku, że podatek TACA jest niezgodny z prawem i stanowi integralną część środków pomocy państwa, które nie zostały zgłoszone Komisji.
665. W wyroku z dnia 27 października ETS zbadał, po pierwsze, zwolnienie z podatku TACA, którym cieszyły się małe punkty sprzedaży detalicznej. Stwierdził on, że ewentualna bezprawność zwolnienia małych punktów sprzedaży detalicznej z podatku TACA sama w sobie nie wystarcza, aby mieć wpływ na zgodność z prawem samego podatku. Po drugie, przypomniał przywołane wcześniej orzecznictwo w sprawach Streekgewest i Pape, zwracając uwagę, że podatek stanowi integralną część środka pomocy tylko w przypadku istnienia koniecznego związku pomiędzy podatkiem a pomocą finansowaną z tego podatku. Oznacza to, że przychody z podatku muszą być obowiązkowo przeznaczane na finansowanie pomocy. W przypadku takiego związku, przychody z podatku mają bezpośredni wpływ na kwotę pomocy, a w rezultacie na ocenę zgodności tej pomocy ze wspólnym rynkiem.
666. W omawianej sprawie ETS stwierdził, że taki związek nie występował. Wskazał on na następującą charakterystykę: ustawodawstwo krajowe nie przewidywało koniecznego związku pomiędzy podatkiem a pomocą finansowaną z tego podatku, lecz określiło sumę domniemanej pomocy niezależnie od przychodów z podatku w granicach od wartości minimalnej do maksymalnej; działalność kas będących beneficjentami nie stanowiła działalności gospodarczej; ministrowie dysponowali swobodą w przeznaczaniu przychodów z podatku TACA na finansowanie niektórych programów ubezpieczeniowych.
667. Zatem podmioty, które były zobowiązane do odprowadzania podatku TACA, występując przed sądami krajowymi nie mogły opierać się na ewentualnej niezgodności zwolnienia z prawem, aby uniknąć zapłaty tego podatku lub uzyskać jego zwrot.

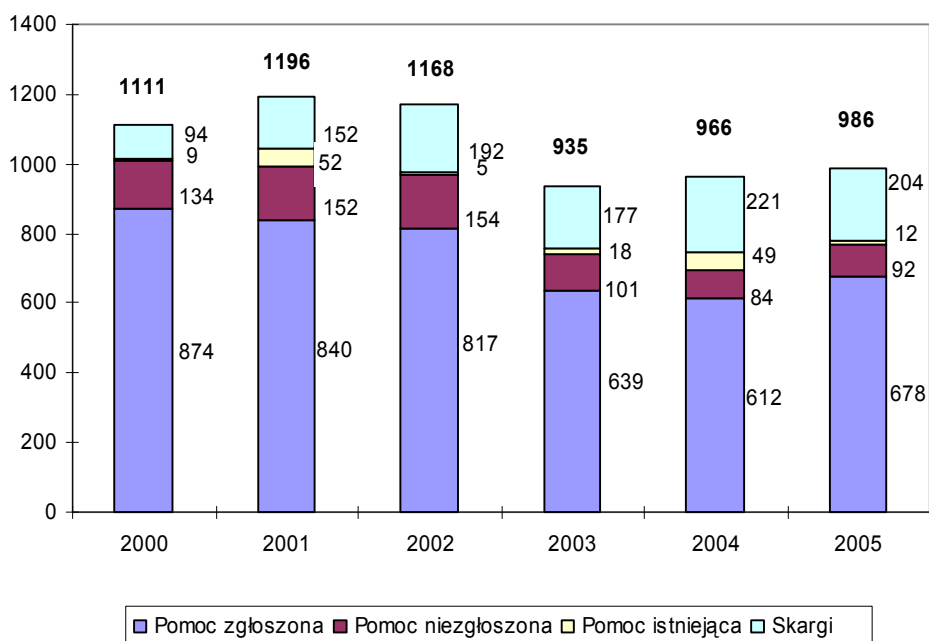
³⁶² Fundusz interwencyjny zabezpieczenia rzemiosła i handlu.

³⁶³ Komitet zawodowy dystrybutorów paliw silnikowych.

E – STATYSTYKI

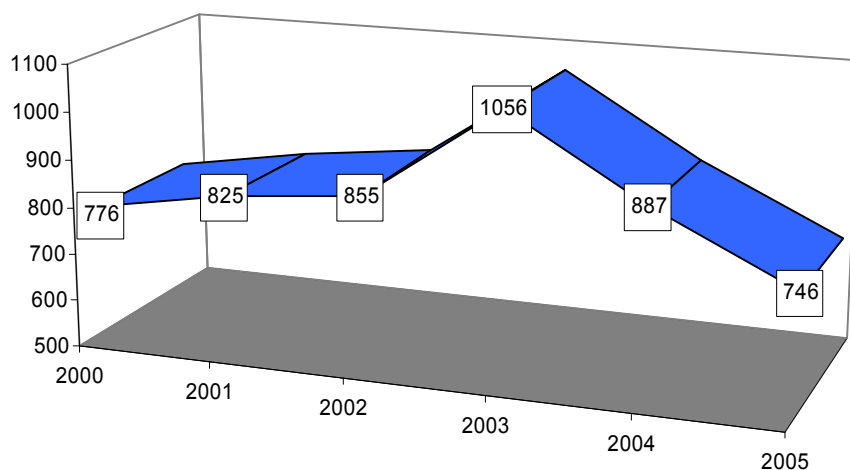
Wykres 6

Zarejestrowane sprawy z zakresu pomocy państwa (oprócz sektora rolniczego, rybołówstwa, transportu i górnictwa węgla) w latach 2000-2005

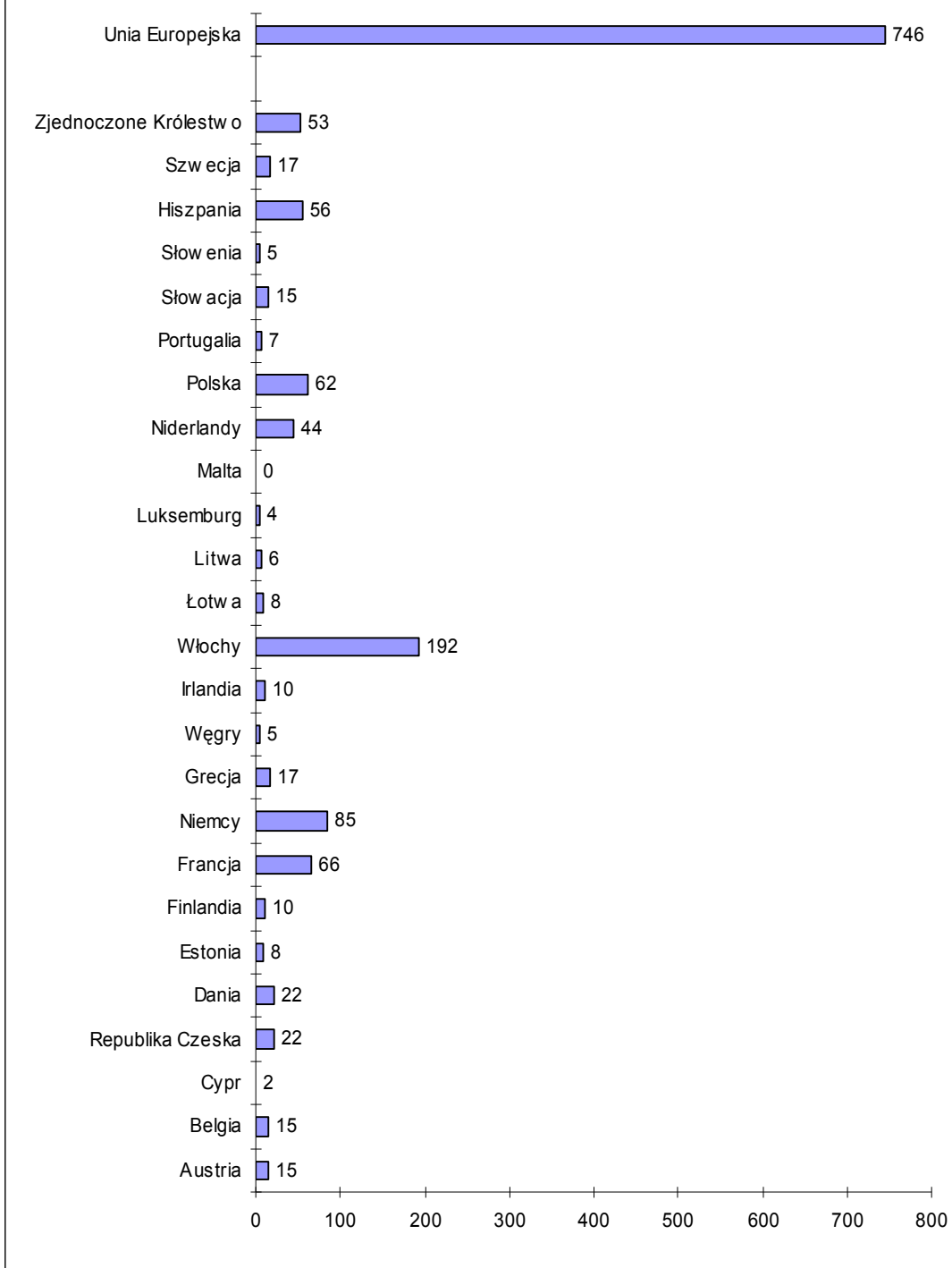
Wykres 7

Liczba decyzji podjętych przez Komisję w latach 2000-2005

Wykres 8

Liczba decyzji przypadających na państwo członkowskie w 2005 r.

IV – Działania na arenie międzynarodowej

A – ROZSZERZENIE I BAŁKANY ZACHODNIE

668. W dniu 3 października UE rozpoczęła z Turcją i Chorwacją negocjacje w sprawie przystąpienia. Pierwsza runda dyskusji na temat rozdziału „konkurencyjność” („*screening acquis*”) odbyła się w listopadzie i grudniu. Od państw kandydujących oczekuje się ustanowienia ram prawnych dla polityki w zakresie przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej, kontroli połączeń oraz kontroli pomocy publicznej, utworzenia organów ochrony konkurencji i organów ds. pomocy publicznej oraz zapewnienia skutecznego egzekwowania tych zasad do czasu ewentualnego przystąpienia.
669. W okresie poprzedzającym przystąpienie Rumunii i Bułgarii w 2007 r. Komisja uważnie monitorowała przygotowania do członkostwa i pomagała w stosowaniu reguł konkurencji.
670. Komisja dokonała przeglądu środków pomocy publicznej, które Bułgaria zgłosiła zgodnie z tzw. istniejącym mechanizmem pomocy określonym w Traktacie o Przystąpieniu. Mechanizm ten stanowi, że każdy środek pomocy mający zastosowanie po przystąpieniu, który jest uznany za pomoc publiczną w rozumieniu traktatu i nie jest ujęty w wykazie istniejącej pomocy, po przystąpieniu uznaje się za nową pomoc.
671. Odnośnie do Rumunii, Komisja uważnie monitorowała osiągnięcia w stosowaniu przepisów dotyczących pomocy publicznej, dokonując przeglądu wszystkich projektów Decyzji przed ich ostatecznym przyjęciem przez Rumunię. W dniu 25 października Komisja przyjęła sprawozdanie o postępach Rumunii w dziedzinie polityki konkurencji³⁶⁴ stwierdzając, że dokonała ona znacznego postępu w egzekwowaniu reguł konkurencji, zwłaszcza w dziedzinie kontroli pomocy publicznej.
672. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji aktywnie uczestniczyła w rozwoju solidnych systemów ochrony konkurencji we wszystkich państwach Bałkanów Zachodnich. Współpraca ta obejmowała pomoc w sporządzaniu projektów ustaw dotyczących ochrony konkurencji i pomocy państwa, doradztwo w zakresie tworzenia instytucji niezbędnych do egzekwowania tych zasad oraz propagowanie dyscypliny w obszarze konkurencji.

³⁶⁴ Załącznik do Szczegółowego sprawozdania monitorującego dotyczącego Rumunii, SEC (2005) 1354 wersja ostateczna.

B – WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA

1. WSTĘP

673. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji współpracuje z licznymi organami ochrony konkurencji na zasadzie dwustronnej, w szczególności z organami głównych partnerów handlowych UE. Unia Europejska posiada specjalne umowy o współpracy w sprawach dotyczących konkurencji ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, Kanadą i Japonią. Formalną podstawę współpracy z Koreą określa protokół.
674. Najważniejsze punkty tych specjalnych umów to wzajemne przekazywanie informacji oraz koordynacja działań w zakresie egzekwowania przepisów oraz wymiana informacji nieobjętych klauzulą poufności. W ramach umowy jedna strona może zwrócić się do drugiej z wnioskiem o podjęcie działań w zakresie egzekwowania przepisów (zasada aktywnego wzajemnego poszanowania praw – ang. *positive comity*), a także uwzględnić istotne interesy drugiej strony w toku tychże działań (tradycyjna zasada poszanowania praw – ang. *traditional comity*).
675. UE zawarła również kilka umów o wolnym handlu oraz umów o stowarzyszeniu i współpracy, które zwykle zawierają podstawowe postanowienia dotyczące współpracy w sprawach związanych z konkurencją. Przykłady takich umów, to umowy EuroMed i umowy z niektórymi państwami Ameryki Łacińskiej oraz z Republiką Południowej Afryki. Współpraca pomiędzy Komisją Europejską a organami ochrony konkurencji innych państw członkowskich OECD prowadzona jest na podstawie zalecenia przyjętego przez OECD w 1995 r.

2. UMOWY ZE STANAMI ZJEDNOCZONYMI, KANADĄ I JAPONIĄ

Stany Zjednoczone Ameryki

676. Podstawą współpracy z organami ochrony konkurencji Stanów Zjednoczonych są specjalne umowy o współpracy w zakresie ochrony konkurencji³⁶⁵.
677. W obszarze transportu lotniczego, 18 listopada Komisja sfinalizowała roboczy tekst nowego porozumienia ze Stanami Zjednoczonymi, które zastąpi istniejące porozumienia dwustronne zawarte przez państwa członkowskie (patrz także punkt I.B.3.2. powyżej). Uzgodnione ramy współpracy instytucjonalnej przewidują, ogólnie rzecz biorąc, te same obszary współpracy, co istniejąca umowa WE/USA regulująca współpracę w zakresie polityki ochrony konkurencji pomiędzy Komisją a Departamentem Sprawiedliwości USA (DoJ), oraz Federalną Komisją ds. Handlu

³⁶⁵ Umowa między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Komisją Wspólnot Europejskich dotycząca stosowania prawodawstwa w zakresie ochrony konkurencji została zawarta dnia 23 września 1991 r. Wspólną decyzją Rady i Komisji Europejskiej z dnia 10 kwietnia 1995 r. umowa została zatwierdzona i ma zastosowanie z dniem podpisania jej przez Komisję Europejską (Dz.U. L 95 z 27.4.1995, str. 47). Dnia 4 czerwca 1998 r. weszła w życie umowa oparta za zasadzie aktywnego wzajemnego poszanowania praw, wzmacniająca postanowienia umowy z 1991 r. (Umowa między Wspólnotami Europejskimi a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie stosowania zasad wzajemnego poszanowania praw w wykonywaniu ich przepisów o konkurencji (Dz.U. L 173 z 18.6.1998, str. 26)).

USA (FTC). Obejmuje to powiadamianie o istotnych sprawach, wymianę informacji dotyczących kwestii zarówno ogólnych, jak i związanych ze sprawą, regularne spotkania w celu omówienia rozwoju sytuacji na rynku, jak również zagadnień będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Odnośnie do tego ostatniego obszaru współpracy, uzgodniono utworzenie stałego forum dyskusyjnego w celu omawiania ogólnych zagadnień dotyczących polityki. Nowe ramy współpracy pomiędzy Komisją a Departamentem Transportu USA w zakresie prawa ochrony konkurencji i polityki w dziedzinie transportu lotniczego ułatwią wspólną ocenę sojuszy pomiędzy unijnymi i amerykańskimi przewoźnikami oraz będą sprzyjać opracowaniu zgodnych przepisów regulacyjnych. Umowa ta, jeśli zostanie ostatecznie zatwierdzona, może zacząć obowiązywać już pod koniec października 2006 r.

678. W 2005 r. Komisja kontynuowała ścisłą współpracę z wydziałem ds. przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję i nadużywaniu pozycji dominującej amerykańskiego Departamentu Sprawiedliwości oraz z Federalną Komisją ds. Handlu. Kontakty między urzędnikami Komisji a ich odpowiednikami w obu wspomnianych instytucjach były częste i intensywne. Zakres współpracy był szeroki, począwszy od przypadków indywidualnych, a skończywszy na bardziej ogólnych zagadnieniach z zakresu polityki ochrony konkurencji. Kontakty dotyczące konkretnych spraw następują zazwyczaj w drodze regularnych rozmów telefonicznych, korespondencji za pomocą poczty elektronicznej, wymiany dokumentów oraz wszelkich innych form kontaktu między zespołami. Współpraca nadal przynosi obu stronom znaczne wzajemne korzyści, poprawiając jakość odpowiednich działań w zakresie egzekwowania przepisów oraz umożliwiając uniknięcie niepotrzebnych sprzeczności lub niespójności w tych działaniach, a także poprawiając zrozumienie wzajemnych systemów ochrony konkurencji.
679. Współpraca z amerykańskimi organami ds. ochrony konkurencji w zakresie kontroli połączeń była w 2005 r. bardzo intensywna. Dokument z 2002 r. obejmujący sprawdzone rozwiązania dotyczące współpracy między UE i USA w zakresie przeglądu połączeń stanowi użyteczne ramy współpracy, przede wszystkim dlatego, że wskazuje krytyczne punkty procedury, w których współpraca byłaby szczególnie pożądana. W praktyce współpraca dotycząca konkretnych spraw odbywa się w sposób bardzo pragmatyczny i elastyczny z dostosowaniem do sprawy i towarzyszących jej okoliczności.
680. W 2005 r. doszło do wielu połączeń, które wywarły wpływ po obu stronach Atlantyku, z czym wiązała się obszerna współpraca praktyczna i wymiana poglądów między zespołami z UE i USA zajmującymi się daną sprawą. Kilka spraw dotyczących połączeń wiązało się z intensywną współpracą w ciągu roku. Wśród nich znalazła się sprawa Johnson & Johnson/Guidant³⁶⁶, w przypadku której współpraca z FTC koncentrowała się na wymiarze patentowym na rynku USA i doprowadziła do najdalszego możliwego wzajemnego dostosowania prowadzonych postępowań wyjaśniających, pomimo że terminy i procedury w UE i USA różniły się od siebie. W sprawie Procter & Gamble/Gillette ponownie ściśle współpracowano z FTC w zakresie rynku produktowego, oceny możliwych antykonkurencyjnych skutków połączenia oraz środków zaradczych, jak również wzajemnego

³⁶⁶ Sprawa M.3687.

dostosowania postępowań w stopniu możliwym, biorąc pod uwagę różne terminy postępowań. W obydwu sprawach pomiędzy USA i UE występowały różnice w kwestiach ochrony konkurencji, w wyniku których w przypadku J&J/Guidant w UE sprawa została zamknięta z zastrzeżeniem zastosowania środków zaradczych na rynku stentów wewnątrznaczyniowych i sterowanych przewodników wieńcowych, podczas gdy w USA nie powstał żaden problem na tych rynkach, zaś w sprawie P&G/Gillette postępowanie wyjaśniające Komisji wykazało jedynie obawy dotyczące konkurencji horyzontalnej w zakresie bateryjnych szczoteczek do zębów, natomiast w USA istniały szersze obawy o konkurencję dotyczącą bateryjnych szczoteczek do zębów, wybielaczy do zębów oraz dezodorantów. Wspólny środek zaradczy odnośnie do połączenia znaleziono również w sprawie Reuters/Telerate³⁶⁷, którą Komisja badała wspólnie z DoJ.

681. Podobnie jak w poprzednich latach, doświadczenie Komisji pokazuje, że współpraca i koordynacja działań dotyczących połączeń jest najbardziej przydatna w zakresie przygotowywania, negocjowania i wdrażania środków zaradczych dotyczących wszelkich problemów ochrony konkurencji zauważonych przez organy ochrony konkurencji. Uzgodnienie metody pomaga ograniczyć jej ewentualne niespójności z korzyścią dla obu stron biorących udział w połączeniu oraz samych organów ochrony konkurencji.
682. W ciągu roku kontaktowano się również często w sprawach niezwiązanych z połączeniami. Jednym z obszarów o rosnącym znaczeniu w dwustronnych stosunkach z amerykańskim Departamentem Sprawiedliwości jest wspólna walka z kartelami, uznawana za priorytet przez obie strony. W związku z tym współpraca dwustronna między Komisją a amerykańskim Departamentem Sprawiedliwości była szczególnie intensywna w sprawach kartelowych: nawiązano wiele kontaktów między urzędnikami Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji z jednostek zajmujących się porozumieniami kartelowymi a ich odpowiednikami w Departamencie Sprawiedliwości w zakresie kilku bieżących postępowań wyjaśniających. Najczęściej chodziło o wymianę informacji na temat konkretnych spraw, jednak dyskusje dotyczyły również zagadnień związanych z polityką. Wiele kontaktów dotyczących poszczególnych spraw było wynikiem równoczesnego złożenia wniosków o zwolnienie z grzywny w USA i WE. Ponadto, w wielu przypadkach podjęto skoordynowane działania dochodzeniowe i skoordynowane działania w zakresie egzekwowania przepisów w UE i USA, przy czym właściwe organy ochrony konkurencji starały się zapewnić, aby działania obu stron rozpoczynały się mniej więcej jednocześnie.
683. W oświadczeniu pt. „Inicjatywa Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych Ameryki na rzecz wzmocnienia transatlantyckiej integracji gospodarczej i wzrostu gospodarczego” przyjętym podczas szczytu UE-USA w dniu 20 czerwca, obydwie strony zgodziły się na dalsze wzmocnienie współpracy w sprawach związanych z konkurencją oraz poszukanie sposobów wymiany niektórych poufnych informacji, w tym odnoszących się do międzynarodowych karteli.

³⁶⁷ Sprawa M.3692.

684. Komisarz Neelie Kroes przy wielu okazjach spotykała się z szefami amerykańskich organów ochrony konkurencji. Doroczne dwustronne spotkanie UE-USA odbyło się dnia 21 września w Waszyngtonie.

685. W ciągu roku Komisja dokonała 82 formalnych zgłoszeń. W tym samym okresie Komisja otrzymała 27 formalnych zgłoszeń od władz amerykańskich.

Kanada

686. Podstawę współpracy z kanadyjskim Biurem ds. Konkurencji stanowi umowa o współpracy w zakresie ochrony konkurencji podpisana między UE i Kanadą w 1999 r.³⁶⁸ Kontakty między Dyrekcją Generalną ds. Konkurencji a jej kanadyjskim odpowiednikiem, Biurem ds. Konkurencji, były częste i owocne. Dyskusje dotyczyły zarówno kwestii dotyczących konkretnych spraw, jak i zagadnień politycznych. Kontakty dotyczące konkretnych spraw obejmowały wszystkie obszary egzekwowania przepisów dotyczących konkurencji, jednak najczęstsze dotyczyły postępowań wyjaśniających w sprawie połączeń i karteli.

687. Kontakty przyjmują zazwyczaj formę rozmów telefonicznych, wiadomości elektronicznych oraz konferencji telefonicznych między zespołami prowadzącymi sprawę. W przypadku spraw kartelowych obejmuje to również koordynację postępowań wyjaśniających.

688. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji i kanadyjskie Biuro ds. Konkurencji kontynuowały również dialog na temat ogólnych zagadnień dotyczących ochrony konkurencji, którym poświęcono kilka spotkań. W lutym odbyło się w Paryżu spotkanie w celu omówienia środków zaradczych dotyczących połączeń; w czerwcu przedstawiciele Biura dwukrotnie spotkali się ze swoimi europejskimi odpowiednikami w celu omówienia współpracy w zakresie postępowań wyjaśniających w sprawie karteli oraz w zakresie dominacji rynkowej i innych spraw niezwiązanych z kartelami.

689. W ciągu roku Komisja dokonała ośmiu formalnych zgłoszeń. W tym samym okresie Komisja otrzymała jedno formalne zgłoszenie od władz kanadyjskich.

Japonia

690. Współpraca z japońską Komisją ds. Uczciwej Konkurencji opiera się na umowie o współpracy z 2003 r.³⁶⁹ Kontakty z japońską Komisją ds. Uczciwej Konkurencji uległy znacznej intensyfikacji w 2005 r. Dotyczyły one zarówno kwestii odnoszących się do konkretnych spraw, jak i bardziej ogólnych zagadnień związanych z polityką.

³⁶⁸ Porozumienie między Wspólnotami Europejskimi a Rządem Kanady dotyczące stosowania ich prawa konkurencji (Dz.U. L 175 z 10.07.1999, str. 50). Porozumienie podpisano na szczycie UE-Kanada w Bonn dnia 17 czerwca 1999 r. i weszło w życie z dniem podpisania.

³⁶⁹ Umowa między Wspólnotą Europejską a Rządem Japonii dotycząca współpracy w sprawie działań antykonkurencyjnych (Dz.U. L 183 z 22.07.2003, str. 12). Umowa ta została podpisana w Brukseli dnia 10 lipca 2003 r. i weszła w życie dnia 9 sierpnia 2003 r.

691. Oprócz licznych kontaktów dotyczących konkretnych spraw Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji i japońska Komisja ds. Uczciwej Konkurencji (JFTC) kontynuowały dialog na temat ogólnych zagadnień z zakresu konkurencji będących przedmiotem ogólnego zainteresowania. W związku z tym miały miejsce trzy spotkania w Brukseli w 2005 r., odpowiednio dnia 21 marca spotkanie poświęcone analizie ekonomicznej, dnia 12 kwietnia spotkanie poświęcone współpracy w zakresie postępowań wyjaśniających w sprawie karteli oraz dnia 13 grudnia spotkanie poświęcone analizie połączeń. W dniu 11 listopada odbyło się w Tokio kolejne spotkanie pomiędzy Dyrekcją Generalną ds. Konkurencji a JFTC, na którym omówiono cały zakres zagadnień.
692. W ciągu roku Komisja otrzymała jedno formalne zgłoszenie od władz japońskich.

3. WSPÓŁPRACA Z INNYMI PAŃSTWAMI I REGIONAMI

Australia

693. W 2005 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji współpracowała z organami ochrony konkurencji wielu innych państw OECD, w szczególności z Australią. Kontakty dotyczyły zarówno kwestii dotyczących konkretnych spraw, jak i zagadnień związanych z polityką konkurencji.

Chiny

694. Współpraca z Chinami opiera się na zakresie wymagań i obowiązków z 2004 r. dotyczącym zorganizowanego dialogu w sprawach polityki konkurencji³⁷⁰. W 2005 r. kontakty z władzami chińskimi w sprawach związanych z polityką konkurencji znacznie nasiliły się i dotyczyły zarówno ogólnych zagadnień polityki, jak i kwestii dotyczących utworzenia organu ochrony konkurencji.
695. W ciągu roku Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji podejmowała różnorodne działania, mające na celu pomóc Chinom w procesie tworzenia pierwszego kompleksowego prawa konkurencji i organu ochrony konkurencji. Komisja odbyła spotkania z chińskimi urzędnikami biorącymi udział w opracowywaniu projektu nowej ustawy o konkurencji. W kwietniu wspólnie z chińskim Ministerstwem Handlu zorganizowała w Pekinie seminarium poświęcone polityce konkurencji oraz uczestniczyła w innych międzynarodowych seminariach na temat polityki konkurencji organizowanych w Chinach. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji finansowała również i nadzorowała studium, które odpowiada na szereg pytań władz chińskich dotyczących podejścia i doświadczenia UE w opracowywaniu skutecznych ram legislacyjnych i wykonawczych dla polityki konkurencji.

Europejska Strefa Wolnego Handlu

696. W ciągu roku Komisja kontynuowała ścisłą współpracę z Urzędem Nadzoru EFTA w zakresie egzekwowania postanowień Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym. W maju weszły w życie przepisy dostosowujące protokoły 21 i 23 porozumienia EOG do zmian wprowadzonych rozporządzeniem (WE) nr 1/2003.

³⁷⁰ Zakres wymagań i obowiązków dotyczący dialogu UE-Chiny w sprawach polityki konkurencji, podpisany w Brukseli dnia 6 maja 2004 r.

Protokół 23 traktuje o współpracy pomiędzy Urzędem Nadzoru EFTA i Komisją w zakresie stosowania art. 53 i 54 porozumienia EOG. W grudniu państwa EFTA, które ratyfikowały porozumienie EOG (tj. Lichtenstein, Islandia i Norwegia) skorzystały z „klauzuli przeglądu” zawartej w Protokole 21. W oparciu o tę klauzulę państwa EFTA wystąpiły z wnioskiem o dokonanie przeglądu mechanizmów egzekwowania art. 53 i 54 porozumienia.

Korea

697. Współpraca między Dyрекcją Generalną ds. Konkurencji i koreańską Komisją ds. Uczciwej Konkurencji (KFTC) opiera się na protokole ustaleń (MoU), który został podpisany w październiku 2004 r. W czerwcu odbyło się w Brukseli pierwsze dwustronne spotkanie konsultacyjne pomiędzy Dyрекcją Generalną ds. Konkurencji a KFTC na podstawie MoU z udziałem komisarz Neelie Kroes i dyrektora generalnego Philipa Lowe’a reprezentujących Komisję Europejską oraz przewodniczącego Kanga reprezentującego KFTC. W trakcie spotkania wymieniono informacje na temat zmian wprowadzonych ostatnio w unijnych i koreańskich przepisach prawa konkurencji. Omówiono również możliwości dalszej poprawy współpracy i jej wzmocnienia. Te dwa organy coraz ściślej współpracują ze sobą w zakresie różnych zagadnień dotyczących ochrony konkurencji i wymieniły poglądy w szczególności w zakresie metod dochodzeniowych oraz środków zaradczych w sprawach dotyczących ochrony konkurencji. Drugie dwustronne spotkanie konsultacyjne odbędzie się w Korei w 2006 r.

Ameryka Łacińska

698. W 2005 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji współpracowała z organami ochrony konkurencji Meksyku i Brazylii w zakresie zagadnień związanych z konkretnymi sprawami oraz z polityką ochrony konkurencji (na przykład, wspólną i zbiorową siłą rynkową, zagadnieniami telekomunikacji, itp.). Komisja otrzymała pięć formalnych zgłoszeń od meksykańskich organów ochrony konkurencji.

Rosja

699. Mapa drogowa dla wspólnej przestrzeni gospodarczej pomiędzy UE i Rosją, uzgodniona na szczycie UE-Rosja w dniu 10 maja, zawiera ważny rozdział dotyczący konkurencji, który zobowiązuje obie jurysdykcje do dalszej koordynacji działań i dialogu w zakresie polityki konkurencji, w tym również w dziedzinie pomocy państwa. W lipcu oraz w październiku i grudniu odbyły się rozmowy (na szczeblu Dyrektora Generalnego) pomiędzy Dyрекcją Generalną ds. Konkurencji i rosyjską Federalną Służbą Antymonopolową (FAS) na temat zagadnień dotyczących polityki konkurencji. W szczególności, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji przekazała FAS, na jego prośbę, uwagi i spostrzeżenia do projektu nowej ustawy antymonopolowej dla Federacji Rosyjskiej, który był przedstawiony Dumie w tamtym czasie. Pomoc techniczna UE dla FAS była kontynuowana wraz z rozpoczęciem nowego programu TACIS w dziedzinie konkurencji, ponadto Komisja sponsorowała udział przedstawiciela FAS w dorocznej konferencji Międzynarodowej Sieci Konkurencji w czerwcu w Bonn.

C – WSPÓLPRACA WIELOSTRONNA

1. MIĘDZYNARODOWA SIEĆ KONKURENCJI

Doroczna konferencja Międzynarodowej Sieci Konkurencji, Bonn, czerwiec 2005

700. Międzynarodowa Sieć Konkurencji (ICN), do której Komisja przywiązuje dużą wagę jako do forum dyskusji i koordynacji działań między organami ochrony konkurencji, zwiększyło w 2005 r. liczbę swoich członków do ponad 90 organów ochrony konkurencji. Poziom działalności pozostawał wysoki, czego dowiodła doroczna czerwcową konferencja w Bonn, Niemcy. Konferencja była wielkim sukcesem pod względem liczby uczestników, zakresu zagadnień i jakości dyskusji oraz wyników prac przedstawionych przez różne grupy robocze. Wyniki prac grup roboczych ds. karteli i połączeń omówiono poniżej; grupy robocze ds. „stosowania przepisów prawa konkurencji w sektorach regulowanych” (AERS) oraz ds. „wdrażania polityki konkurencji” (CPI) również przedstawiły szereg istotnych i użytecznych wyników prac. Obejmują one sprawozdania z działalności związanej z pomocą techniczną, wsparciem konsumentów, wsparciem polityki oraz wzajemnymi relacjami pomiędzy organami ochrony konkurencji i sektorowymi organami regulacyjnymi. Grupa robocza AERS została w Bonn rozwiązana, utworzono natomiast nową grupę roboczą ds. sektora telekomunikacyjnego. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji zorganizowała w Bonn jedno forum (ds. karteli) i uczestniczyła w wielu innych.

Grupa robocza ICN ds. karteli i seuleskie warsztaty poświęcone kartelom

701. Utworzona w 2004 r. grupa robocza ICN ds. karteli, której współprzewodniczą Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji oraz węgierski organ ochrony konkurencji GVH, zrealizowała w 2005 r. szereg znaczących projektów i podjęła kilka innych. Wyniki pracy grupy roboczej ds. karteli w pierwszym roku jej działalności, które przedstawiła na dorocznej konferencji w Bonn, były następujące:

- sprawozdanie zatytułowane „Części składowe skutecznych systemów przeciwdziałania porozumieniom kartelowym, tom 1” obejmujące następujące tematy: praktyki stosowane przez największe kartele, skuteczne organy w walce z kartelami oraz skuteczne kary;
- podręcznik egzekwowania przepisów antykartelowych zawierający wstęp oraz rozdziały poświęcone poszukiwaniom/kontrolom (w tym sprawdzonym rozwiązaniom) oraz programom obniżania grzywien (do których zostaną później dodane dalsze rozdziały);
- formularz ustaw i rozporządzeń dotyczących karteli, o którego wypełnienie poproszeni zostaną członkowie ICN.

702. Na rok ICN 2005/2006 grupa robocza ds. karteli podjęła nowe projekty prac nad: elektronicznym gromadzeniem dowodów (na temat którego zostanie przygotowany rozdział do wyżej wymienionej księgi), współpracą pomiędzy organami w zakresie postępowań wyjaśniających w sprawie karteli (projekt ten prowadzi Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji), wzajemnymi relacjami pomiędzy egzekwowaniem

przepisów z urzędu a egzekwowaniem przepisów z powództwa prywatnego oraz obstrukcją w dochodzeniach. Wyniki tych projektów będą przedstawione na następnej dorocznej konferencji ICN w Kapsztadzie w maju 2006 r., wraz z formularzem dotyczącym karteli, wypełnionym przez organy będące członkami ICN.

703. W listopadzie doroczne warsztaty ICN na temat karteli (zorganizowane przez grupę roboczą ds. karteli) odbyły się w Seulu, Korea Południowa. Aktywną rolę w warsztatach odgrywała Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji, uczestnicząc w sesjach na temat skutecznych organów ds. badań karteli, współpracy między organami w ramach postępowań wyjaśniających w sprawie karteli oraz kryminalistyki informatycznej.

Grupa robocza ICN ds. połączeń – podgrupa ds. zgłoszeń i procedur

704. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji była nadal aktywnie zaangażowana w prace tej podgrupy w 2005 r. Na początku roku podgrupa zakończyła opracowywanie dwóch kolejnych zalecanych praktyk, które obejmują (1) środki zaradcze dotyczące połączeń oraz (2) uprawnienia egzekucyjne, środki i niezależność organów. Zostały one zatwierdzone przez członków ICN na sesji plenarnej podczas dorocznej konferencji ICN w kwietniu w Bonn. Wraz z dwoma nowymi tekstami całkowita liczba zalecanych praktyk przyjętych przez ICN na podstawie projektów przygotowanych przez wymienioną podgrupę wynosi trzynaście. Pozostałe jedenaście obejmuje: 1) wystarczający związek pomiędzy wpływami transakcji a właściwą jurysdykcją; 2) wyraźne i obiektywne progi dotyczące zgłoszeń; 3) elastyczność dotyczącą terminów zgłaszania połączeń; 4) okresy kontroli połączeń; 5) wymagania dotyczące wstępnego zgłoszenia; 6) przebieg postępowań wyjaśniających w sprawie połączeń oraz 7) przejrzystość, 8) poufność, 9) rzetelność procedur; 10) przegląd przepisów dotyczących kontroli połączeń; oraz 11) współpracę między organami. Wraz z tymi dwiema praktykami, zbiór zaleceń ICN wydaje się kompletny, w związku z tym uzgodniono, że na tym etapie nie będą opracowywane dalsze zalecenia.
705. Podgrupa zakończyła również prace nad paroma innymi projektami: opracowaniem formularza lub formularzy wzorcowych dla stron biorących udział w połączeniu i organów ochrony konkurencji dotyczących rezygnacji z objęcia dokumentów przedstawionych w związku z badaniem połączenia klauzulą poufności oraz opracowaniem analizy na temat opłat za zgłoszenia w sprawach dotyczących kontroli połączeń. Prace dotyczące rezygnacji z klauzuli poufności oraz opłat za zgłoszenia zostały przedstawione do zatwierdzenia na dorocznej konferencji w czerwcu w Bonn.
706. Wreszcie, podgrupa kontynuowała prace dotyczące wdrażania zalecanych praktyk. Obejmowały one głównie gromadzenie danych na temat przeszkód we wdrażaniu zalecanych praktyk, a także przygotowanie sprawozdania na temat trudności, jakie napotykają organy, stosując wspomniane praktyki, oraz technik ich przewycięzania. Sprawozdanie to zostało przedstawione w Bonn i pokazało, że, według stanu na kwiecień, 46 % jurysdykcji będących członkami ICN, posiadających akty prawne w zakresie połączeń, wprowadziło zmiany, które zapewniają większą zgodność ich systemów regulacyjnych z zalecanymi praktykami, lub też zgłosiło wnioski o ich wprowadzenie, zaś dalsze 8 % planuje wprowadzenie takich zmian. Pragnąc dalej wspierać proces wdrażania zaleceń, postanowiono wiosną 2006 r. zorganizować

warsztaty poświęcone ich wdrażaniu, aby dostarczyć przykłady i wskazówki na temat dalszego dostosowywania przepisów do praktyk ICN. Od czasu konferencji w Bonn prace podgrupy skupiały się na tych warsztatach. Podgrupa nieprzerwanie monitoruje wysiłki na polu reform oraz wspiera członków ICN planujących zmiany dotyczące ustawodawstwa, uregulowań i praktyk organów, a także kontynuuje współpracę z państwami nienależącymi do ICN, które opracowują nowe ustawodawstwo dotyczące kontroli połączeń.

2. OECD

707. W 2005 r. Komitet OECD ds. Konkurencji po raz pierwszy zorganizował badanie wzajemnego przeglądu prawa i polityki konkurencji w UE. Przegląd ten następuje po dokonaniu przez OECD w 2003 r. przeglądu polityki gospodarczej w strefie euro. Wśród członków OECD istnieje wspólne przekonanie, że po przeglądzie polityki gospodarczej danej jurysdykcji winien nastąpić dogłębny przegląd jej polityki w zakresie konkurencji.
708. Proces przeglądu rozpoczął się od sporządzenia przez Sekretariat OECD projektu sprawozdania z przeglądu, w którym przeanalizowano osiągnięcia polityki wspólnotowej i organów ochrony konkurencji oraz aktualne wyzwania, jakie przed nimi stoją, a także przedstawiono do rozważenia opcje alternatywne. Proces ten zakończył się rundą pytań na październikowym spotkaniu Komitetu OECD ds. Konkurencji. Po tej rundzie Sekretariat OECD sporządził sprawozdanie i opublikował je w serii publikacji OECD³⁷¹.
709. Sprawozdanie z wzajemnego przeglądu opisuje i poddaje pod dyskusję następujące cztery opcje polityki:
- wyjaśnienie relacji pomiędzy programami obniżania grzywien w UE a krajowymi organami odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów;
 - uzależnienie, przy przyjmowaniu podejścia ekonomicznego do dominacji, odpowiedzialności od skutków, które szkodzą konkurencji; w odpowiednich przypadkach, integralną częścią takiego podejścia powinna być ocena zakresu zwrotu nakładów;
 - dalsze zwiększenie zdolności Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji w zakresie analizy ekonomicznej przez zwiększenie liczby pracowników zespołu głównego ekonomisty;
 - rozważenie sposobów rozszerzenia sankcji, poza przedsiębiorstwami, również na osoby fizyczne, takich jak koordynacja stosowania przepisów państw członkowskich, które przewidują sankcje wobec osób.

³⁷¹ Sprawozdanie dostępne jest na stronie internetowej OECD:
<http://www.oecd.org/dataoecd/7/41/35908641.pdf>

710. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji analizuje każdą z tych opcji w ramach bieżących projektów dotyczących rozwoju polityki. W dziedzinie polityki obniżania grzywien dyrekcja stara się osiągnąć to, co powszechnie jest zwane „punktem kompleksowej obsługi”. Odnośnie do nadużywania dominacji, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji przedstawiła w grudniu dokument do dyskusji, który również zajmuje się zagadnieniami poruszonymi w sprawozdaniu o wzajemnym przeglądzie. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji gromadziła w ostatnich latach specjalistyczną wiedzę ekonomiczną. Ekonomisci pracują w różnych wydziałach dyrekcji i wchodzi w skład interdyscyplinarnych zespołów zadaniowych. Dalszą pomoc zapewnia zespół głównego ekonomisty. Odnośnie do sankcji wobec karteli, system w UE opiera się na skutecznym stosowaniu połączonych sankcji dla przedsiębiorstw i dla osób fizycznych na szczeblu wspólnotowym i krajowym. Do zbadania pozostaje sposób pełnego wykorzystania możliwości dostępnych w tym systemie.
711. Oprócz wzajemnego przeglądu, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji nadal uczestniczyła w pracach Komitetu OECD ds. Konkurencji i wносиła wkład w te prace. Dyrekcja uczestniczyła we wszystkich debatach OECD na temat polityki konkurencji i brała aktywny udział we wzajemnych przeglądach polityki konkurencji Turcji i Szwajcarii. Brała również udział w innych spotkaniach OECD poświęconych konkurencji, jak np. Światowe Forum na temat Konkurencji oraz wspólne sesje Komitetu ds. Konkurencji i Komitetu ds. Handlu. Na Światowym Forum OECD na temat Konkurencji, które odbyło się w lutym, komisarz Neelie Kroes wygłosiła główne przemówienie zatytułowane „Regulacje na rzecz konkurencji i wzrostu gospodarczego”. Dyskusje na światowym forum koncentrowały się na problemach konkurencji w sektorach regulowanych. W marcu Rada OECD przyjęła zalecenie w sprawie kontroli połączeń, a w październiku Komitet ds. Konkurencji przyjął dokument „Sprawdzone rozwiązania w zakresie formalnej wymiany informacji pomiędzy organami ochrony konkurencji w postępowaniach wyjaśniających dotyczących największych karteli” oraz sprawozdanie o środkach skierowanych przeciwko największym kartelom³⁷².
712. W 2005 r. odbyły się trzy spotkania Komitetu OECD ds. Konkurencji – w lutym, w czerwcu i w październiku. Na pierwszym spotkaniu grupy robocze Komitetu odbyły debaty na temat reformy strukturalnej w sektorze kolejowym oraz transgranicznych środków zaradczych w przeglądzie połączeń. Debata poświęcona sektorowi kolejowemu zakończyła cykl dyskusji na temat doświadczeń związanych z podziałem strukturalnym w różnych branżach przemysłu (obejmujących m.in. energię, telekomunikację, usługi pocztowe i transport kolejowy). Dyskusja pokazała, że pomiędzy państwami OECD istnieją znaczne różnice w sektorach kolejowych oraz że charakter, zakres i rola konkurencji również są różne w różnych państwach, podobnie jak różna będzie struktura, która najbardziej sprzyja konkurencji. Podział strukturalny postrzegany był jako uzupełnienie regulacji dostępu do infrastruktury kolejowej. W zależności od sytuacji na rynku, konkurencja o rynek jest również potencjalnie cennym narzędziem wprowadzania pewnej formy konkurencji.

³⁷²

Obydwa teksty opublikowano na stronie internetowej OECD: www.oecd.org/competition

713. Dyskusja nad transgranicznymi środkami zaradczymi dotyczącymi połączeń wykazała, że formy współpracy oparte na zasadzie aktywnego wzajemnego poszanowania praw, gdzie jedna jurysdykcja przyjmuje w negocjowaniu i wdrażaniu transgranicznych środków zaradczych wiodącą rolę w imieniu innych jurysdykcji, są bardziej odpowiednie dla jurysdykcji, które dysponują uznaniowymi uprawnieniami prokuratorskimi w odniesieniu do kontroli połączeń (takie jak USA), lecz nie są pod względem prawnym zgodne z systemami, które nakładają obowiązek podejmowania decyzji zarówno pozytywnych, jak i negatywnych (jak np. w UE). Z dyskusji wynikało również, że do celów monitorowania i wdrażania środków zaradczych, fakt, iż aktywa oferowane do zbycia mogą znajdować się poza UE ma jedynie ograniczony wpływ.
714. W trakcie drugiego spotkania Komitetu ds. Konkurencji odbyły się debaty na temat prawdziwej konkurencji oraz na temat oceny działań i środków organów ochrony konkurencji. Debata na temat prawdziwej konkurencji pokazała, że istnieją duże różnice pomiędzy państwami pod względem sposobu podejścia do tego zagadnienia: niektóre państwa mają podejście oparte w większym stopniu na formie, podczas gdy inne mają podejście ekonomiczne lub są w trakcie przechodzenia na podejście ekonomiczne. Debata na temat oceny działań i środków umożliwiła przegląd działań oceniających, jakie państwa członkowskie OECD podjęły lub planują podjąć i posłużyła do zbadania podstaw do dalszych dyskusji na ten temat.
715. Grupy robocze Komitetu odbyły debaty na temat wpływu usług zastępczych na regulacje i prywatne środki zaradcze. Pierwsza debata koncentrowała się na usługach telekomunikacyjnych, transportowych i energetycznych i zajęła się problemami, które powstają w związku z regulacją usług zastępczych. Dyskusja wykazała, że usługi zastępcze często podlegają kilku lub różnym obowiązkom regulacyjnym, które prowadzą do potencjalnej asymetrii regulacyjnej między usługami. Generalnie, asymetrie takie powinny być eliminowane, tak aby jedynymi pozostałymi różnicami regulacyjnymi były te, które są konieczne do odzwierciedlenia różnic pod względem siły rynkowej, czynników zewnętrznych lub innych niepowodzeń rynkowych w samych podstawowych usługach. Dyskusja uwydatniła również fakt, iż konieczne może być aktywne egzekwowanie przepisów prawa konkurencji, aby nie dopuścić do tego, by zachowanie podmiotów obecnych już na rynku ograniczało konkurencję ze strony usług zastępczych.
716. Debata nad prywatnymi środkami zaradczymi skupiała się na wyszukiwaniu i gromadzeniu dowodów. Była to pierwsza debata w grupie roboczej na temat prywatnych środków zaradczych, a kolejne nastąpią w 2006 r. Grupa robocza Komitetu, po prezentacjach ekspertów, dyskutowała również nad sposobem pomiaru szkody wyrządzonej przez kartele oraz nad sposobem oceny korzyści wynikających z egzekwowania przepisów prawa konkurencji. Dyskusja pokazała, że obliczenia szkód znajdują zastosowanie głównie w egzekwowaniu przepisów z powództwa prywatnego. Niektóre organy (np. OFT) również przyglądają się wpływowi karteli, aby uzasadnić swoją własną pracę.
717. W ramach trzeciego spotkania Komitetu ds. Konkurencji odbyły się debaty na temat przepisów i rozporządzeń dotyczących barier utrudniających wejście na rynek oraz odsprzedaży poniżej kosztów (RBC). Pierwsza debata pokazała, że państwa będące członkami OECD wyraźnie odchodzą od analizy skupiającej się na ocenie, czy określone czynniki mogą stanowić barierę dla wejścia na rynek, w kierunku analizy

procesu konkurencji oraz wpływu barier dla wejścia na rynek w takim procesie. Państwa członkowskie opracowują również własne testy ekonomiczne do pomiaru barier dla wejścia na rynek; w przypadku barier technicznych i regulacyjnych często łączą one ocenę zarówno ilościową, jak i jakościową, natomiast w przypadku barier związanych z zachowaniem ocena ilościowa zwykle uważana jest za niemożliwą.

718. Debata na temat przepisów prawa dotyczących RBC pokazała, że zaczynają być prowadzone systematyczne badania nad wpływem przepisów dotyczących RBC, które wykazują, iż takie przepisy powodują zwiększenie kosztów dla konsumentów. Istnieje zatem sprzeczność pomiędzy przepisami dotyczącymi RBC a zadaniami przepisów prawa konkurencji, jakimi są efektywność ekonomiczna i dobro konsumenta. Dyskusja pokazała również, jak istotne dla organów ochrony konkurencji jest inwestowanie w propagowanie zasad konkurencji w krajowych procesach ustawodawczych, w ramach których dyskutowane są inicjatywy na rzecz przepisów dotyczących RBC. Grupy robocze Komitetu omówiły zagadnienia konkurencji w zakresie świadczenia usług szpitalnych i odbyły całodziennie spotkanie z udziałem prokuratorów poświęcone współpracy między organami ochrony konkurencji a prokuratorami w zakresie postępowań wyjaśniających w sprawie karteli.
719. Debata na temat usług szpitalnych pokazała, że konkurencja coraz mocniej wkracza do świadczenia usług szpitalnych i ma to dobroczynny wpływ na sprawność świadczenia usług. Niektóre państwa OECD mają bardzo dobre doświadczenia we wprowadzaniu uregulowań, które pobudzają konkurencję wśród szpitali publicznych.
720. Na spotkaniu z prokuratorami przeanalizowano następujące zagadnienia: wybór spraw do postępowania karnego oraz prawo decydowania o rozpoczęciu postępowania; gromadzenie dochodów; wzajemna zależność pomiędzy programami obniżania grzywien a postępowaniem karnym; formalne i nieformalne relacje między prokuratorami a organami ochrony konkurencji.
721. W 2005 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji przedstawiła Komitetowi ds. Konkurencji osiem pisemnych sprawozdań obejmujących niżej wymienione zagadnienia omawiane podczas spotkań OECD:
- podział strukturalny w transporcie kolejowym;
 - transgraniczne środki zaradcze w zakresie kontroli połączeń;
 - prawdziwa konkurencja;
 - ocena działań i środków organów ochrony konkurencji;
 - wpływ usług zastępczych na regulacje;
 - wyszukiwanie i gromadzenie dowodów;
 - bariery utrudniające wejście na rynek;
 - konkurencja a sprawność świadczenia usług szpitalnych.
722. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji przedstawiła również Komitetowi ds. Konkurencji swoje sprawozdanie dotyczące polityki konkurencji za rok 2004.

V – Perspektywy na 2006 r.

723. Sprawozdanie w zakresie polityki konkurencji za 2005 r. daje sposobność wyznaczenia kierunku, który zostanie obrany przez Komisję w dziedzinie polityki konkurencji w 2006 r.
724. Trzy ogólne wieloletnie cele określone przez Dyрекcję Generalną ds. Konkurencji, które umożliwią jej dalsze przyczynianie się do realizacji strategicznych celów Komisji wymienionych w decyzji Komisji dotyczącej rocznej strategii politycznej na 2006 r. oraz w Strategii Lizbońskiej, są następujące:
- skupienie działań związanych z egzekwowaniem przepisów na praktykach najbardziej szkodliwych dla gospodarki UE,
 - zwiększenie konkurencyjności na obszarze UE poprzez kształtowanie ram prawnych,
 - skoncentrowanie działań na sektorach kluczowych z punktu widzenia rynku wewnętrznego i Strategii Lizbońskiej.

1. PRZECIWDZIAŁANIE PRAKTYKOM OGRANICZAJĄCYM KONKURENCJĘ I NADUŻYWANIU POZYCJI DOMINUJĄCEJ

725. W 2006 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji przyzna wysoki priorytet działaniom mającym na celu zapobieganie powstawaniu karteli i odstraszenie przed ich powstawaniem. Kartele sztucznie podnoszą ceny towarów i usług, ograniczają dostawy i hamują innowacyjność, co w rezultacie powoduje, że konsumenci płacą wyższą cenę za niższą jakość. Kartele mogą również znacząco zwiększyć koszty produkcji przedsiębiorstw europejskich. Wykrywanie karteli i odstraszenia przed ich powstawaniem przynosi więc istotne korzyści unijnej gospodarce i europejskim konsumentom.
726. Innym priorytetem Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji w 2006 r. będzie dokończenie i skuteczne monitorowanie rozpoczętych przez Komisję w 2005 r. badań sektorowych, z jednej strony, rynków gazu i energii elektrycznej, a z drugiej sektorów bankowości detalicznej i ubezpieczeń. Wyniki badań sektorowych umożliwią Komisji podjęcie decyzji o prawidłowej kombinacji różnych dziedzin polityki w celu rozwiązania stwierdzonych problemów. Wspomniana kombinacja obejmie egzekwowanie przepisów i/lub wspieranie konkurencji oraz ewentualnie regulacje w obszarach rynku wewnętrznego i/lub ochrony konsumentów. Badania rzucają również światło na inne warunki rynkowe, które pozwalają na zachowania antykonkurencyjne.
727. W celu wsparcia tych priorytetów zasadą przewodnią Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji odnośnie do egzekwowania przepisów będzie nadal ustalanie hierarchii ważności działań według stopnia szkodliwości praktyk antykonkurencyjnych, zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i osób fizycznych, wobec konsumentów. Pierwszeństwo będą mieć działania skierowane na rozwiązanie problemów o najbardziej niekorzystnym wpływie na interes konsumentów, z

uwzględnieniem wielkości wydatków, na które miała wpływ praktyka antykonkurencyjna oraz charakter zachowania. Szkodę dla konsumentów można pośrednio stwierdzić na podstawie istnienia znaczącego wpływu na proces konkurencyjny (zablokowanie rynku). Dodatkowym elementem, który należy wziąć pod uwagę przy określaniu priorytetów dla egzekwowania przepisów, jest poprzednia wartość określonej interwencji, która pozwala osiągnąć cel, jakim jest wyjaśnienie zastosowania reguł konkurencji do złożonych zagadnień prawnych lub ekonomicznych.

728. Jednym z głównych zagrożeń dla działalności Komisji w zakresie egzekwowania przepisów, również rozpoznany przez OECD³⁷³, jest brak spójności w stosowaniu wspólnotowych reguł konkurencji przez krajowe organy ochrony konkurencji oraz sądy krajowe. Poprawa koordynacji działań w ramach Europejskiej Sieci Konkurencji (ESK) oraz zapewnienie skutecznej płaszczyzny porozumienia z krajowymi organami ochrony konkurencji pozostaną więc ważnym priorytetem prac Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji w latach 2006-2007.
729. Wreszcie, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji będzie kontynuować wysiłki na rzecz zwiększenia przewidywalności i przejrzystości stosowania reguł konkurencji poprzez instrumenty polityki oraz intensywniejszą komunikację z obywatelami, przedsiębiorstwami i innymi instytucjami, szczególnie w dziedzinie nadużywania pozycji dominującej.

2. POŁĄCZENIA

730. W zakresie połączeń, poza głównymi działaniami związanymi z egzekwowaniem przepisów, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji kładzie nacisk na zapewnienie ciągłości sposobu oceny efektów restrukturyzacji przedsiębiorstw. Obawy dotyczące zachowania konkurencji nadal będą identyfikowane wyłącznie na podstawie solidnej analizy ekonomicznej i rzetelnego ustalenia faktów. Szczególną uwagę należy również zwrócić na połączenia, które mogłyby zakłócić osiąganie unijnych celów w zakresie liberalizacji. W 2006 r. Komisja przyjmie zmienione i skonsolidowane wytyczne w sprawie jurysdykcji. Opracuje również wskazówki dotyczące połączeń niehoryzontalnych i będzie pracować nad aktualizacją swojej polityki dotyczącej środków zaradczych z uwzględnieniem badania *ex-post* środków zaradczych opublikowanego w 2005 r. Praca rozpocznie się od ponownego zbadania zasady dwóch trzecich zawartej w art. 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004, która jest jednym z kryteriów istotnych dla ustanowienia jurysdykcji Komisji w odniesieniu do połączeń o wymiarze wspólnotowym.

3. POMOC PAŃSTWA

731. W dziedzinie pomocy państwa konkretne priorytety dotyczące stosowania przepisów, które mają być realizowane w 2006 r., określone są w planie działań w zakresie pomocy państwa. Odnośnie do przeglądu polityki, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji wprowadzi bardziej ekonomiczne podejście do opracowywania reguł pomocy państwa, skupiające się w szczególności na nieprawidłowościach w

³⁷³ OECD: „Wzajemny przegląd przepisów prawa i polityki konkurencji we Wspólnocie Europejskiej”.

działaniu rynku, które pomoc państwa ma naprawić, wzmacniające przejrzystość i przewidywalność polityki pomocy państwa. Dokona ona stosownej weryfikacji obowiązujących tekstów horyzontalnych pod względem zarówno merytorycznym, jak i proceduralnym, skupiając się jednocześnie na przyjęciu środków (sprawdzonych rozwiązań) dla sprawnego rozpatrywania spraw do czasu wejścia w życie rozporządzenia o obszernym wyłączeniu grupowym, a także rozwijając orzecznictwo, tak, aby koncentrowało się na środkach o najbardziej negatywnym wpływie na wymianę handlową.

732. Ponadto, kontynuowana będzie aktywna kontrola pomocy państwa poprzez wzmocnienie analizy ekonomicznej w ocenie konkretnych spraw, a także poprzez systematyczne odzyskiwanie pomocy przyznanej niezgodnie z prawem. Mając na celu nałożenie sankcji z tytułu niezgodności z prawem i ze wspólnym rynkiem, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji skupi się na opracowaniu nowego podejścia do środków zaradczych, przystosowanego do lepszego funkcjonowania rynku, na którym działa beneficjent. Dyrekcja będzie nadal stosować bardziej zintegrowane podejście w ocenie spraw, jak również w analizie głównych wniosków.
733. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji będzie nadal propagować zwiększone poczucie wspólnej odpowiedzialności Komisji i państw członkowskich za reformę przepisów dotyczących pomocy państwa oraz rozważy powołanie sieci pomocy państwa w tym kontekście. Będzie również zachęcać sądy krajowe do odgrywania bardziej aktywnej roli w egzekwowaniu przepisów dotyczących pomocy państwa na szczeblu krajowym.
734. W uzupełnieniu do tych prac Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji opracuje analizę *ex-post* poprzednich działań związanych z egzekwowaniem przepisów, mając na uwadze wyciągnięcie wniosków na temat ich wpływu.

4. DZIAŁALNOŚĆ NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

735. W 2006 r. Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji będzie kontynuować współpracę z państwami kandydującymi i innymi państwami regionu Bałkanów Zachodnich.
736. W ramach europejskiej polityki sąsiedztwa, negocjacje w sprawie planów działań, które pozostają do uzgodnienia (Egipt, Gruzja, Armenia, Azerbejdżan, Liban), powinny zostać zakończone w 2006 r.
737. Komisja jest żywotnie zainteresowana dalszym wzmacnianiem współpracy z jurysdykcjami najważniejszych państw trzecich i opracuje ramy prawne dla porozumienia drugiej generacji, które pozwalałoby na wymianę informacji poufnych.
738. Doroczne spotkanie Międzynarodowej Sieci Konkurencji odbędzie się w dniach 3-5 maja w Kapsztadzie. Szczególne znaczenie dla Komisji mają wyniki prac grupy roboczej ds. karteli, której Komisja współprzewodniczy, oraz utworzenie grupy roboczej ds. praktyk jednostronnych.
739. W ramach oficjalnego dwustronnego dialogu pomiędzy UE i Chinami w sprawie konkurencji Komisja będzie kontynuować pomoc na rzecz Chin w zakresie przygotowywania ustawodawstwa dotyczącego ochrony konkurencji.

Załącznik – Sprawy omówione w sprawozdaniu

1. ARTYKUŁY 81, 82 I 86 TWE

Sprawa	Publikacja	Punkt
3 G Badanie sektorowe		78
Alrosa – De Beers Porozumienie Handlowe	Dz.U. C 136, 3.6.2005	64
AstraZeneca	IP/05/737, 15.6.2005	73, Ramka 2
Austrian Airlines/SAS	Dz.U. C 233, 22.9.2005	125
Badania sektorowe w sektorach gazowym i elektroenergetycznym		35
Badanie sektorowe w zakresie usług finansowych		114
BMW		161
Brasserie nationale v Komisji (kartel piwny w Luksemburgu)		260
Britannia Alloys & Chemicals, Société Nouvelle des Couleurs zinciques, Union Pigments and Hans Heubach v Commission (fosfat cynkowy)		270
Chemikalia gumowe		180, 197
Coca-Cola	Dz.U. L 253, 29.9.2005 i Dz.U. C 239, 29.9.2005	147
Daimler Chrysler v Komisji (Mercedes-Benz)		261
Dansk Rørindustri i inni v Komisji (rury preizolowane)		253
E.on Ruhrgas	IP/05/710, 10.6.2005	49
Euronext		120
Football Association Premier League	IP/05/1441	105
General Motors (Opel)		161
German Bundesliga		96
Groupe Danone v Komisji i Haacht v Komisji (belgijski kartel piwny)		266

Komisja v Luksemburgowi		90
Komisja v Grecji		90
Komisja v T-Mobile Austria GmbH (max.mobil)		245
Kwas monochloroacetowy		182
MasterCard Europe/International (wielostronne opłaty za wymianę)		118
Microsoft		106
OMV	IP/05/195, 17.2.2005	48
Opakowania przemysłowe		194
REPSOL		58
SAS v Komisji		258
SEP i inni/Automobiles Peugeot		153
Sprawy zakresie ograniczeń terytorialnych (dostawa gazu)		47
Sumitomo Chemical i Sumika Fine Chemicals v Komisji (witaminy)		268
Surowy tytoń Włochy		180, 190
Syfait i inni v GlaxoSmithkline		246
Thyssen Krupp Stainless i Thyssen Krupp Acciai speciali Terni v Komisji i Acerinox v Komisji (stal nierdzewna (dopłata za stop))		256
T-Mobile		76
Tokai, Intech i SGL Carbon v Komisji (grafit specjalny)		247
Ubezpieczenia lotnicze		122
Usługi pocztowe		95
Usługi szerokopasmowe poprzez dzielenie linii w Niemczech		77
VEMW v Directeur van de Dienst uitvoering en toezicht energie		53

Vodafone		76
Włókna przemysłowe		185

2. KONTROLA POŁĄCZEŃ

Sprawa	Publikacja	Punkt
AMI/Eurotecnica		378
Bertelsmann/Springer		295
Blackstone/Acetex		301
Blackstone/NHP		342
E.on/Mol		319
Energias de Portugal (EDP) v Komisji		388
FIMAG/Züblin		360
Honeywell v Komisji i General Electric v Komisji		398
Honeywell/Novar		340
IESY Repository/Ish		347
Johnson & Johnson/Guidant		313, 680
Komisja v Tetra Laval		381
Lufthansa/Swiss		332
Maersk/PONL		336
MAG/Ferrovial Aeropuertos/Exeter Airport		355
Microsoft/TimeWarner/ContentGuard JV		370
Reuters/Telerate		328, 680
Siemens/VA Tech		306
Strabag/Dywidag (Walter Bau)		350
Tesco/Carrefour		364

Total/Saso/JV		374
---------------	--	-----

3. POMOC PAŃSTWA

Sprawa	Publikacja	Punkt
AB Vingriai (Litwa)		444
ABX Logistics group		611
Alitalia (Włochy)		613
Altair Chimica (Włochy)	Dz.U. C 131, 28.5.2005	537
AVR (Niderlandy)		536
Banda ancha en zonas rurales y aisladas (Hiszpania)		478
Baskijski schemat podatkowy (Hiszpania)		632
BayernLB (Niemcy)		499
Belgia v Komisji		644
BIAL (Portugalia)	Dz.U. C 275, 8.11.2005	515
Biria group (Niemcy)		455
Breitband Kärnten (Austria)		478
British Energy plc (Wielka Brytania)	Dz.U. L 142, 6.6.2005	450
Česke dráhy (Koleje Czeskie) (Czechy)		605
Chemische Werke Piesteritz (Niemcy)	Dz.U. L 296, 12.11.2005	445
Chemobudowa Kraków (Polska)		460
Compact Disc Albrechts v Komisji		659
Computer Manufacturing Services (CMS) (Włochy)	Dz.U. C 187, 30.7.2005	439
Confédération nationale du Crédit Mutuel v Komisji		640
Corsica Ferries France v Komisji		658
Creation of Banque Postale (Francja)		578

Cyfrowa telewizja naziemna (DVB-T) w Berlinie-Brandenburgii (Niemcy)		483
Cynku Miasteczko Śląskie (Polska)		439
Dekodery cyfrowe (Włochy)		486
Demonstracja energii z fal i pływów (Wielka Brytania)		535
Doroczne płatności pomocowe do węgla (Niemcy, Węgry, Polska i Słowacja)		604
E-Glass (Niemcy)		506
ELVO (Grecki Przemysł Pojazdów) (Grecja)		582
Enterprise Capital Funds (Wielka Brytania)		528
Ernault (Francja)		439
Ernault (Francja)	Dz.U. C 324, 21.12.2005	446
Euromoteurs (Francja)	Dz.U. C 137, 4.6.2005	446
F.J. Pape v Minister Rolnictwa, Zarządzania Przyrodą sektor Rybołówstwa		639
Ford Genk (Belgia)		549
Frucona Kosice (Słowacja)	Dz.U. C 233, 22.9.2005	443
Fundusz cyfrowy (Austria)		482
Fundusz solidarności dotyczący złej pogody (Włochy)		591
Fundusz wyłączeń podatkowych dla niektórych firm (Grecja)		557
Gibraltar Exempt Companies (Wielka Brytania)		554
Glunz (Niemcy)	Dz.U. C 263, 22.10.2005	508
Hessicher Investitionsfonds (Niemcy)		498

Holland Malt (Niderlandy)		592
HSH Nordbank (Niemcy)		499
Huta Czestochowa (Polska)		475
Huta Stalowa Wola (Polska)		459
Imprimerie Nationale (Francja)		447
Infrastruktura lotniskowa (Niemcy i Belgia)		622
Investbx (Wielka Brytania)	Dz.U. C 288, 19.11.2005	524
Italy v Komisji		649
Komisja v Grecji		654
Konas (Słowacja)		456
Krajowy schemat pomocy LFA (Finlandia)		584
Kronopoly (Niemcy)		503
Lacjum – redukcja gazów cieplarnianych (Włochy)		633
Lignit Hodonín, s.r.o. (Czechy)	Dz.U. C 250, 8.10.2005	502
MG Rover (Wielka Brytania)	Dz.U. C 187, 30.7.2005	439, 457
Międzynarodowy kanał informacyjny CFII (Francja)		496
Mittal Steel Poland (Polska)		477
Monitoring Alstom (Francja)		442
Municipalizzate (Włochy)		629
National Fallen Stock Scheme (Fallen Fish) (Wielka Brytania)		601
Nazairdis (obecnie Distribution Casino France)		662
NESTA (Wielka Brytania)		532
Olympic Airways (Grecja)		619

Opłata związana ze zmianą klimatu (Wielka Brytania)		595
Ośrodki technologiczne (Niemcy)	Dz.U. L 295, 11.11.2005	522
Otwarta infrastruktura szerokopasmowa w Limousin (Francja)		479
Pilne środki w zakresie zatrudnienia (Włochy)		631
Plans de Campagne (Francja)		587
Plany restrukturyzacyjne dla sektora węglowego (Niemcy, Węgry i Polska)		603
Podatek od fosforu mineralnego w fosforach żywnościowych (Dania)		583
Pomoc dla ochrony inwentarza przed atakami drapieżników (Toskania, Włochy)		590
Pomoc dla rozwoju łańcuchów logistycznych i unowocześnienia intermodalności (Włochy)		610
Pomoc dla stoczni Mauritania (Hiszpania)		467
Pomoc dla stoczni Vietnam (Niderlandy)		467
Pomoc innowacyjna dla przemysłu stocznioowego (Francja)	Dz.U. C 256, 15.10.2005	461
Pomoc innowacyjna dla przemysłu stocznioowego (Hiszpania)	Dz.U. C 250, 8.10.2005	461
Pomoc innowacyjna dla przemysłu stocznioowego (Niemcy)	Dz.U. C 235, 23.9.2005	461
Pomoc operacyjna dla biopaliw (Austria, Czechy, Estonia, Węgry, Włochy, Irlandia, Litwa, Szwecja i Belgia)		544
Pomoc rozwojowa dla holowników typu Ghana (Niderlandy)	Dz.U. C 100, 26.4.2005	467

Poprawka do mapy greckiej pomocy regionalnej		513
Poprawka do mapy pomocy regionalnej w Finlandii 2000-2006	DZ.U. C 223, 10.9.2005	513
Powodzie latem 2005 (Austria i Niemcy)		573
Premia podatkowa na korzyść nowozarejestrowanych firm (Włochy)		562
Produkcja glinki (Francja, Irlandia i Włochy)		539
Przedłużenie trzyletniego limitu dostawy dwóch statków (Portugalia)		466
Redukcje podatków dotyczące CO2 (Słowenia)		541
Reforma instytucji szkoleniowych (Włochy)		546
Reforma niderlandzkiego systemu ubezpieczeń zdrowotnych (Niderlandy)		575
Rola I finansowanie nadawców publicznych (Niemcy, Irlandia i Niderlandy)		491
Rozwój usług szerokopasmowych Appingedam (Niderlandy)		480
Rural Broadband Access Project (Wielka Brytania)		478
Ryanair (Belgia)		616
SABIC (Niderlandy)	Dz.U. C 176, 16.7.2005	501
Schemat gwarancyjny dla przemysłu stoczniowego (Niderlandy)	Dz.U. C 228, 17.9.2005	469
Schemat gwarancyjny dla przemysłu stoczniowego (Włochy)		469
Schemat pomocy dla finansowania nowego ruchu transportu kombinowanego (Niemcy)		609

Schemat pomocy dla przekształcenia Europejskiego Systemu Kontroli Pociągów (ETCS) dla lokomotyw towarowych (Niderlandy)		606
Schemat pomocy dla transportu kombinowanego w regionie Walonki oraz Schemat pomocy dla transportu kombinowanego w Belgii (Belgia)		608
Schematy opłat licencyjnych dla nadawców publicznych (Francja, Włochy i Hiszpania)		489
Sector lotniczy (Włochy)	DZ.U. C 252, 12.10.2005	518
Sektor rybacki – szkody wyrządzone przez sztorm (Łotwa)		602
Shetland Sea Fish Limited (Wielka Brytania)		600
SNCF Freight (Francja)		607
Sniace v Komisji		646
Solvay Rosignano (Włochy)	Dz.U. C 176, 16.7.2005	537
Stocznia Gdynia (Polska)	Dz.U. C 220, 8.9.2005	471
Stocznia Szczecińska (Polska)	Dz.U. C 222, 9.9.2005	471
Stocznie Neorion (Grecja)	Dz.U. C 230, 20.9.2005	466
Streekgewest Westelijk Noord-Brabant		636
SVZ Schwarze Pumpe GmbH (Niemcy)		439
Środki na rzecz klubów sportowych (Włochy)		566
Tessenderlo Italia (Włochy)	Dz.U. C 223, 10.9.2005	537
Thüringen Porzellan, Kahla (Niemcy)		630
Tugboat Bangladesh (Hiszpania)	Dz.U. C 162, 2.7.2005	467
Tymczasowe środki ochronne dla przemysłu stoczniowego (Finlandia, Niemcy i Polska)	Dz.U. C 131, 28.5.2005 Dz.U. C 162, 2.7.2005	465

Upusty IRAP (Włochy)		550
Volvo Trucks (Szwecja)	Dz.U. C 230, 20.9.2005	538
VPFM (Czechy)	Dz.U. C 176, 16.7.2005	477
Wakacja podatkowe dla przejmujących przestarzałe przedsiębiorstwa przemysłowe (Włochy)		570
Wakacje podatkowe dla inwestowania w pojazdy specjalistyczne w małych firmach kapitalizacyjnych (Włochy)		560
Wsparcie dla grup producenckich bananów (Francja)		589
Wsparcie dla usług szerokopasmowych w Walii (Wielka Brytania)		478
Wyłączenie 1929 spółek holdingowych (Luksemburg)		564
Wyłączenie z podatku od transferu nieruchomości dla firm mieszkaniowych w nowych Landach (Niemcy)		510
Wyłączenie z podatku od umów na ubezpieczenia inne niż zdrowotne na korzyść towarzystw wzajemnych i przewidujących (Francja)		567
Zagospodarowanie odpadów zwierzęcych w 2003 (équarrissage) (Francja)		586